Rollag kommune

Møteinnkalling

Utvalg:	**Kommunestyre**
Møtested:	**Kommunestyresalen Rollag kommunehus**
Dato:	**18.12.2017**
Tidspunkt:	**10:00 MERK TIDEN!**

Sakenes dokumenter ligger til gjennomsyn på sekretærens kontor.
Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf 31023000. Anser noen at de er inhabile i en sak, må det meldes fra om dette. Utvalget vil ta standpunkt til inhabilitetsspørsmålet, jfr forvaltningsloven. Vararepresentanter møter etter nærmere melding.

Rollag kommune,

Dag Lislien
ordfører

Utvalgs Saksnr:	Sakstittel	Lukket/åpen
PS 57/17	Godkjenning av protokoll fra møte 26.10.2017	
PS 58/17	Orientering og meldinger	
PS 59/17	Salg av næringsareal i Veggli næringspark	X
PS 60/17	Handlingsprogram og økonomiplan 2018-2021 og budsjettrammer 2018	
PS 61/17	Overføring av bevilgninger fra 2017 til 2018	
PS 62/17	Søknad om tilleggsbevilgning kommunedelplan for Vegglifjell	
PS 63/17	Revidert omstillingsplan 2018 - 2020	
PS 64/17	Høringsuttalelse til valg av organisasjonsform for ny Sør-Øst 110-nødalarmsentral	
PS 65/17	Høring - forslag til endringer i vannforskriften og naturmangfoldloven	
PS 66/17	Sluttbehandling reguleringsplan for Myrefjell - Fjøse	
PS 67/17	Låneregler - Rollag bibliotek	
PS 68/17	Revidering av retningslinjer for Kulturstipend og Kulturpris	
PS 69/17	Handlingsprogram 2018-2021 og prioritering av spillemidler	
PS 70/17	Etablering av arbeidsgrupper fra kommunestyret – tema Skole og Attraktiv ungdomskommune	
PS 71/17	Endring av selskapsavtale 2018 - IKA Kongsberg	
PS 72/17	Serverings- og skjenkebevilling - Killingdalen skistugu	
PS 73/17	Endringer i ekteskapsloven - kommunale vigsler	
PS 74/17	Evaluering av finansieringsmodell mellom Klima og miljødepartementet og Trillemarka-kommunene.	
PS 75/17	Møteplan 2018	

PS 57/17 Godkjenning av protokoll fra møte 26.10.2017

ROLLAG KOMMUNE

Rollag	:	08.12.2017
Arkiv	:	033
Saksmappe	:	2016/72
Avd.	:	Sentraladministrasjonen
Saksbehandl	:	Lene Marie Ramberg

Orientering og meldinger

MØTEBEHANDLING:		
Utvalg	***Møtedato***	***Utvalgssak***
Kommunestyre	18.12.2017	58/17

Ordføreren orienterte om følgende:

ROLLAG KOMMUNE

Rollag	:	02.11.2017
Arkiv	:	150
Saksmappe	:	2017/718
Avd.	:	Rådmann
Saksbehandl	:	Hans Henrik Thune

Handlingsprogram og økonomiplan 2018-2021 og budsjettrammer 2018

MØTEBEHANDLING:		
Utvalg	***Møtedato***	***Utvalgssak***
Formannskapet	15.11.2017	63/17
Formannskapet	09.11.2017	61/17
Kommunestyre	18.12.2017	60/17

Utvalgsleders forslag til vedtak:
Med bakgrunn i rådmannens forslag til Handlingsprogram og økonomiplan 2018 - 2021 og budsjettrammer 2018, fremmer rådmannen følgende forslag til vedtak:

1. Det fremlagte forslag til årsbudsjett for 2018 og handlingsprogram, økonomiplan for 2018 – 2021 for Rollag kommune vedtas.

2. Forslag til avgifter, gebyrer og egenbetalinger for år 2018 vedtas.

3. Skatt på formue og inntekt for år 2018 skrives ut etter de høyeste satser som gjelder.

4. For eiendomsskatteåret 2018 skal det skrives ut eiendomsskatt i hele kommunen, jf. eigedomsskattelova (esktl.) § 3 første ledd bokstav a.

5. Den alminnelige eiendomsskattesatsen for skatteåret 2018 er 7 promille, jf. esktl. § 11 første ledd.

   Differensiert skattesats for eigedomar med sjølvstendige bustaddelar for skatteåret 2018 er 3,5 promille, jf. esktl. § 12 bokstav a. Den samme satsen skal også legges til grunn for fritidsboliger.

   Rollag kommune benytter ikke bunnfradrag for sjølvstendige bustaddeler.

   Takstvedtekter for eiendomsskatt i Rollag kommune vedtatt i kommunestyret 14.02.13 (sak 4/13) skal gjelde for eiendomsskatteåret 2018, jf. esktl. § 10.

   Utskriving av eiendomsskatt for skatteåret 2018 er basert på takster fastsatt ved siste alminnelige taksering gjennomført i år 2009.

Eiendomsskatten skrives ut i to terminer, jf. esktl. § 25 første ledd. Terminforfall er 20.03 og 20.09.

For skatteåret 2018 unntas eiendom eid av stiftelser og institusjoner med allmennyttig formål som ble gitt fritak i kommunestyre sak 58/08 i medhold av esktl. § 7, bokstav a.

6. Det foretas låneopptak på 8.900.000 kroner i 2018 som nedbetales over 30 år. Rådmannen gis fullmakt til å foreta låneopptaket i henhold til kommunens finansreglement.

7. Administrasjonen gis fullmakt til å sette i gang arbeider etter vedtatt budsjett for de prosjekter som er finansiert.

Ordførers godtgjørelse settes til 85 pst. av stortingsrepresentanters godtgjørelse, ref. vedtak i kommunestyret sak 56/12 reglement for godtgjøring og arbeidsvilkår for folkevalgte.

Behandling i Formannskapet - 15.11.2017:

Følgende omforente verbalpunkter ble fremmet:

- Kommunestyret vil påpeke viktigheten av at kompetansemål for svømmeopplæringen tilstrebes oppnådd, og det oppfordres til kreativitet og nytenking for å møte de nye kravene i ny forskrift.

- Det sees på koordinering mellom sosiallærer, helsesøster og andre aktuelle fagmiljøer, slik at disse funksjonene utgjør fullverdig dekning av elevenes skoledag. Det skal utredes å øke sosiallærerstillingen innenfor rammene i løpet av økonomiplanperioden.

- Skolemodulene fjernes innen skolestart 2019/2020. Det settes i gang en helhetlig prosess, med mål om å gjøre Veggli skole til en skole med et godt arbeidsmiljø for elever og ansatte, med spesielt fokus på bygningsmasse. Nødvendige tiltak utredes og legges frem for kommunestyret første halvdel 2019.

Innstillingen og de omforente verbalpunktene ble enstemmig vedtatt.

Vedtak i Formannskapet - 15.11.2017, innstilling til kommunestyret:

8. Det fremlagte forslag til årsbudsjett for 2018 og handlingsprogram, økonomiplan for 2018 – 2021 for Rollag kommune vedtas.

9. Forslag til avgifter, gebyrer og egenbetalinger for år 2018 vedtas.

10. Skatt på formue og inntekt for år 2018 skrives ut etter de høyeste satser som gjelder.

11. For eiendomsskatteåret 2018 skal det skrives ut eiendomsskatt i hele kommunen, jf. eigedomsskattelova (esktl.) § 3 første ledd bokstav a.

12. Den alminnelige eiendomsskattesatsen for skatteåret 2018 er 7 promille, jf. esktl. § 11 første ledd.

    Differensiert skattesats for eigedomar med sjølvstendige bustaddelar for skatteåret 2018 er 3,5 promille, jf. esktl. § 12 bokstav a. Den samme satsen skal også legges til grunn for fritidsboliger.

    Rollag kommune benytter ikke bunnfradrag for sjølvstendige bustaddeler.

Takstvedtekter for eiendomsskatt i Rollag kommune vedtatt i kommunestyret 14.02.13 (sak 4/13) skal gjelde for eiendomsskatteåret 2018, jf. esktl. § 10.

Utskriving av eiendomsskatt for skatteåret 2018 er basert på takster fastsatt ved siste alminnelige taksering gjennomført i år 2009.

Eiendomsskatten skrives ut i to terminer, jf. esktl. § 25 første ledd. Terminforfall er 20.03 og 20.09.

For skatteåret 2018 unntas eiendom eid av stiftelser og institusjoner med allmennyttig formål som ble gitt fritak i kommunestyre sak 58/08 i medhold av esktl. § 7, bokstav a.

13. Det foretas låneopptak på 8.900.000 kroner i 2018 som nedbetales over 30 år. Rådmannen gis fullmakt til å foreta låneopptaket i henhold til kommunens finansreglement.

14. Administrasjonen gis fullmakt til å sette i gang arbeider etter vedtatt budsjett for de prosjekter som er finansiert.

15. Ordførers godtgjørelse settes til 85 pst. av stortingsrepresentanters godtgjørelse, ref. vedtak i kommunestyret sak 56/12 reglement for godtgjøring og arbeidsvilkår for folkevalgte.

16. Kommunestyret vil påpeke viktigheten av at kompetansemål for svømmeopplæringen tilstrebes oppnådd, og det oppfordres til kreativitet og nytenking for å møte de nye kravene i ny forskrift.

17. Det sees på koordinering mellom sosiallærer, helsesøster og andre aktuelle fagmiljøer, slik at disse funksjonene utgjør fullverdig dekning av elevenes skoledag. Det skal utredes å øke sosiallærerstillingen innenfor rammene i løpet av økonomiplanperioden.

18. Skolemodulene fjernes innen skolestart 2019/2020. Det settes i gang en helhetlig prosess, med mål om å gjøre Veggli skole til en skole med et godt arbeidsmiljø for elever og ansatte, med spesielt fokus på bygningsmasse. Nødvendige tiltak utredes og legges frem for kommunestyret første halvdel 2019.

Behandling i Formannskapet- 09.11.2017:

Formannskapet hadde arbeidsmøte på budsjettet

Fakta:

Rådmannen presenterte sitt forslag til Handlingsprogram og økonomiplan 2018 - 2021 og budsjettrammer 2018 i kommunestyremøte 26.10.17.

Formannskapet skal vedta sitt forslag til Handlingsprogram og økonomiplan 2018 - 2021 og budsjettrammer 2018 i møte 15.11.2017

Formannskapets forslag til Handlingsprogram og økonomiplan 2018 - 2021 og budsjettrammer 2018 legges deretter ut til alminnelig ettersyn.

Kommunestyret får Handlingsprogram og økonomiplan 2018 - 2021 og budsjettrammer 2018 til behandling i møte 18.12.17.

Konklusjon:

Med bakgrunn i rådmannens forslag til Handlingsprogram og økonomiplan 2018 - 2021 og budsjettrammer 2018, fremmer rådmannen følgende forslag til vedtak:

1. Det fremlagte forslag til årsbudsjett for 2018 og handlingsprogram, økonomiplan for 2018 – 2021 for Rollag kommune vedtas.

2. Forslag til avgifter, gebyrer og egenbetalinger for år 2018 vedtas.

3. Skatt på formue og inntekt for år 2018 skrives ut etter de høyeste satser som gjelder

4. For eiendomsskatteåret 2018 skal det skrives ut eiendomsskatt i hele kommunen, jf. eigedomsskattelova (esktl.) § 3 første ledd bokstav a

5. Den alminnelige eiendomsskattesatsen for skatteåret 2018 er 7 promille, jf. esktl. § 11 første ledd.

   Differensiert skattesats for eigedomar med sjølvstendige bustaddelar for skatteåret 2018 er 3,5 promille, jf. esktl. § 12 bokstav a. Den samme satsen skal også legges til grunn for fritidsboliger.

   Rollag kommune benytter ikke bunnfradrag for sjølvstendige bustaddeler.

   Takstvedtekter for eiendomsskatt i Rollag kommune vedtatt i kommunestyret 14.02.13 (sak 4/13) skal gjelde for eiendomsskatteåret 2018, jf. esktl. § 10.

   Utskriving av eiendomsskatt for skatteåret 2018 er basert på takster fastsatt ved siste alminnelige taksering gjennomført i år 2009.

   Eiendomsskatten skrives ut i to terminer, jf. esktl. § 25 første ledd. Terminforfall er 20.03 og 20.09.

   For skatteåret 2018 unntas eiendom eid av stiftelser og institusjoner med allmennyttig formål som ble gitt fritak i kommunestyre sak 58/08 i medhold av esktl. § 7, bokstav a.

6. Det foretas låneopptak på 8.900.000 kroner i 2018 som nedbetales over 30 år. Rådmannen gis fullmakt til å foreta låneopptaket i henhold til kommunens finansreglement.

7. Administrasjonen gis fullmakt til å sette i gang arbeider etter vedtatt budsjett for de prosjekter som er finansiert.

8. Ordførers godtgjørelse settes til 85 pst. av stortingsrepresentanters godtgjørelse, ref. vedtak i kommunestyret sak 56/12 reglement for godtgjøring og arbeidsvilkår for folkevalgte.

Vedlegg:
Handlingsprogram og økonomiplan 2018-2021 og budsjettrammer 2018

Rollag kommune

Foto: PK Hus AS

Rådmannens forslag

Handlingsprogram og økonomiplan 2018 - 2021
Budsjettrammer 2018

26. oktober 2017

MOT
vis mot - ta egne valg!

Innhold

Rådmannens forord **3**

Det kommunale styringssystem **8**
Plansystemet **9**

Handlingsprogram 2018 - 2021 ..... **10**

Organisasjon og medarbeidere **29**

Befolkningsutvikling / prognose **32**
Rammebetingelser og finansielle forhold **34**

Idrettsskolen Numedal folkehøgskole og Rollag ressurssenter KF **44**

Investeringer 2018-2021 ..... **45**

Vedlegg **48**
Enhetene 48
Fellestjenesten 48
Skolen 52
Rollag kommunale barnehage 57
Helse og omsorg 60
Nav Numedal 66
Barneverntjenesten i Numedal 69
Plan og utvikling 72

Kommunale avgifter, gebyr og egenbetalinger 74

Økonomiske oversikter 82
Utgiftsutjevning i rammetilskuddet 89

Konsekvensjusteringer i driften 91

Rådmannens forord

Handlingsprogram og budsjett/økonomiplan

Rådmannen legger med dette fram forslag til kommuneplanens handlingsdel samt budsjett og økonomiplan for årene 2018 – 2021. I henhold til plan- og bygningslovens § 11-1 skal kommuneplanen ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer. Økonomiplanen etter kommunelovens § 44, kan inngå i handlingsdelen.

I rådmannens forslag her, er kommuneplanens handlingsdel koblet sammen med økonomiplanen og budsjettet. Dette bidrar til en bedre sammenheng mellom kommuneplanens samfunnsdel og økonomiplan ved at planlagte handlinger/tiltak og økonomiske prioriteringer blir knyttet sammen.

Det første året i økonomiplanen utgjør årsbudsjett for 2018 i tråd med kommunelovens § 45.

Økonomi

Drift

I forslag til statsbudsjett for 2018 fremgår det at kommunen får en nominell vekst i frie inntekter (skatt og rammetilskudd) på kun 1,5 prosent. Anslått pris- og lønnsvekst (kommunal deflator) i statsbudsjett er på 2,6 prosent. Veksten i frie inntekter i statsbudsjettet for Rollag kommune dekker med andre ord ikke opp for lønns- og prisstigningen i kommunens budsjett for 2018.

Rollag kommune har nå over flere år hatt en vekst i frie inntekter som er under nivået for lønns- og prisveksten i de årlige statsbudsjettene. I tillegg har inntektene fra eiendomsskatt på verker og bruk blitt vesentlig redusert de senere årene.

Det store bortfallet av inntekter gjorde at rådmannen i budsjettet for 2017 varslet at det er nødvendig å intensivere et arbeid med omstilling i kommuneorganisasjonen - med mål om å tilpasse kommunens tjenester og utgiftsnivå til nye og lavere inntektsrammer.

Prosjektbeskrivelsen for omstillingsprosjektet «Nye Rollag kommune – for framtiden, ble vedtatt av kommunestyret i april 2017. Prosjektet har en tidsramme i første omgang ut 2018. I første fase av prosjektperioden har det vært fokus på tiltak som kan ha effekt allerede fra budsjettåret 2018.

I budsjettet og økonomiplanen som her legges frem er det derfor foreslått reduksjoner i utgiftsrammer, men tiltakene er likevel ikke av et slikt omfang at det gir kommunen ønsket økonomisk handlingsrom. Til det har tidsrammen vært for kort. En forutsetter imidlertid at det videre arbeidet i omstillingsprosjektet skal resultere i ytterligere omstillingstiltak som da vil ha effekt fra neste års budsjett og økonomiplan.

Rådmannen legger derfor fram et særdeles stramt forslag til budsjett og økonomiplan for 2018-2021. I budsjettforslaget er det lite rom for nye kostnadsøkende tiltak utover nødvendige konsekvens-justeringer i driften.

Det økonomiske handlingsrommet
I rådmannens forslag til budsjett og økonomiplan er netto driftsresultat for 2018 på kun 0,3 prosent. Et så lavt netto driftsresultat gjør kommunen særlig sårbar ved uforutsette utgifter eller inntektsbortfall i løpet av budsjettåret. Skal kommunen nå målsetting om et netto driftsresultat på

minst 1,75 prosent (anbefalt av fylkesmannen), må netto driftsresultat forbedres med minimum 2,7 millioner kroner. Det videre arbeidet med omstilling i kommuneorganisasjonen må hensynta dette.

I tillegg reduseres kommunens reserver i disposisjonsfondet. I økonomiplanperioden reduseres disposisjonsfondet fra 6,7 og til 2,2 millioner kroner. Fondets størrelse i 2018 utgjør da 3,7 prosent av kommunens samlede driftsinntekter. I 2021 er det på 1,2 prosent. Denne størrelsen anbefales av fylkesmannen å være på minimum 5 %.

Rådmannen har i sine kommentarer ovenfor stort fokus på behovet for å styrke det økonomiske handlingsrommet. I denne sammenheng er det verdt å minne om at de tiltakene vi ikke finner rom for, og de ressursene vi mangler, tross alt utgjør en svært liten andel målt opp mot alt det som leveres av gode tjenester døgnet rundt, og året rundt, i vår kommune.

Særlig om eiendomsskatt

Rollag kommune innførte eiendomsskatt for hele kommunen fra 2009. Etter eiendomsskatteloven skal alminnelig taksering som hovedregel foretas hvert 10. år. Kommunestyret kan likevel beslutte at taksering først skal finne sted senere, men ikke over 3 år fra den tid da omtaksering ordinært skulle vært avholdt. Istedenfor ny alminnelig taksering kan kommunestyret treffe vedtak om at skattetaksten skal økes med inntil 10 % av det opprinnelige skattegrunnlaget for hvert år etter tiårsfristen for den siste alminnelige taksering. Dette omtales som kontortaksering.

I rådmannens forslag er det foreslått å gjennomføre kontortaksering med 10 % økning av skattegrunnlaget gjeldende fra 2019. Det foreslås videre å gjennomføre ny alminnelig taksering i 2019 som da vil gjelde fra budsjettåret 2020.

Investeringer

Det er samlet foreslått nye investeringer i planperioden på til sammen 17,7 millioner kroner inklusive moms. Investeringene finansieres med 10,4 millioner i låneopptak, 5,2 millioner kroner fra kommunens fondsmidler og 2,1 millioner kroner i momskompensasjon. Finansutgiftene ved låneopptak er innarbeidet i driftsbudsjettet.

Selv om nivået på nye investeringene økonomiplanen for 2018-2021 kan syns lavt, må dette sees i sammenheng med at kommunen i 2016 og 2017 har gjennomført store investeringer, bl.a. med bygging av boliger for vanskeligstilte og nye boliger til åpen omsorg.

Det er i rådmannens forslag til budsjett og økonomiplan foreslått investeringer innenfor vann, avløp og renovasjon, kommunale veier, kommunale bygg samt innen brann og redning. I tillegg er det i budsjettet tatt høyde for anskaffelse av nye digitale løsninger i tråd med gjeldende digitaliseringsplan for kommunene i Kongsbergregionen.

Rådmannen foreslår at det i 2018 startes en forstudie knyttet til bygningsmassen for Rollag bygdeheim. Det er behov for å gjøre tilpassinger av bygningsmassen for å ivareta de krav som myndighetene stiller til dagens sykehjemsplasser. Forstudien vil vurdere kostnadene ved en nødvendig oppgradering av dagens bygdeheim, samtidig som en ser på alternativet - som er å bygge et nytt sykehjem. Begrunnelsen for å starte dette arbeidet allerede i 2018 er at det i 2017 ble gjort endringer i tilskuddsordningen for sykehjemsplasser. Fra 2021 vil det være krav om netto tilvekst av nye sykehjemsplasser i kommunen for å få tildelt tilskudd. Det er lagt til grunn en overgangsordning fram mot 2021. Om lag 20 prosent av tilsagnsrammen i 2017 forbeholdes plasser som gir netto tilvekst. Denne andelen skal økes til henholdsvis 40, 60 og 80 prosent de neste årene.

Nye Rollag kommune
Med bakgrunn i fjorårets budsjett og økonomiplan ble det i 2017 startet et omstillingsprosjekt i kommuneorganisasjonen som er kalt Nye Rollag kommune – for fremtiden. Prosjektet favner om hele organisasjonen og alle tjenesteområder. KS sin verktøykasse og metodikk for tjenesteinnovasjon, kalt Samveis, legges til grunn for arbeidet. Prosjektet har i første omgang en tidsramme ut 2018. I første fase av prosjektperioden har hovedfokuset vært å jobbe frem tiltak som kan ha effekt allerede fra budsjettåret 2018.
En har også begynt å se på områder som en ønsker å jobbe videre med fremover. Disse er beskrevet i enhetenes kapittel i plandokumentet. Som eksempel nevnes helse og omsorg med tidlig inn med forebyggende tiltak i alle aldre. Fokuset skal dreies fra pleie til hverdagsmestring og muligheter, samt iverksette flere tiltak på lavest mulig nivå i tjenestetrappa for å forebygge og utsette behov for omfattende tjenester. Skole vil bl.a. jobbe videre med å se på omfanget av spesialundervisning og hvordan dette kan reduseres. I tillegg skal en vurdere skolebygning/skolemodul i forhold til nåværende og fremtidig behov. I fellestjenesten vil en se på muligheter for ytterligere interkommunalt samarbeid innenfor stab-/støttefunksjoner.

Digitalisering er et sentralt virkemiddel i fornying av offentlig sektor og viktig for at vi skal lykkes med omstillingsprosjektet i egen kommune. Kommunen skal være tett på det arbeidet som skjer i regi av Kongsbergregionen. Fokuset på gevinster og gevinstrealisering i implementeringen av nye løsninger skal ha stort fokus. I regi av Kongsbergregionen jobbes det nå bl.a. med løsninger for velferdsteknologi, inkl. etablering av felles responssenter, digitalt post/sak/arkiv og dokumenthåndtering, digitale plan- og byggesaksprosesser og administrative- og pedagogiske løsninger for skole og barnehage.

Handlingsprogrammet
Den overordnede målsettingen i kommuneplanen er å øke folketallet i Rollag til 1500 innbyggere i 2020 og til 1600 i 2030. Kommuneplanen innehar seks hovedsatsningsområder med tiltaksområder for å nå målsettingen. Disse satsningsområdene er:

- Omdømmebygging
- Folkehelse
- Næringsutvikling
- Steds- og områdeutvikling
- Barn og unge
- Infrastruktur og kommunikasjon

Det foreslåtte handlingsprogrammet her innehar tiltak som skal bidra til måloppnåelse av satsningsområdene i kommuneplanen. Det planlegges med et høyt ambisjonsnivå og aktivitetsnivå i perioden. Utfordringen med tilpasning mellom aktivitet og rammer vil i aller høyeste grad prege perioden. Innenfor alle områder vil det være nødvendig med kontinuerlig vurdering mht. prioriteringer og tilgjengelige ressurser for gjennomføring.

Omstillingsprogrammet; Rådmannen velger her å vise til pågående prosess for ny omstillingsplan for 2018-2020 med handlingsprogram for 2018. Omstillingsstyret vil legge fram omstillingsplanen og handlingsprogrammet som egen sak til kommunestyret. Handlingsprogrammet for omstillingsarbeidet vil dermed ikke være en del av rådmannens samlede handlingsprogram her.

Dette er bl.a. gjort for å få ytterligere oppmerksomhet om omstillingsprogrammet og de innsatsområder og tiltak som skal gjennomføres i perioden.

Stedsutvikling; Rollag og Veggli skal videreutvikles som tettsteder. Rollag kommune tar på seg koordineringsansvaret for stedsutviklingsprosessene, i et nært og forpliktende samarbeid med lokale interesser. Arbeidet med miljøgate i Veggli skal ferdigstilles i 2018.

Folkehelseprosjektet «Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse i Numedal» ble startet opp i 2016 og har et treårig perspektiv. Dette innbefatter et kartleggings- og utviklingsarbeid som innhenter kvalitative data gjennom medvirkning fra befolkningen om hva som fremmer og hemmer deres helse i nærmiljø og lokalsamfunn. Folkehelsearbeid handler om å skape gode oppvekstsvilkår for barn og unge, forebygge sykdom og skader, og utvikle et samfunn som legger til rette for sunne levevaner og fremmer fellesskap, trygghet, inkludering og deltakelse. Resultatene fra denne kartleggingen i folkehelseprosjektet, samt gjennomført kartlegging i regi av Unicef og barnevennlig kommune og Ungdataundersøkelsen gir kommunen et godt grunnlag for bedre helhetlig planlegging og prioriteringer på tvers av sektorer.

I tillegg til å samarbeide med frivilligheten, arbeider lokal prosjektleder i folkehelseprosjektet tett sammen med omstillingsleder, stedsutvikler, kultur, flyktningtjenesten osv. for på den måten å samordne satsninger og ressursbruk på en mest mulig effektiv måte. Eksempel på konkrete tiltak som er startet opp eller som er i oppstart - og som vil ha fokus også fremover, nevnes etablering av Kafèriet og Skaperiet, opprusting av badedammen i Veggli, opparbeiding av kulturstier osv.

Et av fokusområdene i folkehelseprosjektet er å stimulere til økt samarbeid med frivillige lag og foreninger. Samarbeid med frivillige, lag og organisasjoner er sentralt, bl.a. for å lykkes med å utvikle gode nærmiljø. Frivilligheten skaper gjennom et mangfold av aktiviteter unike verdier i lokalsamfunnet som bidrar til både bolyst, tillit, inkludering, felleskap, lokal tilhørighet, trivsel og bedre folkehelse. Rådmannen foreslår at kommunen det starter et arbeid med å utvikle en frivillighetspolitikk. Dette arbeidet bør skje i tett dialog med lag og foreninger. Frivillighetspolitikk handler om hvordan kommunen kan legge til rette for bedre samhandling mellom kommunen og frivilligheten, herunder å stimulere for vekst og utvikling i frivillig sektor. Frivillighetspolitikken bør forankres i kommunestyret.

Det er igangsatt et arbeid for å utrede et utvidet interkommunalt samarbeid innenfor oppvekstsektoren i Numedal. Hvordan kan en tilrettelegge for økt kvalitet i kommunale tjenester og tilbud til barn og unge gjennom bl.a. mer effektiv ressursutnyttelse, bedre og bredere fagmiljø og fagnettverk, kompetanse– og lederutviklingstiltak osv.? I dette arbeidet vil også kommunene sin rolle som skoleeier stå sentralt, likeså koblingen mellom skole og samfunn gjennom entreprenørskap i skolen.
Det planlegges en sak til kommunestyret i desember 2017 med forslag til innhold, omgang og gjennomføring av en slik satsning.

Planarbeid; Arbeidet med å utarbeide en kulturminneplan for kommunen starter i 2018. Det er en forventning fra statlig og regionalt hold at alle kommuner skal ha en kulturminneplan innen 2020. Kulturminneplanen vil være kommunens oversikt over viktige kulturminner og kulturmiljøer og inneholde en plan for forvaltning av disse. Planen gir kunnskap om fortiden og avklarer hvilke kulturminner en vil ta vare på i framtiden. En kulturminneplan vil være med og synliggjøre utviklingen i dalføre, fra de tidligste tider og fram til i dag. Det å ha dokumentert de historiske linjene gjennom en slik plan, vil også gjøre at det i enda større grad enn nå legges vekt på å sikre og underordne seg kulturminnene i all kommunal planvirksomhet.

Numedalskommunene har gått sammen om å gjennomføre dette planarbeidet i et fellesprosjekt og har fått tilsagn fra Riksantikvaren og fylkeskommunen om tilskudd til gjennomføringen.

I tråd med vedtak i kommunestyret i juni 2017 skal kommunedelplan for Vegglifjell rulleres i 2018. Arbeidet med rulleringen av kommuneplanens arealdel er noe forsinket, men skal også ferdigstilles i 2018. Rullering av kommuneplanens samfunnsdel planlegges å starte opp i 2019.

Rollag, 26. oktober 2017

Hans Henrik Thune
rådmann

Det kommunale styringssystem

Politisk struktur:

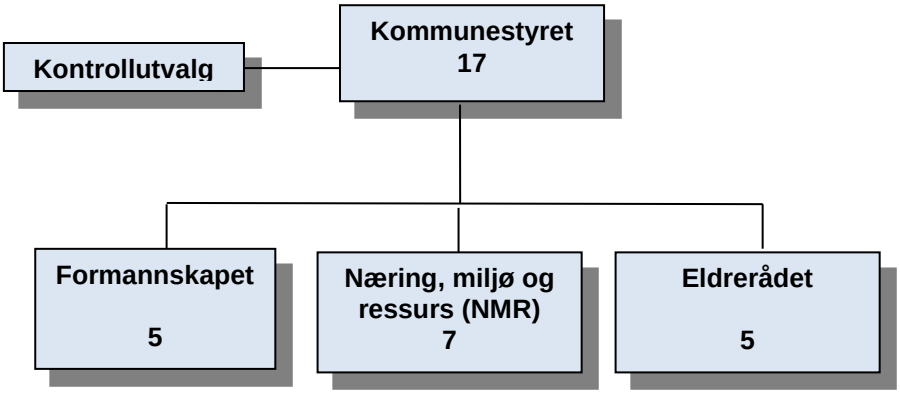

Formannskapet har også rollen som administrasjonsutvalg, da utvidet med to representanter fra arbeidstakerorganisasjonene. Møtene i kommunestyret, formannskapet, NMR og eldrerådet er åpne for publikum. Etter nyvalg i 2015 ble utvalg for Folk lagt ned. Oppgavene ble overført formannskapet. I denne perioden er mandatfordelingen i kommunestyret slik: Senterpartiet 8 medlemmer, Høyre 2 medlemmer og Arbeiderpartiet 7 medlemmer. Senterpartiet har ordfører og varaordfører. Arbeiderpartiet har leder i utvalget NMR.

Administrativ organisering:

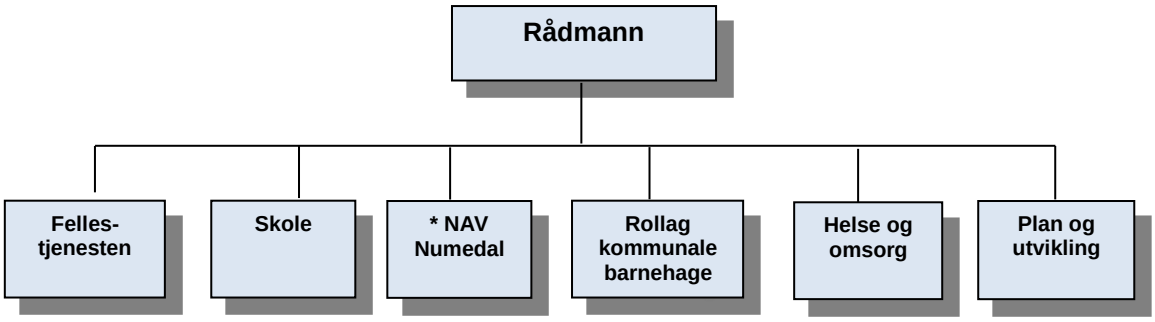

Interkommunalt tjenestesamarbeid (§27 og 28 i kommuneloven):

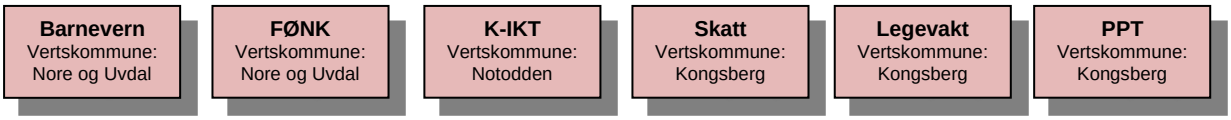

*NAV Numedal er interkommunalt samarbeid etter kommunelovens § 28b med Rollag kommune som vertskommune.

Administrativt har Rollag kommune enhetsmodellen der myndighet er delegert fra rådmannen til enhetsledere i faglige, økonomiske og personalmessige saker innen hver enhet.

Plansystemet

Det helhetlige plansystemet kan skjematisk presenteres slik:

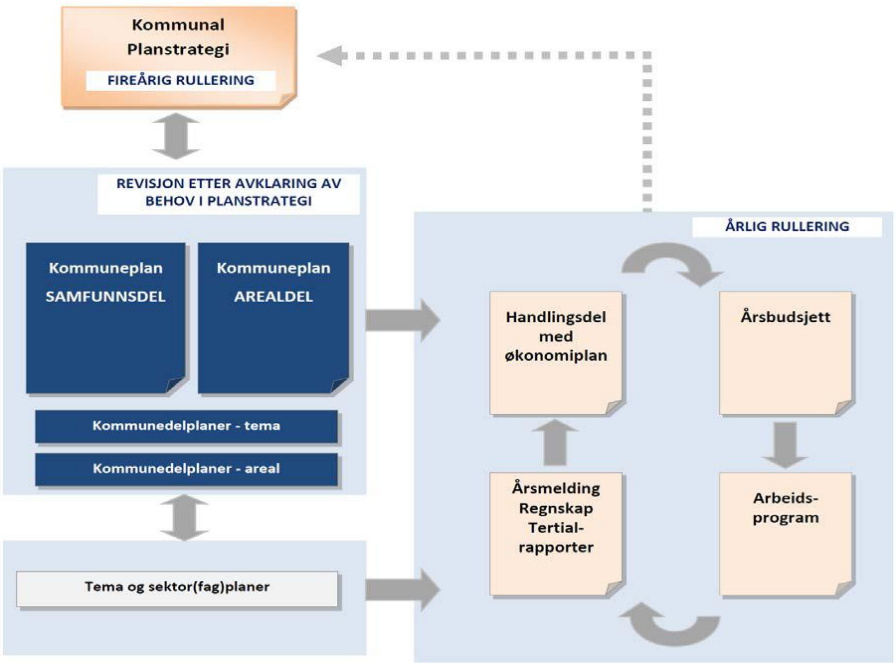

Planstrategi, kommuneplan og sektorplaner

Langsiktig styring av kommunen gjøres gjennom et omfattende planhierarki. Lovverket rundt de kommunale planene er forankret i Plan og bygningsloven i et eget kapittel. Den nye Plan og bygningsloven som trådte i kraft i 2009, har utvidet planhierarkiet ved å pålegge kommunene å vedta en planstrategi i løpet av første året etter at nytt kommunestyre er konstituert.

Planstrategien skal gi en retning for arbeidet i inneværende periode og skissere hvilke planer som bør revideres eller lages for å sørge for at kommunens planer går i samme retning som kommunestyret angir i planstrategien. Planstrategien skal i første omgang vurdere behovet for å rullere kommuneplanen. Den kan imidlertid også si noe om behov for rullering av sektorplaner og/eller kommunedelplaner i tillegg.

Kommuneplanen med en samfunnsdel og en arealdel skal gi hovedretning for all kommunal drift i den perioden den gjelder for.

Handlingsprogram og økonomiplan

De strategiske valgene og satsingsområdene i samfunnsdelen må føles opp og synliggjøres i handlingsdel/økonomiplan. Det må være mulig å se hvordan samfunnsdelen følges opp når en leser handlingsdel/økonomiplan.

Det er et mål at kommunens handlingsprogram og økonomiplan speiler allerede vedtatte målsetninger i kommuneplan og sektorplaner. I tillegg skal økonomiplanen skissere de økonomiske mulighetene / konsekvensene av gjennomføring av tiltak.

Handlingsprogrammet skisserer også hvilke andre aktiviteter som planlegges i perioden, både administrativt og i forhold til politiske vedtak.

Handlingsprogram 2018 - 2021

Kommuneplanens overordnede målsetting

Kommuneplanens samfunnsdel **2011-2021** ble vedtatt i kommunestyret i 2011.

Den overordnede utfordringen for Rollag kommune er å snu folketallsutviklingen.
Det er i kommuneplanen et mål om å øke folketallet i Rollag til 1500 innbyggere i 2020 og 1600 i 2030.

Satsningsområder

For å møte den overordnede utfordringen om å oppnå en positiv folketallsutvikling vil Rollag prioritere disse hovedsatsingsområdene:

1. Omdømmebygging
2. Folkehelse
3. Næringsutvikling
4. Steds- og områdeutvikling
5. Barn og unge
6. Infrastruktur og kommunikasjon

Omdømmebygging, folkehelse og barn og unge er overordnede satsingsområder som skal inngå i de andre satsingsområdene.

Ved siden av satsingsområdene skal Rollag kommune være en god leverandør av alle tjenester, alene eller i samarbeid med nabokommuner og andre offentlige myndigheter. Den lokale utviklingen skal være bærekraftig.

En gjennomgående strategi for å løse kommunens oppgaver er gjennom samarbeid med nabokommuner, andre offentlige myndigheter, næringsliv, frivillige organisasjoner og enkeltpersoner.

Nedenfor følger forslag til handlingsprogram for de enkelte satsningsområdene. Tiltakene er sortert i forhold til tiltaksområdene innenfor den enkelte satsningsområdet.

1. Omdømmebygging

Kommuneplanen har definert følgende målsetting for satsningsområdet:

Mål
Rollag skal gjennom bevisst omdømmebygging bli kjent som et positivt og attraktivt lokalsamfunn som folk ønsker å være en del av.

Konkrete tiltak	Periode
1.1 Tiltaksområde: Møte med kommunale tjenester og bygdas næringsliv og innbyggere skal være en positiv opplevelse	

Konkrete tiltak	Periode
Alle: • Jfr. kommunes etiske retningslinjer; Rollag kommune legger stor vekt på redelighet, ærlighet og åpenhet i all sin virksomhet. Dette gjelder både folkevalgte og ansatte. Medarbeiderne skal være seg bevisste på at de danner grunnlaget for innbyggernes tillit og holdning til kommunen. - jevnlig tema på personalmøter - temaet inngår som del av opplæringen for nyansatte	2018-2021

1.2 Tiltaksområde: God informasjon til alle brukere om kommunens tjenester og tilbud. Kommunal informasjon om Rollag skal bygge på et definert verdi- og informasjonsgrunnlag.	
Fellestjenesten: • Utarbeide en informasjons- og kommunikasjonsplan for kommunes organisasjon	2018
Alle: • Informasjon fra Rollag kommune skal være lett å forstå, saklig og korrekt. • Nettsidene holdes oppdaterte og brukervennlige • Facebook skal benyttes som informasjonskanal i hele organisasjonen • Presentere av kommunale tjenester og relevant informasjon i magasinet Under Varden og Sommermagasinet	2018-2021

1.3 Tiltaksområde: Bevisst bruk av media for å informere om Rollag, det bør være en positiv nyhet om Rollag i media hver uke	
Alle: • Oppdatere egne nettsider med gladnyheter i hverdagen	2018-2021
Alle: • Økt bevissthet i å kontakte media mht. forslag til positive nyheter og hendelser (henviser gjerne til informasjon på egen nettside).	2018-2021

1.4 Tiltaksområde: Fornøyde innbyggere og fornøyde brukere av kommunens tjenester er de beste ambassadører for å bygge et godt omdømme (= framsnakking)	
Fellestjenesten: • Gjennomføre innbyggerundersøkelse	2018
Alle: • Gjennomføre brukerundersøkelser. Alle tjenesteområder skal gjennomføre relevante brukerundersøkelser minimum hvert 2. år.	2018-2021

1.5 Tiltaksområde: Barn og unge skal være et prioritert tema innen omdømmebygging	
Skolen: • Familier med barn i skolealder som flytter til bygda, inviteres til informasjonsmøte med skolens ledelse.	2018-2021

2. Folkehelse

Kommuneplanen har definert følgende målsetting for satsningsområdet:

Mål

- *Rollag skal være en foregangskommune når det gjelder forebyggende folkehelse.*
- *Barn og unge skal være fysisk aktive minst en time hver dag.*

Konkrete tiltak	Periode
2.1 Tiltaksområde: Det skal være et godt tilbud av organiserte og uorganiserte fysiske aktiviteter for alle aldersgrupper slik at terskelen for å være aktiv er lav.	
Helse og omsorg • Stimulere og motivere til å opprettholde igangsatte aktivitetsgrupper og lavterskeltilbud sammen med frivillige, lag og foreninger	2018-2021
Fellestjenesten: • Kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet, skal være med på å sikre tilgjengelighet til friluftsområder og anlegg. Handlingsplan rulleres hvert år.	2018-2021
2.2 Tiltaksområde: Utvikle uteområde ved skole og barnehager og innføre aktivitetstilbud i skole og SFO. Utvikle skolestua ute med nærområdet og skogen som læringsarena	
• Utrede muligheten for å fullføre uteområdet på skolen med en liten parkour-/klatrepark for de eldste elevene.	2018-2021
2.3 Tiltaksområde: Rollag vil arbeide aktivt for å styrke psykisk helse i befolkningen gjennom inkludering og å skape sosial tilhørighet og trivsel. Det vil stimuleres til frivillig innsats på feltet	
Helse og omsorg • Følge opp sentrale føringer i Opptrappingsplan for rusfeltet 2016-2020. Tidlig innsats, styrket samhandling mellom spesialisthelsetjeneste og kommune, samt interkommunalt samarbeid i Numedal er viktige tiltak. • Enheten skal implementere metoder og rutiner for endringsfokusert livsstilsendring som spesielt retter seg mot overvekt, røykeslutt, fysisk og psykisk helse • Vurdere behov og tiltak for ytterligere frisklivstilbud til barn, unge og voksne	2018-2020 2018-2019
Helse og omsorg: • Inngå partnerskapsavtaler med lag og foreninger, blant annet om vedlikehold av idrettsanlegg og turområder.	2018
2.4 Tiltaksområde: Folkehelseaspektet skal vurderes i alle sektorplaner og kommunal virksomhet	
Alle: • Analysere og konkretisere tiltak fremkommet i Prosjektet «Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse». Her har det vært en bred kartlegging og brukermedvirkning blant innbyggerne. Dataene og alle innspill er samlet i en «tankefangstrapport». • Analysere og konkretisere tiltak som er fremkommet i Ungdataundersøkelsen og kartlegging i forbindelse med Barnevennlig kommune. Tiltakene er sektorovergipende.	2018-2021

Helse og omsorg: • Konkrete tiltak vurderes og er en del av pågående prosess med Nye Rollag og framtidens helse- og omsorgstjenester • Utarbeide en veileder med kriterier og retningslinjer for tjenestetildeling etter BEON-prinsippet (beste effektive omsorgsnivå) • Etablere ny og felles organisering av tjenestetildeling til alle innbyggere • Utvikle flere forebyggende tiltak og tjenester på lavest mulig nivå i tjenestetrappa • Utarbeide ny helse- og omsorgsplan	2018-2019

2.5 Tiltaksområde: I samarbeid med nabokommuner vil Rollag utvikle tilbud for å ta imot og gi et kvalifisert rehabiliteringstilbud til ferdig behandlede pasienter som skrives ut fra sykehus	
Helse og omsorg • Tiltaksområdet inngår i prosjektet Nye Rollag hvor interkommunalt samarbeid skal vurderes så langt det er mulig og hensiktsmessig	2018-2019

2.5 Tiltaksområde: Bygge ut mellomleddene i omsorgskjeden og utvikle et tilbud av hjemmetjenester slik at eldre kan bo hjemme lengst mulig	
Helse og omsorg Tiltaksområdet er en del av arbeidet med framtidens helse- og omsorgstjeneste og og prosjektet Nye Rollag. Her inngår bl.a. følgende fokusområder: • Økt fokus på hverdagsmestring og selvstendighet i eget hjem. «Hva er viktig for deg?» • Informasjon ut til innbyggerne om muligheter for tilrettelegging i eget hjem og hvilke tjenester kommunen kan tilby ved ulike funksjonsnedsettelser fysisk og/eller psykisk • Tidlig inn med forebyggende tiltak • Øke kartleggingskompetansen, vurdere risikoutsatte områder • Fortløpende ta i bruk velferdsteknologiske løsninger som er med på å gi økt trygghet til hjemmeboende • Etablering av felles responssenter for trygghetsalarmer og andre velferdsteknologiske løsninger.	2018-2021 2018

2.6 Tiltaksområde: Vurdere nye og mer ressursbesparende løsninger for bygningsmasse i pleie og omsorg	
Helse og omsorg: • Vurdere, prosjektere og gjennomføre bygningsmessige tiltak som gir snarlig mulighet for skjerming og sikring av beboere som trenger det, samtidig som det gir redusert behov for ekstra bemanning. Dette ved å fysisk bygge om eksisterende bygningsmasse og uteområdet ved hovedinngangen og sansehagen • Gjennomføre en forstudie/forprosjekt fremtidig sykehjem/helsehus. Kartlegge vedlikehold og større oppgraderinger av eksisterende Rollag Bygdeheim, og vurdere dette opp mot bygging og drift av nytt helsehus på ny fysisk lokalisering. Dette i forhold til å kunne ivareta behov og krav til tjenester og fysiske forhold som kreves i overskuelig framtid. Også vurdert i forhold til tjenester som evt. bør etableres i et interkommunalt samarbeid, for å sikre tilstrekkelig grad av spesialiserte tjenester.	2018 2018

3. Næringsutvikling

Kommuneplanen har definert følgende målsetting for satsningsområdet:

Mål

- *Det skal skapes mange nok attraktive og lønnsomme arbeidsplasser til at mål for folketallsutvikling kan nås. Mål om 1500 innbyggere i 2020 (+ 120 nye innbyggere) forutsetter ca 40 nye arbeidsplasser og en ringvirkningseffekt på ca. 20 sysselsatte. Mål om ytterligere 100 nye innbyggere innen 2030 forutsetter 35 nye arbeidsplasser. Det forutsettes at nye pendlere erstatter bortfall av eksisterende arbeidsplasser.*

- *Arbeidsplassene bør fordele seg på ulike bransjer som gjør bygda robust i forhold til konjunkturer. Mange av arbeidsplassene bør være i bedrifter som er eid og styrt lokalt.*

Rådmannen velger her å vise til pågående prosess for revidering av omstillingsplan for 2018-2020 med handlingsprogram for 2018. Omstillingsstyret vil legge fram omstillingsplanen og handlingsprogrammet som egen sak til kommunestyret. Handlingsprogrammet for omstillingsarbeidet vil dermed ikke være en del av rådmannens samlede handlingsprogram her. Dette er bl.a. gjort for å få økt oppmerksomhet om omstillingsprogrammet og de innsatsområder og tiltak som skal gjennomføres i perioden.

4. Steds- og områdeutvikling

Kommuneplanen har definert følgende målsetting for satsningsområdet:

Mål

- *Rollag skal tilby varierte og attraktive botilbud som gjør det mulig å nå målsettingen for folketallsutvikling. Bosettingsmønsteret i kommunen skal opprettholdes, men hovedtyngden av ny bosetting ønskes i tilknytning til tettstedene*
- *Rollag vil skape gode tettsteder som gir grunnlag for servicefunksjoner, næringsutvikling og trivsel for både fastboende og tilreisende*
- *Det skal tas hensyn til personer med nedsatt funksjonsevne (universell utforming) i alle aktuelle saker*
- *Rollag skal ha et attraktivt og variert kultur- og fritidstilbud som underbygger bolyst*

4.1 Tettstedsutvikling:

Tiltak	Periode
4.1.1 Tiltaksområde: Rollag og Veggli utvikles som tettsteder. Begge tettstedene utvikler sitt eget særpreg i skjæring mellom tradisjon/historie og nyskaping og på sine egne premisser. Rollag kommune vil ta på seg koordineringsansvaret for stedsutviklingsprosessene, i et nært og forpliktende samarbeid med lokale interesser.	
• Planlegge, prioritere og gjennomføre i tråd med oppnådd finansiering/ dugnadsvilje. Dette skal skje gjennom åpne og inkluderende prosesser der det jobbes systematisk med tema som transport og trafikk, grønnstruktur, byggeskikk og kulturmiljø, møtesteder samt næringsutvikling.	2018-2021
• Utarbeidelse og implementering av skiltplan.	2018-2019

4.1.2 Tiltaksområde: Veggli sentrum utvikles med handels- og servicetilbud rettet mot gjennomgangstrafikk (hyttegjester og turister), samt fastboende.	
• Gjennomføre hovedprosjekt (bygging av) Miljøgate Veggli.	2018
• Fortsatt søke muligheter for/stimulere fylkeskommunen mv. til finansiering av ny gangbru over Nørsdsteåe	2018-2021

4.1.3 Tiltaksområde: Rollag sentrum videreutvikles rundt industrivirksomhet, landbruk, offentlig virksomhet, pendling til Kongsberg og som innfallsport til Trillemarka – Rollagsfjell.	
• Tiltak jf. omstillingsprogrammet.	2018-2021

4.2 Boområder:

Tiltak	**Periode**
4.2.1 Tiltaksområde: Det legges til rette for spredt boligbygging for å opprettholde bosetting i grendene. Det skal arbeides for at alle gårdsbruk er bebodd og at kulturlandskapet skal holdes i hevd.	
• Stimulere til tiltak i privat regi og formidle de tilgjengelige mulighetene for både å bygge spredt, samt å leie ut eller selge eksisterende (tomme) boliger, herunder på gårdsbruk.	2018-2021
• Søke og å ha tilgjengelig tilstrekkelig Startlån (NAV) for aktuelle målgrupper. Markedsføre/formidle tilbudet.	2018-2021
• Annonsere og formidle tilgjengelige virkemidler knyttet til landbruket.	2018-2021

4.2.2 Tiltaksområde: Botilbudet nær tettstedene skal bestå av leiligheter og varierte boligtomter. Kommunen vil samarbeide med private aktører for å utvikle boligområder herunder utleieboliger.	
• Stimulere privatpersoner og utbyggere til å utvikle attraktive boligtilbud, herunder seniorboliger i tettstedene. Gi bistand / kompetanse omkring tilrettelegging for og bruk av velferdsteknologi.	2018-2021
• Ekstra markedsføringsinnsats av tomtetilbudet i Rollag og Veggli tettsteder. Herunder også formidle muligheter for spredt boligbygging på privat eiendom.	2018
• Gjennomføre forstudie for boligutvikling i Rollag tettsted, jernbanestasjons-området mv., i samarbeid med bl.a. ROM Eiendom	2018

4.2.3 Tiltaksområde: Rollag kommune vil fortløpende vurdere sin boligpolitikk og sin rolle som aktør i boligmarkedet	
Sluttføre og politisk behandling av samlet plan for kommunal boligmasse.	2018
• Revidere handlingsplan og iverksette tiltak jf. vedtatt samlet plan for kommunal boligmasse.	2018-2021

4.3 Kultur- og fritidstilbud

Tiltak	Periode
4.3.1 Tiltaksområde: Idrettsskolen videreutvikles som aktivitets- og kultursenter i Numedal i henhold til resultater fra prosjektet Idrettsskolen 2018	
• Idrettsskolen ble omgjort til kommunalt foretak etter vedtak i kommunestyret 2.2.2012. Foretakets navn er Idrettsskolen Numedal Folkehøgskole og Rollag ressurssenter KF. I formålsparagrafen står det bl.a. følgende; «Foretaket skal også ha ansvar for å utnytte sine samlede ressurser (anlegg, utstyr, kompetanse og omgivelser) og være et ressurssenter lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt». Foretaket har eget styre som rapporterer til kommunestyret.	
4.3.2 Tiltaksområde: Rollag kommune vil samarbeide med frivillige organisasjoner og nabokommuner for å oppnå et godt og variert kultur- og fritidstilbud, det skal tilbys både organiserte og uorganiserte aktiviteter. Det skal arbeides for å stimulere til aktive og inkluderende tilbud, særlig rettet mot barn og unge.	
• Utarbeide en samlet frivillighetspolitikk i Rollag kommune i form av et eget dokument som er utarbeidet i dialog med den lokale frivilligheten og politisk behandlet.	2019
Fellestjenesten: • Det gis økonomisk støtte til drift av lag og foreninger.	2018-2021
4.3.4 Tiltaksområde: Det skal arbeides for å utvikle flere anlegg for idrett og fysisk aktivitet som fremmer folkehelse	
Fellestjenesten: • Det er utarbeidet plan for idrett- og fysisk aktivitet, handlingsplanen rulleres hvert år. • Det ytes økonomisk støtte til nyanlegg.	2018-2021
4.3.5 Tiltaksområde: Rollag kommune vil stimulere frivillige lag og foreninger til å avholde større arrangementer	
Fellestjenesten: • Deler av kulturmidlene brukes til arrangementsstøtte.	2018-2021

5. Barn og unge

Kommuneplanen har definert følgende målsetting for satsningsområdet:

Mål

- *Barn og unge er bygdas framtid. Rollag vil derfor tilby barn og unge det beste oppvekst-miljøet, med en trygg og god barnehage, en framtidsrettet skole og et aktivt og variert fritidstilbud med fravær av negative påvirkningsfaktorer. Rollag skal være best på aktivt oppvekstmiljø og ha glade barn som er fysisk aktive minst en time hver dag*
- *Rollag vil legge til rette for at barnefamilier ønsker å flytte til bygda*

5.1 Tiltaksområder for **barnehage:**

Tiltak	**Periode**
5.1.1 Tiltaksområde: Rollag kommune skal ha et godt barnehagetilbud som ivaretar både barnas og foreldrenes behov. Kommunen skal ha full barnehagedekning	
• Alle som søker ved hovedopptak får plass. • Bemanningen justeres etter antall barn, etter hovedopptak.	2018-2021
5.1.2 Tiltaksområde: Barnehagen skal ha være helse-fremmende og forebyggende og bidra til å utjevne sosiale forskjeller	
• Barnehagetilbudet drives etter Lov om barnehager med forskrifter som bygger på bl.a. Barnekonvensjonen. Dette tiltaksområdet er et viktig område i Rammeplan for barnehagen og er en del av barnehage hverdagen. • Barnehagens hovedsatsningsområde er Lek og Språk ut barnehageåret 2018/2019. • Tilpasset opplæring og BIR er oppstart av tverrfaglige prosjekt i 2018. Se tiltaksområdet for tverrfaglig samarbeid under.	2018-2021 2016-2019 2018-2020
5.1.3 Tiltaksområde: Barnehagetilbudet skal være fleksibelt og tilpasset brukernes behov bl.a. for å legge til rette for pendling. Det er et mål å opprettholde barnehage i begge tettstedene	
• Barnehagetilbudet i Rollag er fleksibelt og tilpasset brukernes behov.	2018-2021
5.1.4 Tiltaksområde: Det bør være ansatte av begge kjønn i barnehagene	
• Det er ansatte av begge kjønn i barnehagen.	2018-2021

5.2 Tiltaksområder for **skole:**

Tiltak	**Periode**
5.2.1 Tiltaksområde: I skolen skal alle elever bli sett og undervisninga skal tilpasses den enkelte elev	
• Følge opp elevenes resultater på kartleggingsprøver og nasjonale prøver systematisk ○ Resultatsamtaler mellom ledelse og lærere hvor det drøftes tiltak som kan hjelpe elevene videre i læringsarbeidet ○ Etterspørre/undersøke hvordan lærerne følger opp elevene gjennom året	2018-2021
5.2.2 Tiltaksområde: Skolen skal være framtidsretta ved å ha høy kvalitet på undervisninga, ha gode faglige resultater og fortsatt være en foregangsskole innen IKT	
• Felles prosjekt for skole og barnehage: Bedre tilpassa opplæring (se lenger ned) blir skolens hovedsatsningsområde i perioden.	2018-2021
Skoleåret 2017/18 jobber skolen med disse innsatsområdene innenfor tilpassa opplæring: • Implementere lesing som grunnleggende ferdighet i alle fag • Lærerne skal forske på temaet «variert undervisning»: ○ Drøfte teori, prøve ut i praksis, observere hverandre i klasserommet, evaluere i fellesskap.	2017/2018
• Få på plass et godt system for Stortingets satsing: «Tidlig Innsats» ○ Identifisere elever som har behov for ekstra trening i grunnleggende ferdigheter – regning, lesing, skriving og muntlige uttrykk. ○ Heve kompetansen til lærerne som gjennomfører tiltaket	2018
• Utarbeide en strategiplan for å videreutdanne lærerne i tråd med nye kompetansekrav. • Innføre ny læringsplattform og nytt skoleadministrativt system ○ Bruke nødvendig tid til opplæring for hele personalet	2018
• Rullere «Kvalitetsutviklingsplanen for skolene i Numedal» (2012-2020)	2018 2020
5.2.3 Tiltaksområde: Skolen skal ha et SFO-tilbud som er tilpasset foreldrenes behov	
• Gjennomføre brukerundersøkelse for første gang • Rullere «Plan for skolefritidsordningen 2016-2020»	*2018* *2020*
5.2.4 Tiltaksområde: Skolens IKT-utstyr må oppgraderes jevnlig, lærernes kompetanse må vedlikeholdes og skolen må ha IKT-veiledere som drifter systemet	
• Opprettholde dagens nivå på budsjett og veilederressurs	2018-2021
5.2.5 Tiltaksområde: Det skal arbeides systematisk med elevenes psykososiale arbeidsmiljø for å fremme helse, trivsel og læring. Vi vil ta vare på hverandre og la oss begeistre.	

På skolen skal vi jobbe forebyggende: • Sørge for å ha kompetente lærere og assistenter som kan jobbe helhetlig med læringsmiljøet og sette inn veiledning ved behov. • Ha fokus på økt medvirkning fra foreldre og elever • SFO-leder, sosiallærer og skoleleder gis kompetanseheving gjennom det tverrfaglige prosjektet BIR (se under) • Implementere metodene for hele personalgruppa for hvordan vi kan oppdage og hjelpe barn som er risikoutsatt (BIR-fase 2) • Utarbeide rutinebeskrivelser jfr. nytt kapittel 9A i Opplæringsloven. • Rullere «Handlingsplan mot mobbing for trivsel» og forskrift/ordensreglement i tråd med nytt kap. 9A i Opplæringsloven.	2018-2021 2018 2018 2018 2018 2018

5.2.6 Tiltaksområde: Rollag kommune skal bidra til at Numedal videregående skole opprettholdes og videreutvikles slik at ungdom kan fullføre videregående skole i nærmiljøet. Veggli skole vil opprettholde og videreutvikle samarbeidet med Numedal videregående skole	
Fellestjenesten: • Nore og Uvdal og Rollag kommune har inngått avtale med Numedal videregående skole om Introduksjons-programmet for flyktninger. Avtalen skal reforhandles i 2018. •	2018
Helse og omsorg: • Samarbeide med Numedal videregående skole om praksisplasser og fremtidig rekruttering til helse- og omsorgsyrker.	2018-2021

5.3 Tiltaksområder for **fritid:**

Tiltak	**Periode**
5.3.1 Tiltaksområde: I samarbeid med frivillige organisasjoner og nabokommuner vil Rollag kommune oppnå et attraktivt, utviklende og variert fritidstilbud for barn og unge. Det skal legges bedre til rette for ikke-organiserte aktiviteter	
Fellestjenesten • Utarbeide en samlet frivillighetspolitikk i Rollag kommune i form av et eget dokument som er utarbeidet i dialog med den lokale frivilligheten og politisk behandlet.	2019

5.3.2 Tiltaksområde: Tilbudet i kulturskolen utvikles i samarbeid med nabokommuner og Idrettsskolen	
Fellestjenesten: Kulturskoletjenesten kjøpes fra Nore og Uvdal kommune. Alle barn som søker plass skal få tilbud om plass.	2018-2021

5.3.3 Tiltaksområde: Utvidet tilbud på bibliotek

Fellestjenesten: • Veggli bibliotek skal gjøres om til et selvbetjent/meråpnet bibliotek i 2018 • Rollag bibliotek skal fortsatt være vanlig bibliotek filial med åpningstid en dag i uken.	2018

5.4 **Andre tiltaksområder** for barn og unge

5.4.1 Tiltaksområde: Rollag ønsker at barn og unge i kommunen får et så positivt forhold til bygda at de ønsker å bosette seg i kommunen som voksne	
Skolen: • Elevene blir kjent med kommunens næringsliv og mulige utdanningsveier gjennom fagene Utdanningsvalg og Arbeidslivsfag. • Bevisstgjøre lærerne i forhold til å ta i bruk kommunen som læringsarena i alle fag. • Utvikle entreprenørskapstanken	2018-2021

5.4.2 Tiltaksområde: Hensyn til barn og unge skal vektlegges i alle aktuelle planer og saker, blant annet i forbindelse med utvikling av tettstedene og boligområder	
Alle: • Alle nye og revidering av planer skal sendes til barnerepresentanten til uttalelse.	2018-2021
Helse og omsorg: • Barn og unge er prioriterte satsingsområder framover. Statlige føringer legger opp til en styrket helsestasjon- og skolehelsetjeneste. Kommunen har et pågående prosjekt som er finansiert av Helsedirektoratet. Erfaringer hittil tilsier behov for en styrket helsestasjon- og skolehelsetjeneste. Enheten utreder muligheter for en permanent økning av stilling innenfor fagområdet	2018-2019

5.4.3 Tiltaksområde: Ungdomsrådet og elevrådet ved Veggli skole skal brukes aktivt for å gi råd om saker som angår barn og unge	
Alle: • Økt bevisstgjøring og innarbeide rutiner for involvering av barn og unge i planlegging og utforming av saker og tiltak som angår barn og unge	2018-2021
Fellestjenesten: • Reetablere ungdomsrådet eller etablere annen tilsvarende arena.	2018

5.4.4 Tiltaksområde: Det skal arbeides for god trafikksikkerhet og trygg skolevei	
Alle: • Oppfølging av rutiner og tiltak i tråd med føringer gitt i godkjenningen som Trafikksikker kommune	2018
• Søke årlige trafikksikkerhetsmidler fra fylkeskommunen i tråd med tiltak i kommunens trafikksikkerhetsplan	2018

5.5 Tiltaksområde for **tverrfaglig samarbeid**

Kommuneplanen inneholder ikke tiltaksområder under dette temaet.

Tiltak	Periode
5.5.1 Tiltaksområde: Felles prosjekt for skole og barnehage: Bedre tilpassa opplæring.	
• Aktiv deltaker i fellesprosjektet sammen med Kongsbergregionen/Øvre Eiker/PPT-OT/ SEPU (Senter for praksisrettet utdanningsforskning ved Høgskolen i Hedmark)	2018-2021
Fase en og fase 2 omfatter skoleledere og barnehageledere • Kartlegge skolens og barnehagens ståsted i forhold til tilpassa opplæring • Gjennomføre nettbasert moduler og samlinger for grupper på tvers av skoler/barnehager med tema: Ledelse av forbedringsarbeid og anvendelse av kvalitativ data. • Utarbeide prosjektplan for prosjektet med lokale innsatsområder Fase 3: Kompetanseheving for lærere, barnehagelærere og andre medarbeidere • Gjennomføre nettbaserte moduler i grupper med tema: Læringsmiljø • Skolen/barnehagen velger faglige tema med utgangspunkt i analysen av egen skole/barnehage.	2018 2019

5.5.2 Tiltaksområde: Kompetanseheving for ansatte som er i kontakt med risikoutsatte barn og unge for tidlig å kunne identifisere og hjelpe barn og familier som har behov for det. • *Oppstart av tverrfaglig programmet «Barn i risikogruppen/BIR» med deltakere fra skole, barnehage, helsestasjon, barnevern og PPT-OT i regi av Borgestadklinikken. Toårig 2018-2019* • *Programmet BIR skal gi opplæring og veiledning i hvordan ansatte i kommunen på et tidlig tidspunkt kan oppdage og identifisere barn som lever i risikoutsatte livs- og familiesituasjoner.*	
• Kompetanseheving for ressurspersoner fra alle enheter • Implementering av metoder som skal brukes i samtaler med barn og foreldre i enhetene	2018-2019 2018-2019

5.5.3 Tiltaksområde: Barnevennlig kommune (UNICEF)	
• UNICEF Norge har gjennomført kartlegging av kommunene i Kongsbergregionen mht. hvor gode de er på å følge opp Barnekonvensjonen. Med bakgrunn i rapport for Rollag kommune, skal det utarbeides en tiltaksplan på forbedringsområder. (Endelig rapport fra Unicef vil foreligge i løpet av 2017).	2018-2019

6. Infrastruktur og kommunikasjon

Kommuneplanen har definert følgende målsetting for satsningsområdet:

Mål

- Rollag skal ha en framtidsrettet og velfungerende infrastruktur som ivaretar innbyggernes, næringslivets og gjestenes behov på en god måte.
- Mangelfull infrastruktur skal ikke være en begrensende faktor for utvikling i bygda.

Tiltak	Periode
6.1 Tiltaksområde: Økt standard på fylkesveg 40 for å redusere reisetid og øke trafikksikkerhet, standard på fylkesveg 107 skal heves primært for å øke trafikksikkerhet	
• Prioritere tiltak i tråd med kommunens trafikksikkerhetsplan – innenfor økonomisk ramme • Samordne og prioritere tiltak i samarbeid med Nore og Uvdal kommune og Flesberg kommune (FV 40)	2018-2021
6.2 Tiltaksområde: Infrastruktur som kommunale veger, skoleskyss, el-forsyning, telefoni og bredbånd skal opprettholdes og videreutvikles for å opprettholde bosettingsmønsteret i bygda.	
Plan og utvikling: • Utbedring veg; Kjommeveien • Utbedring veg; Glaimsmogen boligfelt • Utbedring av hengebro Rollag sentrum • Prioritere tiltak i tråd med kommunenens trafikksikkerhetsplan som grunnlag for søknad om trafikksikkerhetsmidler hos fylkeskommunen	 2018 2019 2019 2018-2021
6.3 Tiltaksområde: I samarbeid med Tinn kommune og private utbyggere arbeides det for helårsveg mellom Veggli og Tinn for å øke mulighetene for lokal utvikling (pendling, turisme, handel osv.)	
• Politiske avklaringer for videre framdrift nødvendig (Buskerud og Telemark fylkeskommuner)	
6.4 Tiltaksområde: Kollektivtilbudet må opprettholdes og helst styrkes . Bussen er spesielt viktig for barn og unge og for pendlere	
• Fortsette arbeidet med å påvirke fylkeskommunens prioriteringer gjennom dialog og innspill til planer og handlingsprogram	2018-2021
6.5 Tiltaksområde: Kommunal infrastruktur som vannforsyning, avløp, renovasjon og brannvern utvikles i henhold til handlingsplaner som rulleres ved behov	
• Planlegge og å tilrettelegge for nytt avfallshåndterings/ kildesorteringsanlegg • Rehabilitere vann- og avløpsnett, Rollag boligfelt • Avklare fremtidig løsning for håndtering av avløpsslam	2018 2019 2018

6.6 Tiltaksområde: Infrastruktur i hytteområdene utvikles for å fremme økt trafikk og lokal verdiskaping	
Plan og utvikling: • Navnsetting av veier, gi adresser og sette opp fysiske skilt	2019

6.7 Tiltaksområde: "Blålys-sentral" i Veggli, med brannstasjon og ambulansetjeneste videreutvikles	
• Opparbeiding av egen «Blålysveg» ved næringsparken, jfr. vedtatt reguleringsplan, jf. rekkefølgebestemmelser og evt. salg av tomter som krever slikt flomvern. • Innkjøp av ATV for redningsoppdrag sommer og vinter i hytteområdene samt styrking av skogbrann beredskap • Opprusting av utstyr, brann- og redning • Anskaffelse av ATV, brann- og redning	2018-2021 2018 2018-2019 2018

6.8 Tiltaksområde: Det skal arbeides for å tilrettelegge for sikker skolevei	
• Prioritere tiltak i tråd med kommunens trafikksikkerhetsplan – innenfor økonomisk ramme	2016-2017

7. Tjenesteutvikling - generelt

Kommuneplanen har definert følgende målsetting for satsningsområdet:

Rollag kommune skal levere kvalifiserte tjenester innen alle tjenesteområder. Alle ansatte skal ha relevant kompetanse, og det skal vektlegges videreutdanning og oppdatering av kompetanse ved behov.

Kommuneplanen inneholder ikke tiltaksområder under dette temaet.

Tiltak	**Periode**
7.1 Tiltaksområde: Videreutvikle IKT samarbeidsløsninger *Kongsbergregionen; anskaffelse av fellesprogramvare innenfor ulike fagområder*	
Fellestjenesten: • I samarbeid med Kongsbergregionen ta i bruk felles programvare for post/sak/arkiv.	2018
Helse og omsorg: • I samarbeid med Kongsbergregionen ta i bruk felles programvare for e-arkiv sikker sone og Svar Ut • I samarbeid med Kongsbergregionen etablere felles responssenter for velferdsteknologiske løsninger	2018
Plan og utvikling: • Oppstart av felles Digital plan for byggesaksprosesser i Kongsberg-regionen	2018
Skole og barnehage: • I samarbeid med Kongsbergregionen ta i bruk felles administrativt programvare for skole og barnehageadministrasjon.	2018

7.2 Tiltaksområde: Felles oppvekstsamarbeid i Numedal	
Utrede en utvidelse, evt. å etablere et utvidet interkommunalt samarbeid innenfor oppvekstsektoren i Numedal	2018-2019
7.3 Tiltaksområde: Økt kompetanse blant medarbeidere	
• Revidere alle kompetanseplan i egen organisasjon • Deltakelse i studiet «Digitalisering, innovasjon og ledelse». Et samarbeid mellom Kongsbergregionen og høgskolen i Sørøst-Norge	2018 2018
7.4 Tiltaksområde: Nødvendig vedlikehold og utbedring av kommunale bygg og anlegg	
• Flytting av trafo ut av bygdeheimen • Bygdeheimen: anskaffe ny heis • Renovering av ventilasjonsanlegg, nordre fløy på kommunehuset • Ombyggingstiltak skjermet avdeling, bygdeheimen • Forstudie/forprosjekt fremtidens sykehjem/helsehus	2018 2020 2019 2018 2018
7.5 Tiltaksområde: Ivareta ny personvernlovgivning og etablering av personvernforordning(GDPR)	
• Tilrettelegge rutiner og dokumentasjon samt internkontroll i tråd med nytt lovverk • Etablere personvernombud (planlegges felles personvernombud for kommunene i Kongsbergregionen)	2018-2019 2018
7.6 Tiltaksområde: Nye Rollag kommune for framtiden	
• Helhetlig omstilling i kommuneorganisasjonen med fokus på å tilpasse tjenestenivået nye rammebetingelser	2018-2019
7.7 Tiltaksområde: Eiendomsskatt kontorjustering/ny alminnelig taksering	
• Gjennomføre kontorjustering av eiendomsskatten (gjeldende fra 2019) • Gjennomføre ny alminnelig taksering (gjeldende fra 2020)	2018-2019 2019

8. Bærekraftig utvikling

Kommuneplanen har definert følgende målsetting for satsningsområdet:

Mål
"Rollag skal være en kommune hvor dagens innbyggere og kommende generasjoner er sikret et helsefremmende og godt miljø. Vi skal tenke globalt og handle lokalt."

Tiltak	Periode
8.1 Tiltaksområde: Rollag vil følge opp kommunens oppgaver når det gjelder å ivareta hensyn til natur, miljø og en bærekraftig utvikling. Det skal arbeides for å finne lokale løsninger på overordnede utfordringer.	
• Ingen konkrete forslag til ekstraordinære tiltak. Oppgavene ivaretas i løpende drift/prosjekter. • Hensynstas i arbeidet med revidering kommuneplanens arealdel	2018
8.2 Tiltaksområde: Alle aktuelle saker i Rollag kommune skal vurderes i forhold til bærekraft og miljø.	
• Innarbeidet i prosedyremal for saksbehandlingen • Ivaretas i kommunens føringer i innkjøpsprosesser	2018
8.3 Tiltaksområde: Rollag skal arbeide for å bevare det biologiske mangfoldet i kommunen og bidra til å sikre grunnlaget for villreinstammene på Hardangervidda og Blefjell.	
• Kommunedelplan for Vegglifjell har innarbeidet villreinkorridor mot bebyggelse • Gjennom dialog på ulike samarbeidsarenaer og innspill til planer og handlingsprogrammer, arbeide for tunell gjennom Vegglifjell – bidra til å sikre grunnlaget for villreinstammen	2018-2021
8.4 Tiltaksområde: Rollag ønsker å bli en foregangskommune på ren energi og bruk av alternative energi-kilder. Kommunen vil bidra til å redusere energibruk og utslipp som følge av transport.	
Plan og utvikling: - Kommunens klima- og energiplan skal rulleres	2018
8.5 Tiltaksområde: Rollag vil sikre vassdragene, og i særlig grad Numedalslågen, som viktige rekreasjonsområder	
• Pågående prosess vedrørende revidering av konsesjon og minstevannføring for Mykstufoss	2018-2021
8.6 Tiltaksområde: Rollag vil bidra til å redusere avfallsmengder og stimulere til sortering og gjenvinning av ressurser	

Plan og utvikling: • Det skal bygges nytt kildesorteringsanlegg i tilknytning til Veggli næringspark.	2018

8.7 Tiltaksområde: Rollag vil bidra til å bevare freda og verneverdige bygninger og verdifulle kulturminner	
• Det skal utarbeides en kulturminneplan. Kulturminneplan utarbeides i et samarbeid med Nore og Uvdal kommune og Flesberg kommune.	2018-2020

8.8 Tiltaksområde: Rollag vil opprettholde vassdrag med tilnærmet naturlig vannkvalitet og arbeide for minstevann-føring på regulerte strekninger for å fremme fiske og gi bedre opplevelseskvalitet.	
• Overvåking av vannkvalitet (Grønn Dal samarbeidet) • Aktiv deltaker i arbeidet med regional prioritering av konsesjoner i vannregion Vest-Viken – herunder Numedalslågen og Mykstufoss	Løpende

9. Samfunnssikkerhet

Kommuneplanen har definert følgende målsetting for satsningsområdet:

Mål

- *Rollag vil arbeide for å sikre innbyggernes liv, helse, miljø og materielle verdier ved å forebygge farlige situasjoner og ved å ha en god og operativ beredskap.*
- *Det er et mål å opprettholde eget lensmannskontor i Rollag kommune*

Tiltak	**Periode**
9.1 Tiltaksområde: Rollag kommune vil gjennomføre en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse for å kartlegge uønskede hendelser som kan inntreffe i lokalsamfunnet, herunder også sannsynligheten for at disse hendelsene kan inntreffe og på hvilken måte de vil kunne påvirke lokalsamfunnet. Analysen må vurdere om klimaendringer kan gi økt risiko for naturbaserte hendelser. Det skal videre utarbeides en beredskapsplan for kommunen som også skal øves.	
• Rollag kommune har gjennomført en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) i 2014 (revidert 2016). ROS-analysen avdekket at risikoen for uønskede hendelser var størst innen smittespredning (epidemi/pandemi) samt skogbrann. - På denne bakgrunn er beredskapsplan om brannordning for Rollag kommune revidert i 2016. Revidert helseberedskapsplan samt plan for opprettelse av evakuering- og pårørendesenter vil være gjennomført innen utgangen av 2018.	2018

9.2 Tiltaksområde: Kommunens arealplanlegging skal sikre liv, helse, miljø og materielle verdier mot naturbaserte hendelser som flom, erosjon og skred, samt fare for større kriser og sikkerhetsutfordringer. Av særlig betydning for kommunen er å verne kraftproduksjon, herunder linjenett, damanlegg og kraftverk mot ulike former for uønskede hendelser.	
Plan og utvikling Arbeidet med ny arealplan er startet og vil være avsluttet i 2018.	2018

9.3 Tiltaksområde: Rollag kommune skal til enhver tid ha en operativ kriseplan for kommunens ledelse	
• På bakgrunn helhetlig ROS er overordnet «Plan for beredskap i Rollag kommune» utarbeidet i 2014 og revideres årlig. Planen omtaler bl.a. kommunens kriseledelse, varslingslister, ressursoversikt, evakueringsplan og plan for informasjon. Planen benyttes ved alvorlige hendelser som ikke håndteres som en del av vanlig drift. Planen som øves annethvert år. Ved alvorlige ulykker og hendelser som rammer enkeltpersoner kan kommunen sette inn et psykososialt kriseteam som kan bistå enkeltmennesker eller grupper av personer. • Utarbeide tiltakskort for hver uønsket hendelse i eget krisestøttesystem CIM)	2018

9.4 Tiltaksområde: Rollag vil bedre framkommeligheten i beredskapsøyemed ved bl.a. skilting og vurdere bruken av vegbommer	
Plan og utvikling: • Vegnavn og skilting i bygda er sluttført. Arbeidet er påbegynt på fjellet og antas sluttført i 2019	2019

Handlingsprogram 2018-2021 har i tillegg følgende tiltak:

Mål	**Tiltak**	**Periode**
Oppdatert beredskapsplan	Beredskapsplanen revideres årlig	
Beredskapsøvelse	Beredskapsplanen skal øves	2019
Oppdatere risiko- og sårbarhetsanalysen	Rullere/oppdatere ROS	2020
Rapportering	Statusmelding til kommunestyret om beredskap	Årlig i årsrapport
Kommuneplanens arealdel		2018
Beredskap/ framkommelighet	Vegnavn/ skilting fjellet	2019

*ROS rulleres hvert 4. år i forbindelse med oppstart av planprosess for ny kommunestyreperiode.

10. Arealbruk – arealplanlegging

Kommuneplanen har definert følgende målsetting for satsningsområdet:

Mål

- *Rollag ønsker en arealbruk som samordner utbyggingsinteresser og transportbehov med vern av dyrket mark, viktige forekomster av natur, viktige kulturminner og kulturmiljø, og som forebygger uønskede hendelser. Kommunen vil legge til rette for næringsutvikling og utvikling av det gode bosted med attraktive nærmiljøer hvor universell utforming og trafikksikkerhet vektlegges. Rollag kommune vil følge nasjonale mål for å forhindre nedbygging av dyrket areal.*

Tiltak	Periode
10.1 Tiltaksområde: Arbeidet med kommunedelplan for Trillemarka – Rollagsfjell sluttføres	
Plan og utvikling: • Innarbeides i arbeidet med rullering av kommuneplanens arealdel – se punktet nedenfor	2018
10.2 Tiltaksområde: De enkelte satsingsområdene i kommuneplanens samfunnsdel gir en rekke føringer for rullering av kommuneplanens arealdel, utarbeidelse av nye reguleringsplaner og vurdering av dispensasjonssøknader når det gjelder avveining av hensyn til bruk og vern. Kapitlene om næringsutvikling, steds- og områdeutvikling, barn og unge, folkehelse, infrastruktur og kommunikasjon, bærekraftig utvikling og samfunnssikkerhet inneholder alle konkrete føringer for arealbruk	
Plan og utvikling: • Rullering av kommuneplanens arealdel	2018
Plan og utvikling • Rullering kommunedelplanen for Vegglifjell	2018

Organisasjon og medarbeidere

Arbeidsmiljø og medarbeiderutvikling
Rollag kommune skal levere tjenester av god kvalitet innen alle tjenesteområder og ansatte skal ha relevant kompetanse. Organiseringen av kommuneorganisasjonen må hele tiden vurderes og tilpasses nye oppgaver og utfordringer med hensyn på optimal tjenesteproduksjon.

Systematisk arbeid med helse, miljø og sikkerhet (HMS) er forankret i lov og forskrifter, og er viktig med sikte på at ansatte skal trives, utvikles og settes i stand til å gjøre en god jobb for kommunen. Arbeidsmiljøkartleging, medarbeiderundersøkelser, medarbeidersamtaler, personalmøter m.m. er alle en del av det systematiske HMS arbeid. De er med å kaste lys over den enkeltes arbeidssituasjon, gi ansatte påvirkningsmuligheter og gi ledere grunnlag for å lage handlingsplaner.

Gjennom arbeidet med personalforvaltning og ledelsesutvikling gir administrasjonen faglig støtte og rådgivning på områder som ansettelser og oppsigelser, lønn og tariff, omstilling, oppfølging, attføring, forebygging og inkludering. Administrasjonen er med og legger til rette for leders egenutvikling gjennom workshops, veiledning og internopplæring. Vi informerer om e-læringsmuligheter og bistår ved revidering av kompetanseplaner i enhetene. Samarbeid med vernetjeneste og tillitsvalgte står sentralt i arbeidet med personalpolitiske retningslinjer og kommunens arbeidsgiverpolitikk.

Årsverk

Fordeling av antall årsverk på kommunens enheter (hvor Rollag kommune er arbeidsgiver). Interkommunalt samarbeid hvor arbeidsgiveransvaret ligger til andre kommuner inngår ikke i oversikten.

Enhet	2018
Fellestjenesten (inkludert politiske stillinger og tillitsvalgte)	8,3
Plan og utvikling	15,6
Rollag kommunale barnehage	18,7
Veggli skole pr. 1.8.2017 (skoleåret 2017/18)	25,7
Helse og omsorg	57,4
NAV (kommunalt ansatte Rollag/Flesberg/Nore og Uvdal)	4,0
NAV (flyktningtjenesten Rollag/Flesberg)	4,4
Sum	**134,1**

Handlingsprogram 2018-2021

Tiltak	Hensikt	Periode	Ansvar
Systematisk HMS arbeid og intern revisjon	Sikre ytre miljø og gi trygghet for dem som gjør jobben	Vernerunder 1. februar - 15.mars HMS handlingsplan innen 1. april Intern revisjon innen utgangen av året.	Enhetsleder i samarbeid med verneombud Personal i samarbeid med bedriftshelse-tjenes og vernetjeneste
Oppfølging av sykemeldte, tilrettelegging og utprøving. Senioravtale	Reduksjon av sykefravær, inkluderende arbeidsliv og forlenget yrkesaktivitet	Løpende etter frister fastsatt i arbeidsmiljølov og folketrygdlov	Nærmeste leder i samarbeid med NAV arbeidslivssenter og BHT
Grunnkurs i HMS	Sikre leder og verneombud har kunnskap om grunnprinsippene i HMS og arbeidsmiljølov	Løpende oppfølging av leder og verneombud	Personal i samarbeid med bedriftshelsetjeneste
Medarbeiderundersøkelse	Legge til rette for et godt arbeidsmiljø	2019	Personal i samarbeid med enhetsleder
Rullering av kompetanseplaner	Ansatte og ledere skal ha relevant kompetanse for å levere tjenester av god kvalitet	Rulleres og oppdateres årlig	Personal
Medarbeidersamtaler	Oversette overordnede mål og strategier til konkrete oppgaver. Vurdere innsats og kompetansebehov	1-2 samtaler årlig	Nærmeste leder

Måloppnåelse

Spesielt om sykefravær
Aktivitetene i handlingsprogrammet skal bidra til å nå mål om et lavest mulig sykefravær i organisasjonen herunder mål som er i tråd med IA handlingsplanen.

Mål	2017	2018	2019	2020
Samlede sykefravær	5,6	5,6	5,6	5,6

Likestilling og mangfold
Rollag kommune er sterkt kvinnedominert med tradisjonelle delinger ved at det er mange kvinner som jobber i pleie og omsorg, barnehage og undervisning, mens det er flere menn som jobber i Plan og utviklingsenheten. Ca. 85 % av de ansatte i Rollag kommune kvinner.

Øverste administrativt ledernivå består av rådmann, seks enhetsledere og økonomisjef. Fordelingen mellom disse er 2 menn og 6 kvinner.

I rapporteringsplikten til kommunene, jfr. § 48 i kommuneloven, pålegges kommunene å redegjøre for planlagte tiltak for å fremme likestilling, sikre like muligheter og hindre diskriminering på grunnlag av kjønn, etnisitet og nedsatt funksjonsevne.

Følgende mål og tiltak legges til grunn for Rollag kommune:

Kjønnsbalanse

Mål	Tiltak	Ansvar
Øke andelen av menn ansatt i kommunen	Oppfordre menn til å søke når ledige stillinger lyses ut.	Enhetsledere og ansettelsesutvalg
Personalpolitiske retningslinjer – sier	Ansette det kjønn som er underrepresentert når søkerne står likt.	Enhetsledere og ansettelsesutvalg
Personalpolitiske retningslinjer – sier	For å få best mulig sammensetning av personalgruppa kan også alder og kjønn vurderes i tillegg til faglige kvalifikasjoner	Enhetsledere og ansettelsesutvalg
Få rekruttert menn til barnehagene	Gå aktivt ut, oppfordre menn til å søke. Fokus på informasjon til unge om jobbmuligheter.	Enhetsleder

Etnisitet og nedsatt funksjonsevne

Mål	Tiltak	Ansvar
Få arbeidstakere med annen etnisk bakgrunn integrert i arbeidstokken	Ekstra fokus på introduksjon og opplæring	Leder og arbeidstakere
IA bedrift. Oppfølging av sykemeldte, tilrettelegging, hindre utstøting.	Nødvendig utstyr og tekniske hjelpemidler må være tilgjengelig, bistand fra arbeidslivssenter og bedriftshelsetjenesten	Leder og arbeidstakere
Tilrettelegge arbeidsplassene	Nødvendig utstyr og tekniske hjelpemidler må være tilgjengelig	Leder og arbeidstakere

Befolkningsutvikling / prognose

Utvikling i befolkningen siste 5 år

Tabellen under viser utviklingen i folketallet de siste 5 årene.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Endring	Endring
	1.7.	1.7.	1.7.	1.7.	1.7.	1.7.	2016/2017	2012/2017
Folkemengden i alt	**1 376**	**1 351**	**1 385**	**1 400**	**1 396**	**1 407**	**11**	**31**
0-5 år	64	66	66	62	66	74	8	10
6-15 år	172	155	165	154	135	128	-7	-44
16-66 år	867	849	851	880	893	900	7	33
67-79 år	157	166	185	191	194	201	7	44
80 år og eldre	116	115	118	113	108	104	-4	-12

Tabellen viser et stabilt folketall i siste 3 årsperiode og en økning på 1 personer de siste 5 årene. Tabellen viser også utviklingen innen de forskjellige aldersgruppene. I 5 årsperioden har vi økning i gruppene 0-5 år og reduksjon i 6-15 år.

I følge SSB's framskrevet folkemengde de nærmeste 25 år anslås utviklingen i Rollag til å være færre innbyggere (Kilde: SSB hovedalternativ).:

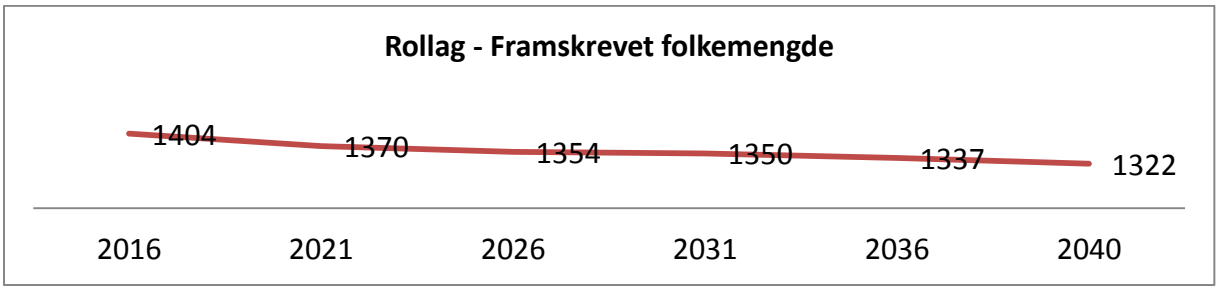

Under er prognosen fordelt på aldersgruppene 0-17 år, 18-66 år og 67-90 år og eldre:

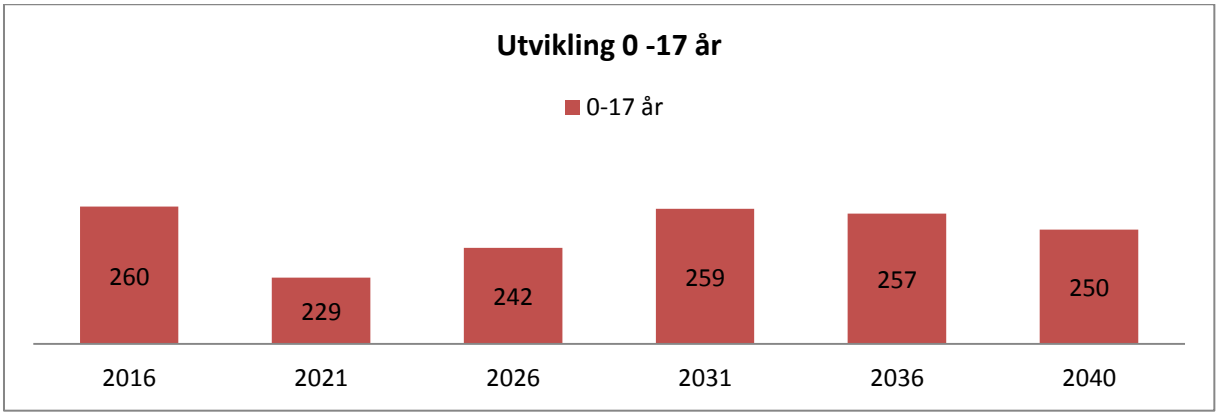

Ser vi på aldersgruppen 0 – 17 år reduseres den de første 5 år for så å gå opp igjen til dagens nivå i 2031.

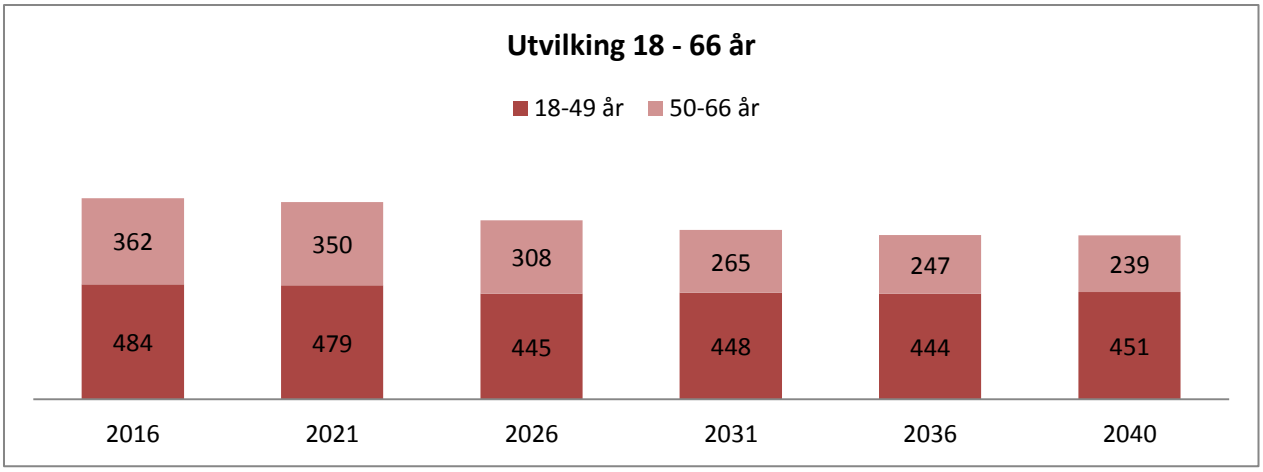

Aldersgruppen 18 - 66 år er gruppen som i følge prognosen reduseres mest i denne perioden. Dette er den yrkesaktive gruppen.

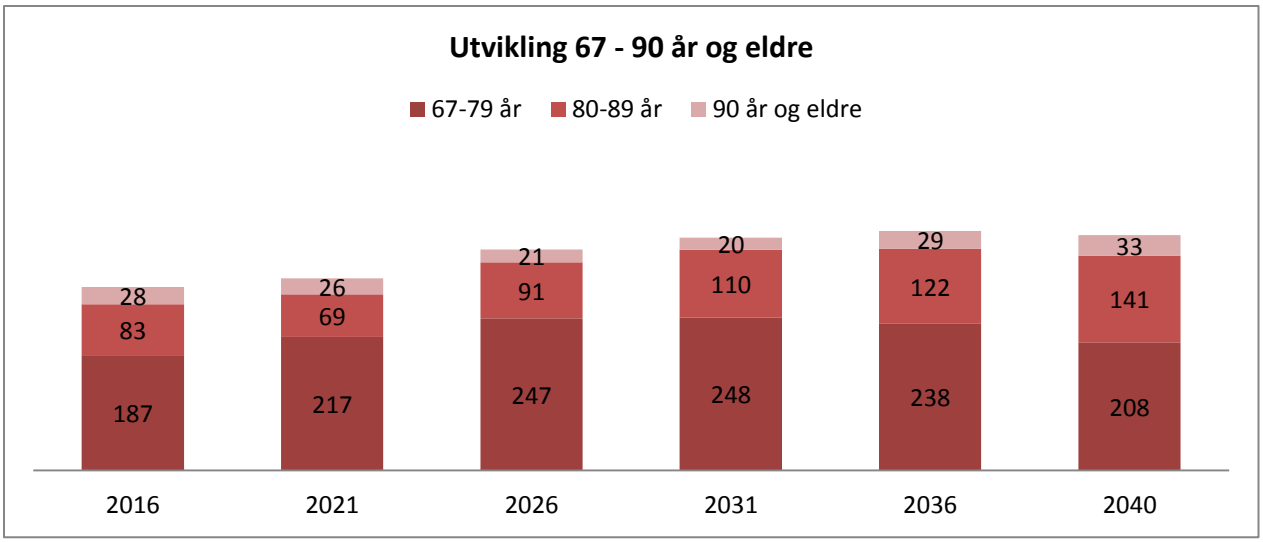

Jfr prognosen vil befolkningen mellom 67 – 90 år vokse mest i perioden.

Rammebetingelser og finansielle forhold

Regjeringen forslag til statsbudsjett 2018

Det økonomiske opplegget for kommunesektoren i 2018
Regjeringen legger opp til en realvekst i kommunesektorens samlede inntekter i 2018 på om lag 4,6 mrd. kroner, tilsvarende 0,9 prosent. Videre legger Regjeringen opp til realvekst i frie inntekter på knapt 3,8 mrd. kroner, tilsvarende en realvekst på 1,0 prosent. Veksten i frie inntekter fordeles med 3,6 mrd. kroner på kommunene og 0,2 mrd. kroner på fylkeskommunene.

Vekst i frie inntekter fra 2017 til 2018
Veksten i frie inntekter på 3,8 mrd. kroner, hvorav 3,6 mrd. kroner på kommunene, må ses i sammenheng med økte utgifter for kommunesektoren knyttet til befolkningsutviklingen. Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) har anslått merutgiftene for kommunesektoren i 2018 til om lag 2,7 mrd. kroner som følge av den demografiske utviklingen. Av dette kan det anslås at om lag 2,2 mrd. kroner må finansieres innenfor veksten i frie inntekter.

I Kommuneproposisjonen 2018 ble veksten i kommunesektorens samlede pensjonskostnader anslått til i størrelsesorden 350 mill. kroner i 2018, ut over det som dekkes av den kommunale deflatoren. De økte kostnadene må dekkes av de frie inntektene. Kostnadene fordeler seg med 300 mill. kroner på kommunene og 50 mill. kroner på fylkeskommunene.

Av veksten i frie inntekter til kommunene skal følgende dekkes:
• 300 mill. kroner med opptrappingsplanen på rusfeltet
• 200 mill. kroner begrunnes med tidlig innsats i barnehage og skole
• 200 mill. kroner med forebyggende tiltak for barn, unge og familier for å ruste kommunene til barnevernsreformen

Innenfor den samlede veksten i frie inntekter gir det et handlingsrom for kommunene på vel 400 mill. kroner til å bygge ut tjenestene eller bedre kvaliteten på tjenestetilbudet i tråd med lokale behov.

Regjeringen ønsker å synliggjøre effektiviseringspotensialet som ligger i kommunesektoren. Dersom kommunesektoren setter et effektiviseringskrav til egen virksomhet på 0,5 pst., tilsvarer det 1,2 mrd. kroner i 2018 som kan brukes til styrking av tjenestene i tillegg til det som følger av inntektsveksten.

Deflator 2018:
Pris- og lønnsvekst for kommunesektoren for 2018 er anslått til 2,6 %. Påregnet lønnsvekst inngår i denne med 3,0 %.

Deflator har to funksjoner:
• Historisk beregning av faktisk realvekst (regnskapsdeflator)
• Kompensasjon for anslått pris- og lønnsvekst i statsbudsjettet (budsjettdeflator)

Deflatoren for kommunesektoren utarbeides i Finansdepartementet i forbindelse med statsbudsjettet. Deflator består av en delindeks for lønnsvekst og en delindeks for kjøp av varer og tjenester. Lønnsvekst teller knapt 2/3 av deflatoren. Andelen har vært stabil over tid.

Følgende kostnadselementer er ikke dekket av deflatoren:
• Rentekostnader
• Pensjonskostnader er dekket i budsjettdeflatoren i den grad de øker i takt med lønnsveksten. Dersom pensjonskostnadene øker mer (eller mindre) enn lønnsveksten, fanges ikke dette opp av budsjettdeflatoren.

• Demografikostnader

Disse kostnadselementene må dekkes av veksten i frie inntekter.

Ressurskrevende tjenester 2018
Formålet med toppfinansieringsordningen er å legge til rette for at kommunene kan gi et godt tjenestetilbud til mottakere som har krav på omfattende helse- og omsorgstjenester. Dette kan blant annet gjelde personer med psykisk utviklingshemming, fysisk funksjonshemmede, personer med rusmiddelproblemer og mennesker med psykiske lidelser.

For 2018 foreslås det at kommunen får kompensert 80 pst. av egne netto lønnsutgifter i 2017 til helse- og omsorgstjenester ut over et innslagspunkt på 1 235 000 kroner. Netto lønnskostnader er lønn til ansatte og tilhørende sosiale kostnader, fratrukket øremerkede tilskudd og tilskudd gjennom inntektssystemet. Tilskuddordningen gjelder for tjenestemottakere til og med det året de fyller 67 år. For eldre over 67 år fanges deler av utgiftene opp gjennom de ordinære kriteriene i kostnadsnøkkelen for kommunene, som ligger til grunn for utgiftsutjevningen og fordelingen av rammetilskuddet mellom kommunene.

For 2018:
• Innslagspunktet forslås økt til **1 235 000 kroner**.
• Dette er en økning ut over det som følger av anslått lønnsvekst for 2017 på **50 000 kroner.**
• Kompensasjonsgraden foreslås uendret på **80 pst**.

Hva betyr dette for Rollag kommune:
Fra 2017 til 2018 er det på landsbasis en nominell vekst i kommunens frie inntekter på 2,6 pst. For Rollag er anslag på nominell vekst i frie inntekter 1,5 pst. Rollag er blant de med lavest vekst i Buskerud som er anslått til 2,5 pst. Tar vi hensyn til lønns- og prisvekst på 2,6 % har Rollag kommune en realnedgang på 1,1 % i frie inntekter.

Statsbudsjettet anslår frie inntekter for Rollag kommune til å være 102,7 millioner kroner i 2018. Rådmannen foreslår og følge statsbudsjettets anslag og legger dette til grunn både for beregning av skatteinntekter og netto rammetilskudd.

Endret innslagspunkt med 50.000 kroner pr ressurskrevende bruker utover lønns- og prisvekst gir en ekstra utgift på 250.000 kroner for Rollag kommune.

Skatt og rammetilskudd
Enkeltelementene i rammetilskuddet for 2018 og i økonomiplanperioden framkommer i tabellen nedenfor. Tallene er hentet fra prognosemodellen til KS av 12.10.2017 med bakgrunn i Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2018:

(i 1000 kroner)	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Innbyggertilskudd	32 545	33 383	33 448	33 487	33 535
Utgiftsutjevning	22 066	20 330	20 348	20 359	20 372
Overgangsordning- INGAR (Inntektsgaranti)	2 904	5 668	5 017	4 387	3 755
Saker særskilt fordelt inkl. differensiert arbeidsgiveravgift (DAA)	-941	-502	33	568	176
Distriktstilskudd Sør-Norge (tidl. småkommunetilskudd)	4 435	2 772	2 772	2 772	2 772
Ordinært skjønn, bortfall av differensiert arbeidsgiveravgift	1 440	1 210	700	200	0
Netto inntektsutjevning	824	2 401	2 416	2 507	2 726
Sum rammetilskudd	**63 273**	**65 262**	**64 734**	**64 280**	**63 336**
Skatt på inntekt og formue	38 081	37 500	37 500	37 500	37 500
Sum frie inntekter	**101 354**	**102 762**	**102 234**	**101 780**	**100 836**

Kommentarer til enkeltelementer i rammetilskuddet:
Innbyggertilskuddet utgjør 23 726 kroner pr innbygger i 2017. Folketallet pr 1.7.2017 på 1.407 innbyggere er lagt til grunn i denne beregningen. Samlet innbyggertilskudd for Rollag utgjør 33,3 mill. kroner.

Utgiftsutjevning. Gjennom utgiftsutjevning reduseres de lettdrevne kommuners rammetilskudd og de relativt sett tungdrevne kommunene får ekstra midler. Denne omfordelingen gjennom inntektssystemet gjennomføres ved hjelp av kostnadsnøkler bestående av objektive kriterier og vekter som fanger opp kommunens utgiftsbehov. Rollags utgiftsbehov i forhold til landsgjennomsnittet utgjør 20,3 millioner kroner eller 14 449 kroner pr innbygger. Kommunens utgiftsbehov er 1,279 i forhold til landsgjennomsnittet som er 1. Dette er en reduksjon fra 2017 på 0,029 og utgjør 1,7 millioner kroner i utgiftsutjevning. Kriterier for utgiftsutjevning vises i egen tabell i vedlegg.

Overgangsordning – INGAR (inntektsgaranti)
Inntektsgaranti er et sikkerhetsnett i inntektssystemet som måles som endring i rammetilskuddet per innbygger. Ingen kommuner skal ligge mer enn 400 kroner under landsgjennomsnittet per innbygger. Sikkerhetsnettet medfører at små endringer i inntektssystemet kan gjennomføres umiddelbart, store endringer innføres over tid. Inntektsgarantien finansieres av alle kommunene i fellesskap.

Rollag kommune får tilført 5,6 mill. kroner i 2018 gjennom inntektsgaranti. Beløpene utover i perioden reduseres i tråd med nedtrappingen. Den store endringen fra 2017 til 2018 gjelder i hovedsak endring i distriksindeks og dermed en stor reduksjon i distriktstilskuddet fra 4,4 til 2,7 millioner kroner.

Overgang- og nyordninger/ Differensiert arbeidsgiveravgift: Fra 2015 fremkommer det et stort trekk på denne posten. Dette har sammenheng med at Regjeringen bl.a. har trukket ut av rammetilskuddet differansen mellom 14,1 og 10,6 % arbeidsgiveravgift som ble redusert fra 1.7.2014. Vi får om lag samme beløp tilbake gjennom ordinært skjønn som vises på egen linje i tabellen over. Siste året med trekk er i 2019.

Distriktstilskudd Sør-Norge (tidl. småkommunetilskudd).
Som en del av omleggingen av inntektssystemet fra 2017 ble de tidligere tilskuddene distriktstilskudd Sør-Norge og småkommunetilskudd slått sammen til distriktstilskudd Sør-Norge. Tildeling av tilskuddet har stor sammenheng med kommunens distrikts indeks. Rollag kommune mottok 4,4 millioner kroner i distriktstilskudd Sør-Norge i 2017 som var en reduksjon på 1 millioner kroner i forhold til tidligere mottatt småkommunetilskudd. Fra 2018 er distrikts indeksen til Rollag kommune igjen endret, noe som resulterer i at kommunen får en ytterligere reduksjon på 1,7 millioner kroner i distriktstilskudd. Distriktstilskudd i 2018 utgjør 2,7 mill. kroner.

Inntektsutjevning. Kommuner med skatteinntekter over landsgjennomsnittet får et trekk på 60 pst. av differansen mellom egen skatteinntekt og landsgjennomsnittet, mens kommuner med skatteinntekter under landsgjennomsnittet får kompensert 60 pst. av differansen mellom egen skatteinntekt og landsgjennomsnittet. Med anslag på skatteinntekter for 2018 vil Rollag kommune mottar 2,4 millioner kroner i inntektsutjevning.

Eiendomsskatt
Eiendomsskatten skrives ut med 7 promille på verker, bruk og næring og med 3,5 promille på annen eiendom av taksert verdi.

Utviklingen de siste årene og i perioden fremkommer i tabellen nedenfor.

i hele 1000 kr	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Eiendomsskatt verker og bruk 7 promille	7 600	4 240	4 900	3 400	3 300	3 300	3 300	3 300
Eiendomsskatt annen eiendom 3,5 promille fra 2015	4 100	5 970	6 000	6 200	6 900	6 900	6 900	6 900
Kontorjustering, økning i eiendomsskatt med ca. 10 %						660	660	660
Ny alminnelig taksering inkl. befaring, anslått kostnad						-2 000		
Sum eiendomsskatt	**11 700**	**10 210**	**10 900**	**9 600**	**10 200**	**8 860**	**10 860**	**10 860**

Eiendomsskatten på verker og bruk, kraftanlegg, ble redusert med 4,3 millioner kroner fra 2014 til 2017. Anslaget for 2018 bygger på innkommet eiendomsskatt for 2017.

Etter § 8 A-3 i eiendomsskatteloven skal alminnelig taksering som hovedregel foretas hvert 10. år. Omtaksering må da omfatte alle eiendommer i kommunen som er pålagt eiendomsskatt.

Istedenfor ny alminnelig taksering kan kommunestyret med hjemmel i § 8 A-4 treffe vedtak om at skattetaksten skal økes med inntil 10 % av det opprinnelige skattegrunnlaget for hvert år etter tiårsfristen for den siste alminnelige taksering.

Det legges opp til en kontorjustering av eiendomsskattegrunnlaget fra 2019 med 10 % og som er anslått til å gi en økning i eiendomsskatt på 660.000 kroner i året. Samtidig settes det av en ramme på inntil 2 mill. kroner til å gjennomføre ny alminnelig taksering i 2019.

Konsesjonskraftsinntekter
Kommunens konsesjonskraft/ fall og gjeldsbrevkraft (14,8 GWh) er solgt på 1-årskontrakt for 2018 for 25,9 øre pr kWh. Dette ligger til grunn i budsjettforslaget og øker kraftinntektene fra 2017 med 0,2 millioner kroner.

Kompensasjonstilskudd
Kommunen mottar følgende kompensasjonstilskudd knyttet til investeringer:

- Investeringskompensasjon for reform 97, 0,1 millioner kroner
- Kompensasjonstilskudd omsorgsboliger og Rollag bygdeheim, 0,55 millioner kroner
- Kompensasjonstilskudd skolebygg 0,15 millioner kroner.

Anslag inntekter er oppdatert med beregninger basert på dagens rentenivå.

Lønns- og prisvekst
I statsbudsjettet anslås prisveksten for kommunale varer og tjenester (kommunal deflator) fra 2017 – 2018 til 2,6 prosent..

Enhetene er kompensert med full dekning av lønnsstigning og med påslag på 1,5 % på andre driftsutgifter, kjøp av varer og tjenester gjennom konsekvensjusteringer.

Pensjons og premieavvik
I budsjettforslaget er følgende satser lagt til grunn:

- KLP 20,5 % av brutto lønnsutgift inkl. reguleringspremie og ansattes andel
- STP 15 % av brutto lønnsutgift inkl. ansattes andel

Kommunen betaler årlig inn pensjonspremie til sine pensjonsleverandører. Samtidig beregnes netto pensjonskostnader på grunnlag av et sett kriterier som fastsettes av Kommunal- og regionaldepartementet. Den beregnede pensjonskostnaden har frem til nå vært lavere enn hva kommunen betaler i pensjonspremie. Differansen mellom innbetalt premie og netto pensjonskostnad betegnes som premieavvik og skal inntektsføres i regnskapet. Premieavviket er innført for at kommunene skal få jevnere utvikling av pensjonskostnader ført i regnskapet. Premieavviket det enkelte år fordeles over de neste 7 år i driftsregnskapet. For 2018 er premieavviket beregnet til 2,5 millioner kroner og det er beregnet tilbakeføring av tidligere premieavvik (amortisering) med 1,5 millioner kroner.

Arbeidsgiveravgift er 10,6 %. Arbeidsgiveravgiften ble endret fra 14,1 % til 10.6 % fra 1.7.2014.

Driftsbudsjett

Dersom dagens driftsnivå (budsjett 2017 korrigert for lønnsoppgjør og andre endrede driftsforutsetninger, vedtak i 2017 osv) videreføres med de nye inntektsforutsetningene for 2018, vil driftsresultatet bli som beskrevet i raden Resultat før nye driftstiltak i tabellen under:

	Rammer	Rammer	Rammer	Rammer
	2018	**2019**	**2020**	**2021**
Sum driftsinntekter	-115 862	-113 994	-115 540	-114 596
Sum driftsutgifter	108 211	108 211	108 211	108 211
Netto finansieringsutgifter	6 150	6 050	5 520	5 520
Konsekvensjusteringer *	2 382	2 612	2 462	2 512
Resultat før nye driftstiltak	**881**	**2 879**	**653**	**1 647**
Nye driftstiltak i perioden	-1 492	-2 150	-2 175	-2 300
Finansiering investeringer i økonomiplan m/låneopptak	119	520	609	609
Resultat inkl. nye driftstiltak	**-492**	**1 249**	**-912**	**-43**
% av driftsinntekter	0,3 %	-0,7 %	0,5 %	0,0 %

* Konsekvensjusteringer er korrigering av kommunestyrevedtak i 2017 og endrede forutsetninger i driftsrammen når tjenestenivået skal være det samme som året før. Korrigerte endringer er bl.a. i år; kompensasjon lønnsoppgjør, prisstigning, oppfølging av vedtatte endringer. Spesifisering følger som vedlegg.

Resultat før nye driftstiltak viser underskudd i hele perioden.

Nye driftstiltak er bl.a. økning i rammen til barnehage for å sikre full barnehagedekning i 2018. I tillegg ligger videreføring fra forrige økonomiplans forutsetning om innsparinger på Helse og omsorg ved bygging av nye omsorgsboliger. Det er også lagt inn omstillingstiltak for hver enhet.

Finanskostnader jfr. investeringer foreslått i økonomiplanperioden (m/låneopptak som finansiering) utgjør mellom 0,1 millioner kroner i 2018 og 0,6 millioner kroner årlig i slutten av perioden.

Netto driftsresultat inklusiv nye tiltak er på ca. 0,03 % av totale inntekter i perioden 2018 - 2021.

Rådmannen foreslår følgende endringer i driftsrammene (nye tiltak):

	i 1000 kr	2018	2019	2020	2021
1	**Fellestjenesten:**				
	Selvbetjent bibliotek Veggli	55	55	55	55
	Reduksjon i rammen	-100	-160	-160	-160
	Redusert stilling i fellestjenesten med 30 %	-160	-160	-160	-160
2	**Skole:**				
	Redusert ramme	-415	-415	-415	-415
	IKT veileder redusert fra 100 % stilling til 70 %	-206	-206	-206	-206
	Sammenslått 1/2 klasse	-106	-254	-254	-254
	Rollag barnehage				
	Økt bemanning pga. økt behov for barnehageplasser fra 2018	1 640	1 640	1 640	1 640
	NAV-Numedal				
	Redusere utgiftsrammen flyktningtjenesten	-500	-500	-500	-500
	Helse og omsorg:				
	Effekt av omstillingstiltak boligmasse	-1 500	-2 000	-2 000	-2 000
	Plan og utvikling:				
	Reduserte rammer	-300	-300	-300	-300
	Kulturminnevern (interkommunalt prosjekt i Numedal)	100	150	125	
	Sum nye driftstiltak	**-1 492**	**-2 150**	**-2 175**	**-2 300**

Kommentar til tiltak:

Fellestjenesten: Det er lagt inn økt ressurs til drift av selvbetjent bibliotek i Veggli. Økningen er knyttet til drift av ny teknisk løsning.
Det er videre lagt inn en reduksjon i utgiftsrammen for enheten. Dette er innsparing som følge av at en foreslår å endre lederstrukturen på kommunehuset samt redusere med en 30 % stillingshjemmel.

Skole: Reduksjon i årsverk følger naturlig av at elevtallet går ned. I tillegg er IKT-veilederressursen redusert tilsvarende 30 % stilling. Regjeringen viderefører satsingen på økt lærertetthet på 1.-4. trinn (tidlig innsats). Dette gir Rollag kommune øremerkede midler tilsvarende en 40 % lærerstilling. Tiltaket løses innenfor eksisterende årsverksramme.

Rollag barnehage: Helårsvirkning på økt bemanning fra august 2017 for å sikre full barnehagedekning.

NAV Numedal: Reduksjon av utgiftsramme til flyktningtjenesten.

Helse og omsorg: Innsparinger i driften som følge av nye boliger for åpen omsorg.

Plan og utvikling: Det er lagt inn en reduksjon i enhetens driftsramme på kr. 300.000. Reduksjonene er fordelt innenfor ulike tjenesteområder.

Videre er det foreslått en bevilgning til utarbeidelse av kulturminneplan. Kulturminneplanen vil være kommunens oversikt over viktige kulturminner og kulturmiljøer og inneholde en plan for forvaltning av disse. Arbeidet skjer i et samarbeid med Flesberg og Nore og Uvdal kommune. Arbeidet støttes også med tilskudd fra Riksantikvaren og fylkeskommunen.

Selvkostområdene
Rollag kommune beregner kommunale gebyrer i tråd med Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (H-3/14, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, februar 2014).

Selvkost innebærer at kommunens kostnader med å frembringe tjenestene skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. En annen sentral begrensning i kommunens handlingsrom er at overskudd fra det enkelte år skal tilbakeføres til abonnentene eller brukerne i form av lavere gebyrer innen de neste fem årene. Dette betyr at hvis kommunen har avsatte overskudd som er eldre enn fire år, må overskuddet brukes til å redusere gebyrene i det kommende budsjettåret. Eksempelvis bør et overskudd som stammer fra 2013 i sin helhet være disponert innen 2018.
Oversikten under viser kolonne med selvkostfond 31.12.2016, Prognose for 2017, hvilke forslag til gebyrendringer som ligger i rådmannens forslag til budsjett for 2018, derav dekningsgrad for 2018 og prognose på selvkostfond pr 31.12.2018:

	Selvkostfond 31.12.2016	Prognose 31.12.2017	Gebyr-endring 2018	Deknings-grad i 2018	Prognose fond 31.12.2018
Vann	323 819	307 937	3 %	76 %	-62 324
Avløp	235 262	256 458	0 %	97 %	206 787
Renovasjon	93 463	616 452	0 %	114 %	1 089 045
Slam	-56 330	-216 737	0 %	103 %	-179 051
Feiing	-125 269	-119 590	0 %	102 %	-93 036
Reguleringsplaner	-627 730	575 775	0 %	145 %	-229 432
Byggesaker	1 952 086	2 216 510	0 %	68 %	1 627 254
Oppmåling	1 283 298	2 536 473	0 %	68 %	1 989 570

Som oversikten viser er det kun vann som har økning i gebyrene på 3 %. De andre områdene får ingen endring i gebyret da det brukes av tidligere avsatt midler til inndekning eller at dekningsgraden er over 100 % og negative fond nedskrives.

Byggesak og oppmåling har en dekningsgrad på 68 % i 2018 da det i byggesak er tatt høyde for økning av kapasitet med 60 %. For oppmåling er det foretatt mange midlertidige forretninger i 2017, dvs. inntektene er kommet i 2017, men det gjenstår mye utgifter i 2018. Dette medfører også at det foreligger mange ferdig oppmålte tomter og vi har grunn til å anta at antall fradelinger kan gå ned i 2018. Det er tatt høyde for innleid hjelp i 2018 på grunn av kapasitet.

På andre egenbetalinger foreslås følgende endringer:

Økes med:	
Skolefritidsordning	3 %
Barnehage	7 %
Kostpenger i barnehagen	3 %
Hjemmehjelp	4 %
Salg av middag	3 %
Trygghetsalarm	10 %

Økning er tilnærmet økning i lønnsvekst.

Vi viser til en detaljert gebyroversikt under vedlegg i dette dokumentet. Oversikten viser også egenbetaling på leie av kommunale bygg.

Driftsresultat

Netto driftsresultat gjenspeiler kommunens handlingsrom. Fylkesmannen har en klar oppfordring til kommunen at dette handlingsrommet bør minimum være 1,75 % av kommunens inntekter. Det vil si at Rollag kommune bør ha netto driftsresultat på 3,1 millioner kroner hvert år. Rådmannen legger fram forslag til økonomiplan med følgende netto driftsresultat:

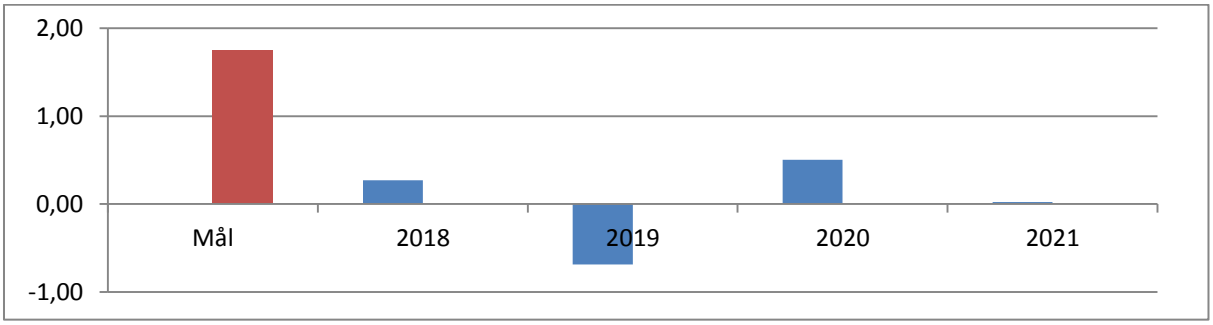

Som grafen ovenfor viser er handlingsrommet til Rollag kommune nå minimalt. Netto driftsresultat ligger på 0,5 % av sum inntekter i 2020 som det beste året. I 2019 er det negativt resultat da det er tatt høyde for å bruke 2 millioner kroner til retaksering inkl. befaring av alle eiendommer.

Rollag kommune må fortsette omstillingen for å oppnå et handlingsrom på 1,75 % av sum inntekter.

Investeringsramme, finansiering

Det foreslås investeringer for til sammen 17,7 millioner kroner i økonomiplanperioden. Investeringene finansieres med 10,4 millioner i låneopptak, 5,2 millioner kroner fra kommunens fondsmidler og 2,1 millioner kroner i momskompensasjon. Finansutgiftene ved låneopptak er innarbeidet i driftsbudsjettet.

	2018	2019	2020	2021
Sum Investeringer	**7 547**	**3 435**	**1 870**	**1 120**
Sum investering VAR tjenester	**3 500**	**300**	**0**	**0**
Finansiering:				
Låneopptak	-8 900	-1 500	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-1 016	-1 647	-1 595	-995
Momskompensasjon	-1 131	-588	-275	-125
Sum finansiering	**-11 047**	**-3 735**	**-1 870**	**-1 120**

Langsiktig gjeld – rentevilkår

I økonomiplanperioden er det innarbeidet 10,4 millioner kroner i låneopptak som del finansiering av foreslåtte investeringstiltak. Det er lagt inn forventet avdrag i perioden på 20 millioner kroner. Det vil si at lånegjelden reduseres med 9,6 millioner kroner i perioden.

	2017	2018	2019	2020	2021
Låneopptak pr. 1.1.	**98 718**	**103 391**	**107 267**	**103 490**	**98 614**
Nye låneopptak i økonomiplan:	8 583	8 900	1 500	0	0
Avdrag på nye låneopptak:		-74	-327	-357	-357
Betalt avdrag	-3 910	-4 950	-4 950	-4 520	-4 520
Saldo 31.12.	**103 391**	**107 267**	**103 490**	**98 614**	**93 737**
Netto lånegjeld i % av brutto inntekter (ekskl pensjonsforpliktelser og utlån)	55 %	56 %	54 %	52 %	49 %

Kommunens netto lånegjeld utgjør 55 % av sum inntekter i 2017. I perioden reduseres dette måltallet til 49 %. Dette fordi det ikke er lagt inn større investeringer i økonomiplanperioden. Regnskapstall fra 2016 viser at i kostragruppe 6, som Rollag tilhører, utgjør netto lånegjeld 67,6 % av sum inntekter og for landet utenom Oslo 83,1 %. Rollag kommune ligger altså lavere i gjeldsbyrde enn gjennomsnitt i kostragruppe 6.

Norges Bank har for tiden en styringsrente på 0,50 pst. Den flytende renten som kommunen har som lånebetingelse ligger normalt ca. 1,0 prosentpoeng høyere enn styringsrenten.

Rådmannen har brukt følgende rentesatser i den nye fireårsperioden på lån med flytende rente:

	2018	2019	2020	2021
Flytende rente	2,0 %	2,0 %	2,0 %	2,5 %

Dersom renten skulle gå opp med 0,5 prosentpoeng utover anslag som vist over, vil dette utgjøre ekstra utgifter på ca. 0,5 millioner kroner i året. Renteutgifter belastes driftsregnskapet.

Kommunens fondsmidler

I vurderingen av økonomisk handlefrihet i relasjon til gjeldsbelastning er det i tillegg til handlefriheten i driftsøkonomien også viktig at kommunen har oppsparte reserver for å kunne møte svingninger. Fylkesmannen anbefaler kommunene å bygge opp et disposisjonsfond på minimum 5 % av driftsinntektene. Anbefalt nivå bør ligge over 8 %.

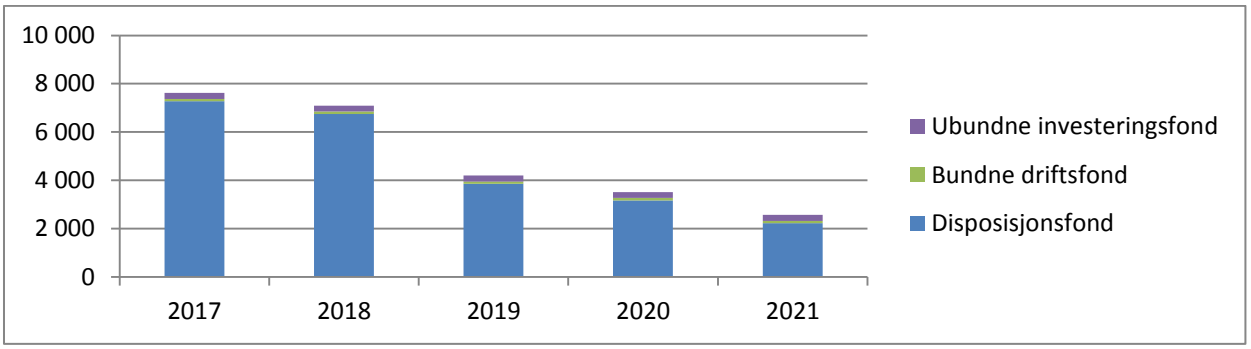

I framlagt forslag til økonomiplan reduseres disposisjonsfondet fra 6,7 millioner kroner i 2018 til 2,2 millioner kroner i 2021.

Grafen under viser anbefalt minimumsmål i oppsparte midler (disposisjonsfond) i % av driftsinntekter og faktisk disposisjonsfond i framlagt forslag til økonomiplan 2018-2021:

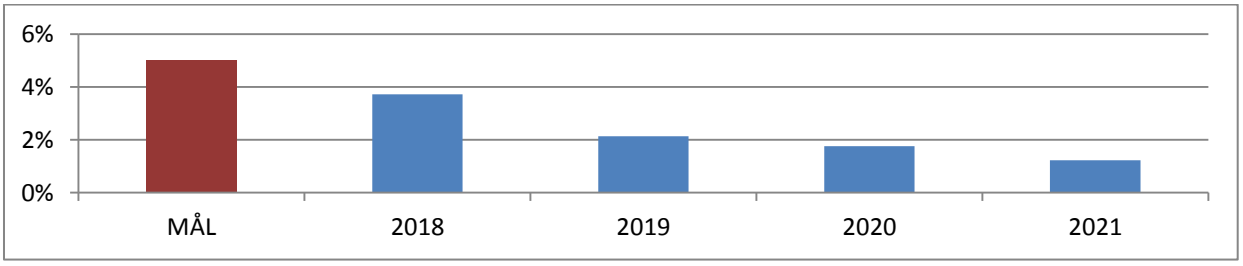

Målet må være å øke disposisjonsfondet til minimum 5 % av totale inntekter som vil utgjøre et disposisjonsfond på minimum 9 millioner kroner.

Driftsrammer pr. enhetene

Følgende driftsrammer legges til grunn for budsjettet i 2018:

	Rammer	Rammer	Rammer	Rammer
Driftsområder:	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Omstillingsstyret	415	415	415	415
Fellestjenesten	19 704	19 694	19 544	19 594
Skole	18 502	18 354	18 354	18 354
Rollag kommunale barnehage	8 646	8 646	8 646	8 646
NAV	570	570	570	570
Barnevern: (vertskommune Nore og Uvdal)	4 021	4 021	4 021	4 021
Helse og omsorg	43 426	43 106	43 106	43 106
Plan og utvikling	6 643	6 693	6 668	6 543
Rollag Kirkelige Fellesråd	2 086	2 086	2 086	2 086
Idrettsskolen KF	-33	-33	-33	-33
SUM DRIFTSUTGIFTER	**103 979**	**103 551**	**103 376**	**103 301**

Mange av kommunens oppgaver løses gjennom interkommunalt samarbeid. I budsjettet for 2018 er samarbeidene budsjettert med følgende beløp:

Interkommunalt samarbeid etter kommunelovens § 27	
Felles økonomifunksjon i Numedal (FØNK)	2 270
Kongsbergregionen	421
Kongsbergregionen IKT Drift (K-IKT)	2 648
Kontrollutvalgssekretariatet i Buskerud og omegn IS	80
Skatteoppkreveren i Kongsberg og Numedal	524
Interkommunalt samarbeid etter kommunelovens § 28	
Felles pedagogisk-psykologisk tjeneste	520
Buskerudregionens incestsenter (BRiS)	60
Felles barneverntjeneste i Numedal	4 021
Felles Legevakt og KAD-senger Kongsberg, Flesberg og Rollag (Kongsberg interkommunale legevakt)	863
Interkommunale selskap (IKS)	
Buskerud kommunerevisjon IKS	420
Interkommunalt Arkiv for Buskerud, Vestfold og Telemark IKS (IKA Kongsberg)	242
Annet	
Kongsberg krisesenter	160

Enhetenes andel av netto driftsutgifter som til sammen er på 104 millioner kroner i 2018:

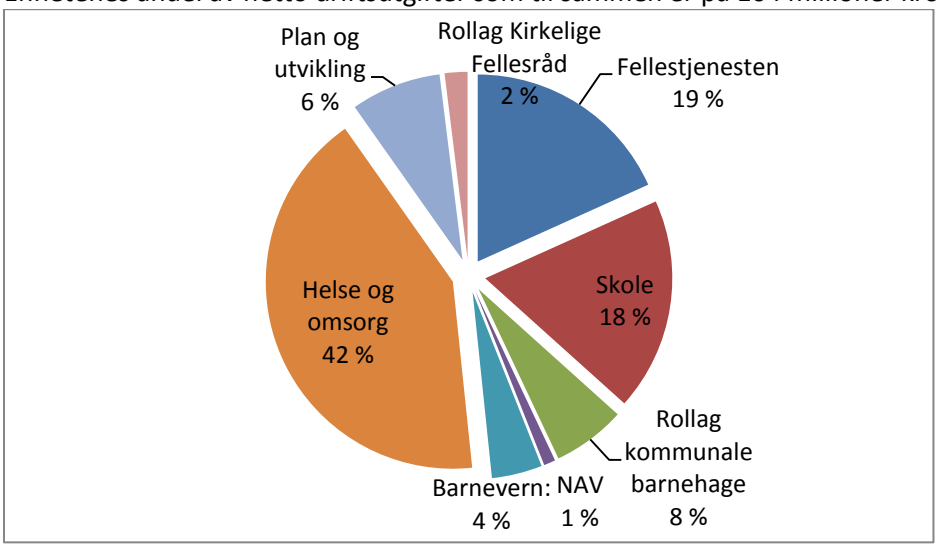

Idrettsskolen Numedal folkehøgskole og Rollag ressurssenter KF

Spesifisering av overføringer mellom Idrettsskolen og kommunen:

KF Idrettsskole	2018	2019	2020	2021
1. Tilskudd til Idrettsskolen (svømmehall)	750	750	750	750
2. Refusjon momskompensasjon	-650	-650	-650	-650
3. Refusjon renter og avdrag lån 1,5 mill	-93	-93	-93	-93
4. Refusjon renter og avdrag lån 0,6 mill	-40	-40	-40	-40
Nye ramme for overføring mellom Idrettsskolen og kommunene	**-33**	**-33**	**-33**	**-33**

Kommentarer:

1. Rollag kommune overtok Idrettsskolen i 2003. Siden overtakelsen har kommunen bevilget tilskudd til Idrettsskolen på 450.000 kroner hvert år, fom 2012 er denne øket til 750.000 kroner pr. år.

2. I 2004 ble det innført en ny ordning med momskompensasjon for tjenester i kommunal sektor. Ordningen ble finansiert fra staten ved at rammetilskuddet til kommunesektoren ble redusert tilsvarende beregnet kompensasjon for kommunene. Dette vil si at for staten skulle det være et null sluttspill. Kompensasjonen som Idrettsskolen fikk (650.000 kroner) ble medregnet i kommunens kompensasjon og var en del av grunnlaget for kommunens trekk i rammetilskuddet. Dette gjør at Idrettsskolen tilbakefører 650.000 kroner til kommunekassa hvert år.

3. Idrettsskolen gjennomførte Enøk tiltak i gammel bygning i 2006. Dette tiltaket ble delvis kompensert gjennom tilskudd til Idrettsskolen. Kommunen tok opp lån på 1,5 millioner til dekning av utgiftene. Idrettskolen tilbakefører renter og avdrag til kommunekassa.

4. Det ble skiftet tak på stabburet høsten 2009. Kostnaden ble lånefinansiert med 639.000 kroner. Idrettskolen tilbakefører renter og avdrag til kommunekassa.

Investeringer 2018-2021

Rådmannen foreslår følgende investeringer i perioden:

Beløp i hele 1.000 kr inkl. mva	2018	2019	2020	2021	Kommentarer
Avdrag startlån	150	150	150	150	
Mottatt avdrag startlån	-150	-150	-150	-150	
Egenkapitaltilskudd KLP	495	495	495	495	
IKT i Kongsbergregionen (SUKSIT)	342	-	-	-	Kommunens andel av IKT-løsninger i tråd med digitaliseringsplanen (felles for Kongsbergregionen), herunder nevnes løsninger for arkiv og dokumenthåndtering, personvern og informasjonssikkerhet, helse og velferd, oppvekst og utdanning, samt plan, bygg og geodata.
K-IKT	433	-	-	-	Kommunens andel av investeringer knyttet til felles IKT-drift og datasikkerhet (knyttet til løsningsarkitektur, sikkerhet og applikasjonsforvaltning)
Infrastruktur i kommunale bygg	375	375	-	-	Rollag har utfordringer på lokal nettverksinfrastruktur i egne lokasjoner. Nettet er ustabilt og det vil være nødvendig gjennomgå alle lokasjoner mht. bytte/oppdatering av nettverkskomponenter.
Selvbetjent bibliotek	532	-	-	-	Gjelder anskaffelse av teknisk løsning for selvbetjent bibliotek på biblioteket i Veggli
Vann/avløp, slam:					
Rehabilitering av vann og avløpsnett, boligfelt Rollag	-	300	-	-	Gjelder videreføring av rehabilitering av vann og avløp i Rollag boligfelt. Det er lekkasjer i kommunens ledningsnett. Det må foretas en gjennomgang mht. rehabilitering og utskiftninger. Tiltaket er i tråd med gjeldende økonomiplan.
Gjenvinningsstasjon oppjustert ramme	3 500	-	-	-	Det foreslås å justere opp tidligere bevilget ramme til bygging av ny gjenvinningsstasjon. Beløpet er dog noe usikkert siden det enda ikke er konkludert mht. løsningskonsept og lokasjon.
Kommunale veger etc					
Nyanlegg kommunale veier	625	625	625	625	Det settes av midler til nyanlegg kommunale veger samt midler som kan inngå som egenandel ved søknad om trafikksikkerhetsmidler fra Buskerud fylkeskommune.

Beløp i hele 1.000 kr inkl. mva	2018	2019	2020	2021	Kommentarer
Grunnerstatning gangveg	450	-	-	-	Gjelder gangvegen fra idrettsskolen til Rollag sentrum Vi ønsker å få overdratt vedlikeholdet til Statens vegvesen og det betinger ordnet eiendomsforhold. Tiltaket er i tråd med gjeldende økonomiplan.
Kjommevegen	500	-	-	-	Nødvendig grøfting og opprusting av vegen
Glaimsmogen boligfelt	-	690	-	-	Klargjøring og asfaltering av veger i boligfeltet. Det bygges flere boliger i boligfeltet og det foreslås at vegnettverket asfalteres.
Utbedring av hengebro Rollag sentrum	-	625	-	-	Brua skal vedlikeholdes med bl.a. noe lakkering og utbytting av stag. Det knytter seg fortsatt noe usikkerhet til omfang og kostnader til dette prosjektet. I gjeldende økonomiplan var dette foreslått gjennomført i 2018. En foreslår å utsette dette vedlikeholdet til 2019.
Kommunale bygg					
Utstyr vaskeri og kjøkken	250	-	-	-	Nødvendig oppgradering av utstyr på kjøkken og vaskeri på bygdeheimen. Tiltaket er i tråd med gjeldende økonomiplan.
Ny heis bygdeheim	-	-	750	-	Heisen som er i dag er overhalt og fungerer tilfredsstillende. Grunnet usikkerhet rundt driftsstabilitet foreslås det å anskaffe ny heis. Tiltaket er i tråd med gjeldende økonomiplan.
Kjøling / renovering ventilasjonsanlegg nordre fløy kommunehuset	-	250	-	-	Det er nå kun "nordre fløy" som gjenstår for rehabilitering av ventilasjonsanlegg på kommunehuset. Tiltaket er i tråd med gjeldende økonomiplan.
Flytting av trafo ut av bygdeheimen	438	-	-	-	Trafoen er plassert inne i bygdeheimen og bør flyttes ut av bygget. Tiltaket er i tråd med gjeldende økonomiplan.
Ombyggingstiltak på Rollag Bygdeheim	1 500	-	-	-	Vurdere, prosjektere og gjennomføre bygningsmessige tiltak som gir mulighet for skjerming og sikring av beboere som trenger det, samtidig som det gir et redusert behov for ekstra bemanning. Dette ved å fysisk bygge om eksisterende bygningsmasse og uteområdet ved hovedinngang og sansehage.
Forstudie/forprosjekt fremtidig helsehus	1 250	-	-	-	Kartlegge vedlikehold og større oppgraderinger av eksisterende Rollag Bygdeheim, og vurdere dette opp mot bygging og drift av nytt helsehus på ny fysisk lokalisering. Dette i forhold til å kunne ivareta behov og krav til tjenester og fysiske forhold som kreves i overskuelig framtid. Også vurdert i forhold til tjenester som evt. bør etableres i et interkommunalt samarbeid, for å sikre tilstrekkelig grad av spesialiserte tjenester.

Beløp i hele 1.000 kr inkl. mva.	2018	2019	2020	2021	Kommentarer
Brann, beredskap:					
Vaktbil utstyrt med ma. blålysanlegg og slukkeaggregat. Beregnet for brann og redning	-	-440	-	-	Gjelder omregistrering av vaktbil til personbil og - salg. (Rulleres i tråd med gjeldende økonomiplan)
Bytte av vaktbil	-	440	-	-	Gjelder omregistrering av vaktbil til personbil og - salg. (Rulleres i tråd med gjeldende økonomiplan)
Lovpålagt utstyr brannvesenet	187	375	-	-	2018 gjelder lovpålagt utstyr; overflateredningsutstyr samt locus i tankbil. 2019 gjelder bytte av vannpumpe på tankbil samt anskaffelse av ny pumpehenger - begge investeringene grunnet elde og slitasje.
ATV til brann- og redningsvesenet	170	-	-	-	ROS analyse i ny plan for redning og skogbrann viser at tilgang til beltegående ATV er viktig for redningsaksjoner i hytteområdene.
Sum Investeringer	**7 547**	**3 435**	**1 870**	**1 120**	
Sum investering VAR tjenester	**3 500**	**300**	**-**	**-**	
Finansiering:					
Låneopptak	-8 900	-1 500	-	-	
Bruk av disposisjonsfond	-1 016	-1 647	-1 595	-995	
Momskompensasjon	-1 131	-588	-275	-125	
Sum finansiering	**-11 047**	**-3 735**	**-1 870**	**-1 120**	

Vedlegg

Enhetene

Fellestjenesten

Målgrupper for tjenesten

1. **Kommunens innbyggere**, enheten har ansvar for sentralbord, servicetorg, postmottak, informasjon og kultur. Fellestjenesten er derfor som oftest publikums første møte med kommunen. Kommunens kulturengasjement kommer hele kommunens befolkning til gode. Informasjon er en sentral arbeidsoppgave for enheten.

2. **Folkevalgte og politiske partier**, enheten har ansvar for utsendelse av sakslister, politisk sekretariat og etterarbeid rundt de fleste politiske møtene i kommunen.

   Utgifter til politisk drift føres her.

3. **Egen organisasjon**, enheten fører inn all post som kommer til kommunen og har ansvar for sentralarkivet. I tillegg har enheten overordnet ansvar for personalfunksjonen for alle enheter og har bl.a. ansvar for gjennomføring av alle ansettelser. Kommunens samlede utgifter til drift og investeringer til IKT (K-IKT og Kongsbergregionens digitaliseringsarbeid) er samlet i fellestjenesten, unntatt IKT- ressursen til skolen.

4. **Sentrale styringsmakter** m.m., mye av kommunens kontakt med fylkeskommune, fylkesmann og andre statlige enheter skjer gjennom fellestjenesten.

Hovedtyngden av enhetens arbeidsfelt er merkantilt og administrativt arbeid ovenfor publikum, politikere og egen organisasjon:

Tjenestens hovedområder
Ordfører og politisk virksomhet
Sentralarkiv, post og sak, Servicetorg
Skole/barnehage- fellestjenester
Personal - stabsfunksjon
Kultur
Middelalderuka
Ungdomsklubb
Bibliotek
Kulturskole – samarbeid med Nore og Uvdal kommune
Bevillingssaker m.m.
Diverse saksområder etter særlover.
Informasjon

Årsverk

	2016	2017	2018
Politisk ledelse (ordfører og utvalgsleder)	1,13	1,13	1,13
Rådmann	1,00	1,00	1,00
Administrasjon fellestjenesten	3,50	3,50	3,20
Kulturadministrasjon m.m.	0,50	0,50	0,50
Pedagogisk konsulent	1,00	1,00	1,00
Samfunnsutvikler	0,50	0,50	0,50
Bibliotek	0,70	0,70	0,70
Ungdomsklubb	0,30	0,30	0,30

I tillegg til oversikten ovenfor har enheten 70 % stillingshjemmel for hovedtillitsvalgte i kommunen, en 100 % stilling i frivilligsentralen og 20 % stilling til MOT
I 2018 er det foreslått innsparinger på 30 % stilling i administrasjon for fellestjenesten.

Kongsbergregionen IKT
Kongsbergregionen IKT (K-IKT) ble etablert 01.06.15. De syv kommunene i Kongsbergregionen, er sammen om en felles IKT-driftsenhet. Samarbeidet er hjemlet Kommunelovens § 27 med Notodden kommune som arbeidsgiverkommune.

Den felles driftsenheten skal arbeide mot følgende mål:

- Gjennom samarbeid sette kommunene i bedre stand til å dekke dagens og morgendagens behov for IKT & sky-løsninger
- På en optimal måte støtte kommunenes behov i forhold til tjenesteproduksjon, publikumsservice og administrative tjenester
- Tilby IKT & sky-løsninger som muliggjør at kommunene kan utnytte de samlede ressursene optimalt og samarbeide om å løse primæroppgaver

Rollag kommune sin andel av K-IKT sitt driftsbudsjett for 2018 er på kr. 2 648.000.

Kongsbergregionen
Rollag kommunes utgifter til drift av Kongsbergregionen inngår også i enhetens driftsbudsjett. Kommunens andel av de faste kostnadene utgjør kr. 421.000,- for 2018. Dette er en økning fra 2017 på ca. kr. 76.000,-. EU sin forordning for personvern, blir norsk lov våren 2018. Kommunene får nye krav og oppgaver knyttet til personvern og bl.a. skal alle kommunene ha et personvernombud. I Kongsbergregionen har vi blitt enige om at det ansettes et felles personvernombud. Økningen ovenfor er Rollag kommunes andel av denne stillingen.

Utover de faste kostnadene til drift av Kongsbergregionen, ligger også Rollag kommune sin andel av driftskostnader knyttet til realiseringen av regionens digitaliseringsstrategi inne i driftsbudsjettet til enheten. Dette utgjør kr. 321.000,- for 2018.

Økonomiske rammer

i 1000 kr	2018	2019	2020	2021
Rammer 2017	19 238	19 238	19 238	19 238
Korrigerte rammer (konsekvensjusteringer)	671	721	571	621
Nye tiltak				
Selvbetjent bibliotek Veggli	55	55	55	55
Reduksjon i rammen (endring i lederstruktur)	-100	-160	-160	-160
Redusert stilling i fellestjenesten med 30 %	-160	-160	-160	-160
Ny ramme	**19 704**	**19 694**	**19 544**	**19 594**

Kommentar nye tiltak:
Det er lagt inn økt ressurs til drift av selvbetjent bibliotek i Veggli. Økningen er knyttet til drift av ny teknisk løsning.
Det er videre lagt inn en reduksjon i utgiftsrammen for enheten. Dette er innsparing som følge av at en foreslår å endre lederstrukturen på kommunehuset samt redusere med en 30 % stillingshjemmel.

Målindikatorer:

	R 2016	B 2017	2018	2019	2020	2021
Økonomi:						
Avvik (mindreforbruk +, merforbruk -)	5%	0	0	0	0	0
Medarbeidere:						
Sykefravær i %	5,22%	< 4 %	< 4 %	< 4 %	< 4 %	< 4 %
Medarbeiderundersøkelse – hele kommunen		Ja		Ja		Ja
Medarbeidersamtale	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Personalmøter	4	6	6	6	6	6
Elektroniske tjenester (selvbetjening):						
Søknad på stillinger	98 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Interne meldingsblanketter	80 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Informasjon:						
Under Varden	2 nr.	2 nr.	2 nr.	2 nr.	2 nr.	2 nr.
Sommermagasin – sammen med Numedalskommunene	1 nr.	1 nr.	1 nr.	1 nr.	1.nr.	1.nr.
Biblioteket – økt utlån	2 %	2 %	5 %	5 %	5 %	5 %
Bibliotek – økt besøk	-10 %	2 %	5 %	5 %	7 %	7 %
Samfunn:						
Innbyggerundersøkelse *			Ja			

Nye Rollagkommune

Status og veien videre

Vi har gått gjennom alle enhetenes arbeidsoppgaver og sett på mulige innsparinger/effektiviseringer på kort og lang sikt. Noe av innsparingene et tatt inn i budsjettforslaget for 2018, andre forslag må arbeides videre med. Alle medarbeiderne i enheten har vært med i arbeidet.

En ønsker å arbeide videre med følgende delutredninger:

1. **Sentralbord** – det må arbeides videre med felles sentralbord i Kongebergregionen eventuelt i Numedal. Flesberg og Rollag kommuner har i dag felles sentralbord. Hvis Nore og Uvdal også blir med i en slik løsning i Numedal, kan vi frigjøre ytterligere «bunden tid» til sentralbordtjenesten.

2. **Post/arkiv** – Kongsbergregionen arbeider med mulighet for å opprette felles arkivtjenesten. Det antas at Rollag kommune må bidra med arkivressurser tilsvarende en 100 % stilling til en slik felles tjeneste. En slik ordning antas å ha gode kvalitative gevinster.

3. **Felles Oppvekst i Numedal** – saken er under utredelse. Hvis dette blir gjennomført, ligger det muligheter for noen innsparinger for kommunen samtidig som hovedmålsettingen er en kvalitativ gevinst for tjenesten.

4. **Personaltjenesten** – Det bør utredes felles personal tjeneste i Numedal. Mulig innsparing med felles personalfunksjon i Numedal. Hvor mye vi kan spare avhenger av hvilken bemanning tjenesten skal ha. I tillegg vil en fellesfunksjon kunne bidra til en styrking av kompetanse og fagmiljø.

5. **Samarbeid med plan og utvikling – felles enhet på kommunehuset.** Det vil gi en økonomisk gevinst hvis vi ikke har to ledere. I tillegg vil felles ledelse kunne bidra til ytterligere samordning og mer optimal bruk av ressurser.

6. **Merkantile tjenester** – vi bør se på alle merkantile tjenester i hele organisasjonen, med tanke på samarbeid og utnyttelse av ressursene. Det antas imidlertid at dette ikke bidrar til kostnadsreduksjoner i første omgang.

Spesialisering innen fagfelt, interkommunalt samarbeid på løsning av saker. Ikke økonomisk gevinst i første omgang, men økt samarbeid kan styrke kvaliteten på tjenestene.

Skolen

Tjenesteproduksjon

Skolen har ansvaret for følgende tjenester:

Tjeneste (pr. 01.08.17)	Målgruppe	Antall barn 01.08.17
Obligatorisk grunnskole	Barn 6–16 år	122
Frivillig skolefritidsordning	Barn 6–10 år	34
Leksehjelp	Barn 9-12 år	21

Utviklingstrekk

Elevtallsutvikling – historisk

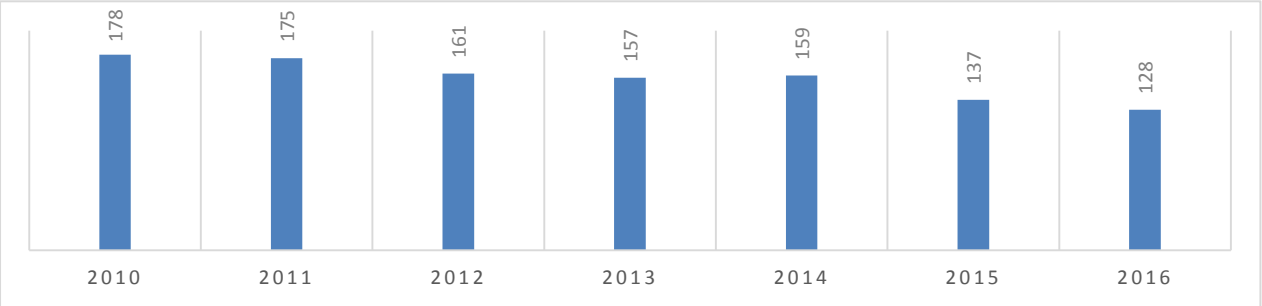

Kommentar:

Nedgangen i elevtall har ikke hatt stor påvirkning på årsverksutviklinga. Antall elever pr. klasse er redusert, men ikke antall klasser.

Elevtallsutvikling framover:

Totalt elevtall:

01.08.16	01.08.17	01.08.18	01.08.19	01.08.20	01.08.21	01.08.22
128	122	115	111	112	119	122

Elevtall fordelt på trinn 2016/17 - 2022/23:

2016/17

1. kl*	2. kl	3. kl	4. kl	5. kl	6. kl	7. kl	8. kl	9. kl*	10. kl*	**Totalt**
7	7	24	11	10	10	17	14	14	13	**128**

2017/18

1. kl	2. kl*	3. kl	4. kl	5. kl	6. kl	7. kl	8. kl	9. kl	10. kl*	**Totalt**
8	7	7	24	11	10	10	17	14	14	**122**

2018/19:

1. kl	2. kl	3. kl	4. kl	5. kl*	6. kl*	7. kl	8. kl	9. kl	10. kl	**Totalt**
7	8	7	7	24	11	10	10	17	14	**115**

2019/20:

1. kl	2. kl	3. kl	4. kl	5. kl*	6. kl*	7. kl	8. kl	9. kl	10. kl	**Totalt**
10	7	8	7	7	24	11	10	10	17	**111**

2020/21:

1. kl	2. kl	3. kl	4. kl	5. kl*	6. kl*	7. kl	8. kl	9. kl	10. kl	**Totalt**
18	10	7	8	7	7	24	11	10	10	**112**

2021/22:

1. kl	2. kl	3. kl	4. kl	5. kl	6. kl*	7. kl*	8. kl	9. kl	10. kl	**Totalt**
17	18	10	7	8	7	7	24	11	10	**119**

2022/23:

1. kl	2. kl	3. kl	4. kl	5. kl	6. kl*	7. kl*	8. kl	9. kl	10. kl	**Totalt**
13	17	18	10	7	8	7	7	24	11	**122**

Kommentar:

Prognosene viser at elevtallet fortsatt går ned, men det er i ferd med å stabilisere seg. Vi ser også at elevtallet pr. klasse varierer. ”Naboklasser” innenfor samme trinn (småtrinn og mellomtrinn) kan slås sammen i fag dersom elevtallet ikke overstiger 23 elever til sammen. På den måten sparer en lærertimer. I 2018/19 vil 1/2 trinn og 3/4 trinn kunne slås sammen i mange fag. Dette gir en innsparing i lærertimer på ca. 40 % stilling.
Det er vanskeligere å slå sammen klasser i fag over hovedtrinn og på ungdomstrinnet da timetallet i fagene er ulikt og kompetansemålene vesentlig forskjellige.

Årsverksprognose:

	01.08.14	**01.08.15**	**01.08.15**	**01.08.16**	**01.08.17**	**01.08.18**
Antall årsverk	28,82	27,02	26,99	26,60	26,10	25,70*

* Brudd i rekken. Fra 01.08.18 er IKT-veileder i 70 % stilling, øremerka midler til «Tidlig innsats» tilsvarende 40 % stilling inkludert i årsverksramma. Dette lå tidligere utenfor ramma.

Enkeltvedtak om spesialundervisning (§ 5-1 i opplæringslova):

Elever som ikke kan få tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet har rett på spesialundervisning. Hver enkelt elev dette gjelder har enkeltvedtak som beskriver omfanget av og innhold i spesialundervisninga. Omfanget av spesialundervisning vil i stor grad påvirke antall lærerårsverk og antall assistentårsverk ved skolen.

	Pr. 01.08.11	Pr. 01.08.12	Pr. 01.08.13	Pr. 01.08.14	Pr. 01.08.15	Pr. 01.08.16	Pr. 01.08.17
Antall elever	**18**	**16**	**16**	**13**	**17**	**19**	**15**

Antall årsverk (ca 1/4 av årsverkene) brukt til spesialundervisning er forholdsvis høyt på Veggli skole. Pr. 01.08.17 har skolen en nedgang i antall elever som har spesialundervisning. § 5-1 timer gis i svært ulikt omfang, alt fra 1 time pr. uke til oppdekking på fulltid.

Norskopplæring for flyktninger (§ 2-8 i opplæringslova):

	Pr. 01.08.16	Pr. 01.08.17
Antall elever	**6**	**5**

Pr. 01.08. brukte skolen 1,46 årsverk til dette formålet. Fra 01.08.17 brukes 0,85 årsverk.

Økonomiske rammer:

i 1000 kr	2018	2019	2020	2021
Rammer 2017	18 903	18 903	18 903	18 903
Korrigerte rammer (konsekvensjusteringer)	326	326	326	326
Nye tiltak				
Redusert ramme	-415	-415	-415	-415
IKT veileder redusert fra 100 % stilling til 70 %	-206	-206	-206	-206
Sammenslått 1/2 klasse	-106	-254	-254	-254
Ny ramme	**18 502**	**18 354**	**18 354**	**18 354**

Kommentar:

Skolen har pr. 01.01.18 redusert sin ramme tilsvarende ca. 1,1 årsverk bl.a. fordi elevtallet går ned. IKT-veilederressursen er redusert med 30 %. I tillegg løser vi et nytt tiltak innenfor eksisterende årsverksramme. Regjeringen videreføre øremerking til økt lærertetthet på 1.-4. trinn: «Tidlig innsats» innebærer styrking av de grunnleggende ferdighetene i lesing, skriving og regning på 1.-4. trinn.

Målindikatorer:

	R 2016	B 2017 (mål)	2018	2019	2020	2021
Økonomi:						
Avvik (merforbruk -, mindreforbruk +)	1,3 %	0	0	0	0	0
Medarbeidere:						
Medarbeiderundersøkelse		100 %		100 %		100 %
Gjennomsnittlig stillingsprosent pr. ansatt	80,25 %	80 %	76 %	80 %	80 %	80 %
Sykefravær i %	3,59 %	4 %	4 %	4 %	4 %	4 %
Antall pedagoger med godkjent lærerutdanning	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Antall assistenter med fagbrev	33 %	33 %	40 %	60 %	60 %	60 %
Antall ansatte under videreutdanning	2	2	2	2	2	2
Produksjonsfaktor:						
Dekningsgrad SFO	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
% mottak av leksehjelp i målgruppen	33 %	35 %	40 %	40 %	40 %	40 %
Resultater:	R 2016	B 2017 (mål)	2018	2019	2020	2021
Nasjonale prøver 5. trinn - lesing	-	50	50	50	50	50
Nasjonal prøve 5. trinn - regning	-	50	50	50	50	50
Nasjonal prøve 5. trinn - engelsk	-	50	50	50	50	50
Nasjonal prøve 8. trinn - lesing	48	50	50	50	50	50
Nasjonal prøve 8. trinn - regning	46	50	50	50	50	50
Nasjonal prøve 8. trinn - engelsk	46	50	50	50	50	50
Nasjonal prøve 9. trinn - lesing	62	53	53	53	53	53
Nasjonal prøve 9. trinn – regning	55	53	53	53	53	53
Grunnskolepoeng – gjennomsnittskarakter 10.	41,6	40	40	40	40	40
Mobbing (elevundersøkelsen) 7. trinn	1,9	1,3	1,0	1,0	1,0	1,0
Mobbing (elevundersøkelsen) 10. trinn	1,0	1,3	1,3	1,0	1,0	1,0
Sosial trivsel (elevundersøkelsen) 7. trinn	4,1	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
Sosial trivsel (elevundersøkelsen) 10. trinn	4,2	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
Mestring (elevundersøkelsen) 7. trinn	3,8	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
Mestring (elevundersøkelsen) 10. trinn	4,1	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Brukerperspektiv (kvalitet i tjenesten)						
Brukerundersøkelse - deltakelse foresatte	27 %	70 %	70 %	70 %	70 %	70 %

- ✓ Gjennomsnittsmåltall på nasjonale prøver er 50.
- ✓ Skala på elevundersøkelsen er 1-5. Mobbing bør komme ut med lavest mulig måltall. Andre indikatorer bør ha høyest mulig verdi.
- ✓ - betyr at det er under 10 elever i klassen

Nye Rollag

Status

Målet i Nye Rollag er å kunne opprettholde gode tjenester med mindre ressursbruk.

Skolen har pr. 01.01.18 greid å redusere sin ramme tilsvarende ca. 1,1 årsverk grunnet bl.a. nedgang i elevtallet.

Skolen tilstreber å opprettholde den gode kvaliteten på opplæringa. Elevene har gjennomgående over år oppnådd gode faglige resultater. Dette tyder på at det gjøres mye riktig på skolen. Det er høy kompetanse i personalet. Dette er det viktig å bevare.

Elevmiljøet er generelt bra, men vi har fortsatt behov for å systematisere arbeidet med elevenes psykososialt miljø.

Utfordringsbildet

I Nye Rollag vil skolen se på følgende områder fram mot budsjett 2019:

Spesialundervisning

I 2016 var andel elever som fikk spesialundervisning 14,8 %. Skolens hovedsatsningsområde i økonomiplanperioden er «Tilpassa opplæring». Skolen har et ønske om å halvere dette tallet. Det vil ikke nødvendigvis bety innsparing. Ressursene bør derimot komme flere til gode ved at opplæringa tilpasses alle elvene i et inkluderende fellesskap.

Elevtallsutvikling:

Elevtallsutviklinga viser at vi om få år får et ungdomstrinn med svært få elever før elevtallet igjen stiger opp mot dagens nivå. Det aktualiserer diskusjonen om en bør se på interkommunalt samarbeid om ungdomsskole. Det lave elevtallet innebærer også at skolen går fra å være fulldelt til fådelt.

Skolebygningen:

Kommunestyret har satt av penger til et forprosjekt for å se på ominnredning av skolen. Det er utfordringer knyttet til personalavdelingen, mangel på grupperom og evt. fjerning av modulen.

Ny oppvekstsektor i Numedal/i Rollag

Dersom Oppvekst Numedal ikke vedtas som ny interkommunal administrativ enhet for skole, barnehage og kulturskole, bør vi i «Nye Rollag» utrede muligheten for en ny administrativ organisering for oppvekstområdet i Rollag.

Kompetanseheving – lærere

Det er krav i lovverket at lærere på ungdomstrinnet skal ha minst 60 studiepoeng i fagene engelsk, matematikk og norsk og lærere på barnetrinnet 30 studiepoeng i de samme fagene. Dispensasjonsretten er fjernet. Det vil bli en utfordring både økonomisk og praktisk å gjennomføre videreutdanningsløftet.

Svømmeopplæring:

Det er ikke funnet rom for å kunne utvide tilbudet om svømmeopplæring til elevene. Fra 01.08.17 gjelder en ny forskrift som beskriver svømmeferdighetene elevene skal ha etter 4. trinn. Elever som ikke er i svømmehallen utenfor skoletiden, greier ikke denne prøva. Kunnskapsløftet har også kompetansemål etter 7. og 10. trinn som elevene ikke får opplæring i.

Kostnader:

Leie	Buss tur/retur	Lønn	Sum pr. svømmetime
Kr. 1500 pr time	Kr. 1250 pr. tur/retur	Dobbel bemanning	Ca. kr. 3000,-

Utvidelse av tilbudet	2018	2019	2020	2021
Svømming 2/3. og 4. trinn: 33 ganger (ligger i budsjettforslaget)	95 000	95 000	95 000	95 000
Svømming mellomtrinnet: 20 ganger	60 000	60 000	60 000	60 000
Svømming ungdomstrinnet: 20 ganger	60 000	60 000	60 000	60 000

Rollag kommunale barnehage

Målgruppe for tjenesten

Barnehagen har ansvar for følgende tjeneste:

Tjeneste	Målgruppe
Barnehage	Barn i alderen 8 måneder til 6 år, og deres foreldre/foresatte

Det er en lovpålagt oppgave for kommunen å gi barnehagetilbud til alle som ønsker det. Rollag kommune har tatt på seg dette ansvaret ved å drive Rollag kommunale barnehage, avdeling Veggli og avdeling Rollag. Barnehagen gir heldagstilbud i begge avdelingene.

Barnehagens åpningstid er fra kl. 06.45 til 16.30 hver dag. Avdelingene samarbeider om ferieavvikling. Barnehagen er stengt julaften, nyttårsaften, onsdag før skjærtorsdag og uke 29 og 30 på sommeren. Foreldrebetalingen er på 11 måneder. Alle barna skal ha 5 uker ferie i løpet av barnehageåret, inkl. planleggingsdagene.

Barnehagene tilbyr fleksible barnehageplasser fra 2 til 5 dager i uka.

Utviklingstrekk:

Antall barn i barnehage	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Avdeling Rollag	20	25	15	22	28	35	31
Avdeling Veggli	35	29	24	28	30	37	33
Fødte barn året før uten plass i bhg.							17
Begynner på skolen							-9
Totalt barnehage	**55**	**54**	**39**	**50**	**58**	**72**	**81**

Tallene for 2017 er med utgangspunkt i tildelte plasser pr.13.10.17. Tallene for 2018 er uten de barna som begynner på skolen høsten 2018 og de som er/blir født i 2017 står i egen kolonne for 2018 da det er vanskelig å plassere de i en avdeling for det er avhengig av ledige plasser. Det er ikke tatt høyde for ut/innflytting.

Av de 72 barna som er registrert i tabellen ovenfor på året 2018, er barna fordelt på følgende måte:

Ant. barn pr årskull i Rollag	f.2011	f.2012	f.2013	f.2014	f.2015	f.2016	f. 2017
Avdeling Rollag	1	3	3	10	11	6	1
Avdeling Veggli	1	4	7	11	6	8	0
Totalt i kommunen	**2**	**7**	**10**	**21**	**17**	**14**	**1**

Slik ser det ut med utgangspunkt i dagens bruk av barnehageplasser:
Høsten 2018 slutter det 9 barn barnehagen og begynner på skolen. Videre slutter til sammen 10 barn i 2019. Barn under 3 år teller 2 plasser t.o.m. august det året de fyller 3 år, barn over 3 år teller 1 plass. Det er derfor flere plasser i bruk enn det er barn i barnehagen. Det ser ut til å bli født 18 barn i 2018 i kommunen. Dersom barna skal gå i barnehage, vil det bli flere barn som begynner i barnehagen enn de som slutter. Det er totalt 17 barn som fyller 3 år i 2018, som da går over til å telle en plass. De små som kommer inn, teller 2 plasser til fylte 3 år. Det frigis totalt 26 barnehageplasser ved at barn begynner i skolen og fyller 3 år i 2018. Dersom alle fødte barn i 2017 skal ha barnehageplass utgjør de 34 plasser, da et barn er tildelt plass fra nyttår.

Årsverk

	2017	2016	2015	2014	2013
Årsverk avdeling Rollag	9,1	6,8	5,6	5,2	5,3
Årsverk avdeling Veggli	8,1	6,7	6,6	5,3	5,8
Årsverk barnehagen	**17,2**	**13,5**	**12,2**	**10,5**	**11,1**
Andre ansatte	0,5	0,5	0,5	0,5	0,7
Enhetsleder	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0

Enhetsleder står på egen rad for stillingen er ikke medregnet i bemanningsnormen i forhold til antall barn/plasser i barnehagen. Årsverk for 2017 er beregnet fra 15.august.

Årsverk fordelt på ulike stillinger i barnehagen

	2017	2016	2015	2014	2013
Årsverk ledelse/administrasjon	1,6	1,5	1,5	1,5	1,5
Pedagogisk leder/barnehagelærer	6,3	5,4	5,3	3,7	3,7
Pedagogisk leder på dispensasjon	0	0	0	0,4	0,3
Barnehagelærer	-----	------	------	0,5	0,5
Fagarbeider	6,3	3,8	2,7	3,4	3,5
Assistent	4,0	3,8	2,7	2,0	2,6
Andre ansatte - motivasjonslønn	0,5	0,5	0,5	0,5	0,7

Fra 2015 slås kolonnene med barnehagelærer og pedagogisk leder sammen, da det er antall pedagoger i barnehagen som er av betydning for antall barn.
Antall årsverk i barnehagen har variert noe fra år til år ut fra størrelsen på barnegruppa, antall plasser i bruk. Lov om barnehager legger føringer for hvor mange barn som kan være i barnehagen pr. pedagog.

Andre ansatte på motivasjonslønn kommer i tillegg til ordinær grunnbemanning.

Alle er ansatt i Rollag kommune, med tjenestested Rollag kommunale barnehage avdeling Rollag eller Veggli.

Økonomiske rammer

i 1000 kr	2018	2019	2020	2021
Rammer 2017	6 877	6 877	6 877	6 877
Korrigerte rammer (konsekvensjusteringer)	129	129	129	129
Økt bemanning pga. økt behov for barnehageplasser fra 2018. Netto rammeøkning	1 640	1 640	1 640	1 640
Ny ramme	**8 646**	**8 646**	**8 646**	**8 646**

Nye tiltak: Helårsvirkning på økt bemanning fra august 2017.

Målindikatorer:

Økonomi %	**R 2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Avvik (mindreforbruk -, merforbruk +)	1,11 %	0	0	0	0	0
Medarbeidere:						
Gjennomførte medarbeidersamtaler i %	100	100	100	100	100	100
Gjennomsnittlig stillings pst. pr. ansatt	87	83	85	85	85	85
Sykefravær i %	8,11	4	4	4	4	4
Andel styrere/pedagogiskledere med godkjent førskolelærerutdanning	100	100	100	100	100	100
Gjennomført medarbeiderundersøkelse		Ja		Ja		Ja

Tjeneste:						
Barnehagedekning i %/andel barn 1-5 år med barnehageplass	94,9	95	95	95	95	95
Andel barnehager med åpningstid 10 timer eller mer hver dag	50	50	50	50	50	50
Gjennomført brukerundersøkelse	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja

«Nye Rollag»

Arbeidsgruppen i Rollag kommunale barnehage har bestått av følgende personer: Utdanningsforbundets tillitsvalgt, Fagforbundets tillitsvalgte, ansattrepresentant Veggli, ansattrepresentant Rollag og enhetsleder. I tillegg en representant fra overordnet prosjektgruppe for Nye Rollag.

Arbeidsgruppa ønsker å undersøke/se og lære hvordan andre kommuner driver effektivt på ulike områder. Eks. lave kostnader i KOSTRA, uttak av planleggingstid, spesialundervisning osv. Videre må det gjøres en innsats i henhold til brukere av barnehagetilbudet (barn/foresatte) og hva de tenker om dagens tilbud og hva som eventuelt kan gjøres av endringer.

Barnehagetilbudet som kommunen skal gi er bundet opp til lover og forskrifter som gir oss utfordringer i hverdagen.
Stillinger i barnehagen er bestemt gjennom pedagognormen i barnehageloven. Øvrig bemanning skal være tilfredsstillende. I Rollag kommune er det fastsatt at tilfredsstillende bemanning er 6 plasser pr. voksen, noe som nå er foreslått fastsatt som grunnbemanning nasjonalt fra 01.08.18 i forskriftsform. I tillegg er det varslet skjerpet pedagognorm. Fastsettelsen av norm for grunnbemanning vil ikke utgjøre noen forskjell for Rollag kommune dersom barnetallet ikke øker mer enn vi har pr. i dag. Skjerpet pedagognorm vil utgjøre en økning av pedagogisk leder stillinger. Det er ikke tatt høyde for å finansiere denne ordningen i statsbudsjettet for 2018.

Kommunen har ikke mulighet til å si nei til barnehagesøknader som kommer til hovedopptaket annet enn til barn som blir 1 år i desember det året det søkes for, da de andre har lovfestet rett til barnehageplass. I Rollag kommune ønsker man å tilby plass til alle barn som søker, da det er viktig for å få småbarnsfamilier til kommunen.

Arbeidsgruppen har «snudd alle steiner» og slik situasjonen er for barnehagen nå med økt tilbud finner vi ikke rom for innsparinger. Dette har vært en utfordrende og spennende prosess siden vi har jobbet med to ytterpunkter både økning av tilbud og sett på muligheter for innsparing.

Arbeidsgruppen skal jobbe videre med å se på muligheter til å drive barnehage avdelingene i kommunen så effektivt som mulig i 2018.

Helse og omsorg

Kommunens plikter

Kommunen skal sørge for at personer som bor eller oppholder seg midlertidig i kommunen, tilbys nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester etter Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester. Dette gjelder alle som trenger det, uansett alder og diagnose. Tabellen nedenfor viser en oversikt over tjenestene.

Helse- og omsorgstjenestene i kommunen omfatter:
• Tildeling av kommunale helse – og omsorgstjenester, klageadgang • Fastlegeordningen Legekontoret i Veggli er åpent mandag-torsdag • Legevakt i samarbeid mellom Kongsberg, Flesberg og Rollag, Kongsberg interkommunale legevakt og kommunalt øyeblikkelig hjelp døgnplasser for både somatikk («kroppslig») og psykiatri/rus • Kommuneoverlege, interkommunal stilling med hovedfokus på samfunnsmedisin • Samarbeid med tannhelsetjenesten i Buskerud. Kommunens rolle er å sikre at brukere i helse- og omsorg som har rettskrav på gratis tannbehandling, får tilbudet • Helsestasjons- og skolehelsetjenesten Helsesøster Kommunepsykolog, interkommunal stilling Jordmortjeneste Familieterapeut • Folkehelse • Friskliv • Forebyggende tiltak, hverdagsmestring • Habilitering og rehabilitering, det vil si tidsavgrensede, planlagte prosesser med klare mål og virkemidler, ofte med flere aktører • Fysioterapitjeneste • Hjelpemidler og tilrettelegging • Koordineringsfunksjon, samordner og følger opp behov for omfattende og tverrfaglige tjenester • Psykisk helse og rus Samtaler/veiledning/oppfølging på kontoret eller hjemmebesøk • Møteplassen Snekkerbua • Omsorgstjenesten Forebyggende team Praktisk bistand som f.eks. hjemmehjelp, utearbeid (vedbæring, snømåking og strøing) Hjemmesykepleie Dagtilbud Avlastning i eget hjem eller i institusjon Responssenter etableres i Kongsbergregionen. Trygghetsalarmer og annen velferdsteknologi tilknyttes responssenteret Åpen omsorg, bofellesskap for psykisk utviklingshemmede Rollag Bygdeheim, sykehjem - pleieavdeling/fellestjenester

Tjenesteutvikling

I tråd med kommunestyrevedtak 23.06.16, sak 43/16, er det opprettet en politisk/administrativ arbeidsgruppe med mandat knyttet til utvikling av fremtidens helse- og omsorgstjenester i Rollag på et strategisk overordnet nivå. Aktuelle tema som skal ha spesielt fokus er bygningsmasse, fremtidige behov og interkommunalt samarbeid. Den senere tid har også arbeidet med Nye Rollag for framtiden blitt sett i sammenheng med mandatet.

Mål for tjenesten:

- Brukermedvirkning og viktige spørsmål skal ha fokus: Hva er viktig for deg? Hva er du i stand til å klare på egenhånd? Hva trenger du for å mestre mest mulig selv?
- Tidlig inn. Mestring, muligheter og forebyggende helsetjenester hele livet.
- Styrke det forebyggende arbeidet. Fra lavterskeltilbud, mestring og individuelt tilpassede velferdsteknologiske løsninger skal vurderes og eventuelt prøves, før mer omfattende tjenester innvilges

- BEON-prinsippet (beste effektive omsorgsnivå) skal ligge til grunn for all tjenesteyting og innebærer at det gis forsvarlig tilbud om tjenester på riktig trinn i omsorgstrappen. Behovet for tjenester lenger opp i trappen skal reduseres så langt det er mulig og forsvarlig.
- Innbyggerne skal kunne bo lengst mulig i eget hjem
- Etablere regionalt responssenter
- Ta i bruk velferdsteknologiske løsninger
- Helhetlige, tverrfaglige og sømløse tjenester uansett alder og utfordringer
- Gevinstrealisering handler om så mye mer enn økonomi; økt kvalitet, unngåtte kostnader og spart tid

Årsverk

	2015	2016	2017	2018
Helsestasjon, skolehelsetjeneste, koordinator, familieveileder	0,75	1,20	1,20	1,20
Kommunale legetjenester (helsestasjon og sykehjem)	0,18	0,18	0,18	0,20
Kommunefysioterapeut, folkehelsekoordinator, friskliv	1,00	1,00	1,00	1,00
Psykisk helse og rus voksne	3,10	3,10	3,10	3,10
Forebyggende team, hverdagsmestring og velferdsteknologi	0,20	0,20	0,30	0,40
Rollag Bygdeheim, sykehjemsavdelingen	20,50	20,00	19,6	18,00
Rollag Bygdeheim, fellestjeneste	5,30	5,50	5,40	5,40
Åpen omsorg	15,10	14,90	14,30	11,30
Hjemmetjenesten	12,00	12,00	12,70	13,10
Personlig assistent	2,50	2,50	1,40	1,40
Administrasjon (merkantil + enhetsleder)	2,00	2,00	2,00	2,00
Totalt:	**62,63**	**62,58**	**61,18**	**57,40**
Kommuneoverlege (ansatt i Flesberg)	0,30	0,10	0,20	0,33
Kommunepsykolog (ansatt i Flesberg)	0,20	0,20	0,20	0,20
Jordmor (ansatt i Flesberg)	0,20	0,20	0,20	0,20
Antall lærlinger i helsefag	0	1	1	1
Støttekontakter barn/unge/eldre	0,50	0,70	0,70	0,70

Kommentarer til tabellen om årsverk

Fastleger: Rollag og Flesberg har felles fastlegeordning og har per i dag fem avtaleleger. I de senere årene har to av fastlegene gått over i pensjonering. Den tredje har i 2017 delvis trappet ned og har inngått deleliste med en nyutdannet lege.

Fysioterapeut, folkehelsekoordinator, friskliv: Dette fagområdet vil være sentralt i utviklingen av forebyggende helsearbeid framover.

Forebyggende team, hverdagsmestring, velferdsteknologi: Øker med 10 % stilling. Tidlig innsats og forebyggende tiltak kan på sikt redusere behovet for hjemmesykepleie og sykehjemsplasser. Velferdsteknologi skal være et supplement til den daglige tjenesteytingen, i tråd med anbefalingene og i samarbeid med felles prosjekt i Kongsbergregionen.

Hjemmetjenesten: Øker med 40 % stilling i forbindelse med dagtilbud for personer med demens.

Rollag Bygdeheim, pleieavdelingen: Gjennomsnittlig 18 rom i bruk i 2017. Planlegger reduksjon i bemanningen med 1,4 årsverk under forutsetning av ombyggingstiltak tidligst mulig i 2018.

Rollag Bygdeheim, fellestjenesten: Utfører vaskeritjenester for Flesbergtunet innenfor samme drift som foregående år.

Åpen omsorg: Ny drift tilpasset nytt bofellesskap, redusert 3 årsverk.

Kommuneoverlege, kommunepsykolog og jordmor: Har ansettelsesforhold i Flesberg kommune men utfører oppgaver i både Flesberg og Rollag kommuner. Kommuneoverlegestillingen er fra 2018 planlagt til å være 100 % for Numedal.

Økonomiske rammer

i 1000 kr	2018	2019	2020	2021
Rammer 2017	43 470	43 470	43 470	43 470
Korrigerte rammer (konsekvensjusteringer)	1 456	1 636	1 636	1 636
Nye tiltak				
Effekt av omstillingstiltak boligmasse	-1 500	-2 000	-2 000	-2 000
Ny ramme	**43 426**	**43 106**	**43 106**	**43 106**

Kommentarer

Effekt omstillingstak boligmasse: Brukerbehov per tiden ble lagt til grunn for beregninger av reduksjoner som ble presentert for formannskapet i oktober 2016. Endringer i brukerbehov siden da har økt med tilsvarende 80 % stilling i forbindelse med nytt dagtilbud, 1:1 bemanning mandag til fredag. Utgjør en økning på 450 000,- fra 01.01.18. Ny drift tilpasset i nytt bofellesskap utgjør en reduksjon på totalt 3 årsverk i turnus som til sammen utgjør kr. 1 800 000. Inntekt og refusjon ressurskrevende tjenester reduseres med 500 000,-.

Viser til investeringsforslag 2018, ombyggingstiltak på Rollag Bygdeheim, kr. 1 500 000,-
Vurdere, prosjektere og gjennomføre bygningsmessige tiltak som gir mulighet for skjerming og sikring av beboere som trenger det, samtidig som det gir et redusert behov for ekstra bemanning. Dette ved å fysisk bygge om eksisterende bygningsmasse og uteområdet ved hovedinngangen og sansehagen. Effekten av en eventuell ombygging vil være unngåtte ekstra lønnsutgifter og reduksjon med 1-1,5 årsverk i turnus.

Målindikatorer

	2018	2019	2020	2021
Økonomi:				
Avvik (merforbruk +, mindreforbruk -)	0 %	0 %	0 %	0 %
Medarbeidere:				
Medarbeiderundersøkelse - elektronisk	Ja	Nei	Ja	Nei
Sykefravær i %	< 7 %	< 6 %	< 5 %	< 5 %
Antall med høyere utdanning	22	23	23	23
Antall høgskole med spesialisering	7	7	8	8
Antall med fagutdanning	43	44	44	44
Antall fagarbeidere med videreutdanning	6	7	7	8
Tjenestene:				
Antall enkeltvedtak samlet (tjenester og egenbetaling)	530	530	540	540
Antall klagesaker, samlet	0	0	0	0
Antall brukere med frisklivstilbud	10	15	15	20
Antall brukere med hverdagsrehabilitering	20	25	30	35
Antall velferdsteknologiske løsninger tatt i bruk *	80	100	105	110
Antall demensutredninger/tiltakspakke demens	12	15	18	20
Utskrivningsklare pasienter fra sykehus til hjemmet i %	75	80	85	90
Utskrivningsklare pasienter fra sykehus til sykehjem i %	25	20	15	10
Brukerundersøkelse hvert andre år	Ja	Nei	Ja	Nei

*) Med velferdsteknologiske løsninger menes trygghetsalarmer, ulike sensorer, GPS, elektroniske medisindispensere m.m.

Status, utfordringsbilde og arbeidet med Nye Rollag kommune

Tabellene nedenfor er hentet ut fra modulen Framsikt (datakilde KOSTRA tall), 20.10.17.

Befolkningsutvikling tabell 1

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Barnehage (0-5 år)	60	68	70	76	84	86	82
Grunnskole (6-15 år)	156	138	129	125	113	112	117
Videregående skole (16-19 år)	76	101	96	82	79	60	63
Voksne (20-66 år)	780	799	802	794	793	805	796
Eldre (67 år og eldre)	303	298	302	315	313	311	312
Total	1 375	1 404	1 399	1 392	1 382	1 374	1 370

Tabell 1 viser befolkningsutviklingen i Rollag fram til 2021. Det er en forventet økning blant de minste barna, mens tallene går nedover med hensyn til skolebarn og ungdom i videregående skolealder. Utviklingen blant voksne og eldre øker noe.

Befolkningsutvikling tabell 2

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
67-79 år	185	187	197	211	208	214	217
80-89 år	84	83	81	76	78	75	69
90 år eller eldre	34	28	24	28	27	22	26
Total	303	298	302	315	313	311	312

Tabell 2 viser utviklingen blant den eldre befolkningen i kommunen. 67-79 åringer har den største veksten, mens det forventes nedgang 80 åringer og eldre.

SSB tall tabell 3

	Rollag 2015	Kostragr. 6 2015	Rollag 2016	Kostragr. 6 2016
Prioriteringer:				
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kr, kommunehelsetjeneste	4 754	5 057	5 242	5 355
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kr, pleie og omsorg	30 060	27 694	30 932	29 423
Dekningsgrad:				
Andel innbyggere 80 år + som er beboer på institusjon	13,50 %	17 %	16,20 %	18,10 %
Produktivitet/enhetskostnader:				
Korrigerte brutto driftsutgifter hjemmetjenester i kroner	181 758	225 647	192 904	243 338
Korrigerte brutto driftsutgifter institusjon pr. plass i kroner	1 063 000	1 062 778	1 117 565	1 124 894

Tabell 3 viser Rollag kommune sammenlignet med KOSTRA-gruppe 6 angående prioriteringer, dekningsgrad og produktivitet/enhetskostnader. Rollag har høyere driftsutgifter til pleie og omsorgstjenester per innbygger enn kommunegruppe 6, mens kommunens driftsutgifter per innbygger til kommunehelsetjenester har økt fra 2015 til 2016. Korrigerte brutto driftsutgifter hjemmetjenester er lavere i Rollag enn kommunegruppe 6, mens korrigerte brutto driftsutgifter per institusjonsplass i Rollag ligger nokså likt med kommunegruppen. Rollag har en lavere prosentandel 80 år og eldre som er beboere på institusjon enn kommunegruppen.

Enheten er i omstilling for å forberede morgendagens og framtidens behov for helse- og omsorgstjenester. Det er en stor organisasjon med mange ansatte som trenger tid og systematisk arbeid for å snu tjenester inn på nyere kurs mot ønsket retning. Utvikling krever også endringer i kultur og holdninger i organisasjonen samt økt kompetanse.

Siste halvår med prosjekt Nye Rollag har det blitt jobbet godt i arbeidsgrupper hvor alle fagområdene har vært representert. Ved hjelp av metoden Samveis har enheten kartlagt status og definert ulike utfordringsbilder som igjen er med på å gi en felles virkelighetsoppfatning av hva vi skal gjøre og hvorfor det er viktig å jobbe på nye måter framover i tid. Videre i prosessen er politikere, brukerrepresentanter og tillitsvalgte for ansatte involverte.

Så langt peker arbeidet med Nye Rollag på flere kortsiktige tiltak som vil bli fulgt opp i 2018:

1. Kommunens hovedstrategi skal være tidlig inn med forebyggende tiltak i alle aldre. Fokuset skal dreies fra pleie til hverdagsmestring og muligheter, samt iverksette flere tiltak på lavest mulig nivå i tjenestetrappa for å forebygge og utsette behov for omfattende tjenester.
2. Forstudie «Under samme tak», skal avklare muligheter til felles drift av dagaktiviteter til psykisk utviklingshemmede og Møteplassen Snekkerbua i samarbeid med Numedal Produksjon, Nav og Flyktningetjenesten.
3. Dagtilbudet til personer med demens trenger mer plass enn dagligstua ved Rollag bygdeheim. Dersom foreslåtte ombygging blir gjennomført, vil det ikke lenger være egnet lokale i sykehjemmet til dette dagtilbudet. Vurderer derfor å flytte til servicebygget på Vegglitunet også for å kunne ha plass til flere brukere innenfor målgruppen. Dagtilbud til personer med demens blir trolig lovpålagt fra 2020.
4. Ta i bruk velferdsteknologiske løsninger der det er mulig.
5. Prøve ut en felles vikarsentral for å rekruttere og beholde fagkompetanse og vurdere om dette kan gi økonomisk gevinst. Dette tiltaket kan stimulere til fleksibilitet i tjenestene, det vil si at flere ansatte jobber på flere steder.

Budsjettet for 2018 har utfordringer i forhold til å ha et økonomisk handlingsrom til uforutsette behov som kan oppstå i løpet av året. Siden nærmere 90 % av budsjettet består av bemanningsressurser og lønnskostnader, er det derfor viktig å vurdere nyansettelser i stillinger som blir ledige framover. Ved å holde tilbake ansettelser dersom det er forsvarlig for tjeneste og drift, kan innsparingen legge opp til en økonomisk buffer og gi muligheter til rekruttering av ny kompetanse på et senere tidspunkt.

FRISKLIV:mestring

Rollag kommune

Nav Numedal

NAV Numedal spiller på en bred tjenestemeny for brukere og arbeidsgivere. Hovedarbeidsområdene er:

- flere i arbeid og aktivitet og færre på stønad
- bistand til arbeidsgivere; rekruttering, nedbemanning, sykemeldtoppfølging, IA
- rett stønad til rett tid
- tjenester og informasjon tilpasset brukernes behov; på nett, pr tlf og personlig
- integrering og aktivisering av flyktninger
- forvaltning av husbankens virkemidler

Utviklingstrekk:

Dette gjelder for alle 3 kommuner.

	2012	2013	2014	2015	2016
Antall sosialhjelpsmottagere	142	167	176	167	165
Gjeldsrådgivningssaker (i 3 kommuner)	35	40	40	20*	30
Husbankens bostøtteordning** - husholdninger pr mnd.	F38/R27	F37/R26	F47/R26	F49/R19	F60/R12
Antall nye flyktninger bosatt i året i Rollag (inkl. familiegjenforening)	3	13	13	16	10
Antall nye flyktninger bosatt i Flesberg (inkl. familiegjenforening)	18	17	11	22	29

* Delvis vakanse i stillingen
** F= Flesberg, R= Rollag

Årsverk:

	2014	2015	2016	2017	2018
Ansatte i NAV (kommunalt)	4,5	4,5	4,0	4,0	4,0
Statlig ansatte i NAV	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Ansatte i Flyktningtjenesten (RK/FK)	3,4	3,4	4,4	4,4	4,4
Sum	13,9	13,9	14,4	14,4	14,4

Økonomiske rammer for NAV Numedal -Rollag/Flesberg/Nore og Uvdal 2018 (ekskl. flyktning-tjenesten):

Budsjettramme Flesberg	2 393 301
Budsjettramme Rollag	1 151 945
Budsjettramme Nore og Uvdal	2 136 400
	5 681 646

Målindikatorer:

	Faktisk 2016	Budsjett 2017	2018	2019	2020	2021
Økonomi:						
Avvik i % (merforbruk +, mindreforbruk -)		0				
Medarbeidere:			0	0	0	0
Sykefravær i %	4,63	<4	<4	<4	<4	<4

	Faktisk 2016	Budsjett 2017	2018	2019	2020	2021
Medarbeiderundersøkelse / HKI*	24,0	>24	>24	>24	>24	>24
Brukere:						
Brukerundersøkelse – brukertilfredshet i NAV, kvalitet på tjenestene (karakter 1-6)		>4	>24	>24	>24	>24
Andel mottagere som forsørger barn	26,1	<30	<30	<30	<30	<30
Andel sosialhjelpsmottagere 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år	4,3	4,1	>4	>4	>4	>4
Snitt antall måneder stønadslengde for økonomisk sosialhjelp 18-66 år	4,3	4	<4	<4	<4	<4
Andel i % som går over 6 måneder på stønad	34,5	30	<30	<30	<30	<30

*Humankapitalindeks, medarbeiderundersøkelse i NAV hvor energiscore bør være over 24.

Numedalskommunene har de siste årene tatt i mot mange flyktninger i forhold til folketallet. Mange av disse vil ha behov for supplerende sosialhjelp og mange vil være store barnefamilier. NAV vurderer at det er viktig å ha fokus på de økonomiske og samfunnsmessige konsekvensen av dette, der noe av det viktigste er å sikre utsatte barn og familier og forebygge sosiale problemer. Dette vil igjen kunne gi høyere avvik mot måltall, da lengre stønadslengde og flere familier som stønadsmottagere er konsekvensen.

Våre prioriteringer 2018-2021

Effektmål	**Resultatmål** **Hvordan måle at resultat-målet er oppnådd?**	**Dato for når målet skal være nådd**	**Tiltak**	**Ansvar**
UNGDOM				
Ungdom i Numedal skal være i jobb eller utdanning	70 % av ungdom i NAV er under to år hos oss.	31.12.18	• Karriereveiledning innen 2 måneder • Arbeidsrettet aktivitet innen 3 måneder • Finne eksterne motivasjonsfaktorer	Leder/ Veiledere Leder
	Ansatte har kompetanse til å jobbe tverrfaglig med brukergruppa.		• Sette i gang opplæring i SE (supported employment). • Vurdere å flytte ressurser over til tidligere oppfølging • Bruke videoveiledning/videokurs	Leder Leder/ veiledere

INNVANDRERE				
Innvandrere i Numedal er integrert og selvforsørget	Færre innvandrere som sosialhjelps-mottagere etter 3 års botid Etter endt introduksjonsprogram går 60 % av flyktningene over i arbeid eller utdanning.	31.12.18	• Bruke mer av materialet fra «Kompetanse Norge» - tilpasset arbeidsnorsk. • Gi arbeidsgivere mer oppfølging og opplæring i «hvordan gi oppfølging på arbeidsplass» • Arbeidsrette introprogrammet, bl.a. gjennom å få flere praksisplasser • Få andre kommunale og frivillige aktører til å etablere egne integreringsarenaer og tilby flyktningeguider. • Utrede sammenslåing av flyktningtjenesten i Flesberg og Rollag med Nore og Uvdal sin tjeneste.	Leder av flyktningtj. Leder

Barneverntjenesten i Numedal

Interkommunalt samarbeid med felles barneverntjeneste m/ Nore og Uvdal kommune som vertskommune:

Barnevernets arbeid er en blanding av støtte og kontroll;

- Gi hjelp og støtte for at foreldre skal følge opp og barnet sitt god nok omsorg.
- Sikre at barna kan få nødvendig hjelp og omsorg til rett tid.
- Bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår.

Barneverntjenesten har også plikt til å gripe inn med tvang dersom det er nødvendig. Andre offentlige etater og fagpersoner har også et ansvar for at barn, unge og deres foreldre som trenger det, kan få hjelp. De har også opplysningsplikt til barneverntjenesten dersom de har en bekymring omkring barnets utvikling, helse eller oppvekstforhold.
Tjenesten inkluderer ansvaret for driften av bolig for enslige mindreårige flyktninger i Nore og Uvdal kommune.

KOSTRA-tall

	NUK	NUK	Rollag	Rollag	Flesberg	Flesberg
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten	14 602,-	16 737,-	13 946,-	14 920,-	11 167,-	11 431,-
Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251, 252) per barn med tiltak	215 939,-	202 564,-	362 600,-	310 833,-	192 400,-	170 000
Andel undersøkelser som førte til tiltak	46,2	50,0	0	0	35,3	60,9
Andel barn med barnevernstiltak i forhold til innbyggere 0-17 år	6,8	8,3	3,8	4,8	5,8	6,7

Resultat av 1.halvårsrapportering 2017 til fylkesmannen i Buskerud

Rapport fra Fylkesmannen Pr 1.7.2017	Flesberg	Rollag	N&U	Numedal
Antall gjennomgåtte meldinger	22	8	11	41
% henlagte meldinger	18,2	75	9,1	26,8
Antall avsluttede undersøkelser	20	0	10	30
% henlagt etter undersøkelse	70	0	30	56,6
% brukt mer en 3 mnd. på undersøkelse	0	0	0	0
% fristoversittelser	0	0	0	0
Antall totalt i tiltak	31	9	34	74
% uten tiltaksplan	4	0	0	1,9
% under omsorg	19,3	66,6	26,4	28,3
% uten omsorgsplan	0	0	0	0
Antall akutte plasseringer	0	0	0	0

Barneverntjenesten har en økning i antall saker 1. halvår 2017. Arbeid med meldinger og undersøkelser er fortsatt et satsingsområde i 2018 – 2021. Det skal være fokus på god og effektiv saksbehandling, samt utvikling av gode tiltak.

Barneverntjenesten vil fortsette med økt fokus på utvikling av tiltak og kompetanse som kan forebygge at barn må plasseres utenfor hjemmet. Satsingsområder for kursing kommende år er:

- **BIR (barn i rusfamilier)** – tverrfaglig samarbeid i kommunen, gjelder både Flesberg, Rollag og Nore og Uvdal.
- **Traumebasert omsorg** – kursrekke gitt av RVTS (Regionalt ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging). Tverrfaglig satsing i kommunen.
- **PYC (parenting young children)** - foreldreveiledning til foreldre som trenger særlig tilrettelegging på grunn av egne vansker/utfordringer.

Tjenestemål

	Resultat 2016	Ambisjon 2018
Redusere saksbehandlingstid		
Andel undersøkelser med behandlingstid over 3 måneder	44 %	0 %
Øke kompetansen hos ansatte		
BIR opplæring	0	9
Traumebasert omsorg (inkl. ansatte bolig EMF)	0	9
PYC veileder		2
COS P veileder		6
Bolig for enslige mindreårige flyktninger		
Ta imot jevnlig med flyktninger etter anmodning		2

Handlingsprogram 2018 - 2021

Mål	Tiltak	Periode
Satsningsområde: Gode oppvekstsvilkår for barn og unge; Holdningsskapende arbeid		
• Numedal barnevern-tjeneste er en MITT LIV - tjeneste	• MITT LIV's verdier innarbeides i plandokumenter og rutiner. Det fokuseres på tilbakemeldinger fra barn og ungdom om deres opplevelser av hjelpen barneverntjenesten gir. Delta på samlinger hvert år med Forandrings-fabrikken/Barnevernproffene.	2018 - 2021
• Bidra til mer holdnings-skapende arbeid spesielt i barnehage og skole innen fysisk og psykisk helse, inkluderende miljø	• Bruke resultatene fra Ungdata-undersøkelse til å bedre samarbeid hjem-skole-helse-barnevern og igangsette tiltak der det trengs.	2018 - 2021
• Info til barn og foreldre om barnevern.	• Barneverntjenesten skal ut i skoler og barnehager for å informere og skape en dialog med barn og foreldre om barneverntjenestens formål og arbeid	2018 - 2021
• Utvikling av kompetanse og samarbeid for å kunne forebygge skjevutvikling	• BIR (barn i rusfamilier) – tverretatlig prosjekt i alle tre kommunene (Flesberg, Rollag, Nore og Uvdal) • Opplæring lokalt i traumebasert omsorg av RVTS (tverrfaglig satsing i kommunen). Obligatorisk for alle ansatte i barneverntjenesten	2018 - 2021
• Styrke holdnings-skapende arbeid i barnehage og skole for både fysisk og psykisk helse, inkluderende miljø og kosthold	• Videreutvikle forebyggende team. Bruke resultatene fra Ungdataundersøkelsen i 2017 til å bedre samarbeid hjem-skole-helse-barnevern, samt igangsette tiltak der det trenges.	2018 - 2021
• Legge til rette for å utvikle fysisk og mentalt robuste og lærende barn og unge	• Veiledningsgrupper rettet mot foreldre og ungdom for å styrke omsorgen og oppveksten for barn og unge med bruk av anerkjente metoder som COS (Circle of Security), ICDP (International Child Development Program), PYC (Parenting young children).	2018 - 2021
• Utvikle en skole som fremmer læring, trivsel og helse	• Tilby COS-/ICDP-veiledning til ansatte for å styrke deres kompetanse til å ivareta barnas behov.	2018 - 2021

Plan og utvikling

Målgruppe for tjenesten

Plan og utvikling har totalt 33 ansatte. I dette tallet inngår også brannvesenet som består av 16 personer. Enheten betjener følgende oppgaver og områder:

Tjeneste	Målgruppe
Eiendom	Administrasjon og vedlikehold av kommunens boliger og leiligheter samt ca. 12.000 m2 offentlige bygg. Styreformann og dagligleder-funksjon for Rollag boligstiftelse.
Utvikling	Ivareta og ha tilsyn med all byggevirksomhet, regulering, brann- og samfunnssikkerhet, veier og miljø, lov om motorferdsel for alle kommunens innbyggere og hytteeiere. 260 eiere av landbrukseiendommer samt jegere og fiskere. Næringsutvikling - nåværende og framtidige næringsdrivende, herunder også jord og skog.
VAR – Vann, avløp og renovasjon	250 vann-/avløpsabonnenter samt privat og offentlig virksomhet, ca. 90 % av alle virksomheter/bedrifter. Renovasjon for hele befolkningen samt til ca. 2000 hytter.
Brann/feievesen	Ulykkes beredskap og forebyggende tiltak for kommunens innbyggere, fritidsbeboere og gjester i kommunen.

Områder	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Abonnenter hytterenovasjon	1870	1928	1980	2030	2080	2100
Total leveranse av restavfall i tonn	540	545	550	555	555	555
Godkjente hytter	72	75	65	65	65	65
Antall fradelinger	80	150	80	80	80	80
Utbetalt tilskudd til jordbruket	8,7 mill. kr	8,8 mill. kr	8,8 mill. kr	8.9 mill. kr.	8.9 mill. kr.	8.9 mill. kr.

Tall for 2018 og utover er prognose med forventet utvikling.

Tabellen over viser en økt aktivitet på hyttemarkedet de siste årene. Det ser ut til at dette vil fortsette å stige. Med dette øker også abonnenter på hytterenovasjon og fradelinger.

Boligbyggingen har økt til 5 stk. i 2017, det er usikkert om dette er en fortsettende økning eller om tallene vil variere.
Det har i 2016/2017 blitt bygget boliger for vanskeligstilte og nye omsorgsboliger.

Avfallsmengden er relativt stabil.

Aktiviteten i jordbruket er stabil med nå ca. 47 enheter og 28 husdyrbruk i drift. I skogen avvirkes det opp balanse med tilvekst på 35 000m3

Årsverk

	Årsverk 2016	Årsverk 2017	Årsverk 2018
Saksbehandlere/administrasjon	6,0	6,0	6,6
Vaktmestere/vedlikeholdsarbeidere	5,0	5,0	5,0
Renholdere	4,0	4,0	4,0
Sum	**15,0**	**15,0**	**15,6**

Det foreslås en netto økning på 60 % stillingsressurs relatert til saksbehandling. Dette på grunn av økt saksmengde innen plan og byggesak.

Vi har videre fire 40/60 % stillinger som feier og feierlærling i samarbeid med Flesberg kommune. Flesberg kommune er her arbeidsgiver. Dette er økt i tråd med krav om feiing og tilsyn med fritidsboliger.

I tillegg er det i brannvesenet til sammen 16 personer inkl. brannsjef og varabrannsjef.

Økonomiske rammer

i 1000 kr	2018	2019	2020	2021
Rammer 2017	7 216	7 216	7 216	7 216
Korrigerte rammer (konsekvensjusteringer)	-373	-373	-373	-373
Nye tiltak				
Reduserte rammer	-300	-300	-300	-300
Kulturminnevernplan (interkommunalt prosjekt i Numedal)	100	150	125	
Ny ramme	**6 643**	**6 693**	**6 668**	**6 543**

Kommentarer nye tiltak
Det er lagt inn en reduksjon i enhetens driftsramme på kr. 300.000. Reduksjonene er fordelt innenfor ulike tjenesteområder.

Videre er det foreslått en bevilgning til utarbeidelse av kulturminneplan. Kulturminneplanen vil være kommunens oversikt over viktige kulturminner og kulturmiljøer og inneholde en plan for forvaltning av disse. Arbeidet skjer i et samarbeid med Flesberg og Nore og Uvdal kommune. Arbeidet støttes også med tilskudd fra Riksantikvaren og fylkeskommunen.

Første januar 2016 kom en ny sentral forskrift om brannforebygging. Den nye forskriften erstatter forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn.
Den nye forskriften medfører at piper i hytter og fritidsboliger skal feies på lik linje med hus. Ansvaret for tilsyn og feiing legges mer over på kommunen. Dette er vedtatt og stillingene er økt for å kunne håndtere dette.

Målindikatorer:

Økonomi	**R 2016**	**B 2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2020**
Avvik (merforbruk +, mindreforbruk -)	+ 1,4 %	0	0	0	0	0
Medarbeidere:						
Gjennomført medarbeiderundersøkelse		Ja		Ja		
Gjennomført medarbeidersamtaler	Delvis	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Sykefravær i %	0,83 %	< 4	< 4	< 4	< 4	< 4
Tjeneste:						
Gjennomført behovsprøvd feiing i % av antall prioriterte husstander	Ja	100	100	100	100	100
Plansaker: Total saksbehandlingstid	90 dg	100dg	90 dg	90 dg	90 dg	90 dg
Oppmåling. Tid fra søknad til matrikkelbrev	50 dg	50 dg	50 dg	50 dg	50 dg	50 dg
Antall ikke tilfredsstillende prøver vannverket	0	0	0	0	0	0
Antall byggesøknader som behandles elektronisk	0 %	0 %	40 %	60 %	100 %	100 %

Kommunale avgifter, gebyr og egenbetalinger

Type		Betaling-satser 2017	Betaling-satser 2018	Endring 17/18	
Barnehage		**2017**	**2018**		**Endring**
	5 dagers plass (1/1)	2 730	2 910	180	7 %
	4 dagers plass (4/5)	2 184	2 328	144	7 %
	3 dagers plass (3/5)	1 638	1 746	108	7 %
	1/2 plass	1 365	1 455	90	7 %
	2 dagers plass (2/5)	1 092	1 164	72	7 %
	Kostpenger, ingen søskenmoderasjon	310	320	10	3 %
	Ekstra dag	220	230	10	5 %
	Kostpenger - Ekstra dag	15,5	16,0	1	3 %
	Søskenmoderasjon:				
	Barn nr 2, 30 % reduksjon (eksempel full plass)	1 911	2 037	126	7 %
	Barn nr 3, 50% reduksjon	1 365	1 455	90	7 %
	Betaling for 11 måneder				
Skolefritidsordning		**2017**	**2018**		**Endring**
	5 dager	1 700	1 750	50	3 %
	4 dager	1 360	1 400	40	3 %
	3 dager	1 020	1 050	30	3 %
	2 dager	680	700	20	3 %
	1 dag	340	350	10	3 %
	Ekstra dag i ferien	220	230	10	5 %
	Ved særskilt behov, en enkelt dag	165	170	5	3 %
	Gebyr ved for sein henting, pr påbegynte 10 min	100	100	0	0 %
	Det gis 20 % søskenmoderasjon				
	Barn med barnehageplass fram til 15.08 betaler for halv måned i august.				
Praktisk bistand (hjemmehjelp og utearbeid)		**2017**	**2018**		**Endring**
	G-gruppe				
1	inntil 2G	25	26	1	4 %
2	2G -3G	54	57	3	6 %
3	3G -4G	72	76	4	6 %
4	4G -5G	96	100	4	4 %
5	5G -6G	123	128	5	4 %
6	6G -7G	147	152	5	3 %
7	7G -over	176	181	5	3 %
	Vask av klær, Tilsvarende en hjemmehjelpstime				
Matsalg ved Rollag Bygdeheim		**2017**	**2018**		**Endring**
	Middagssalg	76	78	2	3 %
	Grøtsalg lørdag	39	41	2	5 %
	Kvelds lørdag	39	41	2	5 %
	Smootie, salat, andre småretter	26	30	4	3 %
Trygghetsalarm		**2017**	**2018**		**Endring**
	Leie av trygghetsalarm	88	100	12	14 %

Egenbetaling - opphold		2017	2018	Endring
	Egenbetaling for korttidsopphold Egenbetaling for korttidsopphold i henhold til forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester (FOR 2011-01-01) **Egenbetaling for dag-/nattopphold** Egenbetaling for dag-/ nattopphold i henhold til forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester (FOR 2011-01-01)			
Alminnelige bestemmelser				
1.1.	**Betalingsplikt, betalingssatser** Alle som får utført tjenester etter dette regulativet skal betale gebyr etter de satser om framgår. Kommunen fastsetter i alle saker hvilket punkt i regulativet gebyret skal beregnes etter. Der hvor det kreves gebyr etter medgått tid, beregnes kr. 850,- pr. time. Kommunen kan engasjere sakkyndig hjelp for spesifiserte utregnings- eller kontrolloppgaver. Til dekning av utgiftene kan det kreves gebyr tilsvarende medgåtte utgifter.			
1.2.	**Tidspunkt for gebyrberegning** Gebyr beregnes etter de satser som gjelder på det tidspunkt planforslag, søknad, tilleggs- eller endringssøknad, rekvisisjon eller bestilling registreres i kommunen. For plansaker gjelder tidspunkt for mottatt av komplett plan til 1.gangsbehansling. Gebyrkravet rettes til den som har underskrevet søknaden som tiltakshaver, rekvirent eller bestiller.			
1.3.	**Betalingstidspunkt** Gebyret skal som hovedregel betales før endelig avgjørelse treffes i en sak eller en tjeneste. Forfallsdato er 14 dager. Ved manglende betaling påløper purregebyr og renter og saken sendes til innfordring. Klage på gebyret utsetter ikke betalingsfristen. Kommunen har anledning til å stoppe bygge/anleggsarbeider dersom gebyr ikke er betalt i rett tid. Så lenge gebyr ikke er betalt, kan kommunen nekte å fatte nye vedtak i samme sak eller for samme eiendom. Igangsettingstillatelse, brukstillatelse eller ferdigattest vil ikke bli gitt før gebyret er betalt. For øvrig gjelder følgende: Planforslag og konsekvensutredninger: Gebyret for reguleringsplaner, bebyggelsesplaner og konsekvensutredninger må være betalt før 2. gangbehandling.			
1.4.	**Regulering av satsene** Gebyrregulativet kan reguleres årlig av kommunestyret i forbindelse med budsjettbehandlingen. Nye satser skal kunngjøres.			
1.5.	**Urimelig gebyr** Hvis gebyret ansees å bli åpenbart urimelig i forhold til tiltakets omfang eller ansees åpenbart urimelig av andre grunner, kan kommunen etter egen vurdering eller etter henvendelse fra tiltakshaver beregne nytt gebyr.			
1.6.	**Avslag** Dersom en byggesak avslås eller omsøkt arbeid nektes utført, betales gebyr i hht. Regulativ			
1.7.	**Frafall av gebyr** Blir en søknad trukket før kommunen har rukket å nedlegge nevneverdig arbeid med saken, kreves ikke gebyr. Det påløper ikke gebyr i byggesaker dersom det blir nedlagt bygge- og/eller deleforbud.			
1.8.	**Tilbakebetaling og foreldelse** Selv om byggearbeid ikke igangsettes innen tre år tilbakebetales ikke byggegebyret. Byggesak og dispensasjoner som er eldre enn 3 år fra godkjenning er gitt, er å betrakte som foreldet og annullert (pbl. § 21-9). Det må da søkes på nytt, og nytt gebyr fastsettes etter nytt regulativ			
1.9.	**Klageadgang** Det er ikke adgang til å klage på kommunestyrets legale vedtak om gebyrregulativet. Kommunens avgjørelse om gebyrets størrelse i den enkelte sak (jfr. pkt. 1.6) kan påklages etter reglene i plan- og bygningsloven § 1-9. Klage på gebyr utsetter ikke betalingsfristen.			

Vann:		2017			Endring
	Bolig med vannmåler	1 207	1 243	36	3 %
	Boliger under 75 m^3	965	994	29	3 %
	Boliger 76 - 150 m^3	1 207	1 243	36	3 %
	Boliger over 150 m^3	1 805	1 859	54	3 %
	Næring under 500 m^3	1 207	1 243	36	3 %
	Næring 500-1000m^3	6 033	6 214	181	3 %
	Næring over 1000 m^3	12 065	12 427	362	3 %
	Næring over 2000 m^3	21 114	21 747	633	3 %
	Mengdeavhengig del	11,60	12	0	3 %
	Leie av vannmåler	323	333	10	3 %
	Arealberegning av vannforbruk				
	Tilknytningsavgift for vann pr m^2 bruksareal				
	Tilknytningsavgiften skal fra 1.1.2009 innkreves samtidig med bygningsgebyret.				
	Gruppe lav	44	45	1	3 %
	Gruppe 2	66	68	2	3 %
Avløp		**2017**	**2018**		**Endring**
	Bolig med vannmåler	2 050	2 050	0	0 %
	Boliger under 75 m^3	1 639	1 639	0	0 %
	Boliger 76 - 150 m^3	2 050	2 050	0	0 %
	Boliger over 150 m^3	3 075	3 075	0	0 %
	Næring under 500 m^3	2 050	2 050	0	0 %
	Næring 500-1000m^3	10 245	10 245	0	0 %
	Næring over 1000 m^3	20 489	20 489	0	0 %
	Næring over 2000 m^3	35 859	35 859	0	0 %
	Mengdeavhengig del	20	20	0	0 %
	Tilknytningsavgift for avløp pr m^2 bruksareal				
	Tilknytningsavgiften skal fra 1.1.2009 innkreves samtidig med bygningsgebyret.				
	Gruppe lav	69	69	0	0 %
	Gruppe 2	83	83	0	0 %
Renovasjon		**2017**	**2018**		**Endring**
	Bygderenovasjon				
	Årsavgift 14-dagers tømming vinterhalvåret	2 803	2 803	0	0 %
	Kildesorteringsavgift	132	132	0	0 %
	Ekstra sekk	34	34	0	0 %
	Søppelbil til husstander som ikke har offentlig vei eller under 3 stativ på veien	3,00	3	0	0 %
	Minstesats (pr. år.)	300	300		
	Hytterenovasjon				
	Årsavgift	1 175	1 175	0	0 %
Levering på Miljøstasjonen		**2017**	**2018**		**Endring**
	Pr. sekk	40	40	0	0 %
	Stor tilhenger	300	300	0	0 %
	Personbil, leveranse	100	100	0	0 %
	Personbil/varebil med tilhenger	200	200	0	0 %
	Varebil	200	200	0	0 %
	Dekk på felg	50	50	0	0 %
	All annen levering etter vekt	1 000	1 000	0	0 %

Retningslinjer for renovasjonsavgift for fastboende

1. Det er tvungen renovasjon i hele kommunen. Det vil allikevel ikke bety at hver husstand skal ha hvert sitt abonnement stativ. Inntil 3 husstander kan gå sammen om et abonnement. Familiene må i så fall gjøre en avtale seg i mellom og undertegne på at de er tilknyttet det spesielle stativet. Kommunen kan splitte opp regningen (etter avtale).
2. Betaling vil bli som for 1 husstand.
3. Beholderne leies ut av kommunen gratis. Opphører ordningen må disse tilbakeleveres.
4. Det kan plasseres ekstra sekker ved beholderen som en får kjøpt på butikkene i Rollag og Veggli.
5. Stativet må plasseres maks. 10 m fra egen stoppe/snuplass for søppelbilen.
6. Renovasjonsbilen kan ikke kjøre helt fram til hver enkelt eiendom. I utgangspunktet skal beholderne stå ved offentlig vei. Er veien grei framkommelig med snuplass kan bilen kjøre den del av den private veien hvor det er 3 søppelstativ eller mer (uten tillegg i pris). Der det er 1 eller 2 abonnenter kan en bestille bilen helt fram. Det vil da koste kr. 3,- pr. 100 m veilengde pr. gang. Minstesats kr. 300,- pr. år.
7. Renovasjonsbilen tømmer i vinterhalvåret hver 14. dag og i sommerhalvåret hver uke.
8. Prisreduksjon på kr.300,- for de som ikke leverer organisk avfall. (matavfall).
9. Abonnenten må skrive under på at han ikke skal levere organisk avfall.

Retningslinjer for hytterenovasjon:

I alle hytteområdene er det tvungen renovasjon. Det er utsatt søppelboder/containere på adkomstveier til hytteområdene hvor abonnentene kan tømme søppel. Bodene/containerne blir tømt hver uke utenom vinterhalvåret. I vinterhalvåret tømmes de etter behov. Det kan søkes fritak for betaling av renovasjonsavgift, hvis hytten har en lengre avstand enn 2 km fra bilveg (sommer) eller det er andre spesielle omstendigheter

Septikktømming	2017	2018		Endring
Eiendommer med fast bosetning:				
Slamavskiller grunnpris for tømming		700	700	
i tillegg pris pr m3		280	280	
Fettavskillere	1 433	1 433	0	0 %
Tette tanker, samme som slamavskillere				
Utrykningsgebyr (i tillegg til m^3)	1 246	1 246	0	0 %
Utrykningsgebyr gjelder nødtømming: utenom kjøreliste/kjørerute, utenom arbeidstid, i helger og høytider				
Fritidsbebyggelse på fjellet:				
Slamavskiller grunnpris for tømming		1 150	1 150	
i tillegg pris pr m3		410	410	
Fettavskillere	1 770	1 770	0	0 %
Tette tanker, samme som slamavskillere				
Utrykningsgebyr (i tillegg til m^3)	2 031	2 031	0	0 %
Utrykningsgebyr gjelder nødtømming: utenom kjøreliste/kjørerute, utenom arbeidstid, i helger og høytider				

Tilsyn og feiing	2017	2018		Endring
Hytter med infrastruktur		400		
Hytter uten infrastruktur		200		
Boliger		500		
Tillegg for flere piper, halv pris pr ekstra pipe				

	Byggesaker, gebyrregulativ etter plan- og bygningsloven	2017	2018		Endring
1	Nybygg bolig, hytter § 20-3, jfr. 20-1 a	14 616	14 616	0	0 %
2	Tiltak med ansvarsrett: Tilbygg, påbygg, anneks, underbygging, vesentlige endringer, fasadeendringer § 20-3, jfr. § 20-1 a,b,c	6 552	6 552	0	0 %
3	Tiltak uten ansvarsrett: mindre tiltak, alminnelige driftsbygninger, midlertidige tiltak inntil 2 år og andre mindre tiltak, jfr. § 20-4	2 631	2 631		
4	Søknad om rivning § 20-3, jfr. § 20-1 e	1 320	1 320	0	0 %
5	Bruksendring § 20-3, jfr. § 20-1 d	1 824	1 824	0	0 %

6	Bygningstekniske installasjoner (rørinstallasjoner, ventilasjonsanlegg, rehabilitering av piper kuldeanlegg med mer) §20-3, jfr. §20-1 f	1 824	1 824	0	0 %
7	Innhengning mot vei §20-3, jfr. §20-1 h	2 630	2 630	0	0 %
8	Plassering av skilt/reklame §20-3, jfr. §20-1	1 380	1 380	0	0 %
9	Vesentlig terrenginngrep §20-3, jfr. §20-1 k	3 951	3 951	0	0 %
10	Anlegg av vei, parkeringsplass §20-3, jfr. §20-1	3 951	3 951	0	0 %
11	Igangsettingstillatelse §21-2	1 512	1 512	0	0 %
12	Behandling av endring i gitt tillatelser, gebyr etter tid min.	1 572	1 572	0	0 %
13	For behandling av søknader om deling av grunneiendom etter § 20-1. I tillegg kommer kostnader til oppmåling og behandling i henhold til jordlov	1 512	1 512	0	0 %
15	Årlig avgift for kontroll og vassdragsovervåkning. Avgiften gjelder også fast bosetning og kommunale anlegg	120	120	0	0 %
16	eller 12,- pr PE	12	12	0	0 %

Gebyr etter matrikkelloven (Lovens § 32, forskriftene § 16) fastsettes som følger:

		2017	2018		Endring
1	**Gebyrer**				
1.1.	**Oppretting av matrikkelenhet**				
1.1.1.	**Oppretting av grunneiendom og festegrunn**				
	Areal fra 0-2000 m^2	15 525	15 525	0	0 %
	Areal fra 2001 m^2 - økning pr. påbegynt	2 587	2 587	0	0 %
1.1.2.	**Oppretting av punktfeste**				
	Dersom merking/måling i terrenget er nødvendig	10 350	10 350	0	0 %
1.1.3.	**Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn**				
	Når det ikke er behov for oppmålingsforretning	5 175	5 175	0	0 %
	Med behov for oppmålingsforretning gebyr i Henhold til pkt. 1.1.1.				
1.1.4.	**Oppmåling av uteareal på eierseksjon**				
	Gebyr for oppmåling av uteareal pr. eierseksjon				
	areal fra 0 – 50 m²	6 469	6 469	0	0 %
	areal fra 51 – 500 m²	10 350	10 350	0	0 %
	areal fra 500 – 2000 m²	15 525	15 525	0	0 %
	areal fra 2001 m² – økning pr. påbegynt da	2 587	2 587	0	0 %
1.1.5.	**Oppretting av anleggseiendom**				
	Gebyr for oppretting av anleggseiendom faktureres etter medgått tid.				
1.1.6.	**Registrering av jordsameie**				
	Gebyr for registrering av eksisterende jordsameie faktureres etter medgått tid				
1.2.	***Oppretting av matrikkelenhet med utsatt oppmålingsforretning***				
	Det beregnes gebyr i henhold til 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3,1.1.5 og 1.1.6. Det tilkommer ikke tilleggsgebyr for oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning.				
1.2.1.	**Avbrudd i oppmålingsforretning eller matrikulering**				
	Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, må avvises, ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold eller av andre grunner ikke kan fullføres, settes til 1/3 av gebyrsatsene etter 1.1, 1.2 og 1.3				
1.3.	***Grensejustering***				
1.3.1.	**Grunneiendom, festegrunn og jordsameie**				
	Ved gebyr for grensejustering kan arealet for involverte eiendommer justeres med inntil 5 % av eiendommens areal. (maksimalgrensen er satt til 500 m²). En eiendom kan imidlertid ikke avgi areal som i sum overstiger 20 % av eiendommens areal før justeringen. For grensejustering til				

	veg- eller jernbaneformål kan andre arealklasser gjelde.				
	Areal fra 0 - 250 m^2	5 175	5 175	0	0 %
	Areal fra 251 - 500 m^2	7 110	7 110	0	0 %
1.3.2.	**Anleggseiendom**				
	For anleggseiendom kan volumet justeres med inntil 5 % av anleggseiendommens volum, men den maksimale grensen settes til 1000 m^3				
	Gebyr for grensejustering av anleggseiendom faktureres etter medgått tid.				
1.4.	***Arealoverføring og tilleggsareal***				
1.4.1.	**Grunneiendom, festegrunn og jordsameie**				
	Ved arealoverføring skal oppmålingsforretning og tinglysing gjennomføres. Arealoverføring utløser dokumentavgift. Dette gjelder ikke arealoverføring til veg- og jernbaneformål.				
	Areal fra 0- 250 m2	7 762	7 762	0	0 %
	Areal fra 251 - 500 m2	10 350	10 350	0	0 %
	Arealoverføring pr. nytt påbegynt 500 m2 (økning av gebyr)	1 936	1 936	0	0 %
1.4.2.	**Anleggseiendom**				
	For anleggseiendom kan volum som skal overføres fra en matrikkelenhet til en annen, - ikke være registrert på en tredje matrikkelenhet. Volum kan kun overføres til en matrikkelenhet dersom vilkårene for sammenføying er til stede. Matrikkelenheten skal utgjøre et sammenhengende volum.				
	Gebyr for arealoverføring av anleggseiendom faktureres etter medgått tid.				
1.5.	***Klarlegging av eksisterende grense der grensen tidligere er koordinatbestemt ved oppmålingsforretning***				
	For inntil 2 punkter	4 523	4 523	0	0 %
	For overskytende grensepunkter, pr. punkt	1 936	1 936	0	0 %
1.6.	***Klarlegging av eksisterende grense der grensen ikke tidligere er koordinatbestemt / eller klarlegging av rettigheter***				
	Hvis alle grensene for eiendommen skal gås opp betales gebyr etter pkt. 1.1.1				
	For inntil 2 punkter	7 762	7 762	0	0 %
	For overskytende grensepunkter, pr. punkt	2 587	2 587	0	0 %
	Gebyr for klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid.				
1.7.	**Privat grenseavtale**				
	Gebyr fastsettes etter medgått tid.				
1.8.	**Urimelig gebyr**				
	Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn, og det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, kan rådmann eller den han/hun har gitt fullmakt, av eget tiltak fastsette et passende gebyr.				
	Fullmaktshaver kan under samme forutsetninger og med bakgrunn i grunngitt søknad fra den som har fått krav om betaling av gebyr, fastsette et redusert gebyr.				
1.9.	**Betalingstidspunkt**				
	Alle gebyr betales forskuddsvis.				
1.10.	***Forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken***				
	Gjør rekvirenten under sakens gang forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken, opprettholdes likevel gebyret.				
1.11.	***Utstedelse av matrikkelbrev***				
	Matrikkelbrev inntil 10 sider	207	207	0	0 %

	Matrikkelbrev over 10 sider	414	414	0	0 %
	Endring i maksimalsatsene reguleres av Statens kartverk i takt med den årlige kostnadsutviklingen				
1.12.	**Timepris**				
	Gebyr som beregnes ut i fra timepris	777	777	0	0 %
2	**Beregning av frist for fullføring av saker**				
	Etter forskrift om matrikkelregistrering § 18 punkt 3 kan kommunestyret vedta at 16 ukers fristen for fullføring av saker ikke løper i vintermånedene.				
	I Rollag kommune løper ikke 16 ukers fristen i perioden 1.oktober - 30.april.				
	Rabattordning: For regulerte tomter der det foreligger digital vektorisert plan, gis det en rabatt på 20% av gebyret pr tomt fra og med tomt 5 til og med tomt 10. For tomt 11 og oppover gis det en rabatt på 30 % utover 10 tomter. Det forutsettes at det er gode GPS og mobilforhold og at tomtene ligger samlet.				
	Dette gjelder pr eiendom				
Arealplansaker		**2017**	**2018**		**Endring**
1	Reguleringsplaner (detaljregulering) alle kategorier § 12-3	73 452	73 452	0	0 %
	Nye tomter i hht. planforslag (pr. tomt over 5 tomter)	1 382	1 382	0	0 %
2	Planer som ikke gir nye tomter	36 726	36 726	0	0 %
3	Gebyr for reguleringsplaner (detaljregulering) som er i samsvar med kommuneplan og som ikke trenger planprogram med konsekvensjusteringer	56 105	56 105	0	0 %
	Nye tomter i hht. Planforslag (pr. tomt over 5 tomter)	1 382	1 382	0	0 %
4	Mindre reguleringsendring av reguleringsplan	22 090	22 090	0	0 %
5	Dispensasjon fra plan- eller reguleringsplan § 19-2 og 19-3 (kommer i tillegg til byggesak)	14 772	14 772	0	0 %
6	Dispensasjon til byggtekniske saker fra lov eller forskrift – kommer i tillegg til byggesak	1 789	1 789	0	0 %
Mindre avløpsanlegg		**2017**	**2018**		**Endring**
1.	**Søknad om utslippstillatelse**				
	Det skal betales et gebyr per anlegg etter følgende satser:				
	Anlegg der utslippet er kalkulert til < 15 pe	7 459	7 459	0	0 %
	Anlegg der utslippet er kalkulert til mellom 15 – 99 pe	16 027	16 027	0	0 %
	Anlegg der utslippet er kalkulert til mellom 100 – 999 pe	19 353	19 353	0	0 %
	Anlegg der utslippet er kalkulert til mellom 1000-2000 pe	51 005	51 005	0	0 %
2.	**Kontrollgebyr/tilsynsgebyr**				
	Der kommunen gjennomfører kontroll/tilsyn blir det krevd et kontroll-/tilsynsgebyr. Kontrollen omfatter tilsyn med at avløpsanlegget fungerer tilfredsstillende og at krav som følger av de til enhver tid gjeldede lover, forskrifter og vedtak blir fulgt. Kontrollen blir gjennomført i samsvar med forurensingslovens §§ 7 4.ledd og 48-51.				
	Gebyret fastsettes etter medgått tid.				
3.	**Ulovlige utslipp/bygging**				
	For tiltak som utføres i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av forurensingsloven og plan- og bygningslovgivningen, her under tiltak som utføres i strid med ramme- og/eller igangsettingstillatelse, kan det ilegges et:				
	Behandlingsgebyr for merarbeid	857	1 000	143	17 %
	Minimum	7 560	8 500	940	12 %
	Slikt gebyr skal også betales ved evt. søknad om å få godkjent tiltaket i ettertid. I tillegg kan kommunen kreve dekket sine kostnader til sakkyndig bistand. I tillegg kommer et gebyr på kr 2.000,-				
	Ved overtredelse av forurensningsloven kan privatpersoner				

og virksomheter ilegges tvangsmulkt etter Forurensningsloven §73 krav 560 – tvangsmulkt ovenfor private og virksomheter.
Tvangsmulkt kan gis ved engangsmulkt eller løpende mulkt (ukentlige bøter)

Satser tvangsmulkt privatpersoner

Engangsmulkt	8 000
Løpende mulkt (uke)	1 500

Satser tvangsmulkt bedrifter og virksomheter

Engangsmulkt	20 000
Løpende mulkt (uke)	4 000

Merverdiavgift beregnes ikke i ovenstående gebyr.

Konsesjonssaker		2017	2018		Endring
a)	Administrative vedtak som gjelder ubebygde enkelttomter og andre ubebygde arealer	2 000	2 000	0	0 %
b)	Øvrige saker	5 000	5 000	0	0 %

Jordloven		2017	2018		Endring
a)	Behandling etter jordloven § 12 – i regulerte områder	750	750	0	0 %
b)	Behandling etter jordloven § 12 – utenfor regulerte områder	2 000	2 000	0	0 %

Utleiepriser i kommunale lokaler.		2017	2018		Endring
Leietager utfører generell rydding, vask av bord, benker og kjøkken					
Kommunens renholder vasker gulv og toaletter.					
Ungdomsklubben:					
	Inkl. toaletter, inngang nede:	600	600	0	0 %
Samfunnshus:					
	Gymsal + kjøkken + garderobe/wc nede:				
	Selskap	1200	1200	0	0 %
- Barneselskap (på dagtid):	Barneselskap	800	800	0	0 %
	Offentlig fest	2000	2000	0	0 %
- Skolekjøkken, Veggli skole:	Skolekjøkken, Veggli skole	500	500	0	0 %
	Gymnastikksal - kortvarig aktivitet	500	500	0	0 %
	Kun garderober	300	300	0	0 %
	Kommersiell utleie gymsal/timepris		200	0	0 %
Kantine/kommunehus:					
	Selskap	1000	1000	0	0 %
	Møter (inkl. kjøkken)	450	450	0	0 %
	Møter (u/ kjøkken)	250	250	0	0 %
	Møterom i kommunehus mandag til fredag fra 08:00 - 23:00				
Toenstugu (bygdetunet):					
	Selskap:	1 000	1000	0	0 %
	Møte (inkl. kjøkken):	500	500	0	0 %
	Møte (uten kjøkken):	300	300	0	0 %
	- Fritak fra leie:				
	o Bygdetunets venner				

Generell fritak fra leie:
o Politisk og kommunal møtevirksomhet
o Organiserte aktiviteter for barn og unge
o Frivillige organisasjoner bl.a. helselag, pensjonistlag, frivillighetssentralen, musikkorpset, velforeninger
Det generelle fritaket gjelder ikke dersom velforening/organisasjon er arrangør av offentlig fest med inngangspenger.

Økonomiske oversikter

Hovedoversikt driftsbudsjettet i økonomiplanperioden:

	Budsjett	Rammer	Rammer	Rammer	Rammer
	2017	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Skatt	-38 081	-37 500	-37 500	-37 500	-37 500
Rammetilskudd	-63 273	-65 262	-64 734	-64 280	-63 336
Eiendomsskatt verker og bruk	-3 400	-3 300	-3 300	-3 300	-3 300
Eiendomsskatt annen eiendom	-6 200	-6 900	-6 900	-6 900	-6 900
Kontorjustering av eiendomsskatt, økning10 %	0	0	-660	-660	-660
Retaksering inkl. befaring	0	0	2 000	0	0
Salg av konsesjonskraft netto inntekt	-1 900	-2 100	-2 100	-2 100	-2 100
Rente- og avdragskomp.	-800	-800	-800	-800	-800
SUM DRIFTSINNTEKTER	**-113 654**	**-115 862**	**-113 994**	**-115 540**	**-114 596**
Anslag premieavvik	-2 955	-2 555	-2 555	-2 555	-2 555
Amortisering premieavvik	1 300	1 500	1 500	1 500	1 500
Lønnsoppgjør i året	1 350	2 350	2 350	2 350	2 350
Reguleringspremie KLP med avgift	4 627	3 827	3 827	3 827	3 827
Driftsområder:					
Omstillingsstyret	415	415	415	415	415
Fellestjenesten	19 238	19 704	19 694	19 544	19 594
Skole	18 903	18 502	18 354	18 354	18 354
Rollag kommunale barnehage	6 877	8 646	8 646	8 646	8 646
NAV	1 048	570	570	570	570
Barnevern: (vertskommune Nore og Uvdal)	4 421	4 021	4 021	4 021	4 021
Helse og omsorg	43 470	43 426	43 106	43 106	43 106
Plan og utvikling	7 216	6 643	6 693	6 668	6 543
Rollag Kirkelige Fellesråd	2 334	2 086	2 086	2 086	2 086
Idrettsskolen KF	-143	-33	-33	-33	-33
SUM DRIFTSUTGIFTER	**108 101**	**109 101**	**108 673**	**108 498**	**108 423**
DRIFTSRESULTAT	**-5 553**	**-6 761**	**-5 321**	**-7 042**	**-6 173**
Renteutgifter	1 598	1 900	1 800	1 700	1 700
Renteinntekter	-700	-700	-700	-700	-700
Avdrag	3 910	4 950	4 950	4 520	4 520
Rente jfr. inv. i økonomiplan m/låneopptak		45	193	253	253
Avdrag jfr. inv. i økonomiplan m/låneopptak	0	74	327	357	357
Netto driftsresultat	**-745**	**-492**	**1 249**	**-912**	**-43**
Avsetning til disposisjonsfond	695	492	0	912	43
Bruk av disposisjonsfond	0	0	-1 249	0	0
Konsesjonsavgifter avsettes til næringsfond	50	0	0	0	0
Ovf. til investeringsregnskapet	0	0	0	0	0
	0	**0**	**0**	**0**	**0**

Obligatoriske oversikter Budsjett 2018:

Budsjettskjema 1A - Driftsbudsjettet

Tall i 1000 kroner	*Budsjett 2018*	*Budsjett 2017*	*Regnskap 2016*
FRIE DISPONIBLE INNTEKTER			
Skatt på inntekt og formue	-33 700	-38 081	-32 291
Ordinært rammetilskudd	-65 762	-63 273	-64 963
Eiendomsskatt verk og bruk	-10 200	-9 600	-12 616
Eiendomsskatt annen fast eiendom	0	0	0
Andre direkte eller indirekte skatter	-3 300	0	-3 335
Andre generelle statstilskudd	-800	-800	-719
Sum frie disponible inntekter	**-113 762**	**-111 754**	**-113 925**
FINANSINNTEKTER/-UTGIFTER			
Renteinntekter og utbytte	-710	-710	-955
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	1 945	1 598	1 346
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0
Avdrag på lån	5 024	3 910	4 003
Netto finansinntekter/-utgifter	**6 259**	**4 798**	**4 395**
AVSETNINGER OG BRUK AV AVSETNINGER			
Til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbru	0	0	0
Til ubundne avsetninger	492	697	5 430
Til bundne avsetninger	431	1 406	3 112
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	0	0	-2 324
Bruk av ubundne avsetninger	0	0	-250
Bruk av bundne avsetninger	-810	-550	-2 789
Netto avsetninger	**113**	**1 552**	**3 178**
FORDELING			
Overført til investeringsbudsjettet	0	0	0
Til fordeling drift	-107 390	-105 404	-106 351
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	107 390	105 404	102 779
Regnskapsmessig merforbruk (+) / mindreforbruk	**0**	**0**	**-3 573**

Budsjettskjema 1B - driftsregnskapet

Fordeling:	Busjett 2018	Busjett 2017	Regnskap 2016
Sum fordelt i driften:	**107 390**	**105 404**	**102 779**
Kraftomsetning	-2 100	-1 900	-1 695
Avskrivninger (motpost)	0	0	-6 908
Lønnsoppgjør/reguleringspremie til fordeling	6 177	5 976	3747
Premieavvik/amortisering	-1 055	-1 655	-1005
Ovf fra Idrettsskolen	-33	-143	69
Korrigering enhetenes rammer for:			
Renter	0	0	-81
Bruk av fond i driftsrammen	810	550	2789
Avsatt til fond i driften	-431	-1 355	-3 062
Renteinntekter ført i enhetene	10	10	128
Enheter:			
Helse og omsorg	43 426	43 470	44 319
Rollag kommunale barnehage	8 646	6 877	6 557
NAV Numedal / flyktningetjenesten	570	1 048	276
Barnevern	4 021	4 421	3709
Fellestjenesten	19 703	19 237	18 318
Plan og utvikling	6 643	7 216	14 837
Omstilling	415	415	0
Skolen	18 502	18 903	18 687
Rollag kirkelig fellesråd	2 086	2 334	2 094
Sum fordelt	**107 390**	**105 404**	**102 779**

Økonomisk oversikt - Drift

Tall i 1000 kroner	Budsjett 2018	Budsjett 2017	Regnskap 2016
DRIFTSINNTEKTER			
Brukerbetalinger	-9 814	-8 446	-8 850
Andre salgs- og leieinntekter	-19 010	-14 916	-15 850
Overføringer med krav til motytelse	-38 622	-41 710	-50 826
Rammetilskudd	-65 762	-63 273	-64 963
Andre statlige overføringer	-800	-800	-719
Andre overføringer	-844	-4 584	-6 881
Inntekts- og formuesskatt	-33 700	-38 081	-32 291
Eiendomsskatt	-10 200	-9 600	-12 616
Andre direkte og indirekte skatter	-3 300	0	-3 335
Sum driftsinntekter	**-182 051**	**-181 410**	**-196 332**
DRIFTSUTGIFTER			
Lønnsutgifter	84 468	84 050	89 624
Sosiale utgifter	19 662	19 816	19 245
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteprodu	26 654	25 821	32 144
Kjøp av tjenester som erstatter kommunens tjensteproduksjon	28 641	29 324	24 919
Overføringer	16 784	16 155	20 321
Avskrivninger	0	0	6 908
Fordelte utgifter	-530	-106	-1 000
Sum driftsutgifter	**175 679**	**175 060**	**192 162**
Brutto driftsresultat	**-6 372**	**-6 350**	**-4 170**
EKSTERNE FINANSINNTEKTER			
Renteinntekter og utbytte	-710	-710	-955
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0
Mottatte avdrag på lån	-60	-60	-151
Sum eksterne finansinntekter	**-770**	**-770**	**-1 106**
EKSTERNE FINANSUTGIFTER			
Renteutgifter og låneomkostninger	1 945	1 598	1 346
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0
Avdrag på lån	5 024	3 910	4 003
Utlån	60	60	84
Sum eksterne finansutgifter	**7 029**	**5 568**	**5 433**
Resultat eksterne finanstransaksjoner	**6 259**	**4 798**	**4 328**
Motpost avskrivninger	0	0	-6 909
Netto driftsresultat	**-113**	**-1 552**	**-6 752**
BRUK AV AVSETNINGER			
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	0	0	-2 324
Bruk av disposisjonsfond	0	0	-250
Bruk av bundne fond	-810	-550	-2 789
Sum bruk av avsetninger	**-810**	**-550**	**-5 363**
AVSETNINGER			
Overført til investeringsbudsjettet	0	0	0
Avsatt til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	492	697	5 430
Avsatt til bundne fond	431	1 406	3 112
Sum avsetninger	**923**	**2 103**	**8 542**
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	**0**	**0**	**-3 573**

Budsjettskjema 2A - Investeringsbudsjettet

Alle tall i 1000 kroner	*Budsjett 2018*	*Budsjett 2017*	*Regnskap 2016*
INVESTERINGSBEHOV			
Investeringer i anleggsmidler	10 552	8 674	39 275
Utlån og forskutteringer	495	435	766
Avdrag på lån	150	150	1 138
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0
Avsetninger	0	0	0
Årets finansieringsbehov	**11 197**	**9 259**	**41 179**
FINANSIERT SLIK:			
Bruk av lånemidler	-8 900	-5 300	-33 423
Inntekter fra salg av anleggsmidler	0	0	-985
Tilskudd til investeringer	0	0	-996
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-1 281	-1 188	-3 152
Andre inntekter	0	0	0
Sum ekstern finansiering	**-10 181**	**-6 488**	**-38 556**
Overført fra driftsbudsjettet	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0
Bruk av avsetninger	-1 016	-2 771	-2 623
Sum finansiering	**-11 197**	**-9 259**	**-41 179**
Udekket / Udisponert	**0**	**0**	**0**

Budsjettskjema 2 B - Investeringsbudsjettet

Prosj	Prosj (T)	Budsjett 2018	Opprinneli g budsjett 2017	Regnskap 2016
8101	Ny felles IKT-plattform i Kongsbergregionen	433	456	831
8102	eHandelsmodul Numedal	0	160	0
8105	Oppgradering Agresso 5.5.3 til M4	0	0	300
8106	IKT i Kongsbergregionen, programvare	342	650	0
8107	Infrastruktur kommunale bygg	375	300	0
8165	Møbler til kantina	0	188	0
8166	Selvbetjent bibliotek	532	0	0
8206	Uteområde Veggli skole	0	0	997
8210	Forprosjekt ombygging Veggli skole	0	0	26
8307	Utstyr vaskeri og kjøkken på bygdeheimen	250	250	0
8312	Omsorgsboliger (8-10 boenheter, personaldel, fellesa	0	0	7 005
8313	Nytt tak gammel del på Bygdeheimen	0	2 500	0
8314	Nytt anlegg for varsling på alle rom på Bygdeheimen	0	125	0
8315	Flytting av trafo ut av bygdeheimen	438	0	0
8316	Ombyggingstiltak på bygdeheimen	1 500	0	0
8317	Forstudie/forprosjekt fremtidig sykehjem	1 250	0	0
8507	HC tilgang Rollag kirke	0	0	400
8600	Veggli renseanlegg	0	0	6 824
8605	Vann/avløpsnett i boligfelt Rollag	0	200	0
8630	Anlegg for avvanning av slam	0	1 100	23
8635	Kildesorteringsanlegg	3 500	0	213
8636	Kildesortering, Stativ ny renovasjonsordning	0	0	473
8650	Digitalisering planregister (vedtatte reguleringsplane	0	0	53
8651	Kart	0	0	100
8700	Kommunale veger	625	250	0
8708	Skilting av veger	0	0	57
8710	Opprusting veg Krosshaug/Årvelta	0	0	270
8711	Opprusting veg Risteigen/Fjøse	0	375	779
8713	Gangveg i Rollag ved industriområdet	0	0	1 002
8714	Grunnerstatning	450	0	0
8715	Kjommevegen	500	0	0
8754	Utstyr brannvesenet	187	0	0
8755	ATV til brann- og redningsvesenet	170	0	0
8772	Vaktbil utstyrt med blålysanlegg og slukkeaggregat	0	0	791
8773	Kjøp av brukt varebil	0	250	0
8804	Boligfelt Veggli og store tomter Veggli/Rollag	0	0	1 914
8805	Opparbeidelse av vei og VA til boliger Åpen Omsorg	0	563	0
8823	Salg av kommunal eiendom	0	0	63
8827	Forprosjekt helhetlig boligmasse, Helse og omsorg	0	0	801
8831	Boliger for bosetting av flyktninger	0	0	14 759
8832	Nytt tak på tomannsbolig i Veggli	0	120	0
8840	Næringsparken	0	438	0
8844	Heis Næringsparken	0	750	0
8845	Tak næringsparken	0	0	1 202
8846	Brannvarslingsanlegg næringsparken	0	0	384
8847	Tilrettelegging for næring i området ved næringsparke	0	0	9
	Investeringer i anleggsmidler jfr skjema 2 A	**10 552**	**8 674**	**39 275**

Økonomisk oversikt - Investering

Tall i 1000 kroner	*Budsjett 2018*	*Budsjett 2017*	*Regnskap 2016*
INNTEKTER			
Salg driftsmidler og fast eiendom	0	0	-985
Andre salgsinntekter	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	-1 131	-1 038	-2 944
Statlige overføringer	0	0	0
Andre overføringer	0	0	-996
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	0	0	0
Sum inntekter	**-1 131**	**-1 038**	**-4 925**
UTGIFTER			
Lønnsutgifter	0	0	306
Sosiale utgifter	0	0	0
Kjøp varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksj	8 346	6 070	34 894
Kjøp av tjenester som erstatter kommunens tjenesteproduksjon	1 150	1 566	1 131
Overføringer	1 056	1 038	2 944
Renteutgifter og omkostninger	0	0	0
Fordelte utgifter	0	0	0
Sum utgifter	**10 552**	**8 674**	**39 275**
FINANSIERINGSTRANSAKSJONER			
Avdrag på lån	150	150	1 138
Utlån	0	0	350
Kjøp av aksjer og andeler	495	435	416
Dekning av tidligere års udekkede merforbruk	0	0	0
Avsatt til ubundne investeringsfond	0	0	0
Avsatt til bundne fond	0	0	0
Sum finansieringstransaksjoner	**645**	**585**	**1 903**
Finansieringsbehov	**10 066**	**8 221**	**36 253**
FINANSIERING			
Bruk av lån	-8 900	-5 300	-33 423
Salg av aksjer og andeler	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponerte mindreforbruk	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	-150	-150	-208
Overført fra driftsbudsjettet	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-1 016	-2 771	-1 670
Bruk av ubundne investeringsfond	0	0	-130
Bruk av bundne fond	0	0	-823
Sum finansiering	**-10 066**	**-8 221**	**-36 253**
Udekket / Udisponert	**0**	**0**	**0**

Utgiftsutjevning i rammetilskuddet

Rammetilskuddet fra staten til kommunene fordeles gjennom inntektssystemet. I utgangspunktet får alle kommuner et likt beløp per innbygger (innbyggertilskudd). Innbyggertilskuddet blir så omfordelt mellom kommunene for å utjevne kommunenes forutsetninger for å gi et likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne. Etterspørsel etter tjenester og kostnadene ved tjenesteytingen varierer. De lettdrevne kommunenes rammetilskudd reduseres og de relativt sett tungdrevne kommunene får ekstra midler.

Denne omfordelingen gjennom inntektssystemet kalles utgiftsutjevning og gjennomføres ved hjelp av kostnadsnøkler bestående av objektive kriterier og vekter som fanger opp kommunenes utgiftsbehov. Utgiftsutjevningen synliggjøres som tillegg eller trekk i innbyggertilskuddet, avhengig av om kommunens utgiftsbehov totalt sett er høyere eller lavere enn landsgjennomsnittet.
I inntektssystemet betyr befolkningsvekst økt innbyggertilskudd. Dersom befolkningsveksten i tillegg er relativt høyere enn landsgjennomsnittet innenfor de forskjellige aldersgruppene i kostnadsnøkkelen, har dette positiv effekt for beregning av kommunens utgiftsbehov.

I tillegg til folketall inngår en rekke andre demografiske kriteriedata i kostnadsnøkkelen. Tabellen nedenfor viser kriteriene i inntektssystemet og hvordan disse slår ut for Rollag ved beregning av samlet rammetilskudd for 2018.

	HELE LANDET		ROLLAG			Bruk av folketall 1.7.2017	
	Vekt	Antall	Antall	Utgiftsbehovs-indeks	Pst. utslag	Tillegg/ fradrag i utgiftsutj	
						kr per innb	1000 kr
0-1 år	0,0054	118 267	28	0,8881	-0,06 %	-30	-43
2-5 år	0,1414	246 598	46	0,6997	-4,25 %	-2 130	-2 997
6-15 år	0,2646	634 798	128	0,7564	-6,45 %	-3 234	-4 550
16-22 år	0,0225	465 492	154	1,2410	0,54 %	272	383
23-66 år	0,1033	3 035 065	746	0,9220	-0,81 %	-404	-569
67-79 år	0,0551	555 836	201	1,3565	1,96 %	985	1 386
80-89 år	0,0758	177 201	80	1,6935	5,26 %	2 637	3 710
over 90 år	0,0382	44 561	24	2,0203	3,90 %	1 955	2 751
Basistillegg	0,0189	325	0,9972	11,5072	19,86 %	9 962	14 017
Sone	0,0101	20 473 409	11 375	2,0841	1,09 %	549	773
Nabo	0,0101	9 385 627	4 685	1,8726	0,88 %	442	622
Landbrukskriterium	0,0021	1	0,0012	4,5222	0,74 %	371	522
Innvandrere 6-15 år ekskl Skandinavia	0,0071	49 464	9	0,6825	-0,23 %	-113	-159
Flyktninger uten integreringstilskudd	0,0084	147 902	8	0,2029	-0,67 %	-336	-473
Dødlighet	0,0451	41 160	9	0,8202	-0,81 %	-407	-572
Barn 0-15 med enslige forsørgere	0,0164	122 673	16	0,4893	-0,84 %	-420	-591
Lavinntekt	0,0103	260 937	31	0,4456	-0,57 %	-286	-403
Uføre 18-49 år	0,0065	94 623	27	1,0704	0,05 %	23	32
Opphopningsindeks	0,0096	224	0	0,0550	-0,91 %	-455	-640
Aleneboende 30 - 66 år	0,0194	449 127	105	0,8770	-0,24 %	-120	-168
PU over 16 år	0,0483	19 487	14	2,6949	8,19 %	4 107	5 778
Ikke-gifte 67 år og over	0,0451	342 622	134	1,4671	2,11 %	1 057	1 487
Barn 1 år uten kontantstøtte	0,0173	40 654	9	0,8227	-0,31 %	-154	-216
Innbyggere med høyere utdanning	0,0190	1 321 033	252	0,7156	-0,54 %	-271	-381
1 Kostnadsindeks	1,0000			***1,27908***	***27,91 %***	14 000	19 699

Kolonnen til venstre i tabellen ovenfor viser de ulike kriteriene som er lagt til grunn ved beregning av utgiftsbehov og utgiftsutjevning i 2018. Deretter følger kolonner som viser vekting av kriteriene i kostnadsnøkkelen, kriteriedata for landet og Rollag, samt indeks for beregnet utgiftsbehov i Rollag. De to kolonnene lengst til høyre viser kriterienes utslag på Rollags innbyggertilskudd i 2018. Den første kolonnen viser tillegg/fradrag i utgiftsutjevning per innbygger, den andre viser totalt tillegg/fradrag per kriterium samt total utgiftsutjevning for kommunen.

I 2018 får Rollag 19,7 mill. kroner i utgiftsutjevning, basert på kriteriene i kostnadsnøkkelen. Av enkeltkriterier kan det f.eks. nevnes at aldersgruppene 2-5 år og 6-15 år utgjør en lavere andel av befolkningen i Rollag enn i gjennomsnittet for landet. Dette innebærer et relativt sett lavere utgiftsbehov knyttet til barnehage og skole i Rollag og dermed et utgiftsutjevnende trekk på henholdsvis 3mill. kroner og 4,5 mill. kroner.

Motsatt ser man at innbyggergruppene 67-79 år, 80-89 år og 90 år og eldre utgjør en større andel av befolkningen i Rollag enn i gjennomsnittet for landet, noe som isolert sett innebærer et større utgiftsbehov knyttet til eldreomsorg og dermed et utgiftsutjevnende tillegg på henholdsvis 1,4 og 3,7 og 2,7 mill. kroner i 2018.

Kostnadsindeksen til Rollag kommune er redusert fra 1,308 i 2017 til 1,273 i 2018. Dette betyr at Rollag kommune har fått redusert utgiftsutjevning i 2018 i forhold til 2017. Reduksjonen utgjør 1,7 mill. kroner. De største utslagene gjelder reduserte antall PU over 16 år, redusert elevtall og antall personer over 90 år. I den andre enden har vi en liten økning i antall barn fra 0-5 år i forhold til 2017.

Konsekvensjusteringer i driften

Konsekvensjusteringer er korrigering for endrede forutsetninger i driftsrammen når tjenestenivået skal være det samme som året før. Endringer i tjenestenivået kommer som "Nye tiltak" og er omtalt i enhetenes budsjettkommentarer.

Detaljert oversikt pr enhet:

	Ramme **2018**	Rammer **2019**	Rammer **2020**	Rammer **2021**
Fellestjenesten				
Sentralt oppgjør	51	51	51	51
Lokalt lønnsoppgjør	0	0	0	0
Prisjustering	109	109	109	109
Øke skoleskyss	100	100	0	0
Valg (50' i 2017)	-50	0	-50	0
Ordførerlønn	25	25	25	25
Tilsyn og kontroll (jfr vedtak i kontrollutvalget)	28	28	28	28
Fønk, beregnet etter ny aktivitet	96	96	96	96
Fønk, lønns- og prisvekst	63	63	63	63
Skatteoppkreverfunksjonen, reduseres fra 543' til 522'	-19	-19	-19	-19
Tiltak i SUKSIT 2017 = 356', 2018= 342'	-14	-14	-14	-14
Konsbergregionen 2017 = 314' økes til 473' i 2018	159	159	159	159
K-IKT Drift reduseres 2017 = 2.525', 2018 = 2.648'	123	123	123	123
Endring rammen	**671**	**721**	**571**	**621**
Veggli skole				
Sentralt oppgjør kap 4 inkl lærere	298	298	298	298
Lokalt lønnsoppgjør	0	0	0	0
Prisjustering	28	28	28	28
Endring rammen	**326**	**326**	**326**	**326**
Rollag kommunale barnehage				
Sentralt oppgjør	122	122	122	122
Lokalt lønnsoppgjør	0	0	0	0
Prisjustering	7	7	7	7
Endring rammen	**129**	**129**	**129**	**129**
NAV-Numedal (Sosial, flyktning)				
Sentralt lønnsoppgjør NAV	22	22	22	22
Lokalt lønnsoppgjør	0	0	0	0
Endring rammen	**22**	**22**	**22**	**22**
Barnevern				
Tiltak barneverntjenesten, redusert ramme	-400	-400	-400	-400
Endring rammen	**-400**	**-400**	**-400**	**-400**
Helse og Omsorg				
Sentralt oppgjør	742	742	742	742
Lokalt lønnsoppgjør	0	0	0	0
Prisjustering	64	64	64	64
Økt egenandel ressurskrevende brukere	250	250	250	250
Andel driftsutgifter nytt responssenter i Kgb-regionen	380	560	560	560

Kjøp av heldøgnsplass (30.000 pr mnd.) for 2016. Opphører fra 1.7.2017	-180	-180	-180	-180
Kommunelege	200	200	200	200
Endring rammen	**1 456**	**1 636**	**1 636**	**1 636**
Plan og Utvikling				
Sentralt oppgjør	84	84	84	84
Lokalt lønnsoppgjør	0	0	0	0
Prisjustering	187	187	187	187
Leieinntekter Flyktningeboliger 10 stk (økt 400' fra 2017 til 800' fra 2018)	-400	-400	-400	-400
Andre utgifter (økt med 100' i 2017 til 200' fra 2018)	100	100	100	100
Leieinntekter 8 omsorgsboliger (6.500)	-624	-624	-624	-624
Andre utgifter	200	200	200	200
Rollag barnehage på gml Rollag skole	80	80	80	80
Endring rammen	**-373**	**-373**	**-373**	**-373**
KF Idrettsskole				
Refusjon lån 1,5 mill, redusert rentebelastning	60	60	60	60
Refusjon lån 0,6 mill, redusert rentebelastning	50	50	50	50
	110	**110**	**110**	**110**
Rollag Kirkelig Fellesråd				
Lønnsoppgjør 2017, Ramme 1,5 mill * 2,9 %	43	43	43	43
Prisjustering	9	9	9	9
Male Veggli kirke, ramme 2017	-300	-300	-300	-300
Endring rammen	**-248**	**-248**	**-248**	**-248**
Andre korrigeringer				
Premieavvik	400	400	400	400
Amortisering	200	200	200	200
Endring reguleringspremie	-800	-800	-800	-800
Lokalt lønnsoppgjør 2017, til fordeling 2018	1 000	1 000	1 000	1 000
Endring i rammen	800	800	800	800
SUM konsekvensjusteringer	**2 493**	**2 723**	**2 573**	**2 623**

ROLLAG KOMMUNE
Sentraladministrasjonen

Formannskapet i Rollag kommune

3626 ROLLAG

Deres ref:	Vår ref:	Saksbeh:	Arkivkode:	Dato:
	2017/64	EBG.. 31 02 30 30	033	09.11.2017

Handlingsprogram og økonomiplan 2018-2021. Budsjettrammer 2018.

Eldrerådet fattet følgende enstemmige vedtak i sitt møte 08.11.17:

Budsjett 2018.
Helse og omsorg.

Rådmannen påpeker i sitt framlegg til budsjett 2018 at kommunens økonomiske handlingsrom er svært begrenset.

Eldrerådet ser det derfor som svært positivt at det i forslaget er lagt inn en 40% stillingsøkning i hjemmetjenesten og 10% i forebyggende team.

I rådmannens forslag til budsjett for helse- og omsorgsenheten ligger for øvrig budsjettnivået nær opptil 2017 nivået. I følge siste tertialrapport vil enheten ende med et merforbruk i 2017 på omlag kr. 1 000 000,-. Eldrerådet antar derfor at 2018 også vil resultere i et merforbruk innen nevnte enhet, noe som kan resultere i et redusert tjenestetilbud til bl.a. eldre i kommunen grunnet kommunens anstrengte budsjettsituasjon.

Stillinger i Bygdeheimen – pleieavdelingen - er planlagt redusert med 1,4 årsverk. Eldrerådet anbefaler at dette tiltaket ikke gjennomføres før en har sett virkningen av det planlagte ombyggingstiltaket.

Mål for tjenesten under punktet «Tjenesteutvikling» innen helse og omsorg.
Ut fra teksten her vil framtida bringe mer brukermedvirkning – hvilket er positivt. Forebyggende helsetjenester er bra. Innbyggerne skal kunne bo lengst mulig hjemme gjennom bl. a. bruk av velferdsteknologi og behovet for tjenester lenger opp i omsorgstrappa skal reduseres så langt det er mulig og forsvarlig.

Begrepene her er tøylige. Eldrerådet mener derfor at kommunens svake økonomiske utvikling kan medføre mindre bruk av varme hender - mye å spare på færre ansatte – i motsetning til utstrakt bruk av velferdsteknologi og strenge vurderinger med hensyn til tjenestetildeling.

Postadresse:	Telefon:	Telefax:	E-post adresse
3626 ROLLAG	31 02 30 00	32 74 69 15	postmottak@rollag.kommune.no

Hjemmeside: www.rollag.kommune.no

Eldrerådet ber formannskap/kommunestyre ta eldrerådets vurderinger med videre og søke å forbedre kommuneøkonomien totalt og innen helse og omsorg spesielt.

Med vennlig hilsen

Else Berit Grette
Enhetsleder fellestjenesten

Postadresse:	Telefon:	Telefax:	E-post adresse
3626 ROLLAG	31 02 30 00	32 74 69 15	postmottak@rollag.kommune.no

Hjemmeside: www.rollag.kommune.no

ROLLAG KOMMUNE

Rollag	:	23.11.2017
Arkiv	:	153
Saksmappe	:	2017/865
Avd.	:	Økonomikontor
Saksbehandl	:	Anne Rudi

Overføring av bevilgninger fra 2017 til 2018

MØTEBEHANDLING:		
Utvalg	***Møtedato***	***Utvalgssak***
Formannskapet	30.11.2017	66/17
Kommunestyre	18.12.2017	61/17

Utvalgsleders forslag til vedtak:

1. Bevilget midler til investeringsprosjekter overføres fra 2017 til 2018 med 4,3 millioner kroner. Bevilgningen overføres med samme finansiering som forutsatt i 2017.

Behandling i Formannskapet- 30.11.2017:

Det ligger en regnefeil i sakspapirene samlet overføring skal være kr. 10.251.063

Med denne endringen ble innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak i Formannskapet- 30.11.2017 innstilling til kommunestyret:

Bevilget midler til investeringsprosjekter overføres fra 2017 til 2018 med 10,2 millioner kroner. Bevilgningen overføres med samme finansiering som forutsatt i 2017

Saken gjelder:

Jfr. gjeldende regnskapsforskrifter skal alle bevilgninger gjøres i budsjettet det året prosjektet blir realisert. Vi må derfor overføre rest midlene til det året tiltaket blir ferdigstilt.

Investering

Flere av prosjektene i kommunens investeringsbudsjett for 2017 blir av forskjellige årsaker ikke ferdigstilt i 2017. Det bes derfor om at resterende bevilgning på de prosjekter som ikke ferdigstilles overføres til 2018 med opprinnelig finansiering.

Oversikten viser status pr 22.11.2017 på aktuelle prosjekter:

Prosj.	Prosjekt (T)	Overføres til 2018	Kommentarer
8210	Forprosjekt ombygging Veggli skole	224 063	Settes ikke i gang før i 2018
8306	Trygghetsalarmer	318 750	Iht. fellesprosjekt i Kongsbergregionen. Sees i sammenheng med etablering av felles responssenter. Anskaffelse vil skje i 2018.
8307	Utstyr vaskeri og kjøkken på bygdeheimen	193 750	Anskaffes i februar 2018
8312	Omsorgsboliger (8-10 boenheter, personaldel, fellesareal og dagsenter)	270 000	Resterende utearbeid 2018
8314	Nytt anlegg for varsling på alle rom på Bygdeheimen	125 000	Koordineres med velferdsteknologiprogrammet i Kongsbergregionen og etablering av felles responssenter. Er fortsatt under utredning.
8603	Reservevannforsyning Rollag	150 000	Gjelder diverse investeringer i Rollag vannverk. Arbeidet har blitt satt på vent som bakgrunn i at kjølevannsdelen i vannverket avvikles når KA avvikler. Midlene nyttes derfor generelt til nødvendige behov i kommunens vannverker.
8630	Anlegg for avvanning av slam	2 230 00	Flesberg kommune har besluttet å bygge nytt renseanlegg i Svene som også dimensjoneres til å ta i mot slam – eventuelt også fra Rollag kommune. Rollag kommune må dermed ta stilling til om dette er en tilfredsstillende løsning for egen slamhåndtering.
8635	Kildesorteringsanlegg	3 650 00	Alternative plasseringer og løsningskonsept skal utredes før ny sak til politisk behandling.
8705	Hengebro ved Rollag kirke	119 000	Vanskelig prosjektering har medført utsettelse. Planlegger allikevel renovering i vinter. Summen overføres.
8740	Kjøp av næringsareal	346 000	Ikke gjennomført
8826	Carport/lager brannstasjonen	187 000	Ikke gjennomført - sees i sammenheng med andre tiltak i området.
8831	Boliger for vanskeligstilte	100 000	Tilkobles fjernvarme i 2018
8840	Næringsparken	437 500	Det er ikke påbegynt maling/sparkling av næringsparken pga. manglende kapasitet i 2017. Utføres i 2018.
8844	Heis Næringsparken	750 000	Heisen bygges ikke før det meldes behov. Avsettes på fond.
8847	Tilrettelegging for næring i området ved næringsparken	2 300 000	Gjennomføres når det er aktuelt å selge næringsareal i parken.
8847	Tilrettelegging for næring i området ved næringsparken, salg av tomter	-1 150 000	
		4 371 063	

Rådmannens konklusjon:

2. Bevilget midler til investeringsprosjekter overføres fra 2017 til 2018 med 4,3 millioner kroner. Bevilgningen overføres med samme finansiering som forutsatt i 2017.

ROLLAG KOMMUNE

Rollag	:	11.12.2017
Arkiv	:	L10
Saksmappe	:	2017/533
Avd.	:	Teknisk
Saksbehandler	:	Tanja Grinde Bjørkgården

Søknad om tilleggsbevilgning kommunedelplan for Vegglifjell

MØTEBEHANDLING:		
Utvalg	***Møtedato***	***Utvalgssak***
Kommunestyre	18.12.2017	62/17

Utvalgsleders forslag til vedtak:
Kommunestyret vedtar en tilleggsbevilgning på 250.000,- til rullering av kommunedelplan for Vegglifjell.

Bevilgningen belastes disposisjonsfond.

Framdriftsplanen forskyves slik at sluttbehandling i kommunestyret forventes desember 2018, dersom det ikke foreligger innsigelser eller andre store utredninger.

Saken gjelder:
Søknad om tilleggsbevilgning kommunedelplan for Vegglifjell etter anbud.

Fakta:
Rollag kommune har en stor aktivitet på fjellet og i den forbindelse er det viktig å revidere kommunedelplan for Vegglifjell slik at planen er i tråd med aktiviteter og utvikling slik at vi får en helhetlig og forutsigbar planlegging og utbygging.

Det er ikke kapasitet til å kunne lage planen selv og arbeidet har derfor blitt sendt ut på anbud.

Anbudet ble først sendt til 7 tilbydere og det kom inn 1 tilbud. Dette lå høyt over foreslått budsjett. Det ble derfor avvist og tilbudet ble høsten 2017 lagt ut på Doffin. I denne prosessen kommet inn 6 tilbud. Det gjennomføres i disse dager anbudsforhandlinger. Siste forhandling vil bli gjennomført tirsdag 12.12.2017 og tilbyder vil bli valgt umiddelbart etter dette. Etter karenstid anses det da klart for kontraktsinngåelse uke 1.

På grunn av denne prosessen er fremdriftsplanen noe forskjøvet, og det foreslås å justere denne, slik at gjennomføring av planen er mulig. Sluttbehandling av kommunedelplan for

Vegglifjell vil da bli desember 2018. dette med forbehold om at det ikke kommer innsigelser eller andre store utredninger som vil medføre forsinkelser.

Rullering av kommunedelplan for Vegglifjell ble vedtatt i kommunestyret 22.06.2017:
Rullering av kommunedelplan for Vegglifjell igangsettes og gjennomføres i henhold til fremdriftsplan.
Oppstart av rullering av kommuneplanens samfunnsdel utsettes til 2019. Sluttbehandling av kommuneplanens arealdel utsettes til februar/mars 2018.
Det bevilges en ramme på kr 350.000 til gjennomføring, basert på erfaringstall.
Bevilgningen belastes disposisjonsfond.

Vurdering:

Tilbydernes priser er ikke offentlig men det kan se ut som om det er behov for en økning på rammen i forhold til opprinnelig budsjettert.

Det ønskes derfor en utvidelse av rammen slik at den totalt er 600.000,-. Dette vil da også kunne ivareta uforutsette utredninger som kan komme i høringsprosessen fra offentlige myndigheter.

Rådmannens konklusjon:

Det bes om en tilleggsbevilgning på 250.000,- for rullering av kommunedelplan for Vegglifjell.

Bevilgningen belastes disposisjonsfond.

Framdriftsplanen forskyves slik at sluttbehandling i kommunestyret forventes desember 2018, dersom det ikke foreligger innsigelser eller andre store utredninger.

ROLLAG KOMMUNE

Rollag	:	27.10.2017
Arkiv	:	146
Saksmappe	:	2017/804
Avd.	:	Sentraladministrasjonen
Saksbehandl	:	Espen Berg

Revidert omstillingsplan 2018 - 2020

MØTEBEHANDLING:		
Utvalg	***Møtedato***	***Utvalgssak***
Omstillingsstyre	30.10.2017	14/17
Næring, Miljø, Ressurs		
Formannskapet	30.11.2017	67/17
Kommunestyre	18.12.2017	63/17

Utvalgsleders forslag til vedtak:
Kommunestyret vedtar omstillingsplanen 2018-2020 med følgende finansieringsplan og budsjett. I tillegg vedtar kommunestyret handlingsplan for 2018.

Behandling i Omstillingsstyre - 30.10.2017:

Innstillingen ble enstemmig godkjent.

Vedtak i Omstillingsstyre - 30.10.2017, innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret vedtar omstillingsplanen 2018-2020 med følgende finansieringsplan og budsjett. I tillegg vedtar kommunestyret handlingsplan for 2018.

Behandling i Formannskapet- 30.11.2017:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak i Formannskapet- 30.11.2017 innstilling:

Formannskapet anbefaler Kommunestyret å vedta omstillingsplanen 2018-2020 med følgende finansieringsplan og budsjett.

I tillegg anbefaler formannskapet kommunestyret å vedta handlingsplan for 2018.

Saken gjelder:

Revidert omstillingsplan 2018-2020 og handlingsplan 2018

Fakta:

Omstillingsstyret ønsket en revidering av omstillingsplan 2018-2020 som bygger på dagens næringssituasjon og «tilrettelegger for livet etter omstillingsprogrammet» på en bærekraftig måte.

Iht nåværende forslag til omstillingsplan for perioden 2018-2020 handler arbeidet videre om å konsolidere det gode arbeidet som har blitt gjort, fortsette å legge til rette for vekst og utvikling og posisjonere næringslivet for å møte nye muligheter som oppstår framover. Samtidig handler arbeidet om å etablere bærekraftige strukturer for at omstillingsarbeidet kan fortsette også etter omstillingsprogrammets slutt.

Omstillingsplanen for 2018-2020 har derfor forslag til følgende fem innsatsområder: (i) Styrking og vekst i enkeltbedrifter; (ii) Samarbeide og gjøre ting på nye måter for å møte framtidens konkurransesituasjon; (iii) Identifisere og videreutvikle ettermarkedet på fjellet; (iv) Utvikle attraktivitet og Rollag kommune som opplevelsesarena; og (v) Næringsvennlig kommune.

Målsetningen for perioden 2018-2020 er å bidra til at det skapes ytterlige 22 årsverk. Dette vil resultere i måloppnåelse av omstillingsprogrammet hovedmål for hele omstillingsperioden (2011-2020) på totalt 70 nye årsverk.

Omstillingsplanen arbeidet med et budsjett på kr. 4 millioner årlig og foreslår å videreføre finansieringsplanen fra tidligere omstillingsplan. Dette er:

Finansiering	**2018**	**2019**	**2020**	**Totalt**	**Prosent**
Differensiert Arbeidsgiver Avgift (DAA)	480	480	480	1 440	12 %
Midler til næringsformål fra kommunen	415	415	415	1 245	10 %
Kommunens andel til Kongsbergregionen	100	100	100	300	3 %
Etablererveiledning	30	30	30	90	1 %
Egeninnsats kommunen	975	975	975	2 925	24 %
Buskerud Fylkeskommune	2 000	2 000	2 000	6 000	50 %
Totalt	4 000	4 000	4 000	12 000	100 %

Saksbehandlers vurdering:

Arbeidet med revidert omstillingsplan er basert på bla en dialog med ulike representanter fra næringslivet, fritidsbeboere og andre aktører i lokalsamfunnet; fellesmøter med næringslivet og lokalsamfunnet; pågående og tidligere prosjekter som bla SMB utvikling; erfaringer omstillingsstyret har opparbeidet fram til nå; tilbakemeldinger fra bedriftsutvikler; og workshop med kommunestyret.

Utkast til omstillingsplan 2018-2020 er delt med næringsaktører, fritidsbeboere og representanter fra lokalsamfunnet som Rollag Havnevesen og Veggli Vel på email; igjennom opprop på Facebook; sendt til ulike representanter fra regionens næringsapparat; og presentert til næringslivet på fellesmøte på Veggli Vertshus 16. oktober 2017. Alle aktørene som meldte seg på fellesmøte ble tilsendt utkastet til plan i forkant av fellesmøte for å kunne ha anledning til å gå igjennom planen i god tid i forkant.

Dato for å komme med innspill var satt til 18. oktober. Det ble gitt noen innspill i fellesmøtet 16. oktober som ble diskutert. I tillegg mottok vi innspill fra Rollag Næringsforening; Vegglifjell Infra SA; Killingdalen Hytteforening; og næringsapparatet i Nore og Uvdal kommune. Alle innspill er dokumentert og vurdert.

Den generelle tilbakemeldingen er at omstillingsplanen er god, omfatter situasjonen og behovene godt, og legger et godt grunnlag for arbeidet videre fram mot 2020.

Konklusjon:

Kommunestyret vedtar omstillingsplanen 2018-2020 med følgende finansieringsplan og budsjett. I tillegg vedtar kommunestyret handlingsplan for 2018.

Omstillingsplan for Rollag 2018 – 2020

1. Sammendrag

Omstillingsprogrammet har pågått siden 2011/2012 og over 69 bedrifter og enkeltindivider har vært i involvert i omstillingsprosessen. Bedriftene selv rapporterer at dette har ført til over 48 nye årsverk som følge av omstillingsprogrammet i perioden fram til nå.

Næringslivet og samfunnet generelt står framfor et paradigmeskifte hvor endringer skjer i stadig økende grad. Hele næringer og verdikjeder endres. Lokale bedrifter vil i fremtiden måtte konkurrere med regionale, nasjonale og internasjonale bedrifter på nye måter.

Arbeidet med omstilling i perioden 2018-2020 handler om å konsolidere det gode arbeidet, fortsette å legge til rette for vekst og utvikling og posisjonere næringslivet for å møte nye muligheter som oppstår framover. Samtidig handler arbeidet om å etablere bærekraftige strukturer for at omstillingsarbeidet kan fortsette også etter omstillingsprogrammets slutt.

Omstillingsplanen for 2018-2020 har derfor følgende fem innsatsområder:

(i) Styrking og vekst i enkeltbedrifter;
(ii) Samarbeide og gjøre ting på nye måter for å møte framtidens konkurransesituasjon;
(iii) Identifisere og videreutvikle ettermarkedet på fjellet;
(iv) Utvikle attraktivitet og Rollag kommune som opplevelsesarena; og
(v) Næringsvennlig kommune.

Målsetningen for perioden 2018-2020 er å bidra til at det skapes ytterlige 22 årsverk. Dette vil resultere i måloppnåelse av omstillingsprogrammet hovedmål for hele omstillingsperioden (2011-2020) på totalt 70 nye årsverk.

2. Bakgrunn for Rollags omstillingsstatus

Rollag kommune søkte Buskerud fylkeskommune om omstillingsstatus i juni 2011. Buskerud fylkeskommune vurderte at kommunen oppfylte kriteriene for omstillingsstatus, på grunnlag av nedgangen i antall arbeidsplasser og synkende befolkningstall de foregående ti årene. Arbeidsplasser var forsvunnet i forbindelse med nedbemanning i Kongsberg Automotive avd. Rollag (KA Rollag), samt i næringslivet og offentlige arbeidsplasser forøvrig. På denne bakgrunnen ble Rollag kommune innvilget omstillingsstatus i 2011. Omstillingsarbeidet skulle opprinnelig avsluttes i 2017, men ble forlenget til utgangen av 2020 i forbindelse med nedleggelsen av KA Rollag.

Da omstillingsstatus ble bevilget, startet kommunen umiddelbart opp arbeidet med strategi- og forankringsfasen. Tilskuddet til omstilling fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Buskerud fylkeskommune har årlig vært på rundt kr 2 millioner (2,5 millioner de første årene). Disse midlene kan kombineres med midler fra kommunen og evt. fra næringslivet.

Kommunen får årlig tilsagn om omstillingsbevilgning fra fylkeskommunen med bakgrunn i en søknad. Tilsagnsbrevet bygger på den årlige handlingsplanen og det legges føringer for bruken av midlene som er innarbeidet i retningslinjene. Kommunen avklarte tidlig at det var ønskelig å følge arbeidsopplegget for regional omstilling som er utarbeidet av Innovasjon Norge, og som det er gode erfaringer med fra andre områder. Innovasjon Norges faseinndeling er derfor fulgt i omstillingsprogrammet.

Innsatsen i omstillingsperioden er og har vært basert på en strategisk utviklings analyse som ble gjort ved starten av programmet; kommuneplanens samfunnsdel; resultater og erfaringer oppnådd i igjennom programmets livssyklus; samt samlinger med næringslivet, omstillingsstyret og andre sentrale aktører.

Hovedmålet for det regionale omstillingsarbeidet er å styrke næringsstrukturen i området gjennom å bidra til:

- Å etablere lønnsomme bedrifter og arbeidsplasser
- Å styrke konkurranse- og utviklingsevnen til eksisterende bedrifter i området
- Å sørge for at kommunen er en god tilrettelegger for lokalt næringsliv
- Å etablere nettverk av bedrifter og andre aktører i og utenfor regionen

I et bredere perspektiv skal omstillingsarbeidet også gjøre kommunen mer attraktiv å bo, jobbe og leve i.

3. Omstillingsprogrammets plandokumenter omfatter:

3.1. Omstillingsplan

Omstillingsplanen er den strategiske delen som beskriver dagens situasjon, mål og strategier for omstillingsarbeidet. Strategien skal i all hovedsak være langsiktig og legge fundamentet for all aktivitet i den resterende omstillingsperioden, men underlegges årlige vurderinger og justeringer ved behov.

3.2. Årlig handlingsplan

Den Årlige Handlingsplanen beskriver hvilke tiltak man søker å gjennomføre for hvert år i omstillingsperioden, med budsjett/finansiering og organiseringen av arbeidet.

Plandokumentene godkjennes av kommunestyret.

4. Hovedmål

Hovedmål: Rollag skal være en tiltrekkende bo- og besøkelseskommune med et konkurransedyktig næringsmiljø, hvor virksomhetene skaper varierte og attraktive arbeidsplasser.

Delmål 1: Tilrettelegge for at det skapes 22 nye arbeidsplasser i Rollag fra 2018 til 2020.

Delmål 2: Bidra til å realisere kommunens mål om å øke folketallet i Rollag fram til 2020.

5. Økonomi og målsetning

5.1. Estimert Budsjett

Utgifter	**2018**	**2019**	**2020**	**Totalt**	**Prosent**
Prosjektadministrasjon	1 038	1 038	1 038	3 114	26 %
Overføringer / Tiltak og prosjekter	1 566	1 566	1 566	4 698	39 %
Annet (annonsering / markedsføring / osv.)	421	421	421	1 263	11 %
Egeninnsats kommunen	975	975	975	2 925	24 %
Totalt	4 000	4 000	4 000	12 000	100 %

*Budsjettet er en estimert ramme og vil være avhengig av bevilgninger fra Buskerud fylkeskommune og handlingsprogrammet som vedtas årlig

5.2. Finansiering

Finansiering	2018	2019	2020	Totalt	Prosent
Differensiert Arbeidsgiver Avgift (DAA)	480	480	480	1 440	12 %
Midler til næringsformål fra kommunen	415	415	415	1 245	10 %
Kommunens andel til Kongsbergregionen	100	100	100	300	3 %
Etablererveiledning	30	30	30	90	1 %
Egeninnsats kommunen	975	975	975	2 925	24 %
Buskerud Fylkeskommune	2 000	2 000	2 000	6 000	50 %
Totalt	4 000	4 000	4 000	12 000	100 %

5.3. Periodisert målsetting for antall arbeidsplasser (delmål 1):

Med utgangspunktet i tidligere mål om å tilrettelegge for at det skapes 70 årsverk og bedriftenes tilbakemelding om 48 årsverk skapt så langt gjenstår 22 årsverk i den resterende perioden. Det er ønskelig å opprettholde tidligere mål på 70 årsverk i hele perioden. Omstillingsplanen 2018 til 2020 har derfor et mål om 22 nye årsverk i 2018 til 2020. Blir måloppnåelsen oppnådd fortere enn antatt vil målet bli revidert opp ytterligere deretter.

Målet for antall arbeidsplasser som omstillingsprogrammet skal medvirke til at blir etablert fordelt på bransjer er utarbeidet av omstillingsstyret på grunnlag av tilbakemeldinger fra næringslivet i egen spørreundersøkelse; SMB utvikling; Bedriftsutvikler; Prosjekter som pågår; øvrig dialog med næringslivet og erfaringer fram til nå. Forslaget er også diskutert i workshop med kommunestyret., men er justert noe ned etter endelig resultat fra kartlegging av arbeidsplasser skapt fram til september 2017.

År	**2018**	**2019**	**2020**	**SUM**
Bygg og anlegg	1	1	2	4
Handel og service	2	1	1	4
Mat, opplevelser, kultur, kreative yrker og besøk	1	2	2	5
Industri	1	2	2	5
Annet	1	1	2	4
Nye arb.plasser i løpet av året	6	7	9	**22**
Akkumulert antall nye arbeidsplasser	**6**	**13**	**22**	

5.4. Innbyggere (delmål 2):

Befolkningsutvikling

Tabellen under vise SSB sin prognose for befolkningsutvikling i Rollag (middels nasjonal vekst) og er således ikke kommunens mål. For kommunale målsetninger referer vi til kommunale plandokumenter.

Befolkningsutvikling i Rollag under forutsetning middels nasjonal vekst (MMMM) – Kilde SSB

ÅR	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Befolkning	1392	1382	1374	1370	1366	1365	1361	1352	1354	1350	1356	1350	1353

6. Strategiske innsatsområder

Omstillingsarbeidet vil bli gjennomført med følgende innsatsområder og overordnede mål. Tiltak for å nå disse målene vil bli definert i handlingsplanen i samarbeid med næringslivet og lokalsamfunnet forøvrig.

6.1. Styrking og vekst i enkeltbedrifter
Innsatsområdets overordnede mål:

- Økt kompetanse og profesjonalitet hos små og mellomstore bedrifter og grunneiere som styrker konkuranseevnen og tilrettelegger for vekst.
- Eksisterende og nye bedrifter har identifisert, utforsket og kommersialisert på ideer og markedsmuligheter som oppstår, og som skaper konkurransefortrinn.

6.2. Samarbeide og gjøre ting på nye måter for å møte framtidens konkurransesituasjon
Innsatsområdets overordnede mål:

- Eksisterende og nye bedrifter har tilgang på etablerte og velfungerende møteplasser og nettverksarenaer.
- Engasjerte ildsjeler og kreative miljøer som tilrettelegger og motiverer til entreprenørskap og innovasjon med forpliktende samarbeid mellom skole og næringsliv.

6.3. Identifisere og videreutvikle ettermarkedet på fjellet
Innsatsområdets overordnede mål:

- Et profesjonelt vertskap og servicetilbud i hele kommunen.
- Et attraktivt service- og handelstilbud for beboere og hytteeiere.

6.4. Utvikle attraktivitet og Rollag kommune som opplevelsesarena
Innsatsområdets overordnede mål:

- Rollag kommune har et attraktivt aktivitets- og opplevelsestilbud.
- Rollag kommune er en attraktiv og synlig bo- og besøkskommune.

6.5. Næringsvennlig kommune
Innsatsområdets overordnede mål:

- Det er attraktivt å etablere og drive næring i Rollag kommune.

Dagens situasjon

7. Status Rollag og erfaringer fra Omstillingsarbeid fram til nå

Det har vært stor aktivitet i omstillingsarbeidet som har pågått fra 2011 til 2017. Utviklingsevnen i lokalsamfunnet er økt. Oxford Research AS gjennomførte høsten 2014 en midtveisevaluering av omstillingsarbeidet i Rollag. Oxford Research AS beskriver her omstillingsprosessen i perioden juni 2011 – september 2014 som god. Oxford Research AS vurderte målstrukturen i omstillingsplanen samt gjennomførte en spørreundersøkelse til bedrifter som hadde mottatt tilsagn fra omstillingsprogrammet.

Oxford Research AS hadde følgende oppsummering av omstillingsprogrammet i Rollag:

«Oxford Research vurderer omstillingsprogrammet i Rollag som en vellykket virkemiddelsatsing. Gjennomføringen av programmet er solid, og det kan vises til god resultatoppnåelse. Omstillingsprosesser er tidkrevende, og gevinstrealiseringen kan primært forventes å foregå i andre halvdel av et seksårig program, samt i tiden etter dette."

En intern kartlegging gjennomført i september 2017, også av Oxford Research AS, viser til at over 69 bedrifter og enkeltindivider har vært innom omstillingsprogrammet siden oppstarten, med over 40 bedrifter som har mottatt støtte. Bedriftene selv rapporterer at dette har bidratt til å etablere over 5 bedrifter og møteplasser og ca 48 sysselsetninger fram til oktober 2017.

Buskerud Fylkeskommune sin regionale analyse for 2016 som er gjennomført av Telemarksforskning, viser til at Rollag kommune har hatt høyest næringsattraktivitet Buskerud i de fem siste årene. Næringsattraktivitet er de samfunnsmessige resultatene av næringsutviklingen i kommunen. Dette defineres som forholdet mellom utviklingen i næringslivet og hva som er forventet med bakgrunn i forutsetningene som ligger til grunn.

Med andre ord viser den regionale analysen at Rollag kommune har etter forholdene den beste næringsutviklingen i Buskerud fylke, og er den 42. beste kommunen i landet fra 2011 til 2016.

I henhold til statistikk fra SSB[1] har antall private sysselsetninger i Rollag gått opp fra 60% til 64% mens offentlige sysselsetninger har gått ned fra 39% til 36% i perioden 2011 til 2016. Dette er en kjempe positiv utvikling. Hvis vi sammenligner med nabokommunene Flesberg og Nore og Uvdal, Buskerud som fylke og Norge generelt ser vi en motsatt trend, hvor sysselsetning i det offentlige har økt mens privat sysselsetning har blitt redusert.

I samme perioden har den negative befolkningstrenden snudd. Rollag gjør det betraktelig bedre enn tidligere prognoser. I den strategiske utviklingsanalysen som ble gjennomført ved oppstarten av omstillingsprogrammet i 2011, viste SSB sin prognose for befolkningsutviklingen i Rollag (middels nasjonal vekst), at folketallet ved utgangen av 2017 skulle være 1344 innbyggere. I andre kvartal 2017 var befolkningen på 1407 innbyggere.

Dette underbygger inntrykket av at utviklingen i Rollag er god og det er flere indikatorer som peker i retning av at omstillingsprosessen har bidratt til positive effekter.

[1] http://www.kommuneprofilen.no/Profil/Sysselsetting/DinRegion/syss_sektor_region.aspx

8. Paradigmeskiftet i samfunnet

Norge og resten av verden står framfor et paradigmeskifte i næringslivet og samfunnet generelt, drevet av teknologiske og samfunnsmessige trender. Måten produkter og tjenester skapes og distribueres til forbrukerne på forandres og nye forretningsmodeller og samarbeidsløsninger skapes.

Kunnskapsdepartementet, igjennom rapporten «Computerization and the future of jobs in Norway», spår i 2015 at så mye som en av tre av dagens arbeidsplasser vil forsvinne, og nye arbeidskategorier og arbeidsformer utvikles. Uformelt nevnes det blant annet at 80 % av de som er på skole i dag utdannes til arbeid som foreløpig ikke eksisterer.

Rapporten til konsulentselskapet Deloitte «Survival through digital leadership» viser til at bransjene med forventet store endring inkluderer varehandel; helse og sosial; fritid; industri; kraftmarkedet; utdanning; jordbruk; transport; bygg og anlegg og offentlige tjenester.

Kunnskapsdepartementet sin rapport estimerer sannsynlighetsgraden for at ulike arbeidskategorier vil forsvinne. Et knippe utvalg av kategorier som kanskje relaterer til Rollag med sannsynlighetsgrad i parentes er: regnskapsførere (98%); butikkmedarbeidere (95%); gatekjøkken og kafemedarbeidere (93%); servitører (90%); maskinførere (89%); baker og konditor (89%); anleggsarbeidere (88%); montører av mekaniske produkter (80%); bygningsarbeidere (80%); sveisere (77%); og bilmekanikere (64%) for å nevne noen.

Disse endringene rapporteres å skje fort og forutsetningene for omstillingsarbeidet i perioden 2018-2020 vil nok være betydelig annerledes enn da omstillingsplanene ble utarbeidet i 2011 og 2015. Hvilken påvirkningsgrad disse endringene vil ha på næringen i Rollag er det for tidlig å mene noe om, men omstillingsstyret vurderer det som viktig at dette legges til grunn for videre arbeid.

9. Utfordringer og mulighetsrom

Deler av næringslivet i Rollag gjør det veldig bra, noe som den høyre rangeringen på næringsattraktiviteten i Rollag viser. Endringer i næringslivet skjer i stadig større takt. Fokuset videre bør derfor være på å bygge bærekraftige samarbeidsarenaer og rigge bedriftene mest mulig for å møte eventuelle endringer som kommer. Bedriftene selv viser også til et stort behov for å utvikle ettermarkedet bedre og promotere Rollag som destinasjon.

Erfaringen som Knut Vareide og Telemarksforskning har opparbeidet, viser også at det er de stedene som klarer å bygge på noe unikt som lykkes med stedsutvikling.

Mulighetsrommet bør derfor ligge i utviklingen av Rollag sine komparative, eller unike, fortrinn på en måte som både skaper næringsmuligheter og bolyst.

Regjeringen igjennom kulturminister Linda Hofstad Helleland og Innovasjon Norge viser til at reiseliv er en næring i vekst, hvor kunst, kultur og opplevelser vil ha en sentral rolle i utviklingen av Norsk reiseliv. Globalt er reiselivsnæringen en av verdens raskest voksende næringer. Innovasjon Norge peker også på en markant forventet økning av reiselivsdøgn i Norge og peker på næringen som en vekstnæring og et hovedsatsingsområde. Samtidig peker Innovasjon Norge også på kulturelle og kreative næring som en viktig vekstnæring i framtiden.

Reiselivsnæringen i kombinasjon med kulturelle og kreative yrker (inkludert mat) er næringer med stort vekstpotensial lokalt og nasjonalt. Samtidig komplementerer det hyttemarkedet veldig bra og

responderer på tydelige behov som hyttenæringen utrykker: hvordan øke attraktiviteten til Rollag og Vegglifjell som hyttedestinasjon; få flere og mere profesjonelle aktivitets- og opplevelsestilbud; og profilere destinasjonen bedre.

Samtidig er spesifikt kreative yrker en næring som for en stor del består av enkeltmannsforetak og yngre aktører. Dette kan være et viktig segment å fokusere på for å skape flere attraktive arbeidsplasser også for unge voksne over tid.

Med dette som bakgrunn så vil omstillingsplanen fortsette å fokusere videre på bransjene spesifisert i foregående omstillingsplaner: bygg og anlegg; service og handel (ettermarkedet); besøk og opplevelsesnæringen (inkludert mat) samt kultur og kreative næringer. Industri vil være et viktig fokus når veien videre med KA bygget blir mer tydelig.

I følge Telemarksforskning er det samspillet mellom bostedsattraktivitet og næringsattraktivitet som skaper vekst. Dette samsvarer med generell næringsutviklingsteori og mer spesifikt BANK-modellen (Jakobsen m.fl. 2011) til Menon business economics. BANK-modellen viser til at fire faktorer; bostedskvalitet, kunnskapsmiljø (kompetanse), arbeidsmarked og næringsliv, må samsvare og utvikles på en måte som forsterker hverandre for å lykkes.

Bolyst og stedsutvikling blir ikke lengre definert som egne innsatsområder. Det vurderes imidlertid som viktig at arbeidet med bolyst og stedsutvikling fortsetter og blir adressert igjennom et næringsutviklingsperspektiv.

Bruk av omstillingsmidler og organisering av programmet

10. Retningslinjer for bruken av midler

Retningslinjene for bruken av midler som spesifisert under gjelder bruk av omstillingsmidler inklusive kommunens egne midler til næringsformål jfr. vedtatt delegasjonsreglement for Rollag kommune. Retningslinjene skal underlegges årlige vurderinger og justeringer ved behov på lik linje med omstillingsplanen.

Omstillingsmidlene skal brukes i tråd med gjeldende omstillingsplan og handlingsplan.

PLP-metodikken skal benyttes i alle prosjektene. Søknad skal sendes inn via www.regionalforvaltning.no

Gjeldende relevant offentlig regelverk må overholdes, slik som:

- EØS' regelverk om statsstøtte (regjeringen.no)
- Lov om offentlige anskaffelser (Lovdata)
- Offentlighetsloven (Lovdata)
- Forvaltningsloven (Lovdata)

Som en offentlig aktør må omstillingsprogrammet påse at programmet ikke bidrar til konkurransevridning og ikke favoriserer aktører innenfor samme bransje over andre. Søkere vil bli behandlet i henhold til prioriteringer og kriterier spesifisert i omstillingsplanen og handlingsplanen.

Omstillingsmidlene er en tidsbegrenset ekstraordinær innsats til utvikling av nye prosjekter. Midlene skal derfor primært brukes til tilretteleggende prosjekter forstudier og forprosjekter og er et supplement til de ordinære virkemidlene. Hovedmålet for bruken av midlene er å bidra til at det skapes arbeidsplasser og en økt tilflytting til kommunen. Dette kan også inkludere sikring av eksisterende arbeidsplasser.

Bruken av midlene kan kategoriseres i to grupper: (i) Tilretteleggende prosjekter; og (ii) Utviklingsprosjekter / Bedriftsrettede prosjekter.

Tilretteleggende prosjekter

Tilretteleggende prosjekter kan defineres som samfunns- og infrastrukturtiltak som har som formål om å bidra til en vellykket omstillingsprosess. Dette er som oftest fellestiltak som påvirker mange personer/bedrifter/næringer.

Eksempler på tilretteleggende prosjekter er:

- Mobilisering
- Kompetanseutvikling
- Utvikling av nettverk mellom bedrifter
- Etablering og utvikling av felles grunder, innovasjon- og utviklingsarenaer
- Stedsutviklingsprosjekter i et næringsperspektiv
- Kulturutvikling (gründerkultur, samarbeidskultur, osv)
- Tilrettelegging for økt samarbeid mellom bedrifter eller utvikling av spesifikke næringer

De lokale omstillingsmidlene kan også brukes i kombinasjon med sentrale omstillingsmidler til samfinansiering av prosjekter som tar i bruk verktøyene for omstillingsområdene som Innovasjon Norge tilbyr. Det kan for eksempel være SMB-utvikling, næringsvennlig kommune, styreseminar e.a.

Utviklingsprosjekter / Bedriftsrettede prosjekter

I utviklingsprosjekter skal omstillingsmidler i størst mulig grad brukes på forstudier og forprosjekt for å avklare om idéer er bærekraftig og lar seg gjennomføre. Midlene kan også bidra til planlegging eller prototyping av nye ideer/produkter ved behov.

Bedriftsrettede tilskudd kan bare gis til virksomheter/gründere som er innrettet på økonomisk lønnsom drift og som gir varig sysselsetting.

Formålet er at bruken av omstillingsmidlene skal være med å klargjøre og utrede prosjektene som et grunnlag for senere gjennomføring i hovedprosjekt (implementering).

Omstillingsmidler skal være et middel for å redusere risiko og være et insentiv for bedrifter og gründere til å utvikle og kommersialisere nye bedrifter, produkter eller prosesser som skaper sysselsettinger over tid. Omstillingsmidler har som hensikt å bidra til at prosesser starter og skal i minst mulig grad brukes på prosjekter som allerede ville blitt gjennomført uten bistand.

Midler til utviklingsprosjekter tildeles gjennom en søkeprosess på www.regionalforvaltning.no. Derfor kan midler til utviklingsprosjekter også refereres til som «søkbare midler». Søknader til utviklingsprosjekter skal behandles av omstillingsstyret.

Midler til utviklingsprosjekter kan brukes både til næringsutvikling (inkludert industri) og stedsutvikling/bolyst prosjekter i næringsperspektiv.

Eksempler på prosjekter det kan søkes om støtte til er:

- Markedsundersøkelser
- Prosess- og produktutvikling
- Bedriftsplanlegging / planlegging
- Konsulenthjelp
- Utredninger

Det skal prioriteres prosjekter som bidrar til utvikling av konkurransedyktige og fremtidsorienterte arbeidsplasser som er attraktive også for unge voksne. Det skal prioriteres prosjekter som er i samsvar med omstillingsplanens satsningsområder og som bidrar til realisering av omstillingsplanens mål.

Prioritering av søknader vil være i henhold til omstillingsstyrets vurderinger og satsinger spesifisert i den årlige handlingsplanen.

Omstilling kan finansiere opp til 100 % av kostnader av prosjekter ved særskilte behov men prioriterer prosjekter som viser bruk av egeninnsats og egne midler. En veiledende rate for kostnader er:

Forstudie: Egne midler (minimum 10 %); Egeninnsats (minimum 15%); omstillingsmidler (maksimum 75%)

Forprosjekt: Egne midler (minimum 25%); Egeninnsats (minimum 25%); Omstillingsmidler (maksimum 50%).

Tildeling av støtten skjer i henhold til reglene for bagatellmessig støtte. Ifølge disse reglene kan støttemottaker ikke motta mer enn til sammen 200 000 Euro (ca. 1,6 mill. kroner) over et tidsrom på 3 regnskapsår. Før støtten kan komme til utbetaling, må støttemottaker bekrefte at det ikke er mottatt tilbud om annen bagatellmessig støtte i inneværende og de to foregående regnskapsår, eller i tilfelle slik støtte er mottatt oppgi beløpets størrelse, støttekilde og tilbudstidspunkt.

Dersom prosjektet/tiltaket det er gitt tilskudd til ikke gjennomføres eller rapportering mangler eller er mangelfull, kan hele eller deler av tilskuddet bli holdt tilbake eller kreves tilbakebetalt.

11. Organisasjon

Kommunestyret	**Oppdragsgiver og prosjekteier** • Mottaker og forvalter av midlene til omstilling • Vedtar omstillingsplan og handlingsplan • Rapporterer til fylkeskommunen • Gir mandat til omstillingsstyret
Leder av omstillingsstyret	**Prosjektansvarlig (PA)** • Har det totale prosjektansvaret. PA kan initiere, endre retning og/eller stoppe prosjekter der målene ikke nås, eller forutsetningene endrer seg. • PA er økonomisk ansvarlig og ansvarlig for at avgjørelser tas • PA har et overordnet ansvar for framdrift og resultat • PA er hovedprosjektleders (HPL) overordnede
Omstillingsstyret	**Mandat** • Ansvar for effektiv gjennomføring av omstillingsplanen og handlingsplanen og disponering av omstillingsmidlene. • Har spesielt ansvar for tilfredsstillende informasjon og for at gode medvirkningsprosesser sikrest • Utarbeider forslag til omstillingsplan og handlingsplan. Herunder vurdering av sammensetning og mandatet til omstillingsstyret • Omstillingsstyret har fullmakter til opprettelse av arbeidsutvalg Observatører som møter i omstillingsstyret med tale- og møterett: rådmann, fylkeskommunen og Innovasjon Norge
Hovedprosjektleder (HPL)	**Mandat** • Rapporterer til PA og opptrer med PAs delegerte myndighet • Har det operative ansvaret for gjennomføringen av omstillingsprogrammet • Økonomisk oppfølging • Sekretær for omstillingsstyret • Praktisk utvikling av forslag til kommende års handlingsplan • Utvikling av rapporter i tråd med PAs forventninger • Er prosjektansvarlig, overfor evt. delprosjektleder(e)

ROLLAG2020

Omstillingsprogrammet i Rollag

Handlingsplan 2018

Omstillingsprogrammets årlige handlingsplan er et tilleggsdokument til den overordnede strategiske omstillingsplanen. Handlingsplanen legger føringer for hvilke tiltak som er planlagt og søkes gjennomført for hvert respektive år i omstillingsperioden. Handlingsplanen utarbeides i samarbeid med lokalsamfunnet og næringslivet og representerer tiltak som Rollagssamfunnet samlet ønsker å gjennomføre. Det er viktig å presisere at i så stor grad som mulig så er det naturlige a-eiere i næringslivet og lokalsamfunnet som skal gjennomføre tiltakene identifisert i handlingsplanen. Omstillingsprogrammet er en tilrettelegger og mulig finansieringskilde for de tiltakene som står i handlingsplanen og skal i minst mulig grad drive fram tiltak i egen regi. Ansvaret for gjennomføring av majoriteten av tiltakene i handlingsplanen er derfor utenfor omstillingsprogrammets umiddelbare kontroll. Unntaket er tiltak som bedriftsutvikler; søkbare midler; og næringsvennlig kommune. I de tilfellene hvor det ikke finnes en naturlig a-eier som tar eierskap kan omstillingsstyret fortløpende vurdere å ta a-eierskap på vegne av næringslivet og lokalsamfunnet.

Strategisk Innsatsområde	Tiltak	Periode
Styrking og vekst i enkeltbedrifter	•Tilrettelegge for tilgang på søkbare midler for grundere og næringslivet for forstudie / forprosjekt. Midlene har som formål om å stimulere utvikling av nye produkter, tjenester eller bedrifter som kan skape nye sysselsetninger på sikt og/eller sikre eksisterende arbeidsplasser. Måleindikator: Minimum 5 prosjekter finansiert årlig.	2018
	•Videreføre bedriftsutvikler rollen, som skal være tilgjengelig som en samtalepartner for bedrifter med behov, videreføre SMB utviklingsprosesser, samt være en tilrettelegger for utvikling. Måleindikator: Minimum 15 bedrifter med bistand fra Bedriftsutvikler årlig	2018
	•Gjennomføre PLP kurs for å styrke kompetansen rundt PLP som prosjektverktøy. Måleindikator: Minimum 10 deltagere på kurs	2018
	•Finansiere kompetanseanalyse i næringslivet og fasilitere næringsaktører med å møte kompetansebehovet. Måleindikator: Kompetanseanalyse gjennomført og plan for å adressere minimum 3 kompetansebehov lagt.	2018
Samarbeide og gjøre ting på nye måter for å møte framtidens konkurransesituasjon **Innsatsområdets overordnede mål**	•Arbeide videre med samarbeid og bedriftsnettverk. Måleindikator: Bedriftsnettverk etablert.	2018
	•Gjennomføre pilotprosjektet "skaperiet som en plass for kreativitet, kultur og næring". Måleindikator: Pilot gjennomført og finansiering i et evt. hovedprosjekt etablert	2018
	•Tilrettelegge for møteplasser for næringslivet på tvers av bransjer for å samarbeide og gjøre ting på nye måter. Måleindikator: Minimum 4 møter gjennomført	2018
Identifisere og videreutvikle ettermarkedet på fjellet	•Finansiere gjennomføring av fritidsundersøkelse for å identifisere behov og skape møteplasser for dialog mellom utviklingsaktørene på fjellet og fritidsbeboerne. Vurdere forstudie Vegglifjell som reiseliv- og fritidsarena som en del av undersøkelsen. Måleindikator: Undersøkelse gjennomført og videre tiltak identifisert.	2018-2019
	•Bistå vekst og etablering av bedrifter rettet mot ettermarkedet. Måleindikator: Tre bedrifter mottar bistand fra omstilling.	2018-2019

Utvikle attraktivitet og Rollag kommune som opplevelsesarena	•I samarbeid med næringslivet, finansiere gjennomføring av vertskapskurs som skal øke kompetansen på vertskap og profesjonalisering. Kurset vil være for alle serviceaktører i kommunen. Måleindikator: Kurs gjennomført med minimum 10 deltagere.	2018-2019
	•Bistår tilrettelegging for møteplasser i besøk/opplevelsesnæringen og bistå nye initiativ som oppstår. Måleindikator: Minimum 3 møter med 10 aktører og 3 nye søknader om utvikling av besøkelsesnæring.	2018-2019
	•Arbeide videre med tilrettelegging for utvikling av kommunen som destinasjon og opplevelsesarena. Måleindikator: Øvrige tiltak identifisert og planlagt gjennomført	2018-2020
Næringsvennlig kommune	•Gjennomføre studietur med omstillingsprogrammet for å lære om næringsvennlige kommuner: Måleindikator: Alle i styret blir med på studietur.	2018
	•I samarbeid med Kongsbergregionen starte prosjektet næringsvennlig region som et ledd i videreføring av "omstillingsarbeidet" etter omstillingsperioden. Måleindikator: Prosjekt påbegynt og videre tiltak for utvikling av Rollag som næringsvennlig kommune identifisert.	2019

ROLLAG KOMMUNE

Rollag	:	21.11.2017
Arkiv	:	M74
Saksmappe	:	2017/841
Avd.	:	Rådmann
Saksbehandl	:	Hans Henrik Thune

Høringsuttalelse til valg av organisasjonsform for ny Sør-Øst 110-nødalarmsentral

MØTEBEHANDLING:		
Utvalg	***Møtedato***	***Utvalgssak***
Formannskapet	30.11.2017	71/17
Kommunestyre	18.12.2017	64/17

Utvalgsleders forslag til vedtak:

Ny Sør-Øst 110-nødalarmsentral etableres som et interkommunalt selskap basert på dagens Vestviken 110-nødalarmsentral.

Behandling i Formannskapet- 30.11.2017:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt

Vedtak i Formannskapet- 30.11.2017 innstilling til kommunestyret:

Ny Sør-Øst 110-nødalarmsentral etableres som et interkommunalt selskap basert på dagens Vestviken 110-nødalarmsentral.

Saken gjelder:
Høringsuttalelsen til valg av organisasjonsform for ny Sør-Øst 110-nødalarmsentral for 52 kommuner i Buskerud og Telemark. Høringsfrist er 20.12.2017.

Fakta:
Ved endringene i Politiloven og opprettelsen av nye politidistrikt skal inndelingen av regionene for 110-nødmeldingstjeneste være lik de geografiske områdene for

politidistriktene. 110-sentralene skal samlokaliseres med politiets 112- operasjonssentraler. Den nye regionen Sør-Øst 110 omfatter i alt 52 kommuner.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) har pålagt Tønsberg kommune å etablere en ny 110-nødalarmsentral. Dette innebærer at de lovpålagte tjenestene ved Telemark 110 og Vestviken 110 skal utføres ved den nye 110-sentralen i Tønsberg når den er driftsklar i 2018. Brann- og eksplosjonsvernloven (§ 16) pålegger alle kommunene i regionen å knytte seg til sentralen og inngå avtale om dekning av utgifter til etablering og drift. Dagens Vestviken 110 i Drammen og 110 Telemark i Skien vil opphøre. Vestviken 110 har besluttet å overføre alle oppgaver og tjenester til den nye sentralen i Tønsberg. 110 Telemark vil kun overføre de lovpålagte oppgavene.

Alternative organisasjonsformer

Tønsberg kommune har bestilt en utredning som beskriver alternative organisasjonsformer med styrker og svakheter for blant annet:

- Primær- og sekundæroppgaver.
- Økonomi og forretningsmessige forhold
- Styring og eierskap
- Driftsmessige forhold
- Forhold av betydning for ansatte, herunder pensjonsrettigheter

I tillegg skal konsekvenser som følge av pågående utredninger om mulige lovendringer belyses. Oppdraget er utført av KS Konsulent.

Et sentralt spørsmål i forbindelse med etableringen av ny 110-sentral er organisasjonsform. KS Konsulent AS har utredet flere alternativer og kommet med en anbefaling. Utredningen ble presentert på kommunemøtet om dette temaet i Tønsberg 15.06.16. Utredningen følger vedlagt sammen med KS Konsulent sin gjennomgang.

Styringsgruppa for Sør-Øst 110 har behandlet utredningen og konkludert med at de tre mest aktuelle organisasjonsformene er:

1. Nytt interkommunalt selskap (IKS)
2. Videreføring og endring av dagens Vestviken 110 IKS (flere deltakere, nytt navn osv.)
3. Nytt aksjeselskap (AS)

KS Konsulent anbefaler på prinsipielt grunnlag at interkommunalt selskap (IKS) velges fremfor AS som organisasjonsform. IKS er eget rettssubjekt. Selskapsformen er egnet for forretningsmessig virksomhet i et samarbeid mellom kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskap.

KS Konsulent argumenterer med at denne selskapsformen gir kommunene god mulighet til eierstyring og kontroll med selskapet. Dette skjer gjennom utarbeidelse av selskapsavtalen, lovens krav til saker som skal behandles i representantskapet, valg av styremedlemmer, leder og nestleder og ved revidering av selskapsavtalen. Antall deltakere er imidlertid en utfordring både ved første gangs behandling, og fordi revidering skal vedtas i så mange kommunestyrer.

Der det er interkommunale brann- og redningstjenester organisert som IKS, kan disse være deltakere i et eventuelt 110 Sør-Øst IKS. Dette kan redusere antall deltakere noe. Selskapets styre vil være formell arbeidsgiver.

Alle kommunene får ved IKS en lik rolle. Kommunene forholder seg til representantskapet som likeverdige deltakere, og ikke til en vertskommune. Det vises for øvrig til KS Konsulent sin rapport om fordeler og ulemper ved AS som selskapsform.

KS Konsulent anbefaler videre at Sør-Øst 110 etableres etter alternativ 2. Det antas at en utvidelse av nåværende Vestviken IKS vil være lettere å gjennomføre enn opprettelse av et nytt interkommunalt selskap fordi selskapet allerede eksisterer, har gjennomført slike utvidelser tidligere, og er et selskap som har erfaring med denne organiseringen og med den samlede tjenesteporteføljen i den nye 110-sentralen. Nåværende ansatte i Vestviken 110 beholder samme arbeidsgiver. Ansatte i 110 Telemark kommer under bestemmelsen om virksomhetsoverdragelse.

Etter anbefaling fra styringsgruppa ønsker rådmannen i Tønsberg å høre synspunkter på disse alternativene fra kommunene i regionen. Medvirkning og mer tid var også det flere kommuner ytret ønske om på kommunemøtet i juni.

<u>Oppgaver og tjenester ved Sør-Øst 110-nødalarmsentral</u>
Mottak av brann- og nødmeldinger samt lovpålagte automatiske brannalarmer skal etter loven utføres ved 110-nødalarmsentralen herunder alle de oppgaver som følger av dette, som utkalling av brannvesen, oppfølging, loggføring osv. Alarmsentralen skal utføre dette for kommunene i Buskerud, Telemark og Vestfold pluss Jevnaker kommune i Oppland.

Videre vil alarmsentralen kunne tilby tilleggstjenester for de kommuner og eventuelt andre som ønsker dette. Styringsgruppa har besluttet at følgende tjenester kan utføres av alarmsentralen:

- Automatiske brannalarmer (ABA)
- Heisalarmer
- Teknisk alarmer/sikkerhetsalarmer
- Røykvarsler fra trygghetsalarmer
- Automatiske brannalarmer (ABA) fra vaktselskap med og uten avtale
- Mottak av brannmeldinger fra flyklubber, koordinering hendelse skogbrann
- Mottak sikringsradio
- Varsling av kriseledelse
- Utvarsling av skogbranntropper og lederstøtte

Ved etablering av Sør-Øst 110-nødalarmsentral vil kommunene i de tre fylkene (pluss Jevnaker kommune) fortsatt kunne få utført sine tilleggstjenester som før, enten ved Sør-Øst 110 eller ved alarm-/responssentralen i Skien (tidligere 110 Telemark).

<u>Økonomi</u>
Etableringskostnader: Etablering av en ny sentral vil medføre kostnader til utstyr og infrastruktur i ny operasjonssentral. Direktoratet for sivilt beredskap (DSB) vil dekke det aller meste av kostnadene til dette, men noe faller også på alarmsentralen ettersom DSB kun dekker kostnader relatert til de lovpålagte oppgavene. Det er så langt anslått at den kommunale andelen av etableringskostnader til utstyr, overgangsordninger og prosjekt-omkostninger kan bli ca. 2,5 mill. kr, som forskutteres av Tønsberg kommune inntil ny eier er klar.

Driftskostnader: Det er for tidlig å kunne si noe nærmere om driftskostnadene. Prosjektgruppa og arbeidsgruppene arbeider nå med kartlegging av bemanningsbehov og andre kostander. Styringsgruppa har også bestilt en risiko- og sårbarhetsanalyse når det gjelder bemanningsbehovet og turnusordning. Inntekter fra tilleggstjenester vil kunne redusere det beløpet hver kommune må bidra med til driften av 110-sentralen. Styringsgruppa har anbefalt at kommunenes bidrag kun fordeles etter innbyggertall. En bedre oversikt over de økonomiske konsekvensene forventes når rådmannen i Tønsberg i februar 2018 sender ut et forslag til felles sak til behandling i kommunene.

Videre framdrift
20.des. 2017: Høringsfrist blant kommunene om valg av organisasjonsform
Januar 2018: Administrativ høring av utkast til selskapsavtale
Februar-april 2018: Behandling i kommunene av forslag til felles politisk sak om selskapsavtale og deltakelse i Sør-Øst 110
Mai-Juni 2018: Konstituering av nytt selskap (evt. nødvendige endringsvedtak)
26.09.18: Tentativ dato for «Go Live» Sør-Øst 110

Rådmannens vurdering:
Rådmannen støtter seg på KS Konsulent sin vurdering av de ulike alternativene for organisering av selskapet og anbefaler at det nye selskapet organiseres som et interkommunalt selskapet da denne selskapsformen, etter rådmannens vurdering, gir best grunnlag for politisk styring av selskapet.

Rådmannen vil tilrå at selskapet etableres etter alternativ 2, dvs. som en videreføring og endring av dagens Vestviken 110-nødalarmsentral da dette gir en forenkling av selskapsdannelsen sammenlignet med etablering av et helt nytt selskap.

Rådmannens konklusjon:
Ny Sør-Øst 110-nødalarmsentral etableres som et interkommunalt selskap basert på dagens Vestviken 110-nødalarmsentral.

Vedlegg:
1. 110-sentralen Sør- Øst-Tønsberg Selskapsorganisering-presentasjon til informasjonsmøte 15.6.17
2. Sør-Øst 110, ny alarmsentral i Tønsberg, referat fra møte 15.6.17
3. Utredning av organisasjonsform av 110-sentralen Sør Øst, KS konsulent

110-sentralen Sør-Øst

Selskapsorganisering

15. juni 2017
Tønsberg

KS KONSULENT

Ny 110-sentral i Tønsberg

- DSB pålegger Tønsberg kommune å etablere en 110-sentral for den nye 110-regionen.
- De kommuner som omfattes av den fastsatte regionen plikter:
  - å knytte seg til nødalarmeringssentralen
  - å bære sin andel av kostnadene ved etablering og drift av sentralen (med grunnlag i avtale)

- 52 kommuner (21 i Buskerud, 12 i Vestfold, 18 i Telemark og 1 i Oppland) inngår i 110-sentralen i Tønsberg.

Bakgrunn

-en kvalitetsreform i brann-Norge

Brann- og redningstjenestens 3 grunnpilarer

Om 110-sentralen

- *«Kommunene innenfor en region skal være tilsluttet felles nødalarmeringssentral som til enhver tid skal kunne ta imot meldinger om brann- og andre ulykker og iverksette nødvendige tiltak.*

- *Nødalarmeringssentralen skal ha fast bemanning av kvalifisert personell og være organisert slik at melding blir forsvarlig mottatt, registrert og fulgt opp.*

- *Nødalarmeringssentralen skal være samordnet med øvrige nødetaters nødalarmeringssentraler.»*

(Dimensjoneringsforskriften *§ 4- 5 Mottak av nødmelding)*

Oppdraget til KS-Konsulent AS

En utredning som beskriver alternative organisasjonsformer med styrker og svakheter for blant annet:

- Primær- og sekundæroppgaver.
- Økonomi og forretningsmessige forhold.
- Styring og eierskap
- Driftsmessige forhold
- Forhold av betydning for ansatte herunder pensjonsrettigheter

- Belyse konsekvenser av pågående utredninger om mulige lovendringer.

- Utredningen skal være en del av beslutningsgrunnlaget for styringsgruppa og for et felles saksframlegg til alle kommunene. Et slikt saksframlegg er planlagt ferdig i juli/august.

Ansvaret for etablering og drift legges til én kommune

Likevel er det:

- kommunal organisasjonsfrihet

Hvert kommunestyret bestemmer:

- hvordan oppgaven skal løses i den enkelte kommune.
- organisering
- modell for interkommunalt samarbeid som er mest hensiktsmessig

Brann- og eksplosjonsvernloven § 16 (1)

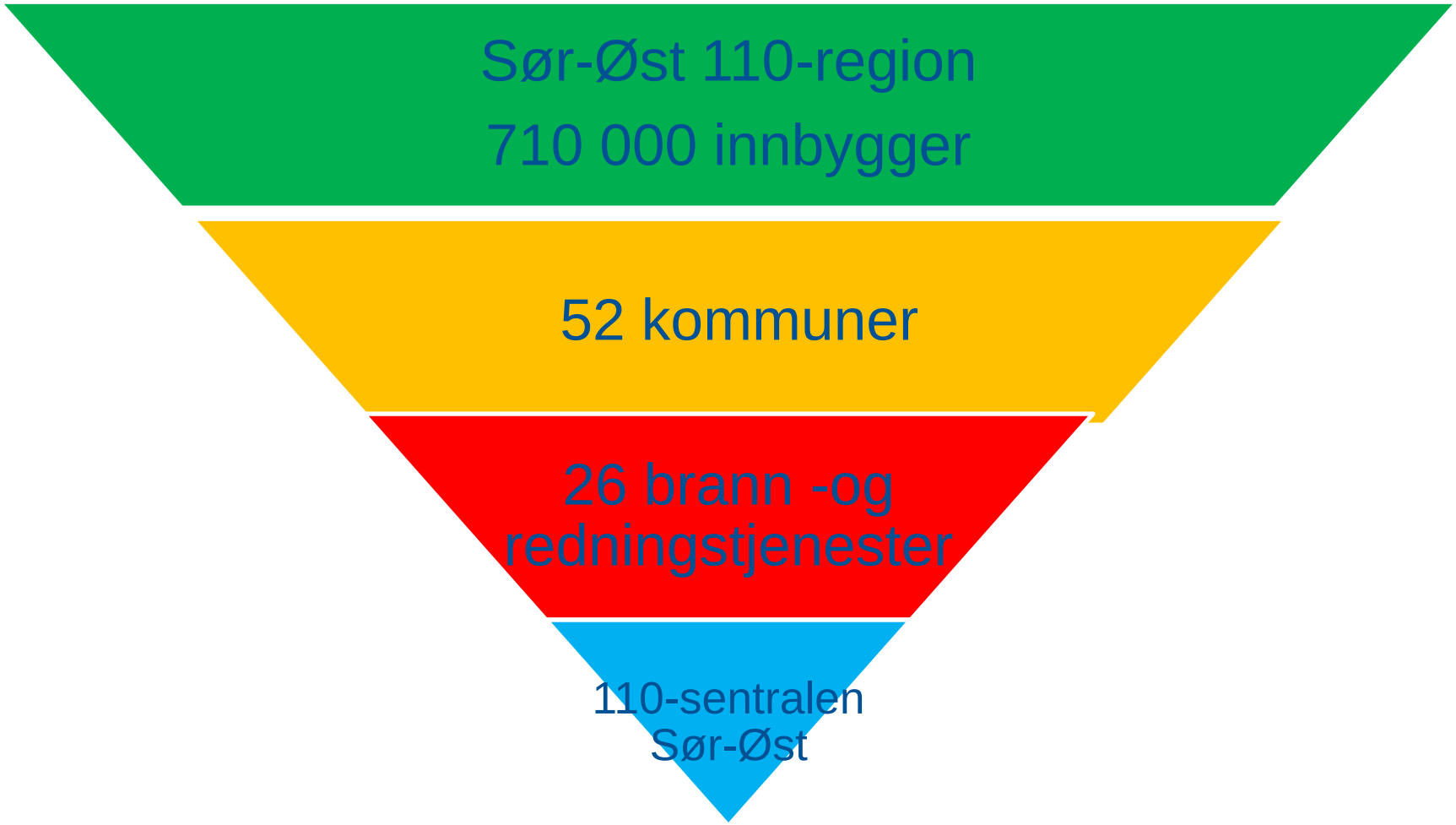

KS KONSULENT

Et viktig - to roller

Forvaltningsdrift – direkte styring	Eierstyring – indirekte styring
Ikke eget rettssubjekt – en del av kommunen	Eget rettssubjekt
	Aksjeselskap (AS)
Kommunalt foretak KF	Interkommunale selskap (IKS)

KS KONSULENT

Lovfestede modeller for interkommunalt samarbeid

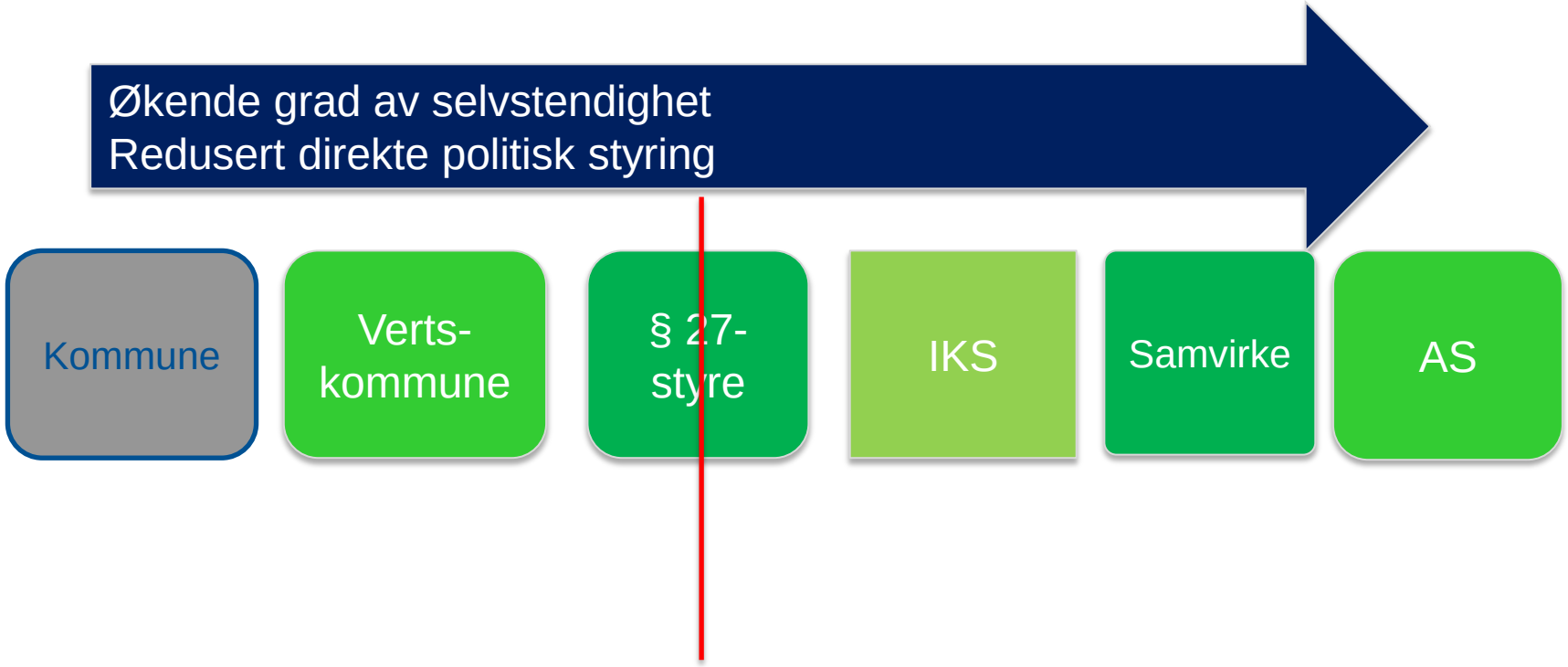

KS KONSULENT

Demokrati og eierskap

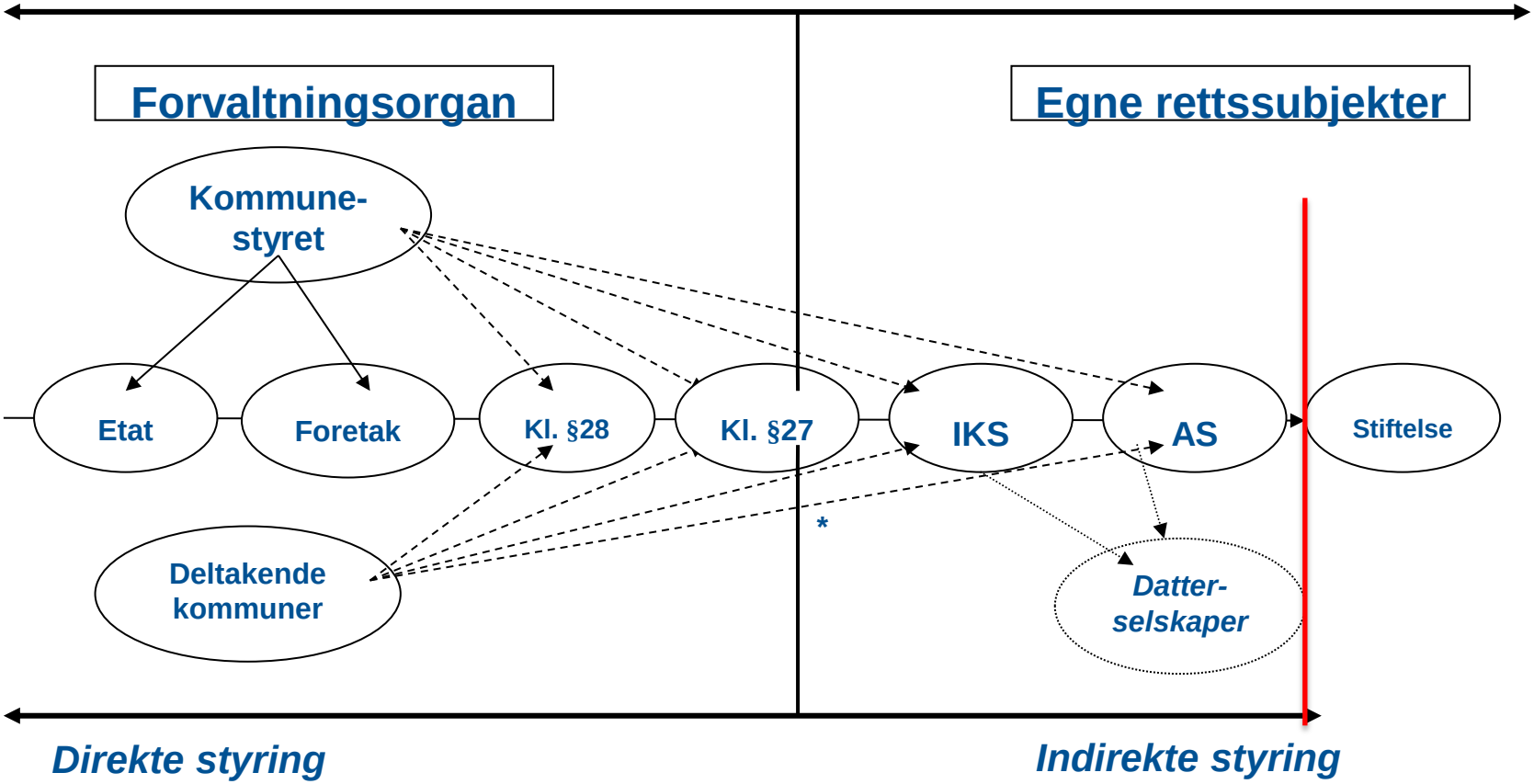

KS KONSULENT

KOMMUNALE STYRINGSFORMER

TJENESTER YTES I ULIKE ORGANISASJONSFORMER!

Forvaltning

Høy ← → *Lavere*

Forretning

Lavere ← → *Høy*

Kultur o.l.

Vanligvis formål av ikke økonomisk art)

Kommuneloven	*Lov om interkom-munale selskaper*	*Aksjeloven*	*Stiftelsesloven*
Etat (§10) | Institusjon (§11) | Foretak (Kap.11) Vertskommune (§28)* Samarbeid (§27) ***Grunnstruktur:*** *- Kommunestyre* *- Formannskap / utvalg / styre* *- Rådmann* **"Eiere":** *Innbyggerne* **Eiers (kommunens) ansvar** *Ubegrenset* *(ordfører er juridisk person)*	Selskap jfr. §27 **Interkommunalt selskap (IKS)** ***Grunnstruktur:*** *- Representantskap* *- Styre* *- Daglig leder* **Eiere:** Begrenset (kun kommunale) **Eiers ansvar:** Ubegrenset (proratisk)	**Aksjeselskap (AS)** ***Grunnstruktur:*** *- Generalforsamling* *- Styre* *- Daglig leder* **Eiere:** Ubegrenset (kommunale / private) **Eiers ansvar:** Begrenset til innskutt kapital	**Stiftelse** ***Grunnstruktur*** *- Styre* *- Daglig leder* **Ingen eier**

Styrerepresentanter:
Ubegrenset økonomisk og strafferettslig ansvar (solidarisk økonomisk ansvar), jfr. aksje-, IKS- og stiftelsesloven

** Ny §28 a-f i kommunelover fra 1.1.2007 gjør det enklere å etablere interkommunalt samarbeid etter vertskommunemodellen.*

Integrert del av kommunen

Selvstendig rettssubjekt

DIREKTE STYRING — **INDIREKTE STYRING**

Kilde: Resch-Knudsen, 2005 (bearbeidet versjon – Olsen, 2006)

«Tilleggstjenester»

- Samlebegrep for de oppgaver og tjenester som legges til 110-sentralen men som ikke er lovpålagte.
- Alle landets 110-sentraler har ulike tilleggstjenester men ingen er helt like i sin oppgaveportefølje
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB), som er etatens fag- og tilsynsmyndighet, definerer dette på følgende måte;

«110-sentralens lovpålagte oppgaver følger av brann- og eksplosjonsvernloven § 16 (2) og dimensjoneringsforskriften §4-5, 4-6 og 4-7. Med tilleggstjenester mener DSB alle tjenestene 110-sentralen utfører utenom de lovpålagte oppgavene.»

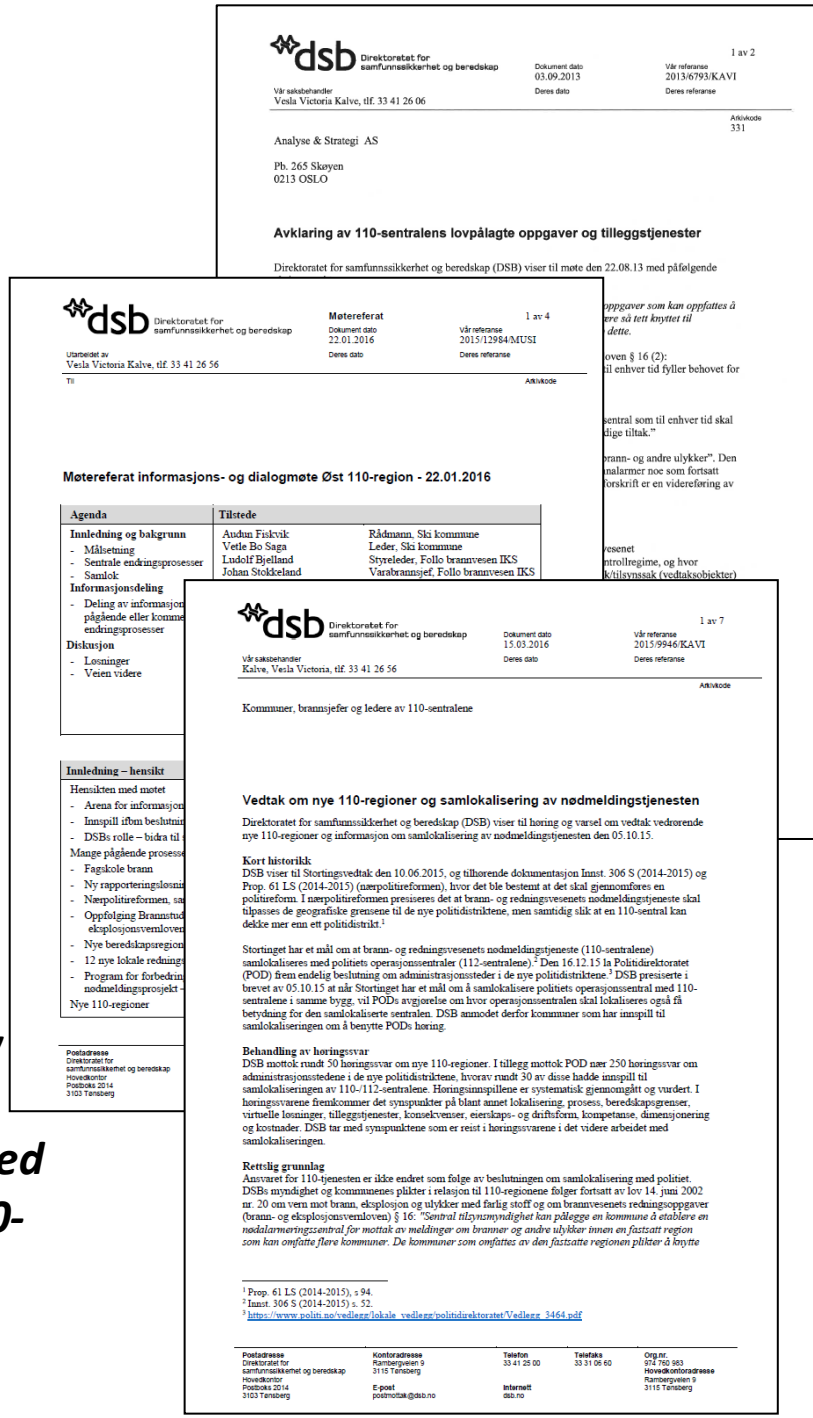

dsb Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

1 av 2

Dokument dato 03.09.2013 | Vår referanse 2013/6793/KAVI

Vår saksbehandler Vesla Victoria Kalve, tlf. 33 41 26 06 | Deres dato | Deres referanse

Arkivkode 331

Analyse & Strategi AS

Pb. 265 Skøyen
0213 OSLO

Avklaring av 110-sentralens lovpålagte oppgaver og tilleggstjenester

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) viser til møte den 22.08.13 med påfølgende

dsb Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Møtereferat 1 av 4

Dokument dato 22.01.2016 | Vår referanse 2015/12984/MUSI

Utarbeidet av Vesla Victoria Kalve, tlf. 33 41 26 56 | Deres dato | Deres referanse

Til | Arkivkode

Møtereferat informasjons- og dialogmøte Øst 110-region - 22.01.2016

Agenda	Tilstede	
Innledning og bakgrunn - Målsetning - Sentrale endringsprosesser - Samlok **Informasjonsdeling** - Deling av informasjon pågående eller komme endringsprosesser **Diskusjon** - Løsninger - Veien videre	Audun Fiskvik Vetle Bo Saga Ludolf Bjelland Johan Stokkeland	Rådmann, Ski kommune Leder, Ski kommune Styreleder, Follo brannvesen IKS Varabrannsjef, Follo brannvesen IKS

Innledning – hensikt

Hensikten med møtet
- Arena for informasjon
- Innspill ifbm beslutni
- DSBs rolle – bidra til

Mange pågående prosess
- Fagskole brann
- Ny rapporteringsløsni
- Nærpolitireformen, sa
- Oppfølging Brannstud eksplosjonsvernloven
- Nye beredskapsregion
- 12 nye lokale redning
- Program for forbedrin nødmeldingsprosjekt

Nye 110-regioner

Postadresse Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap Hovedkontor Postboks 2014 3103 Tønsberg

dsb Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

1 av 7

Dokument dato 15.03.2016 | Vår referanse 2015/9946/KAVI

Vår saksbehandler Kalve, Vesla Victoria, tlf. 33 41 26 56 | Deres dato | Deres referanse

Arkivkode

Kommuner, brannsjefer og ledere av 110-sentralene

Vedtak om nye 110-regioner og samlokalisering av nødmeldingstjenesten

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) viser til høring og varsel om vedtak vedrørende nye 110-regioner og informasjon om samlokalisering av nødmeldingstjenesten den 05.10.15.

Kort historikk
DSB viser til Stortingsvedtak den 10.06.2015, og tilhørende dokumentasjon Innst. 306 S (2014-2015) og Prop. 61 LS (2014-2015) (nærpolitireformen), hvor det ble bestemt at det skal gjennomføres en politireform. I nærpolitireformen presiseres det at brann- og redningsvesenets nødmeldingstjeneste skal tilpasses de geografiske grensene til de nye politidistriktene, men samtidig slik at en 110-sentral kan dekke mer enn ett politidistrikt.[1]

Stortinget har et mål om at brann- og redningsvesenets nødmeldingstjeneste (110-sentralene) samlokaliseres med politiets operasjonssentraler (112-sentralene).[2] Den 16.12.15 la Politidirektoratet (POD) fiem endelig beslutning om administrasjonssteder i de nye politidistriktene.[3] DSB presiserte i brevet av 05.10.15 at når Stortinget har et mål om å samlokalisere politiets operasjonssentral med 110-sentralene i samme bygg, vil PODs avgjørelse om hvor operasjonssentralen skal lokaliseres også få betydning for den samlokaliserte sentralen. DSB anmodet derfor kommuner som har innspill til samlokaliseringen om å benytte PODs høring.

Behandling av høringssvar
DSB mottok rundt 50 høringssvar om nye 110-regioner. I tillegg mottok POD nær 250 høringssvar om administrasjonsstedene i de nye politidistriktene, hvorav rundt 30 av disse hadde innspill til samlokaliseringen av 110-/112-sentralene. Høringsinnspillene er systematisk gjennomgått og vurdert. I høringssvarene fremkommer det synspunkter på blant annet lokalisering, prosess, beredskapsgrenser, virtuelle løsninger, tilleggstjenester, konsekvenser, eierskaps- og driftsform, kompetanse, dimensjonering og kostnader. DSB tar med synspunktene som er reist i høringssvarene i det videre arbeidet med samlokaliseringen.

Rettslig grunnlag
Ansvaret for 110-tjenesten er ikke endret som følge av beslutningen om samlokalisering med politiet. DSBs myndighet og kommunenes plikter i relasjon til 110-regionene følger fortsatt av lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) § 16: *"Sentral tilsynsmyndighet kan pålegge en kommune å etablere en nødalarmeringssentral for mottak av meldinger om brenner og andre ulykker innen en fastsatt region som kan omfatte flere kommuner. De kommuner som omfattes av den fastsatte regionen plikter å knytte*

[1] Prop. 61 LS (2014-2015), s 94.
[2] Innst. 306 S (2014-2015) s. 52.
[3] https://www.politi.no/vedlegg/lokale_vedlegg/politidirektoratet/Vedlegg_3464.pdf

Postadresse Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap Hovedkontor Postboks 2014 3103 Tønsberg | Kontoradresse Rambergveien 9 3115 Tønsberg | E-post postmottak@dsb.no | Telefon 33 41 25 00 | Internett dsb.no | Telefaks 33 31 06 60 | Org.nr. 974 760 963 Hovedkontoradresse Rambergveien 9 3115 Tønsberg

110-sentralens formål og tjenester

-eierperspektivet

Beslutning om selskapsform må fattes med bakgrunn i hvilke tjenester 110-sentralen skal yte; og til hvem. Tre hovedmodeller:

- 110-sentralen er nødmeldesentral for de 52 kommunene.
- 110-sentralen er nødmeldesentral for de 52 kommunene, og yter like eller varierte tilleggstjenester til en, flere eller alle kommunene.
- 110-sentralen er nødmeldesentral for de 52 kommunene, og yter tilleggstjenester til en, flere eller alle kommunene og selger tjenester i det private, konkurranseutsatte markedet.

Styring og eierskap - 52 kommuner

- Interkommunalt samarbeid med så mange kommuner, må løses gjennom gjensidig forståelse for rollene, felles ansvar for å følge opp og delta i selskapets øverste organ.

- Tydelig og gjennomarbeidet avtale mellom kommunene; eventuell selskapsavtale, vedtekter og aksjonæravtale vil legge et godt grunnlag for ønsket styring av valgt organisasjonsform.

Aktuelle organiseringer

- Avtalebasert samarbeid – kjøp av tjenester fra en kommune
- Kommunalt foretak med styre sammensatt av representanter fra kommunene – kommunelovens kapittel 11
- Vertskommunesamarbeid – administrativt eller med folkevalgt nemnd – kommunelovens § 28-1 b og § 28-1 c – Tønsberg kommune som vertskommune
- Interkommunalt samarbeid med eget styre – kommunelovens § 27 – Tønsberg kommune som rettssubjekt
- Interkommunalt samarbeid med eget styre – kommunelovens § 27 – samarbeidet er eget rettssubjekt
- Interkommunalt selskap – lov om interkommunale selskap – etablere et nytt IKS hvor 52 kommuner er deltakere
- Interkommunalt selskap – utvide antall deltakerkommuner i Vestviken 110
- Aksjeselskap

Anbefaling

- Interkommunalt selskap (IKS)
  - Eget rettssubjekt
  - Egnet for forretningsmessig drift
  - Egnet for kommunalt eierstyring
  - Dagens organisering av de to sentralene er IKS og § 27-selskap – mange likhetstrekk i kommunenes deltakelse i styringen

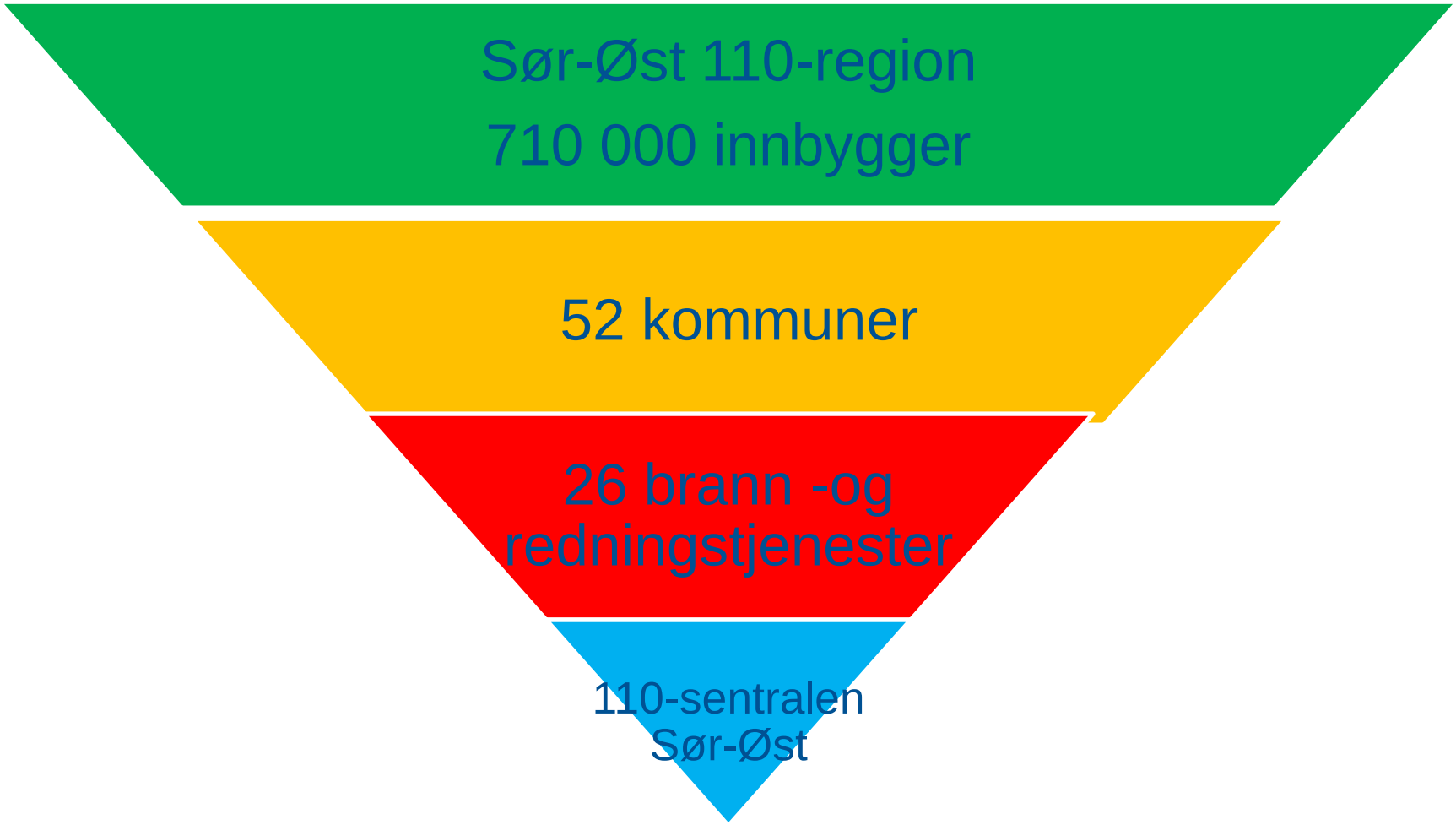

KS KONSULENT

Referat fra møte den 15.06.17

Sør-Øst 110, ny alarmsentral i Tønsberg.

27 kommuner av dagens 52, var representert i møtet.

Møteleder var rådmann i Tønsberg ,Geir Viksand.

- Ordfører Petter Berg ønsket velkommen.
- Prosjektleder Steinar Lien orienterte om bakgrunn og om prosjektet Sør-Øst 110.
- Jan Eide fra styringsgruppa orienterte kort om dagens 2 sentraler.
- Arild Sørum Stana, KS Konsulent AS, presenterte utredningen av organisasjonsform.
- Prosjektleder Steinar Lien gjennomgikk mulige oppgaver og tjenester ved ny Sør-Øst 110 og presenterte økonomiske overslag og usikkerhetsfaktorer.
- Møteleder Geir Viksand redegjorde for mulig videre framdrift.

Det ble stilt spørsmål om når saken er tenkt å komme opp i de forskjellige kommunestyrene, i utgangspunktet er dette tenkt i september 2017.

Det ble i møtet satt spesielt fokus på eierskap og forskjellige driftsformer. Skal dette organiseres som et IKS eller skal det organiseres på annen måte.

KS Konsulent AS konkluderer i sin utredning med, hvis de folkevalgte ønsker påvirkning er IKS den rette styringsformen.

Dette ble det stilt spørsmål ved, da det er så mange som 52 kommuner som skal være med.

De lovpålagte oppgavene må ha hovedfokus, så kan de evt forretningsmessige oppgaver komme som et tillegg.

De to driftsformer som er i dag, i Vestviken 110 og Telemark 110 er vurdert. Det er store likhetstrekk mellom driftsformene, men det er ikke vurdert hvordan disse to selskapene har fungert.

Økonomien i prosjektet er ikke utredet av KS. Det var stort fokus i møtet om kostnadsfordeling og hvordan dette er tenkt løst.

Det ble uttrykt stor frustrasjon over prosessen, det store komplekset med 52 kommuner involvert, dramatiske endringer for mange, for lite kunnskap om konsekvensene.

Det ble utrygt sterkt ønske om å bruke lenger tid på prosessen.

Det bør forgå trinnvis og det bør være høringer underveis.

Ønske om samlokalisering med 113 ble også påpekt.

Viktigheten av å etablere 110 sentralen uavhengig av 113, ble påpekt. Det er ingen sentrale eller lokale beslutninger som gjør en samlokalisering aktuelt.

Det er store usikkerheter til de økonomiske konsekvenser i prosjektet på bakgrunn av hvilke tjenester som skal utføres, bemanningen, virksomhetsoverdragelse, leiekostnader, flytting, organisasjonsform, pensjonsforpliktelser.

Det ble henvist til en pressemelding fra 2014, DSB, hvor det ble påpekt at kryss subsidiering ikke skal forgå.

Det som kom fram i møtet ble oppsummert av møteleder Geir Viksand og vil bli oversendt til styringsgruppen:

- Det bør brukes lenger tid på prosessen
- Den bør forgå i flere trinn
- Det bør være høringer underveis før saken sendes til vedtak i kommunestyrene
- Det sjekkes opp hva som tillates av kryss subsidiering
- Belyse for eller imot IKS, kontra andre former for eierstyring

Det henvises for øvrig til Utredningen fra KS og til vedlagte presentasjoner fra møtet.

KS KONSULENT

Utredning av organisasjonsform for ny 110 nødalarmsentral Sør-Øst

KS-Konsulent rapport 10 – 2017

1 Innledning

Denne rapporten er utarbeidet av KS-Konsulent as på oppdrag for Tønsberg kommune.

Tønsberg kommune har startet arbeidet med å etablere en ny 110-nødalarmsentral i Tønsberg, samlokalisert med politiets nye 112-operasjonssentral. Arbeidet er organisert som et prosjekt med en styringsgruppe og prosjektgruppe. Prosjektleder Steinar Lien, Tønsberg kommune, har vært kontaktperson overfor KS-Konsulent as.

Ved endringene i Politiloven og opprettelsen av nye politidistrikt skal inndelingen av regionene for 110-nødmeldingstjeneste være lik de geografiske områdene for politidistriktene. 110-sentralene skal samlokaliseres med politiets 112-opersasjonssentraler. Den nye regionen Sør-Øst 110 omfatter i alt 52 kommuner.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) har pålagt Tønsberg kommune å etablere en ny 110-nødalarmsentral. Dette innebærer at de lovpålagte tjenestene ved Telemark 110 og Vestviken 110 skal utføres ved den nye 110-sentralen i Tønsberg når den er driftsklar i 2018. Brann- og eksplosjonsvernloven (§ 16) pålegger alle kommunene i regionen å knytte seg til sentralen og inngå avtale om dekning av utgifter til etablering og drift. DSB vil finansiere en vesentlig del av etableringskostnadene.

Tønsberg kommune har bestilt en utredning som beskriver alternative organisasjonsformer med styrker og svakheter for blant annet:

- Primær- og sekundæroppgaver.
- Økonomi og forretningsmessige forhold.
- Styring og eierskap
- Driftsmessige forhold
- Forhold av betydning for ansatte herunder pensjonsrettigheter

I tillegg skal konsekvenser som følge av pågående utredninger om mulige lovendringer belyses.

Utredningen skal være en del av beslutningsgrunnlaget for styringsgruppa og for et felles saksframlegg til alle kommunene. Et slikt saksframlegg er planlagt ferdig i juli/august.

KS-Konsulent as takker for oppdraget og ønsker lykke til i den videre planleggingen. Oppdraget er utført av seniorrådgiverne Kristine C Hernes og Arild Sørum Stana.

Oslo, 22. mai 2017

Arild S Stana	Kristine Hernes
Seniorrådgiver	Seniorrådgiver

Innholdsfortegnelse

1 Innledning 2

2 Nasjonale vedtak og føringer for etablering og drift 4

3 Kommunal selskapsetablering 4

3.1 Organisering og selskapsformer i interkommunalt samarbeid 5

4 Sentrale vurderingstema 6

4.1 Primær- og sekundæroppgaver for 110 Sør-Øst 6

4.2 Egenregi og utvidet egenregi 8

4.3 Næringsvirksomhet og offentlig støtte 9

4.4 Styring og eierskap - 52 kommuner 10

5 Økonomi og forretningsmessige forhold 10

5.1 Økonomiske forpliktelser 10

5.2 Skatte- og avgiftsmessige forhold 10

6 Forhold av betydning for ansatte herunder pensjonsrettigheter 11

6.1 Virksomhetsoverdragelse 11

6.2 Arbeidsgiver 11

6.3 Sikkerhetsklarering 11

6.4 Pensjon – særaldersgrense 11

7 Forvaltningsloven 12

8 Offentlighetsloven 12

9 Pågående utredninger om mulige lovendringer 13

10 Alternative organisasjonsformer 13

11 Kommunalt foretak 13

12 Avtalebasert samarbeid 14

13 Vertskommune-modellen 15

14 Kommunesamarbeid § 27 som egen enhet i Tønsberg kommune. 16

15 Kommunesamarbeid § 27 som egen selvstendig juridisk enhet 17

16 Interkommunalt selskap - IKS 18

17 Utvidelse av Vestviken 110 IKS 20

18 Aksjeselskap AS 20

19 Anbefalinger 22

20 Kilder 23

2 Nasjonale vedtak og føringer for etablering og drift

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) har vedtatt lokalisering av 110-sentralene i Norge. Vedtaket er hjemlet i brann- og eksplosjonsloven § 37 (1) jf. § 16(1). Vedtak om nye 110-regioner ble sendt fra DSB 15.03.16. DSB pålegger Tønsberg kommune å etablere en 110-sentral for den nye 110-regionen. De kommuner som omfattes av den fastsatte regionen plikter å knytte seg til nødalarmeringssentralen og med grunnlag i avtale bære sin andel av kostnadene ved etablering og drift av sentralen.

I tråd med Innst. 306 S (2014-2015) og Prop. 61 LS (2014-2015) (nærpolitireformen) skal 110-sentralen samlokaliseres med politiets operasjonssentral i Tønsberg kommune.

Det heter videre i brevet fra DSB*: «Brann- og eksplosjonsvernloven § 16 (1) legger ansvaret for etablering og drift av 110-sentralene til en "kommune". Bestemmelsen ivaretar prinsippet om kommunal organisasjonsfrihet ved at kommunestyret kan ta stilling til hvordan oppgaven skal løses i den enkelte kommune. I tråd med prinsippet om kommunal organisasjonsfrihet bestemmer kommunene selv hvordan 110-tjenesten skal organiseres, herunder hvilken modell for interkommunalt samarbeid som er mest hensiktsmessig for drift av 110-tjenesten i regionen.»*

De 52 kommunene, 21 i Buskerud, 12 i Vestfold, 18 i Telemark og 1 i Oppland, må velge en formålstjenlig samarbeidsmodell og organisering. Tønsberg kommune har et særskilt ansvar for etableringen og driften. Når organisering er valgt, vil ansvaret for driften bli lagt til den organisasjonsformen som de 52 kommunene velger.

Det er kjent at antall kommuner blir færre. Beslutning om 110-sentralen må skje før kommunesammenslåingene. For de kommunene som skal slå seg sammen anbefales det å behandle saken i fellesnemnda før vedtak i kommunestyrene.

3 Kommunal selskapsetablering

Kommunene har stor frihet til selv å velge organisering av sine tjenester. Interkommunalt samarbeid kan i dag etableres på frivillig grunnlag etter nærmere avtale mellom to eller flere kommuner. Samarbeidet kan etableres med hjemmel i flere lover. Formålet med samarbeidet er avgjørende for hvilken samarbeidsmodell som bør velges.

Det er kommunenes ansvar å sikre en selskapsform som er tilpasset blant annet selskapets formål, behov for eierstyring, samfunnsansvar, hensynet til innsyn, markedsforhold og de aktuelle lovene.

Når deler av virksomheten skal legges ut i et selskap, og selskapsformen diskuteres, bør kommunene med utgangspunkt i selskapets formål, vurdere hvilket styringsbehov kommunen har.

Ved utskilling av virksomhet i selvstendige rettssubjekter vil konkurranseregelverket som Norge er bundet av gjennom EØS-avtalen, legge føringer for valg av selskapsform og

drift. Om selskapet skal ta risiko og operere i et marked må avklares før valg av selskapsform.

I denne rapporten omtales aktuelle organiseringer og selskapsformer. Vi vurderer de ut fra oppdragsgivers tema, og gir anbefalinger for valg av selskapsform.

3.1 Organisering og selskapsformer i interkommunalt samarbeid

Som omtalt ovenfor har kommunene stor frihet til å organisere sine tjenester. Aktuelle former for interkommunalt samarbeid er:

- Avtalebasert samarbeid – kjøp av tjenester fra en kommune
- Kommunalt foretak med styre sammensatt av representanter fra kommunene – kommunelovens kapittel 11
- Vertskommunesamarbeid – administrativt eller med folkevalgt nemnd – kommunelovens § 28-1 b og § 28-1 c – Tønsberg kommune som vertskommune
- Interkommunalt samarbeid med eget styre – kommunelovens § 27 – Tønsberg kommune som rettssubjekt
- Interkommunalt samarbeid med eget styre – kommunelovens § 27 – samarbeidet er eget rettssubjekt
- Interkommunalt selskap – lov om interkommunale selskap – etablere et nytt IKS hvor 52 kommuner er deltakere
- Interkommunalt selskap – utvide antall deltakerkommuner i Vestviken 110
- Aksjeselskap

Alle disse er aktuelle for den nye 110-sentralen for Sør-Øst i Tønsberg.

110-sentralene er i dag organisert som interkommunale samarbeid på svært mange forskjellige måter. Ved samlokalisering av 110-sentralene og politiets operasjonssentraler vurderes organisering og selskapsform. Flere ulike organiseringer og selskapsformer blir valgt. Som eksempel skal Asker, Bærum og Oslo ha vertskommunemodell med Oslo som vertskommune. For Øst 110 i Ski velges interkommunalt selskap (IKS). For Innlandet er vertskommunemodell valgt videreført inntil videre. En vurdering om å kombinere to organiseringer – en for lovpålagte oppgaver og en for sekundærtjenester – pågår. Dette har sammenheng med lov om offentlige anskaffelser og offentlig støtte (mer om dette i kapittel 4.3).

I vurderingen av selskapsform er det noen viktige forhold som må vurderes. I neste kapittel omtaler vi de viktigste temaene. Andre tema er benyttet i beskrivelsene og vurderingene av hver selskapsform i kapittel 11 - 19.

<u>Oppsummering</u>
For organisering av 110-sentralene benyttes mange ulike organiseringer og selskapsformer. Oppmerksomheten på 110-sentralenes salg av tjenester og lov om offentlige anskaffelser og offentlig støtte har økt i forbindelse med etableringen av færre sentraler.

4 Sentrale vurderingstema

I dette kapitlet omtales noen viktige tema ved vurdering av organisering og selskapsform.

4.1 Primær- og sekundæroppgaver for 110 Sør-Øst

Beslutning om selskapsform må fattes med bakgrunn i hvilke tjenester 110-sentralen skal yte; og til hvem. I dette kapitlet beskriver vi 110-sentralens tjenester, og prosjektgruppas forslag til tjenesteprofil for kommunene i 110 Sør-Øst.

110-sentralen er en lovpålagt oppgave i henhold til brann- og eksplosjonsloven med forskrift. I dimensjoneringsforskriften *§ 4- 5 Mottak av nødmelding* står det:
«Kommunene innenfor en region skal være tilsluttet felles nødalarmeringssentral som til enhver tid skal kunne ta imot meldinger om brann- og andre ulykker og iverksette nødvendige tiltak.

Nødalarmeringssentralen skal ha fast bemanning av kvalifisert personell og være organisert slik at melding blir forsvarlig mottatt, registrert og fulgt opp. Nødalarmeringssentralen skal være samordnet med øvrige nødetaters nødalarmeringssentraler.»

110-sentralen er nødalarmeringssentral for brann- og redningstjenesten i de 52 kommunene. Kjerneoppgaver er mottak av nødmeldinger og utalarmering av ressurser fra de lokale brannvesen. Samlokaliseringen med politiets operasjonssentral vil styrke samordningen mellom politiets operasjonssentral. 110-sentralens viktigste formål er å gi trygghet for ca. 710 000 innbyggere.

Det er en vanlig oppfatning at det er god samfunnsøkonomi at 110-sentralen og brann- og redningstjenestene arbeider for både skadeforebygging og brann- og skadebegrensende arbeid ved å yte tjenester ut over de lovpålagte som gjelder brann og andre ulykker. Det er derfor vanlig å sortere tjenestene i 110-sentralene i lovpålagte og ikke lovpålagte oppgaver.

De lovpålagte oppgavene omtales her som primæroppgaver. Disse er brann- og nødmeldinger til 110 og lovpålagte automatiske brannalarmer. Eksempel på lovpålagte automatiske brannalarmer er direkte varsling fra brannobjekt med et vedlikeholds- og kontrollregime, og hvor brannobjektet har vedtak om tilknytning til 110-sentralen i medhold av plan- og bygningsloven eller brannloven. Lovpålagte oppgaver utføres i kommunal egenregi for kommunene tilknyttet sentralen.

Sekundæroppgaver, eller tilleggstjenester, er alle ikke lovpålagte oppgaver. Sekundæroppgavene deles i to kategorier:

- tjenester utført for kommunene, og finansiert gjennom innbyggerandel eller som en betalt tjeneste etter avtale med hver kommune. Dette er tjenester som vil kunne sees på som utført for kommunen i utvidet egenregi. Eksempel på slike tjenester er direkte brann- og heisalarmvarsling fra kommunale bygg. Et annet eksempel er direkte brannvarsling fra privat bolig for person med for eksemplet funksjonshemming og der det er fattet enkeltvedtak i kommunen.
- tjenester utført etter avtale med private næringsdrivende, og betalt av kunden. En del tjenester i denne kategorien leveres også av private selskap. Dette berører gjeldende konkurranseregler om offentlige anskaffelser og offentlig støtte

Egenregi og utvidet egenregi er omtalt i kapitlet 4.2.

Prosjektgruppa for 110 Sør-Øst har laget forslag til tjenesteyting til kommunene. Forslaget bygger på nåværende planer for hver av de to 110-sentralene.

Årsmøtet for 110 Telemark har tiltrådt følgende innstilling: *«Styret er av den oppfatning at bare lovpålagte oppgaver overføres tik ny 110-sentral for Buskerud, Telemark og Vestfold i Tønsberg.» (*Kilde: Årsberetning 2016 Brannalarmsentralen 110-Telemark) Telemarkskommunene planlegger nå å delta i 110 Sør-Øst for de lovpålagte oppgavene, automatiske brannalarmer fra vaktselskap, mottak av brannmelding fra flyklubber og koordinering av hendelse ved skogbrann. Alle øvrige oppgaver som i dag utføres ved 110 Telemark planlegges videreført i et responssenter for Telemark - Alarmsentralen Telemark.

Representantskapet i Vestviken 110 IKS er godt informert om etableringen av ny 110-sentral i Tønsberg. Av prosjektgruppas forslag til oppgaver og tjenester i 110 Sør-Øst framgår det at kommunene i Buskerud, Vestfold og Jevnaker i Oppland vil videreføre alle oppgavene i dagens Vestviken 110 i den nye sentralen.

Tabell 1 viser prosjektgruppas forslag for tjenesteyting. (ja, betyr at tjenesten skal utføres av 110 Sør-Øst; nei, betyr at oppgavene ikke skal utføres i den nye 110-sentralen).

Oppgaver og tjenester	**Lovpålagt**	**Betjener kommuner i**	
		Buskerud* og Vestfold	**Telemark**
Brann og nødmeldinger til 110	*JA*	*JA*	*JA*
Lovpålagte automatiske brannalarmer (LABA)	*JA*	*JA*	*JA*
Automatiske brannalarmer (ABA)	-	JA	NEI
Heisalarmer	-	JA	NEI
Teknisk alarmer/Sikkerhetsalarmer	-	JA	NEI
Trygghetsalarmer	-	NEI	NEI
Røykvarsler fra Trygghetsalarmer	-	JA	NEI
ABA fra vaktselskap, med og uten avtale	-	JA	JA
Mottak av brannmelding fra Flyklubber, koordinering Hendelse (Skogbrann)	-	JA	JA
Mottak Sikringsradio	-	JA	NEI
Varsling Kriseledelse	-	JA	NEI
Innbruddsalarm fra kommunale bygg	-	NEI	NEI
Utvarsling av Skogbranntropper og lederstøtte	-	JA	NEI
Teknisk sentralbord kommunene	-	NEI	NEI

* Inkl. Jevnaker kommune

Tabell 1 – Prosjektgruppas forslag til tjenesteyting i 110 Sør-Øst (Kilde: prosjektgruppa)

Ut fra ovenstående kan vi gruppere oppgaveporteføljen i tre hovedmodeller:

110-sentralen utfører de lovpålagte nødmeldetjenestene for de 52 kommunene.
110-sentralen vil utføre lovpålagte kommunale oppgaver i egenregi for kommunene. Ut fra prosjektgruppas forslag vil Telemarkskommunene ha en slik modell for 110 Sør-Øst.

110-sentralen er nødmeldesentral for de 52 kommunene, og yter tilleggstjenester til en, flere eller alle kommunene

En slik tjenesteprofil der 110-sentralen kun utfører lovpålagte oppgaver og sekundærtjenester til kommunene, vil ikke være aktuell ut fra prosjektgruppas forslag.

110-sentralen er nødmeldesentral for de 52 kommunene, yter tilleggstjenester til en, flere eller alle kommunene og selger tjenester i det private, konkurranseutsatte markedet.

Ut fra prosjektgruppas forslag, vil kommunene i Buskerud, Vestfold og Jevnaker i Oppland kjøpe kommunale tjenester fra 110-sentralen. Innhold og omfang på tjenestene vil være ulike fra kommune til kommune. Det antas at tjenestene vil være utført i utvidet egenregi.

110-sentralen foreslås også å selge tjenester i det private konkurranseutsatte markedet. Dette øker den forretningsmessige virksomheten og konkurransemessige forhold vil gjelde. Det samme gjelder kravet om å skille monopol- og forretningsmessig virksomhet, og å ha balanse i å drive i egenregi og konkurranseutsatt virksomhet.

110-Telemark og Vestviken 110 driver begge etter denne modellen i dag. Dette gjenspeiles i henholdsvis vedtekter og selskapsavtalen.

Direktoratet for sikkerhet og beredskap (DSB) ønsker et tydelig skille mellom lovpålagte og ikke lovpålagte oppgaver. Dette viser seg blant annet ved dimensjonering av antall operatørplasser og anskaffelser staten bekoster i de nye 110-sentralene.
Om, og eventuelt, når det kommer nye føringer eller bestemmelser for salg av tjenester til private fra 110-sentralene er ikke kjent.

<u>Oppsummering</u>
KS-Konsulent bygger sine vurderinger på forslaget fra prosjektgruppa. Organisering og selskapsform blir derfor vurdert ut fra at 110-sentralen skal være nødmeldesentral for de 52 kommunene, og skal yte tilleggstjenester til flertallet av kommunene og selge tjenester i det private, konkurranseutsatte markedet.

Formålet for 110 Sør-Øst vil måtte omfatte lovpålagte oppgaver, sekundæroppgaver utført for kommuner og salg av tjenester i det private markedet.

4.2 Egenregi og utvidet egenregi

Egenregi er når kommunene selv produserer sine varer og tjenester. Tjenester i egenregi vil ikke omfattes av regelverket om offentlige anskaffelser.

Utvidet egenregi er der oppdrag tildeles en interkommunal enhet som kontrolleres av deltakerkommunene på en tilsvarende måte som den kontroll kommunene utøver over egen virksomhet - *kontrollkravet*. Denne kontrollen kan utøves av flere deltakerkommuner i felleskap. I tillegg må hovedvirksomheten for enheten være å betjene deltakerkommunene – *omsetningskravet*. Andel av omsetningen til deltakerkommunene må være mer enn 80 % for å være innenfor kravet til utvidet egenregi. Dette er regulert i forskrift om offentlige anskaffelser.

Etter vår kjennskap til 110-sentralene og brann- og redningstjenestene kommer samfunnsansvaret om å drive brann- og skadeforebyggende og skadereduserende arbeid i en «konflikt» med omsetningskravetom å drive i egenregi eller utvidet egenregi. Samtidig ser vi at samarbeidet og arbeidsfordelingen mellom de lokale brannvesen og 110-sentralene er organisert på forskjellige måter både de i mellom; og overfor kundene. Dette påvirker 110-sentralens andel omsetning i utvidet egenregi og andel for salg av tjenester.

Det er utenfor vårt oppdrag, og for tidlig, å beskrive nåværende og framtidig omfang og organisering av tjenester i egenregi og salg av tjenester i det private markedet. Å foreslå en økonomimodell, rolle- og ansvarfordeling vil være en del av prosjektets videre arbeid når tjenesteomfanget er avklart.

Oppsummering
Ved valg av organisering og selskapsform må det tas hensyn til at 110-sentralen både skal utføre lovpålagte oppgaver, utføre tjenester for kommunene og selge tjenester i det private markedet. Selskapsformen må derfor kunne drive forretningsdrift.

4.3 Næringsvirksomhet og offentlig støtte

Kommunene står etter kommuneloven fritt til å engasjere seg i næringsvirksomhet. Kommuneloven inneholder ingen bestemmelser om hvordan virksomheten må organiseres dersom kommunen driver med næringsvirksomhet.

EØS-avtalen legger ingen begrensninger på det offentliges adgang til å eie og å drive næringsvirksomhet, så lenge virksomheten drives innen rammen av EØS-avtalens bestemmelser. Dette innebærer at offentlig eid næringsvirksomhet hverken kan diskrimineres, eller kan gis konkurransefordeler til privat eid virksomhet.

Etter EØS-avtalen, som i hovedsak gjelder som norsk lov etter EØS-loven, er det på visse vilkår forbudt å tildele offentlig støtte til enheter som utøver økonomisk virksomhet. Dette innebærer at dersom kommunene enten selv, eller via andre rettssubjekter, utøver økonomisk aktivitet i markedet, må de gjøre dette på en slik måte at det ikke innebærer tildeling av ulovlig støtte til virksomheten.

Statsstøttereglene kan legge begrensninger på kommunenes adgang til å utøve økonomisk aktivitet i kommunen, inkludert i kommunale foretak, eller i interkommunale samarbeid som er egne rettssubjekter.

EFTAs overvåkingsorgan (ESA) har i flere saker uttalt at enten må den kommersielle aktiviteten skilles ut i egne rettssubjekter, eller så må det etableres regler som sikrer at det ikke kan foregå slik kryssubsidiering. Følgende samlede tiltak antas å være tilstrekkelig for å unngå kryssubsidiering:

- Det må i den interne kontoføringen skilles klart mellom forvaltningsoppgaven og den virksomhet som tilbys i markedet.
- Alle inntekter og kostnader skal fordeles mellom de ulike delene av virksomheten etter konsekvent anvendte og objektivt begrunnede prinsipper.
- Prinsippene for føring av separate regnskaper skal være klarlagt.

Oppsummering
Organiseringen av ny 110-sentral må ta hensyn til at virksomheten finansieres gjennom kommunale tilskudd og inntekter fra salg av tjenester i konkurranse med private. Dette

gjelder uavhengig av selskapsform. Kommunene er sammen ansvarlige for å etablere selskapet og gjennom drift å ha tiltak som hindrer kryssubsidiering.

4.4 Styring og eierskap - 52 kommuner

I et hvert samarbeid må kommunene gi fra seg noe av sin direkte myndighet og innflytelse til de samarbeidende organene. Dette er helt nødvendig for å kunne gjennomføre et samarbeid.

De ulike samarbeidsmodellene gir ulikt rom for styring for de folkevalgte organene. Jo mer selvstendig et samarbeid kan opptre, dess mer indirekte er den folkevalgte styringen og kontrollen. Derfor er det i begrenset grad mulighet til å delegere lovpålagte oppgaver som innebærer offentlig myndighetsutøvelse til forskjellige selskapsformer.

110 Sør-Øst skal dekke 52 kommuner i fire fylker. Selv om det er vedtatt noen kommunesammenslåinger, og antall kommuner vil bli redusert, vil en felles eierstyring for så mange kommuner medføre noen utfordringer. Dette gjelder både ved etablering, vedtak i kommunestyrene om likelydende avtaler, vedtekter eller selskapsavtale, og i den løpende eieroppfølgingen.

Tydelig og gjennomarbeidet avtale mellom kommunene; eventuell selskapsavtale, vedtekter og aksjonæravtale vil legge et godt grunnlag for ønsket styring av valgt organisasjonsform.

Interkommunalt samarbeid med så mange kommuner, må løses gjennom gjensidig forståelse for rollene, felles ansvar for å følge opp og delta i selskapets øverste organ.

5 Økonomi og forretningsmessige forhold

I dette kapitlet er de økonomiske og forretningsmessige forhold vurdert ut ifra hvilke økonomiske forpliktelser kommunene vil ha samt skatte- og avgiftsmessige forhold.

5.1 Økonomiske forpliktelser

Som en del av vurderinger av selskaps-/organisasjonsform er det hensiktsmessig å se på økonomisk ansvar og risiko med henblikk på selskapets forpliktelser. Kommunen vil for eksempel hefte ubegrenset for samtlige forpliktelser til et interkommunalt samarbeid (kommuneloven § 27 og § 28), og hefte ubegrenset for en andel av forpliktelsene til et interkommunalt selskap (IKS). Kommunen vil derimot ha et begrenset ansvar overfor kreditorene til et aksjeselskap (AS). Dette gjelder også for et samvirke hvor risikoen kun er eventuelt innskutt kapital. Dette presenteres ytterligere for hver organisering og selskapsform.

5.2 Skatte- og avgiftsmessige forhold

Selskapsform er av betydning for hvorvidt selskapet er berettiget for momskompensasjon (kompensasjonsloven). Selskapsform kan også være av betydning ved vurdering av begrensninger i skatteplikt, herunder ved en helhetlig vurdering av hvorvidt selskapet har erverv til formål. Se også eget punkt under de ulike selskapsformer samt eget avsnitt om skatt.

Denne rapporten behandler ikke kostnadsberegning eller kostnadsfordeling mellom kommunene.

6 Forhold av betydning for ansatte herunder pensjonsrettigheter

6.1 Virksomhetsoverdragelse

Etableringen av ny 110-sentral der to eksisterende sentraler avvikles, er en virksomhetsoverdragelse etter arbeidsmiljøloven med de rettigheter dette innebærer for de ansatte. Uavhengig av selskapsform vil dette gjelde for den nye arbeidsgiveren. Hver enkelt medarbeider kan velge å takke nei til å bli med i det nye selskapet. For ny arbeidsgiver er det viktig å sikre kompetanse og kapasitet til å utføre lovpålagte og avtalte tjenester fra oppstart for den nye sentralen.

6.2 Arbeidsgiver

De ansatte vil få ny arbeidsgiver. Dette vil være enten Tønsberg kommune eller en organisering som gjør 110-sentralen til et eget rettssubjekt. Det vil være individuelle forskjeller på hva medarbeiderne foretrekker. I 110-Telemark er Skien kommune arbeidsgiver. For Vestviken 110 er det interkommunale selskapet arbeidsgiver.
I og med at en del medarbeidere vil få lengre reise mellom bolig og arbeidsplass, vil konsekvenser av slike forhold måtte vektlegges for nye arbeidsgiver.

Det vil være naturlig å foreta en harmonisering av lønns- og arbeidsvilkår for at kollegaer i samme sentral skal ha mest mulig like betingelser. Et eget rettssubjekt kan i noen tilfelle gjennomføre dette lettere enn i en kommune.

6.3 Sikkerhetsklarering

Den samlokaliserte sentralen anses som et "beskyttet område" i medhold av informasjonssikkerhetsforskriften § 6-5. Beskyttet område er et område hvor det behandles eller oppbevares sikkerhetsgradert informasjon eller sikkerhetsgodkjente informasjonssystemer. Det følger av informasjonssikkerhetsforskriften § 6-8 at "Personell som gis permanent adgang" til beskyttet område skal være sikkerhetsklarert. I dette ligger at samtlige 110-operatører (faste ansatte og vikarer) må sikkerhetsklareres.

Når det gjelder andre funksjoner på sentralen utover 110-operatørfunksjonen, vil det være opp til anmodende myndighet å vurdere om disse funksjonene skal sikkerhetsklareres. Så lenge funksjonene ikke har "permanent adgang" til beskyttet område vil det ikke være et krav om sikkerhetsklarering.

Medarbeidere i dagens to sentraler som ikke blir sikkerhetsklart kan ikke arbeide i 110-sentralens beskyttede område. Iverksetting av sikkerhetsklarering bør skje så snart det er formelt og praktisk mulig.

DSB har avklart følgende om ansvarsfordelingen i sikkerhetsklareringen:
Anmodende myndighet: 110-sentralen i Tønsberg
Klareringsmyndighet: Sør-Øst politidistrikt
Autorisasjonsmyndighet: Fylkesmannen i Oslo og Akershus for Vestre Viken og Fylkesmannen i Rogaland for 110 Telemark.

6.4 Pensjon – særaldersgrense

Pensjon og særaldersgrenser er tema som drøftes for brann- og redningstjenesten og 110-sentralene i KS, KS Bedrift og KLP for tiden. Innenfor brann- og redningstjenestene

praktiseres ulike særaldersgrenser. Det samme gjelder i 110-sentralene. Til sammenlikning er særaldergrensen 60 år i politiets operasjonssentral, og 65 år i helsetjenestens 113-sentral. For 110-sentraler er aldersgrensen 70 år for alle ansatte. Aldersgrensene praktiseres ulikt for vaktmannskapene i 110-sentralene i landet. Aldersgrensen for disse varierer mellom 60 og 70 år. Uavhengig av organisering vil dette være et tema for 110 Sør Øst.

For begge dagens sentraler er det inngått personlige avtaler om særaldersgrense for alarmoperatørene. 110-Telemark har pensjon gjennom Skien kommunale Pensjonskasse og aldersgrense 60 år for operatørene, og 65 og 70 år for administrasjonen. Vestviken 110 IKS har pensjon gjennom Drammen kommunale pensjonskasse og aldersgrense 65 år for operatørene, og 70 år for administrasjonen.

Individuelle pensjonsrettigheter vil ved en virksomhetsoverdragelse normalt følge med over til ny arbeidsgiver. I og med at dette gjelder uavhengig av selskapsform, og det krever kjennskap til de enkelte avtalene, har vi ikke gått nærmere inn på dette. En vurdering av framtidig pensjonsleverandør, og samordning med de to kommunale pensjonskassene og eventuell ny pensjonskasse, tilhører ny arbeidsgiver.

Ny arbeidsgiver må påregne kostnader til en slik egenfinansiert lokal pensjonsordning.

7 Forvaltningsloven

Forvaltningsloven gjelder for all virksomhet som drives innenfor kommunen som eget rettssubjekt. Selskaper omfattes som utgangspunkt ikke av forvaltningsloven. Dersom de har så tett tilknytning til forvaltningen at de kan anses å være «organer for stat eller kommuner», vil forvaltningsloven likevel gjelde.

Grensedragningen beror på en helhetsvurdering. Relevante vurderingstemaer er selskapsform, formålet og bakgrunnen for opprettelsen, hva slags virksomhet selskapet driver, om selskapet har monopolvirksomhet, og om den må regnes som et ledd i gjennomføringen av kommunal politikk. Det sentrale vurderingstemaet vil være hvor sterk reell tilknytning det er mellom selskapet og forvaltningen.

Primæroppgavene for 110-sentralen er lovpålagt offentlig tjenesteproduksjon utført i en rettslig monopolsituasjon finansiert med offentlige midler.

<u>Oppsummering</u>
110-sentralen omfattes av forvaltningsloven uavhengig av selskapsform.

8 Offentlighetsloven

Offentlighetsloven gjelder for kommunalt eide selskaper dersom det offentlige har eierandeler som gir rett til mer enn halvparten av stemmene i det øverste organet, eller direkte eller indirekte har rett til å velge mer enn halvparten av medlemmene med stemmerett i det øverste organet. Offentlighetsloven gjelder likevel ikke for offentlig eide selskaper som hovedsakelig driver næringsvirksomhet i direkte konkurranse med og på samme vilkår som private.

Uavhengig av selskapsform vil offentlighetsloven gjelde for 110-sentralen. To sentrale konsekvenser er at protokoller fra styremøter er offentlige og at det er journalføringsplikt

etter arkivloven. Offentlighetsloven åpner for å unnta offentlighet ut fra lovens bestemmelser om dette.

Oppsummering
110-sentralen omfattes av offentlighetsloven uavhengig av organisering og selskapsform.

9 Pågående utredninger om mulige lovendringer

Det pågår arbeid med å endre lover og forskrifter. Noe har pågått over tid, og det er ukjent når endringene fremmes for Stortinget. Dette gjelder i denne sammenheng:

- Lov om interkommunale selskap – blant annet med tanke på å unngå kryssubsidiering. Forslag som har vært på høring innebærer at interkommunale selskap blir mer lik dagens aksjeselskap.

- Kommuneloven – i denne sammenheng forhold som gjelder kommunen som markedsaktør og interkommunale samarbeid.

- Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen. Dimensjoneringsforskriften er det juridiske grunnlaget for hvordan Kommune-Norge skal organisere og dimensjonere brann- og redningstjenesten. Den er derfor styrende for handlefriheten som kommunene har med hensyn til hvordan de ønsker å organisere brann- og redningstjenesten.
  DSB skal levere sin innstilling til Justis- og beredskapsdepartementet innen utgangen av oktober 2017.

- Det er klare tendenser til å danne større brann- og redningstjenester og å styrke kompetansen både faglig, operativt og innenfor ledelse. Dette omfatter også personalet i 110-sentralene. Et eksempel på dette er etableringen av fagskole også for 110-operatører.

10 Alternative organisasjonsformer

I kapittel 11 - 19 omtaler vi alternative organisasjonsformer som benyttes eller er aktuelle for 110 Sør-Øst. Vi vurderer de mest aktuelle styrkene og svakhetene og gir anbefaling.

I kapitlene nedenfor skriver vi «Tønsberg kommune» som er vertskommunen ved eventuelle vertskommunesamarbeid. Vi har ikke foretatt noen vurdering av Tønsberg kommune. Formuleringen benyttes kun fordi det i dette tilfellet er én aktuell vertskommune ut fra samlokaliseringen med politiet i Tønsberg, og ut fra oppdraget Tønsberg kommune har fått fra DSB.

11 Kommunalt foretak

Kommunalt foretak, regulert i kommunelovens kapittel 11, er ikke eget rettssubjekt. Det vil være en del av Tønsberg kommune. Kommunestyret selv vedtar opprettelsen, fastsetter vedtekter og velger styret på minst tre medlemmer. Foretaket ledes av styret

og daglig leder. Styret kan være sammensatt av personer fra kommunene som inngår i 110 Sør-Øst. Vedtektene regulerer foretakets formål og styrets ansvar og myndighet.

Vurdering
Tønsberg kommune vil være arbeidsgiver, og alene forplikte 110-sentralen juridisk og økonomisk.

Hver av de 51 kommunene må inngå en avtale med foretaket om 110-tjenestene. Dette må reguleres gjennom vedtektene og en tjenesteavtale. I henhold til kommuneloven vil kommunene ikke ha påvirkning gjennom et eget eierorgan. Dette kan løses gjennom avtale om et samarbeidsmøte med alle kommunene samlet en eller flere ganger i året. Styringen og eierskapet for kommunene vil likevel være begrenset.

Et kommunalt foretak er tilrettelagt for å drive forretningsmessig virksomhet. Foretaket kan gis anledning til å eie et interkommunalt selskap eller aksjeselskap som kan drive den forretningsmessige virksomheten mens foretaket er ansvarlig for de lovpålagte tjenestene. Dette gir mulighet til å skille lovpålagte oppgaver fra de forretningsmessige oppgavene. 110-sentralen er en liten virksomhet både hva gjelder antall ansatte og økonomisk. En deling av virksomheten i to organisasjonsformer mener vi fører til stor ressursbruk til styring og kontroll og til å administrere selskapene.

Rådmannen har innenfor styrets myndighetsområde ikke instruksjons- eller omgjøringsmyndighet overfor foretakets daglige leder. Rådmannen skal ha anledning til å uttale seg om saker som skal behandles av kommunestyret før styret fatter vedtak. Vår erfaring er at kommunale foretak krever en god forståelse av rollene til kommunestyret, styret, daglig leder og rådmannen for en optimal drift av de kommunale oppgavene. Denne kompleksiteten øker når så mange andre kommuner skal være avtaleparter og finansiere 110-sentralen.

Anbefaling
KS-Konsulent legger vekt på at de deltakende kommunene skal ha en bedre mulighet til eierstyring enn kommunalt foretak gir anledning til. Vi anbefaler ikke å organisere som kommunalt foretak.

12 Avtalebasert samarbeid

Kommunene står fritt til å inngå privatrettslige avtaler seg imellom om kjøp og salg av tjenester. Det kan gjelde både tjenester for å oppfylle lovpålagte og frivillige kommunale oppgaver. Slike avtalebaserte samarbeidsordninger har ikke noen organisatorisk overbygning, og vil kun være regulert gjennom den konkrete avtalen.
For 110 Sør-Øst vil en samarbeidsavtale mellom Tønsberg kommune og de øvrige kommunene regulere samarbeidet. Det finnes ingen regulering av avtalens minimumsinnhold. Avtalen må vise hvilke oppgaver som skal løses, hva kommunen skal betale, hvordan dette årlig skal reguleres og ansvar og roller partene i mellom.

Et alternativ er at noen kommuner inngår samarbeidsavtale, mens andre er deltakere i et samarbeid eller et selskap. Dette kan være aktuelt for de kommunene som velger å utføre de fleste ikke lovpålagte oppgavene på annen måte enn i 110-sentralen.

Vurdering
Tønsberg kommune vil være arbeidsgiver, og vil alene forplikte 110-sentralen juridisk og økonomisk. Merverdiavgiftskompensasjonsloven gjelder på lik linje med den øvrige kommunale driften.

Tønsberg kommune vil organisere 110-sentralen i den kommunale organisasjonsstrukturen. Tønsberg kommune kan opprette et aksjeselskap for å drive den forretningsmessige delen av 110-sentralen. Dette gir mulighet til å skille lovpålagte oppgaver fra de forretningsmessige oppgavene. 110-sentralen er en liten virksomhet både hva gjelder antall ansatte og økonomisk. En deling av virksomheten i to organisasjonsformer mener vi fører til en for stor ressursbruk til styring og kontroll og til å administrere selskapene.

Denne måten å organisere på gir Tønsberg kommune stor frihet til å organisere tjenesten. Løsningen kan medføre store variasjoner i avtalestrukturen for kommunene; og dermed tjenesteleveransen fra 110-sentralen. Dette kan gi en krevende arbeidssituasjon både administrativt og for alarmoperatørene.

Deltakerkommunene vil ikke ha formell styring og kontroll med 110-sentralen.

Anbefaling
KS-Konsulent legger vekt på at de deltakende kommunene skal ha en bedre mulighet til eierstyring enn avtalebasert samarbeid gir anledning til.
Vi anbefaler ikke å dele virksomheten i en kommunal enhet og et eget rettssubjekt.

13 Vertskommune-modellen

Vertskommunesamarbeid er organisert slik at en vertskommune får overført myndighet til å utføre oppgaver på vegne av en eller flere deltakerkommuner. Vertskommune-modellen er en lovfestet samarbeidsmodell i kommunelovens kapittel 5. Formålet med denne samarbeidsmodellen er samarbeid for lovpålagte og individrettede tjenester. Samarbeidet kan være administrativt organisert eller gjennom folkevalgt nemnd. Disse to samarbeidsformene er regulert i henholdsvis kommunelovens §§ 28-1 b og 28-1 c. En folkevalgt nemnd skal være representert med to eller flere representanter fra hver av deltakerkommunene.

Vertskommunesamarbeid er ikke eget rettssubjekt, men en del av vertskommunen som subjekt.

Vurdering
Tønsberg kommune vil være arbeidsgiver, og vil alene forplikte 110-sentralen juridisk og økonomisk. Tønsberg kommune vil organisere 110-sentralen i den kommunale organisasjonsstrukturen.

Merverdiavgiftskompensasjonsloven gjelder på lik linje med den øvrige kommunale driften.

Det økonomiske oppgjøret mellom kommunene og vertskommunen skal angis i samarbeidsavtalen.

Nærmere regler for uttreden og avvikling av samarbeidet skal også angis i samarbeidsavtalen. Hver deltaker kan si opp deltakerforholdet sitt med ett års skriftlig varsel, men er deltakerkommunene enige, kan samarbeidsforholdet oppløses raskere.

Tønsberg kommune kan opprette et aksjeselskap for å drive den forretningsmessige delen av 110-sentralen. Dette gir mulighet til å skille lovpålagte oppgaver fra de forretningsmessige oppgavene.

Ingen av de to vertskommunemodellene er egnet til forretningsmessig virksomhet.

Anbefaling
KS-Konsulent anbefaler ikke vertskommune som organisering for 110 Sør-Øst.
Vi anbefaler ikke å dele virksomheten i et vertskommunesamarbeid og et eget rettssubjekt.

14 Kommunesamarbeid § 27 som egen enhet i Tønsberg kommune.

Kommuneloven § 27 gir hjemmel for kommunene til å etablere et interkommunalt styre for å løse felles oppgaver. Loven stiller krav til at det skal være vedtekter for det interkommunale styret. Et felles interkommunalt styre kan få myndighet til å treffe avgjørelser som gjelder virksomhetens drift og organisering.

Vurdering
Alle deltakerne skal være med i styret. Det er anledning til å velge et underutvalg under styret. På denne måten er styret det overordnede organet med møte 1 – 2 ganger per år. Underutvalget velges av styret, og får ansvar innenfor rammen av avtalen som bør regulere styrets ansvar og myndighet. Et slikt styre som overordnet organ med 52 medlemmer, og et underutvalg som det operative styret, vil være en ordning som kan sammenliknes med representantskapet og styret i et Interkommunalt selskap. Vedtektene kan gi bestemmelser om styret tilsvarende som for et representantskap. 110-Telemark er organisert som et interkommunalt samarbeid etter § 27 i kommuneloven. Årsmøtet med en representant fra hver kommune er øverste organ. Årsmøtet er beslutningsdyktig dersom halvparten av de deltakende kommunene er til stede. Loven må forstås slik at vertskommunen rapporterer til årsmøtet.

Styret er å betrakte som et folkevalgt organ i henhold til KL § 29 nr. 3, og saksbehandlingsreglene i kommuneloven gjelder dermed som utgangspunkt.

Oppsigelse av avtale om interkommunalt styre kan bringes inn for departementet, som kan gi pålegg om at samarbeidet skal fortsette i et nærmere bestemt tidsrom eller inntil videre, der samfunnsmessige interesser eller hensynet til samarbeidende kommuner tilsier dette.

Tønsberg kommune vil være vertskommune og arbeidsgiver. Tønsberg kommune vil organisere 110-sentralen i den kommunale organisasjonsstrukturen.

§ 27 i kommuneloven inneholder ikke bestemmelser om deltakernes ansvar for virksomhetens forpliktelser. Dette anbefales regulert i vedtektene. Hvis ikke, vil Tønsberg kommunen alene forplikte 110-sentralen juridisk og økonomisk.

Minimumskravet til vedtektene regulerer blant annet at det skal avtales hvorvidt deltakerkommunene skal gjøre innskudd til virksomheten, og hvorvidt styret har myndighet til å ta opp lån eller på annen måte pådra deltakere økonomiske forpliktelser.

Om ikke vedtektene sier noe annet, kan den enkelte kommune med ett års skriftlig varsel si opp sitt deltakerforhold i et interkommunalt samarbeid og kreve seg utløst av det. Utløsningssummen fastsettes til andelens nettoverdi ved oppsigelsesfristens utløp, men ikke til mer enn verdien av de midler vedkommende kommune har skutt inn.

Et interkommunalt samarbeid er en del av kommunen, og ikke i skatteposisjon. Samarbeidet vil være omfattet av merverdiavgiftskompensasjonsloven på lik linje med den øvrige kommunale driften.

Organisering etter § 27 som kommunal enhet er planlagt for et oppgavesamarbeid; og ikke forretningsmessig drift. Med den tjenesteprofilen som foreslås, vil ikke denne organiseringen være aktuell. Modellen passer bedre for lovpålagte oppgaver og tjenester utført i utvidet egenregi. Vertskommunen kan eie et eget rettssubjekt for forretningsmessige formål.

I forslag til ny kommunelov foreslås endringer for § 27. Som ny betegnelse foreslås kommunalt oppgavefellesskap. Kravene til innhold i avtalen øker; herunder at det avklares om det er et eget rettssubjekt. Videre foreslås en fire års overgangsperiode for å omdanne til et kommunalt oppgavefellesskap.

Anbefaling
KS-konsulent anbefaler ikke interkommunalt samarbeid etter kommunelovens § 27 fordi 110 Sør Øst også skal drive forretningsmessig virksomhet.

15 Kommunesamarbeid § 27 som egen selvstendig juridisk enhet

Et § 27-samarbeid kan være en del av den enkelte deltakerkommunen eller et eget rettssubjekt. Dette må framgå av vedtektene. I dette kapitlet omtales organiseringen som eget rettssubjekt. For øvrig vises til foregående kapittel.

Vurdering
Som eget rettssubjekt vil styret, hvis ikke annet er nedfelt i vedtektene, være arbeidsgiver og kunne forplikte juridisk og økonomisk. Det samme gjelder muligheten til å eie et annet selskap. Selv om modellen er tenkt for lovpålagte oppgaver og tjenester utført i utvidet egenregi, er det mulig for et § 27-samarbeid som eget rettssubjekt å drive forretningsmessig virksomhet.

Anbefaling
KS-Konsulent mener at § 27-samarbeid som eget rettssubjekt er bedre egnet for 110 Sør-Øst enn et § 27-styre med Tønsberg kommune som vertskommune. Hvis denne modellen velges, må vedtektene omfatte flest mulig av kravene til et interkommunalt selskap (IKS) etter lov om interkommunale selskap. Når vi ikke anbefaler denne organiseringen, skyldes det lovens avgrensning til å løse felles oppgaver og ikke å drive forretningsdrift. Når styrets myndighet i tillegg er avgrenset til virksomhetens drift og organisering, mener vi dette ikke er den beste organiseringen.

Vi anbefaler ikke å dele virksomheten i et § 27-samarbeid og et eget rettssubjekt.

16 Interkommunalt selskap - IKS

Et selskap for interkommunalt samarbeid kan opprettes etter lov om interkommunale selskaper. Deltakerne er kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskap. Et interkommunalt selskap er et eget rettssubjekt som er utskilt fra den enkelte deltakerkommune. Lov om interkommunale selskap er utformet med tanke på virksomhet som har egne inntekter, typisk næringsvirksomhet. Eksempler på virksomhet organisert som interkommunalt selskap er revisjon, renovasjon, energi, brannvesen, havnevesen og vann- og avløp. Det er et krav om at det interkommunale selskapet har egen selskapsavtale; IKS-loven § 4. Det er minimumskrav til innhold, og hvert kommunestyre må selv vedta avtalen.

Representantskapet er øverste organ og har minst én representant fra hver av deltakerkommunene. Denne skal ha personlig varamedlem. Hver representant har én stemme med mindre noe annet er fastsatt i selskapsavtalen. I så tilfelle benyttes stemmeandel tilsvarende innbyggerandelen for hver deltaker. Representantskapet er beslutningsdyktig når minst halvdelen av medlemmene er til stede, og disse representerer minst to tredjedeler av stemmene.

Representantskapet skal ha minimum 2 møter i året, og det er regulert hvilke saker organet skal vedta. Dette er årsbudsjett og økonomiplan, samt årsregnskap og årsrapport. Selskapsavtalen kan regulere flere saker som skal behandles i representantskapet.

Styret er et obligatorisk organ med minst tre medlemmer, og velges av representantskapet. Styret er ansvarlig for forvaltningen av selskapet. Hvis ikke annet er bestemt, ansetter styret daglig leder.

Kommunens økonomiske forpliktelser

Den enkelte deltakerkommune hefter ubegrenset for en prosent- eller brøkdel av selskapets forpliktelser. Den enkelte deltakers ansvar for selskapsforpliktelsene svarer til deltakerens eierandel i selskapet med mindre annet fremgår av selskapsavtalen. At den enkelte deltakers ansvar er ”ubegrenset” innebærer at deltakeren hefter med hele sin formue - både andel av selskapsformen og den øvrige formuen - for sin del av selskapets totale forpliktelser.

En selskapskreditor må først gjøre sitt krav gjeldende mot selskapet. Dersom kreditor ikke oppnår dekning av selskapet innen 14 dager regnet fra påkrav, kan kreditor kreve den enkelte deltaker direkte for deltakerens andel av forpliktelsen. Den enkelte deltaker plikter ikke å gjøre innskudd i selskapet i større utstrekning enn det som følger av selskapsavtalen eller loven. Selskapene kan derfor ikke uten særskilt hjemmel i selskapsavtalen kreve at deltakerne f.eks. skal dekke underskudd eller bidra med nye midler til utvidelse av virksomheten. Omfanget av en eventuell innskuddsplikt skal være uttømmende regulert i selskapsavtalen. Plikt til å foreta andre ytelser overfor selskapet må også være avtalt og ligge innenfor rammene av gjeldende lovgivning.

Interkommunale selskap skal sette opp et årsbudsjett slik at det gir et realistisk bilde av virksomheten og det forventede økonomiske resultatet av driften. Er det grunn til å anta budsjettavvik, skal styret straks gi melding til representantskapet som skal behandle saken. Styret skal redegjøre for grunnen til budsjettavviket og legge frem forslag til revidert budsjett. Representantskapet skal en gang i året vedta selskapets økonomiplan

som skal gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter, samlede gjeldsbyrde og prioriterte oppgaver de 4 neste regnskapsårene.

Selskapet kan ikke ta opp lån med mindre det er særskilt fastsatt i selskapsavtalen at selskapet skal ha slik adgang. Når det foreligger slik adgang, skal det i selskapsavtalen være fastsatt en høyeste ramme for selskapets samlede låneopptak. Selskapet kan ta opp lån for å finansiere investeringer i bygninger, anlegg og varige driftsmidler til eget bruk, og for å konvertere eldre lånegjeld. Det kan ikke tas opp lån for den delen av anskaffelseskost som tilsvarer rett til kompensasjon for merverdiavgift. Selskapet kan ta opp likviditetslån eller inngå avtale om likviditetstrekkrettighet.

Selskapets samlede lånegjeld skal avdras med like årlige avdrag. Gjenstående løpetid for selskapets samlede gjeldsbyrde kan ikke overstige den veide levetiden for selskapets anleggsmidler ved siste årsskifte. Selskapets likviditetslån skal være gjort opp senest når årsregnskapet fastsettes. Ved regnskapsunderskudd som etter økonomiplanen skal dekkes over flere år, kan løpetiden for likviditetslånet forlenges tilsvarende inndekningsperioden. Selskapet kan ikke stille garanti eller pantsette sine eiendeler til sikkerhet for andres økonomiske forpliktelser.
Selskapet skal forvalte sine midler slik at tilfredsstillende avkastning kan oppnås, uten at det innebærer vesentlig finansiell risiko, og under hensyn til at selskapet skal ha midler til å dekke sine betalingsforpliktelser ved forfall. Utdeling av selskapets midler besluttes av representantskapet etter forslag fra styret eller med styrets samtykke etter at regnskapet for siste regnskapsår er fastsatt. Utdeling kan bare besluttes dersom midlene ikke trengs til betaling av selskapsforpliktelser eller til selskapets virksomhet. Utdeling kan ikke besluttes ensidig av representantskapet, herunder utdeling utover det beløp som er foreslått eller akseptert av styret. Representantskapet kan imidlertid redusere utdelingen eller beslutte at et forslag om utdeling ikke skal etterkommes. Det skal i så fall gjøres vedtak om ny disponering av midlene.

Skatte- og avgiftsmessige forhold
I tråd med skatteloven § 2.2 er interkommunale selskap, jfr. lov om interkommunale selskap, skattepliktige. Selskapet vil være omfattet av kompensasjonsloven (Lov av 12. desember 2003 nr. 108 om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv.). Avhengig av omfanget av salg av andre tjenester må en vurdere om selskapet omfattes av lov om merverdiavgift i tillegg og vurdere tilleggsregistrering.

<u>Vurdering</u>
IKS er eget rettssubjekt. Selskapsformen er egnet for forretningsmessig virksomhet i et samarbeid mellom kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskap.

Denne selskapsformen gir kommunene god mulighet til eierstyring og kontroll med selskapet. Dette skjer gjennom utarbeidelse av selskapsavtalen, lovens krav til saker som skal behandles i representantskapet, valg av styremedlemmer, leder og nestleder og ved revidering av selskapsavtalen. Antall deltakere er imidlertid en utfordring både ved første gangs behandling, og fordi revidering skal vedtas i så mange kommunestyrer. Der det er interkommunale brann- og redningstjenester organisert som IKS, kan disse være deltakere i et eventuelt 110 Sør-Øst IKS. Dette kan redusere antall deltakere noe.

Selskapets styre vil være formell arbeidsgiver. På samme måte som i aksjeselskap kan de ansatte kreve å få velge styremedlemmer av og blant de ansatte dersom det er flere enn 30 ansatte. Ved færre en 30 ansatte har representant for de ansatte møte og talerett i henhold til kommunelovens 26. nr. 1.

Alle kommunene får ved IKS en lik rolle. Kommunene forholder seg til representantskapet som likeverdige deltakere, og ikke til en vertskommune.

Lov om interkommunale selskap er under vurdering for å kunne forhindre en skjult subsidiering eller ulovlig og konkurransevridende offentlig støtte til IKSene. Forslagene til endring er blant annet at det blir stilt krav til egenkapital og likviditet slik som i aksjeselskap. Dersom de foreslåtte endringene blir vedtatt, vil IKS bli mer likt et aksjeselskap enn i dag. Etter vår vurdering er interkommunalt selskap en meget godt egnet selskapsform for 110 Sør-Øst.

Anbefaling
KS-Konsulent anbefaler interkommunalt selskap (IKS) etter lov om interkommunale selskap som selskapsform for 110 Sør Øst.

17 Utvidelse av Vestviken 110 IKS

Det er fullt mulig å utvide dagens Vestviken 110 IKS med flere deltakere ved at Telemark-kommunene går inn i selskapet. En utvidelse med flere deltakere Vestviken 110 IKS har skjedd tidligere.

Ved opptak av nye deltakere må ansvarsdelen endres, og nye deltakere vil bli ansvarlige etter sin andel også for selskapets eldre gjeld dersom inkke annet framgår av selskapsavtalen.

Vurdering
Vi antar at en utvidelse av nåværende Vestviken IKS vil være lettere å gjennomføre fordi selskapet allerede eksisterer, har gjennomført slike utvidelser tidligere, og er et selskap som har erfaring med denne organiseringen og med den samlede tjenesteporteføljen i den nye 110-sentralen.

Nåværende ansatte i Vestviken 110 beholder samme arbeidsgiver. Ansatte i 110 Telemark kommer under bestemmelsen om virksomhetsoverdragelse.

For ytterligere vurderinger viser vi til kapitlet foran.

Et moment til vurdering blant kommunene er et eventuelt ønske om å starte et helt nytt selskap. Å starte med «blanke ark» er noen ganger viktigere enn å bygge videre på eksisterende organisering.

Anbefaling
KS-Konsulent anbefalte i forrige kapittel interkommunalt selskap (IKS) som selskapsform. Så sant det ikke er tungtveiende grunner til noe annet blant flertallet av deltakende kommuner, anbefaler vi å utvide Vestviken 110 IKS.

18 Aksjeselskap AS

Interkommunalt samarbeid gjennom aksjeselskaper er regulert av aksjeloven. Loven er utformet med tanke på virksomheter som har egne inntekter og som driver næringsvirksomhet.

Oppgaver som kan løses gjennom aksjeselselskaper er begrenset og brukes ofte på områder der det er åpnet for privat oppgaveløsning. Særlov åpner i liten grad for bruk av aksjeselskap. Offentlig myndighetsutøvelse kan ikke delegeres til slike aksjeselskap.

Kommuner kan delta i aksjeselskaper sammen med andre kommuner og fylkeskommuner, men også sammen med andre offentlige rettssubjekter eller private. Vedtak om å etablere et aksjeselskap ved å overføre en eksisterende kommunal virksomhet til aksjeselskapet, vil som regel være en så sentral beslutning at vedtaket må treffes av kommunestyret selv.

Organisering av samarbeid i et aksjeselskap innebærer at den demokratiske styring og kontroll skjer indirekte gjennom generalforsamlingen og oppnevning av styret for virksomheten. Kommunestyret vil kunne treffe vedtak om hvordan kommunen skal stemme i en bestemt sak. Vedtaket vil være bindende for kommunens representanter på generalforsamlingen. Kommunestyret har ingen direkte innflytelse på hvordan et aksjeselskap skal forvaltes. Det kan imidlertid vedtektsfestes at visse saker skal behandles av generalforsamlingen. Kommunestyret kan øve innflytelse på selskapets drift på andre måter. For eksempel ved å stille vilkår for eventuelt kommunalt tilskudd til selskapet.

Kommunens økonomiske forpliktelser
Aksjelovens § 1-2 innehar bestemmelser om ansvarsbegrensning for aksjeeierne. Aksjeeierne hefter ikke overfor kreditorene for selskapets forpliktelser. Aksjeeierne plikter ikke å gjøre innskudd i selskapet eller i tilfelle i selskapets konkursbo i større utstrekning enn det som følger av grunnlaget for aksjetegningen. Kommunens økonomiske ansvar og risiko vil således i utgangspunktet kun være knyttet til den innskutte kapitalen. Utdeling fra selskapet kan bare skje etter reglene om utbytte, kapitalnedsetting, fusjon eller fisjon av selskaper, og tilbakebetaling etter oppløsning. Som utdeling regnes enhver overføring av verdier som direkte eller indirekte kommer aksjeeieren til gode.

Aksjelovens kapittel 8 regulerer utdeling av utbytte. Beslutning om utdeling av utbytte treffes av generalforsamlingen etter at styret har lagt frem forslag om utdeling eller annen anvendelse av overskudd. Det kan ikke besluttes utdelt høyere utbytte enn styret har foreslått eller godtar. Generalforsamlingen kan etter godkjenning av årsregnskapet for siste regnskapsår, gi styret fullmakt til å beslutte utdeling av utbytte på grunnlag av selskapets årsregnskap. Fullmakten kan ikke gjelde for lengre tid enn frem til første ordinære generalforsamling. Innenfor rammen av aksjeloven kan det vedtektsfestes handlingsregler for disponering av, herunder utdeling av utbytte. Dersom selskapet ved sin virksomhet ikke skal ha til formål å skaffe aksjeeierne økonomisk utbytte, skal vedtektene inneholde bestemmelser om anvendelse av overskudd og av formuen ved oppløsning.

Skatte- og avgiftsmessige forhold
I tråd med skatteloven § 2.2 er alle aksjeselskap skattepliktige. Selskapet vil selge 110-tjenester og eventuelt andre tjenester til kommunene. Lov om merverdiavgift omfatter salg av varer og tjenester og vil komme til anvendelse.
Merverdiavgiftskompensasjonsloven kommer ikke til anvendelse. Denne gjelder i det vesentlige der kommunestyret er overordnet organ, eller organisasjonsformer omfattet av kommunale særlover.

<u>Vurdering</u>
Et aksjeselskap er egnet for 110 Sør-Øst slik oppgaveporteføljen er foreslått.

Selskapets styre vil være formell arbeidsgiver. De ansatte kan kreve å få velge styremedlemmer av og blant de ansatte dersom det er flere enn 30 ansatte.

Eierstyringen vil skje gjennom vedtekter, aksjonæravtale og generalforsamling. Kommunestyrene må fatte vedtak om etableringen og vedtektene. Kommunene vil påvirke gjennom generalforsamling. I IKS må representanten eller vararepresentant

møte i representantskapet. Kommunene kan til generalforsamling la andre møte med fullmakt. Når så mange kommuner skal delta, vil dette gjøre det lettere å sikre innflytelse for hver kommune. Representantskapet i et IKS kan oppleve ikke å være beslutningsdyktig. Sjansen for dette er betydelig mindre i et aksjeselskap.

Anbefaling
KS Konsulent mener aksjeselskap er bedre egnet til 110 Sør-Øst enn alle former for interkommunalt samarbeid etter kommunelovens bestemmelser. Aksjeselskapet er egnet for forretningsmessig virksomhet i et marked. Den sikrer god eierstyring, men likevel svakere enn for IKS. IKS-loven har krav om vedtak av årsbudsjett og økonomiplan i representantskapet. Dette gir mulighet for en tettere kontroll og oppfølging av selskapets utvikling gjennom et IKS.

19 Anbefalinger

KS Konsulent anbefaler ut fra en samlet vurdering interkommunalt selskap som organisering og selskapsform. Vestviken 110 er IKS i dag, og 110-Telemark har organisert sitt § 27-styre med klare likhetstrekk til et interkommunalt selskap. Dette er derfor en kjente organiseringer for kommunene, og for 110-sentralenes ledere og medarbeidere og brann- og redningstjenestene.

Når vi anbefaler IKS fram for AS, skyldes det i hovedsak vår erfaring. Denne viser at kommunene som deltar i selskap der de selv skal yte et betydelig tilskudd til driften, ønsker en best mulig eierstyring og kontroll med selskapets drift og utvikling. Lov om interkommunale selskap, og særlig bestemmelsene om representantskapet, gir dette grunnlaget.

Uavhengig av organisering vil det faktum at 52 kommuner skal ha en best mulig felles eierstyring av selskapet være en utfordring. Antallet kommuner vil bli færre; likevel vil antallet kommuner by på koordineringsutfordringer i forkant av representantskapsmøtene. Å sikre felles formål, mål og resultatkrav vil gjelde alle organiseringer der 110-sentralen er eget rettssubjekt. I et administrativt vertskommunesamarbeid eller et rent avtalebasert samarbeid om kjøp og salg av tjenester vil slik felles eierstyring være uaktuelt.

Når det gjelder organisering og daglig drift av selskapet mener vi det er en fordel å organisere 110-sentralen uavhengig av et brannvesen. Dette kan skje for alle modeller. I en vertskommunemodell vil imidlertid organisering knyttes til kommunens ledelses- og organisasjonsstruktur. Vår begrunnelse er at med 26 brannvesen i 110-regionen, vil det være en fordel ikke å ha bindinger til ett brannvesen. Det er imidlertid faglige fordeler ved å tilhøre et brannfaglig kompetansemiljø; også med tanke på rekruttering.

I og med den endelige tjenesteporteføljen ikke er vedtatt, kan vi vanskelig være eksakte på anbefalinger om kryssubsidiering og offentlig støtte. Det samme gjelder for skatt og avgiftsmessige forhold knyttet til salg av tilleggstjenester. Vi har i våre beskrivelser ønsket å vise forhold som må vektlegges, og har benyttet disse ved å anbefale interkommunalt selskap.

Spørsmål om kommunen som markedsaktør, offentlig støtte, skatt og avgifter er tema som har stor oppmerksomhet for 110-sentralene. Vi anbefaler derfor en egen vurdering av disse forholdene når tjenesteprofilen og selskapsform er valgt. Videre er det mulig å be om en bindende forhåndsuttalelse fra skatteetaten om skatt, merverdiavgifts og kompensasjon for merverdiavgift. En slik uttalelse er bindende for skatteetaten dersom

selskapet innretter seg helt etter hvordan det er skissert i forespørselen til skatteetaten.

For de kommunene som har vedtatt slå seg sammen, anbefales det å behandle saken i fellesnemnda før den legges fram for kommunestyrene.

20 Kilder

- Brev DSB til kommuner, brannsjefer og ledere av 110-sentralene, «Vedtak om nye 110-regioner og samlokalisering av nødmeldingstjenesten», datert 15.03.16
- Årsberetning 2016 Brannalarmsentralen 110-Telemark
- Prosjektgruppas forslag til tjenester i 110 Sør-Øst, datert
- Stortingsvedtak 10.06.15
- Innstilling 306 S (2014-2015)
- Proposisjon 61 LS (2014-2015)
- Brann- og eksplosjonsvernloven
- Kommuneloven
- Lov om interkommunale selskap
- Lov om aksjeselskap
- Forskrift om offentlige anskaffelser
- Skatteloven
- Lov om merverdiavgift
- Kompensasjonsloven
- NOU 2016: 4 Ny kommunelov

ROLLAG KOMMUNE

Rollag	:	20.11.2017
Arkiv	:	K70
Saksmappe	:	2017/848
Avd.	:	Utvikling
Saksbehandl	:	Ellen Skarsten

Høring - forslag til endringer i vannforskriften og naturmangfoldloven

MØTEBEHANDLING:		
Utvalg	***Møtedato***	***Utvalgssak***
Næring, Miljø, Ressurs	28.11.2017	78/17
Kommunestyre	18.12.2017	65/17

Utvalgsleders forslag til vedtak:

1. Rollag kommune støtter ikke forslaget om å flytte plan- og prosessansvaret fra Fylkeskommunen til Fylkesmannen.
2. Rollag kommune mener endringene vil medføre mindre lokal medvirkning og mindre lokal forankring av vannforvaltningsarbeidet.
3. Vannområdets styringsgruppe mener at den nye organiseringen av arbeidet vil skape stor usikkerhet lokalt og i fagmiljøene, og kan medføre tap av kompetanse og kontinuitet av vannforvaltningsarbeidet.

Behandling i Næring, Miljø, Ressurs - 28.11.2017:
Utvalgsleders forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak i Næring, Miljø, Ressurs - 28.11.2017:

4. Rollag kommune støtter ikke forslaget om å flytte plan- og prosessansvaret fra Fylkeskommunen til Fylkesmannen.
5. Rollag kommune mener endringene vil medføre mindre lokal medvirkning og mindre lokal forankring av vannforvaltningsarbeidet.
6. Vannområdets styringsgruppe mener at den nye organiseringen av arbeidet vil skape stor usikkerhet lokalt og i fagmiljøene, og kan medføre tap av kompetanse og kontinuitet av vannforvaltningsarbeidet.

Saken gjelder:
I brev datert 5.10.2017 har Klima- og miljødepartementet (KLD) sendt på høring forslag til endringer i vannforskriften og naturmangfoldloven. Følgende endringer er foreslått

- Vannforvaltingsplanene skal ikke lenger vedtas som regionale planer etter plan- og bygningsloven (pbl). En slik kobling fra pbl fører med seg at de fylkeskommunene som i dag er vannregionmyndighet ikke lenger skal ha en formell rolle i dette arbeidet.
- Fylkeskommunene med plan- og prosessansvar for vannforvaltningen innenfor egne fylker (som Telemark) skal heller ikke ha noen formell rolle utover sitt sektoransvar.
- Utvalgte fylkesmenn får ansvaret for å koordinere det regionale arbeidet
- Dagens krav i vannforskriften om organisering og prosess er foreslått fjernet.
- Fylkesmannen kan avgjøre om det er hensiktsmessig å dele inn vannregionen i vannområder, og kan selv avgjøre hvordan samarbeidet skal bli organisert på lokalt nivå.
- Miljødirektoratet (Mdir.) skal, i samråd med de andre direktoratene, utarbeide oppdaterte vannforvaltingsplaner og sørge for høring av disse. Mdir skal sende sin tilråding til Klima- og miljødepartementet som godkjenner planene.
- Naturmangfoldloven erstatter plan- og bygningsloven som en av de tre hjemmelslovene for vannforskriften.
- Det må gjennomføres noen justeringer for å få vannforskriften mer i samsvar med EUs vannrammedirektiv..
- Lov- og forskriftsendringene er foreslått å tre i kraft fra 1.7.2018. Høringsfrist er 15.1.2018.

<u>Hovedpunkter i begrunnelsen fra departementet for endringsforslaget:</u>

1. Mer effektivt.
    a. Departementet mener at arbeidet gjennom regionale planer etter pbl er for omfattende, omstendelige og ressurskrevende.
    b. Departementet mener at det er de nasjonale vannmiljøinteressene som er viktigst i dette arbeidet. Organisering og gjennomføring bør derfor bli styrt fra staten direkte. Ved å kople av regionalt og lokalt politisk ledd vil arbeidet med å «revidere og oppdatere» vannforvaltingsplanene med tiltaksprogram fremme de nasjonale interessene på en bedre måte.
2. Økonomi- det blir mindre kostnadskrevende når arbeidet skjer i direkte linjer i statlig regi: fylkesmann- direktorat-departement.
3. Harmonisering med vanndirektivet

Fakta:

- EUs rammedirektiv for vann ble vedtatt i EU i 2000, og innført i norsk lovgiving gjennom vannforskriften i 2007.

- Formål: å sikre godt vannmiljø og bærekraftig bruk av vannressursene.
- Vannforvaltningen skal være helhetlig og basert på nedbørfelt, på tvers av geografiske og administrative grenser.
- Norge er delt inn i 11 vannregioner og vannområder. Fra 2010 har én fylkeskommune i hver vannregion hatt rollen som «vannregionmyndighet» som koordinerer plan- og prosessarbeidet i hele vannregionen, mens de andre fylkeskommunene har plan- og prosessansvar innenfor eget fylke.
- Vannforskriftsarbeidet følger 6 års sykluser.
- Første landsdekkende planperiode var 2010-2015.
- Vi er nå inne i planperiode 2016-2021, der gjeldende planer vedtatt i fylkestingene i 2015, godkjent i KLD i 2016, skal følges opp og tiltak skal gjennomføres.
- I samme periode (2016-2021) skal planene rulleres; - for vedtak og godkjenning i 2021.

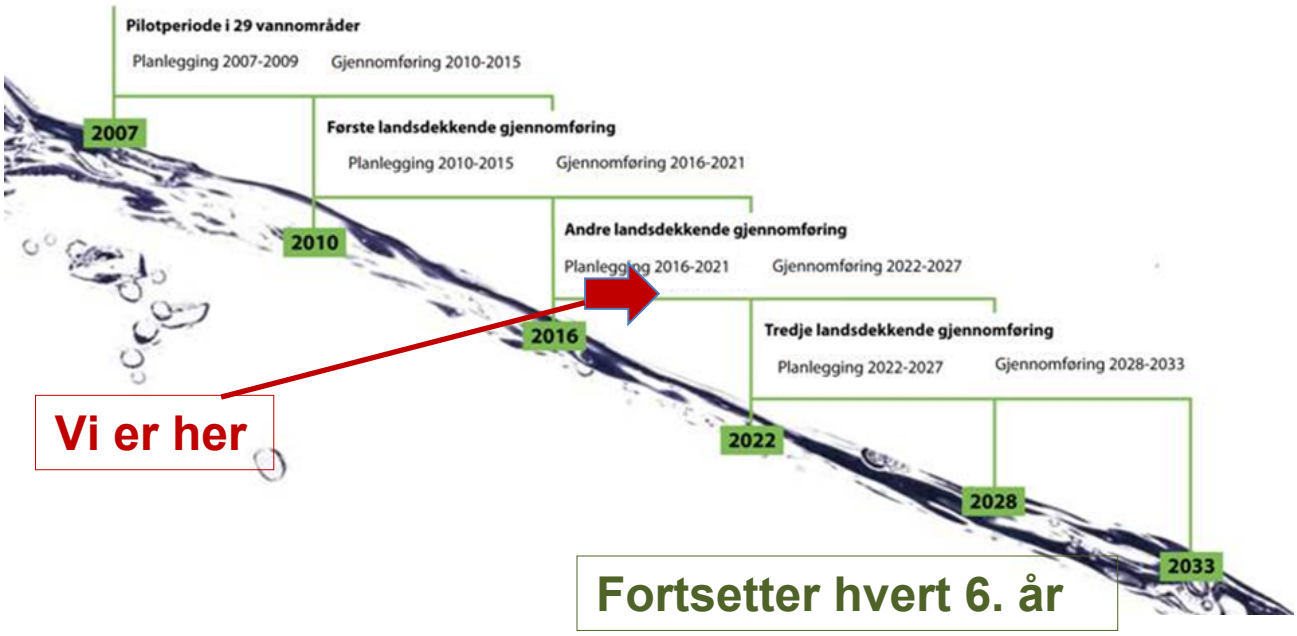

- Lokalt har vannregionmyndigheten og fylkeskommunene organisert arbeidet i nedbørfeltvise vannområder med tilsatte vannkoordinatorer. Vannområdene har arbeidsgrupper og styringsgrupper der politikere fra kommunene og fylkeskommunene deltar. Frivillig sektor, næringsliv og noen fagsektorer er involvert i ulik grad i de lokale vannområdene.
- Dagens organisering har vært nybrottsarbeid. Den har sikret politisk forankring og aktiv lokal deltakelse. Ordningen har et forbedringspotensial, noe som blant annet følgeforskningen viser.
- Kommuner og fylkeskommuner har blitt enige om et spleiselag for å få til koordinering gjennom vannområdene. Også miljødirektoratet, noen fylkesmenn og også andre instanser deltar med midler inn i slike spleiselag.
- I perioden 2010-2017 er det samlet og bygd opp viktig kunnskap og kompetanse gjennom lokale og regionale vannområdekoordinatorer. Buskerud har i så måte vært et fylke som fikk på plass en god og stabil organisering siden 2007..

- Kommunene og fylkeskommunene har satt av midler til deltakelse i eget budsjett for arbeidet i vannområdene.
- Økonomiske midler som fylkene har fått til arbeidet fra miljødirektoratet, skal etter departementets forslag gå til fylkesmannen og sentral stat.

Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR) har forsket på vannforvaltningsarbeidet. Konklusjonen fra studien er følgende:

- De aktørene som deltok i arbeidet, kommuner, fylkeskommuner og regionale og statlige myndigheter, opplever at den nye vannforvaltningen er formålstjenlig og bidrar til at vannmiljøet blir bedre på sikt og at hensynet til vannmiljøet ble bedre tatt vare på i hver sektor.
- Et av de tydeligste funnene er opplevelsen hos alle aktørgrupper at nedbørfeltorientert tenking, har ført til et mer helhetlig perspektiv på vannforvaltningen.
- Arenaene som er blitt opprettet i vannforvaltningen har utviklet seg til å bli lærende arenaer på tvers av sektorgrenser; en læring som har vært helt nødvendig for å kunne nå målene om godt vannmiljø.

Riksrevisjonen (RRV) har undersøkt KLD sitt arbeid med å sikre godt vannmiljø og bærekraftig bruk av vannressursene. RRV kom fram til at:

- KLD sammen med ansvarlig sektordepartement ikke har lagt godt nok til rette for det regionale planarbeidet
- til tross for at KLD ikke har lagt godt nok til rette, gir dagens organisering kommunale og regionale plan- og sektormyndigheter anledning til å samarbeide og å ta viktige avgjørelser om vannmiljøet og hvordan vannressursene kan bli brukt.

Saksbehandlers vurdering:

Forslaget til endringer er begrunnet med effektivitet, kostnad og harmonisering (til vanndirektivet). Det savnes en begrunnelse fra departementet om at disse endringene er nødvendige for at vannet skal bli bedre; når målet om godt vannmiljø.

Effektivitet.

For å få samordnet gjennomføring av nødvendige miljøtiltak i vassdragene, bør eierskapet til planene være mest mulig bundet opp til lokal og regional kunnskap og demokratiske avgjørelser. I et nybrottsarbeid som dette er, må en regne med at det tar tid før alle finner rollen sin og samordningen fungerer. Etter plan- og bygningsloven gjelder klare planprosesser med stor grad av medvirkning. Politisk

vedtatte planer etter pbl er rettslige styringsdokumenter. Bl.a. fordi vannforvaltingsplanene fortsatt kobles til plan- og bygningsloven.

Kostnader knyttet til hvem, hva og til gjennomføring av tiltak er lite omtalt i høringsnotatet.

Lokal forankring blir svekket slik forslaget fremgår. Endringene kan hende fører til at planarbeidet på statlig nivå går raskere og med mindre kostnad for sentral stat. Vannområdet er ikke overbevist om at endringsforslaget fører til at en får mindre utgifter på lokalt og regionalt plan. Vannforvaltningen skal inngå i regionale og kommunale planer og budsjett. Tiltak skal settes i verk lokalt der vannet renner. Det er nødvendig med ressurser på mange plan; kunnskap, samordning og økonomi.

Organisering, nettverk, kompetanse og kunnskap i vannområdene og på fylkeskommunalt plan fungerer gjennom gjensidig tillit og gjennom spleiselag. Å endre dette drastisk nå før vedtatte planer er gjennomført, synes å være lite kostnadseffektivt.

Harmonisering med vanndirektivet.

Om det er nødvendig med en faglig harmonisering av vannforskriften knyttet til vanndirektivet, så har vannområdet forståelse for det. Vannområdet regner med at det faglige kan tas opp i ny høring dersom resultatet av høringen ikke fører til store endringer i forvaltningsstrukturen.

Fylkeskommunene (Fk) har en viktig rolle som samfunnsutvikler og samordner. Fk har gjennom planperioden 2010-2015 organisert, samordnet og koordinert arbeidet med helhetlig vannforvalting i hvert nedbørfelt. Vannområde Numedalslågen, Grønn dal har en god støtte fra Fk i arbeidet med vannforvaltningsplanene og gjennomføring av denne.

Det er viktig med eierskap til vannforvaltingsplanene. Vannområdet mener at den organiseringen vi nå har bør utvikles videre og i tråd med råd om forbedringer som blant annet følgeforskningen til NIBR har kommet med.

Rådmannens konklusjon:

1. Rollag kommune støtter ikke forslaget om å flytte plan- og prosessansvaret fra Fylkeskommunen til Fylkesmannen.
2. Rollag kommune mener endringene vil medføre mindre lokal medvirkning og mindre lokal forankring av vannforvaltningsarbeidet.
3. Vannområdets styringsgruppe mener at den nye organiseringen av arbeidet vil skape stor usikkerhet lokalt og i fagmiljøene, og kan medføre tap av kompetanse og kontinuitet av vannforvaltningsarbeidet.

Klima- og miljødepartementet og Olje- og energidepartementet

Høringsnotat

Forslag til endringer i naturmangfoldloven og vannforskriften

Innhold

1. Innledning 3

2. Departementenes forslag til endringer i organiseringen av vannforvaltningsarbeidet 3

2.1 Bakgrunnen for forslaget 3

2.2 Departementenes forslag til ny organisering 4

3. Endringer for bedre samsvar med direktivet, retting av feil og strukturelle endringer 11

4. Økonomiske og administrative konsekvenser 13

Vedlegg I – forslag til endringsforskrift 15

Vedlegg II – forslag til lov om endringer i naturmangfoldloven 36

1. Innledning

Klima- og miljødepartementet og Olje- og energidepartementet foreslår endringer i forskrift 15. desember 2006 nr. 1446 om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften).

Vannforskriften ble fastsatt i 2006 som en gjennomføring i norsk rett av EUs rammedirektiv for vann fra 2000 (vanndirektivet). Vannforskriftens formål er å beskytte, og om nødvendig forbedre, tilstanden i ferskvann, grunnvann og kystnære områder og gi rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene. For å oppfylle miljømålene, skal det utarbeides tverrsektorielle forvaltningsplaner og tiltaksprogram.

De første vannforvaltningsplanene som Norge var forpliktet til å utarbeide i henhold til vanndirektivet ble godkjent av Klima- og miljødepartementet 1. juli 2016, etter vedtakelse av planene i fylkestingene. Planene representerer et løft for vannmiljøet, og bidrar til å oppfylle norske miljømål for naturmangfold og forurensning, og gjennomføring av Meld. St. 14 (2015-2016) *Natur for livet - Norsk handlingsplan for naturmangfold* i vassdrag og kystvann. Ifølge vanndirektivet skal vannforvaltningsplanene revurderes og oppdateres hvert sjette år.

På bakgrunn av erfaringene fra arbeidet med gjeldende forvaltningsplaner, og fordi disse i fremtiden kun skal revurderes og oppdateres, foreslår Klima- og miljødepartementet og Olje- og energidepartementet (etter dette "departementene") endringer i vannforskriften. Endringene gjelder hovedsakelig organiseringen av vannforvaltningsarbeidet etter vannforskriften, men det foreslås også endringer for å bringe vannforskriften mer i samsvar med vanndirektivet. Forslaget innebærer blant annet at vannforvaltningsplanene ikke lenger skal gis som regionale planer etter plan- og bygningsloven, og at naturmangfoldloven erstatter plan- og bygningsloven som en av de tre hjemmelslovene for vannforskriften. Departementene foreslår at en hjemmel for dette tas inn i naturmangfoldloven ved en endring av loven.

2. Departementenes forslag til endringer i organiseringen av vannforvaltningsarbeidet

2.1 Bakgrunnen for forslaget

Det fremgår av Prop. 1 S (2016-2017) for Klima- og miljødepartementet at det på grunnlag av en gjennomført evaluering vil bli vurdert om det er behov for endringer i vannforskriften og i organiseringen av arbeidet med å følge opp vanndirektivet. I dette høringsnotatet foreslår Klima- og miljødepartementet i samarbeid med Olje- og energidepartementet en rekke endringer i forskriften som i hovedsak er knyttet til organiseringen.

Departementenes forslag til endringer er først og fremst begrunnet i erfaringene fra arbeidet med gjeldende planer. Utarbeidelse av planer etter plan- og bygningsloven, med utvalgte fylkeskommuner som vannregionmyndigheter var omfattende, omstendelig og ressurskrevende. For neste planperiode skal det bare skje en revurdering og oppdatering av de vedtatte planene. Dette tilsier en mindre omfattende prosess enn for utarbeidelsen av de første planene.

Departementene viser til at det i retningslinjer for oppgavefordeling i *Meld. St. 22 (2015-2016) Nye folkevalgte regioner – rolle, struktur og oppgaver* slås fast at staten bør ha

ansvaret for oppgaver som gjør krav på sentrale beslutninger, og som forutsetter et nasjonalt helhetsgrep for god oppgaveløsning.

Arbeidet etter vannforskriften er et eksempel på en slik oppgave, selv om dette arbeidet også innebærer stor grad av deltakelse fra lokale og regionale myndigheter, samt bred deltakelse fra allmennheten. Departementene viser til at forsyningssikkerhet for elektrisk kraft er et nasjonalt ansvar. Departementene viser videre til at vannforvaltningsplanene utgjør Norges oppfølging av et EU-direktiv. Det er et nasjonalt ansvar å oppfylle direktivets krav, og etter direktivet skal det i vannforvaltingsplanene fastsettes konkrete miljømål for alle Norges ca. 30 000 vannforekomster. Disse miljømålene skal rapporteres til ESA, og Norge er i utgangspunktet forpliktet til å nå miljømålene. Dette kan få stor betydning for viktige nasjonale interesser som vannkraft, landbruk, drikkevann, miljø mv. Det er derfor viktig at Norge vedtar og rapporterer velbegrunnede og realistiske mål som er vurdert også i et nasjonalt perspektiv.

Etter en lovendring av plan- og bygningsloven i 2016 er det ikke andre regionale planer enn vannforvaltningsplanene som fortsatt skal godkjennes sentralt. Dette underbygger at vannforvaltningsplanene krever større grad av nasjonale helhetsgrep enn andre regionale planer.

På denne bakgrunn mener departementene at arbeidet med å revurdere og oppdatere gjeldende vannforvaltningsplaner bør forenkles og ikke vedtas som regionale planer etter plan- og bygningsloven. En slik frakobling fra plan- og bygningsloven medfører også at de fylkeskommunene som i dag er vannregionmyndigheter med ansvar for å koordinere arbeidet på regionalt nivå, ikke lenger kan pålegges noen formell rolle i arbeidet.

2.2 Departementenes forslag til ny organisering

Ved departementenes vurdering av ny organisering har særlig tre spørsmål stått sentralt:

- Hvem er best egnet til å lede det forberedende regionale arbeidet og legge til rette for at lokale og regionale aktører skal kunne gi innspill til endringer i gjeldende forvaltningsplaner og tiltaksprogrammer?
- Hvem er best egnet til å koordinere innspill til endringer fra lokale og regionale aktører og fremstille disse på en konsistent og oversiktlig måte?
- Hvem er best egnet til å vurdere lokale og regionale endringsforslag i et nasjonalt perspektiv, og sikre at de oppdaterte vannforvaltningsplanene og tiltaksprogrammene ligger innenfor direktivets krav?

Ansvaret for det forberedende regionale arbeidet

Fylkesmannen er miljøfaglig myndighet, og har hatt det overordnede ansvaret for å vurdere miljøtilstand og påvirkningsfaktorer i vannforekomstene, og det overordnede ansvaret for den løpende oppdateringen av kunnskapsgrunnlaget. Fylkesmannen er også ansvarlig myndighet for flere av virkemidlene for å gjennomføre miljøforbedrende tiltak for å nå miljømålene, og har ansvaret for deler av overvåkningen etter forskriften.

Fylkesmannen har med dette et betydelig ansvar også i dag, med god faglig og praktisk kompetanse og kjennskap til arbeidet etter vannforskriften. Fylkesmannen er også statens representant i fylkene, med ansvar for å følge opp vedtak, mål og retningslinjer fra Stortinget og regjeringen, og er underlagt departementenes faglige instruksjonsmyndighet.

Videre har fylkesmannen allerede en sentral rolle som samordningsorgan for staten på regionalt nivå, også overfor kommunene. Etter departementenes syn vil dermed fylkesmannen på en god måte kunne tilrettelegge for deltakelse fra lokale og regionale aktører i vannforvaltningsarbeidet etter vannforskriften.

Departementene viser også til at fylkesmannen tidligere har vært ansvarlig regional koordinerende myndighet i den såkalte pilotfasen, før ansvaret ble overført til de 11 utvalgte fylkeskommunen i 2010.

Etter departementenes syn har fylkesmannen etter dette gode forutsetninger for å lede det forberedende arbeidet med å innhente innspill og koordinere disse, jf. de to første spørsmålene over. I realiteten er fylkesmannen også det eneste reelle alternativet til fylkeskommunene som ansvarlig koordinator for det forberedende arbeidet på regionalt nivå.

Det foreslås på denne bakgrunn at fylkesmannen, i tillegg til de oppgaver fylkesmannen allerede har etter vannforskriften, får ansvar for å koordinere det forberedende regionale arbeidet for å revurdere og oppdatere gjeldende planer, og eventuelt også tiltaksprogrammene, for kommende planperioder. Dette vil omfatte utarbeidelse og høring av utkast til fremdriftsplan og arbeidsprogram for oppdateringen, samt utarbeidelse og høring av foreløpig oversikt over vesentlige spørsmål. Det foreslås også at fylkesmannen får ansvaret for å innhente begrunnede innspill til forslag til nødvendige endringer i gjeldende forvaltningsplan, og eventuelt i tiltaksprogram, fra lokale og regionale aktører i forbindelse med høringen av fremdriftsplan, arbeidsprogram og vesentlige spørsmål, og å samordne de ulike innspillene til forslag til endringer.

Det foreslås også at fylkesmannen skal ha ansvar for å legge til rette for deltakelse fra lokale og regionale myndigheter og andre berørte parter innenfor vannregionen i forbindelse med utarbeidelsen av utkast til fremdriftsplan og arbeidsprogram. Alle interesserte skal gis anledning til å delta aktivt i gjennomføringen av vannforvaltningsplanarbeidet, og særlig ved å komme med innspill til oppdateringen av forvaltningsplan. For lokale og regionale myndigheter vil det være viktig å synliggjøre bruk av egne virkemidler og peke på eventuelle behov for unntak fra miljømålene. Direktoratene vil på dette stadiet kunne bidra med råd og veiledning om behov for, virkning og kostnad av aktuelle tiltak innenfor deres sektor.

Departementene mener at den nærmere organiseringen og prosessen på regionalt og lokalt nivå bør kunne tilpasses behov og ønsker i den enkelte vannregion, og at den nærmere organiseringen derfor ikke skal fastsettes i vannforskriften. Eksempelvis kan fylkesmannen, dersom det er hensiktsmessig, utpeke et vannregionutvalg og eventuelt også vannområder. Det vises i denne sammenheng til forskriftsforslaget § 22 siste ledd. Det foreslås videre at fylkesmannen i tillegg til å gjennomføre egne oppgaver, følger opp myndigheter som har oppgaver i henhold til forskriften. Departementene understreker at det i dag skjer mye godt samarbeid på vannområdenivå for å bedre vannmiljøet. Den foreslåtte nye organiseringen av arbeidet åpner for fortsatt samarbeid på lokalt nivå, og det er viktig også framover å legge til rette for nye lokale initiativ for å bedre vannmiljøet.

I tråd med de oppgaver det er redegjort for, foreslås det at fylkesmannen som regional koordinator får betegnelsen "regional vannkoordinator", og ikke "vannregionmyndighet" som er den betegnelsen de utpekte fylkeskommunene har i dag.

Det foreslås at Kongen i eget vedtak utpeker hvilket fylkesmannsembete som skal være regional vannkoordinator for den enkelte vannregion, i lys av den vedtatte strukturen for fylkesmannsembetene som skal gjelde fra 1. januar 2019. På denne bakgrunn foreslår departementene at gjeldende vedlegg I i forskriften, som i dag angir vannregioner og vannregionmyndigheter, utgår og erstattes av et eget vedtak som utpeker fylkesmenn som regionale vannkoordinatorer for de enkelte vannregioner. Dette gjelder også for grensene for de ulike vannregionene.

For å sette de fylkesmennene som utpekes som regionale vannkoordinatorer i stand til å løse de nye oppgavene, foreslås det at en stor del av midlene som i dag går til forvaltningsaktiviteter på fylkeskommunalt nivå overføres til de fylkesmannsembetene som får økt ansvar som regional vannkoordinator.

Bestemmelser som angir fylkesmannens oppgaver som regional vannkoordinator, er foreslått tatt inn i nye §§ 20-22 i nytt kapittel 4 om "Organisering av arbeidet" (se vedlagte forslag til endringsforskrift). Disse bestemmelsene erstatter i stor grad gjeldende §§ 26-28.

Ansvaret for utarbeidelse, høring og godkjenning av oppdatert vannforvaltningsplan

Planene må bygge på nasjonale føringer, kalibreres i sammenheng på nasjonalt nivå og ligge innenfor vanndirektivets og vannforskriftens juridiske rammer. Disse hensynene skal etter departementenes syn legges til grunn i utkast til oppdatert vannforvaltningsplan før høring Dette peker mot et klarere ansvar for nasjonale myndigheter.

Departementene har vurdert om regional vannkoordinator også bør få ansvaret for å utarbeide forslag til oppdatert vannforvaltningsplan, og på bakgrunn av høringsinnspill bearbeide forslaget. Etter departementenes syn blir kalibrering av endringsforslagene på et nasjonalt nivå krevende, slik det også er med dagens organisering. Dette ville igjen kunne føre til at det må gjennomføres store endringer i planene i forbindelse med departementets godkjenning. Å angi konkret hva de nasjonale føringene betyr for den enkelte vannregion kan være vanskelig før utkast til alle de oppdaterte planene og tiltaksprogrammene kan ses i sammenheng. Et alternativ med å kvalitetssikre et utkast til oppdatert forvaltningsplan og tiltaksprogram på nasjonalt nivå før høring, ville forsinke og komplisere prosessen.

Den mest effektive løsning synes etter dette å være at Miljødirektoratet, i samråd med berørte direktorater, utarbeider utkast til oppdatert vannforvaltningsplan og eventuelt tiltaksprogram, basert på innspillene til endringer fra vannregionene og egne vurderinger. Forslaget vil kunne bidra til mer treffsikre miljømål for neste periode, og kunne sikre at oppdaterte planer og tiltaksprogram får en mer enhetlig form. Dette alternativet vil også gi en god samordning med de formelle rapporteringskravene som er Norges forpliktelser etter vanndirektivet.

Forslaget vil også sikre at utkastene som sendes på høring blir sett i et helhetlig perspektiv, reflekterer nasjonale føringer og ligger innenfor det handlingsrommet som direktivet åpner for. Det er rimelig å anta at utkastene som da sendes på høring vil gi grunnlag for mer presise og relevante høringsinnspill.

På denne bakgrunn foreslår departementene at Miljødirektoratet i samråd med berørte direktorater får ansvar for å vurdere de regionale forslagene til endringer som vannkoordinatorene har innhentet, og basert på disse forslagene og direktoratenes egne faglige vurderinger, utarbeide utkast til oppdatert vannforvaltningsplan og eventuelt

tiltaksprogram. Direktoratenes forslag til endringer i gjeldende planer og tiltaksprogram kan være begrunnet i nasjonale hensyn og i direktivets krav, herunder endret kunnskapsgrunnlag, feil eller uheldige prioriteringer i gjeldende planer, endrede rammebetingelser knyttet til miljømålene og kravene til innholdet i de oppdaterte vannforvaltningsplanene. Det enkelte direktorat bør i denne sammenheng ha et særlig ansvar for å vurdere behovet for endringer av miljømål, og behov for unntak som angår eget ansvarsområde. Direktoratenes forslag til endringer innarbeides i høringsforslag til oppdatert plan.

Det foreslås at Miljødirektoratet får det formelle ansvaret for å utarbeide og sende utkast til oppdaterte planer på høring. Miljødirektoratet kan overlate den praktiske gjennomføringen av høring og sammenstilling av høringsinnspill til fylkesmannen (regional vannkoordinator), mens avveining av innspillene skal gjøres av direktoratene i fellesskap.

Etter at Miljødirektoratet og de berørte direktoratene har bearbeidet høringsinnspillene, foreslås det at direktoratene oversender sin tilrådning til oppdatert vannforvaltningsplan til Klima- og miljødepartementet for endelig godkjenning. Dersom direktoratene ikke oppnår enighet om tilrådningen, skal uenighet gjengis i utkast til oppdatert plan, og avklares ved departementets godkjenning.

I forbindelse med departementets godkjenning foreslås det å videreføre bestemmelsen om at departementet kan gjøre slike endringer som finnes påkrevd ut fra hensynet til rikspolitiske interesser.

Forslag til bestemmelser som angir oppgavene til Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementets godkjenning og virkningene av de endelig godkjente oppdaterte planene, er foreslått tatt inn i nye §§ 20, 23 og 24 i forslaget til nytt kapittel 4 om "Organisering av arbeidet" (se vedlagte forslag til endringsforskrift). Disse bestemmelsene erstatter i stor grad gjeldende §§ 28 og 29.

Forslag til ny hjemmel for vannforskriften i naturmangfoldloven

Forslaget om at de oppdaterte vannforvaltningsplanene ikke lenger skal gis som regionale planer etter plan- og bygningsloven, innebærer at plan- og bygningsloven utgår som en av hjemmelslovene for vannforskriften. Når vannforskriften ikke lenger skal hjemles i plan- og bygningsloven, vil de øvrige hjemmelslovene for vannforskriften - vannressursloven og forurensningsloven - ikke i tilstrekkelig grad dekke alle områder som direktivet regulerer. Departementene foreslår derfor at vannforskriften, i tillegg til å være hjemlet i vannressursloven og forurensningsloven, hjemles i naturmangfoldloven som erstatning for plan- og bygningsloven.

Departementene mener at det bør vedtas en egen forskriftshjemmel (§ 26 a) i naturmangfoldloven for å oppfylle forpliktelsene etter vanndirektivet, og at den nye bestemmelsen plasseres i lovens kapittel III. Vannforskriften favner videre enn artsforvaltning, og det foreslås derfor en tilføyelse i overskriften i lovens kapittel III ("mv."). Forslag til endringer i naturmangfoldloven fremgår av vedlegg II til dette høringsnotatet.

Som en følge av forslaget vil ikke vannforvaltningsplanene lenger ha status som regionale planer etter plan- og bygningsloven, men de vil fremdeles være nedbørfeltbaserte vannforvaltningsplaner ("river basin management plans") slik vanndirektivet krever. Grenseverdier for tillatt forurensning eller kvalitetsmål for vassdrag vil fortsatt gis etter

henholdsvis forurensningsloven og vannressursloven, jf. naturmangfoldloven § 13 annet ledd. Ved å innføre en hjemmel i naturmangfoldloven, vil det blir klarere at bestemmelsene i vannforskriften også gjelder for kystvannforekomster som utsettes for annen påvirkning enn det som klart kan anses som forurensning. I tillegg vil hjemmelen sikre en klarere forankring av bestemmelser om organisering av planarbeidet.

Rettsvirkningen av endelig godkjent plan følger av gjeldende vannforskrift § 29: "*Godkjente forvaltningsplaner skal legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i vannregionen, jf. plan- og bygningslovens § 8-2.*" Departementene foreslår at denne bestemmelsen videreføres, men uten henvisningen til plan- og bygningsloven § 8-2 som en følge av forslaget om at plan- og bygningsloven ikke lenger skal være en av hjemmelslovene for vannforskriften. Det må foreligge endringer i forutsetningene, som oppdatert kunnskap, endrede rammevilkår, eller andre særlige grunner, for å fravike en vedtatt plan.

For øvrig foreslår departementene at forarbeidene til plan- og bygningsloven § 8-2 fremdeles skal gjelde for tolkning av bestemmelsen i vannforskriften om virkningene av endelig godkjent forvaltningsplan.

Endringer knyttet til at gjeldende planer og tiltaksprogram kun skal revurderes og oppdateres

Vannforskriften er utformet med tanke på første planperiode. Det skal ikke vedtas nye vannforvaltningsplaner og tiltaksprogram for kommende planperioder. Gjeldende forvaltningsplaner skal kun revurderes og oppdateres, mens tiltaksprogrammene kun skal oppdateres dersom det anses nødvendig. Dette er bakgrunnen for at det flere steder er foreslått endringer i forskriften.

Det foreslås videre at samtlige datoer i forskriften fjernes, og at datoene gjennomgående erstattes av henvisninger til "planperioder", slik at forskriften ikke skal kreve endringer kun fordi datoene må oppdateres. Det foreslås også en tilhørende definisjon av begrepet "planperiode", se vedlagte forslag til endringsforskrift.

Tabellarisk oversikt over forslag til ny organisering av arbeidet - med den andre landsdekkende planperioden (2022-2027) som eksempel for fristene:

Oppgave	Ansvarlig myndighet	Frist
Utarbeide utkast til fremdriftsplan og arbeidsprogram (tidligere "planprogram")	Fylkesmannen som regional vannkoordinator i samråd med berørte aktører	Før høring av dokumentet, se under
Utarbeide utkast til oppdatert foreløpig oversikt over vesentlige spørsmål vedrørende vannforvaltning i vannregionen	Fylkesmannen som regional vannkoordinator i samråd med berørte aktører - Fortsatt regional og lokal deltakelse gjennom hhv. vannregionutvalg og vannområdeutvalg (med vannområdekoordinator) der det er behov og ønske om det	Før høring av dokumentet, se under
Sende utkast til fremdriftsplan og arbeidsprogram på offentlig høring	Fylkesmannen som regional vannkoordinator	Senest 1. januar 2019 (frist 1. aug. 2019)
Sende foreløpig oversikt over vesentlige spørsmål vedrørende vannforvaltning i vannregionen på høring. I høringen ber fylkesmannen også om begrunnede forslag til nødvendige endringer i gjeldende forvaltningsplaner og tiltaksprogram, både fra relevante myndigheter og andre interessenter	Fylkesmannen som regional vannkoordinator	Senest 1. januar 2019 (frist 1. aug. 2019) (Opprinnelig 2 år før 2022 jf. WFD, men Norge velger å høre samtidig med fremdriftsplan og arbeidsprogram for å unngå mange høringer samt ha bedre tid til å utarbeide gode oppdateringer av planene)
På bakgrunn av innspillene under høringen over, utarbeide forslag med begrunnelse til nødvendige endringer i forvaltningsplan og tiltaksprogram, og sende	Fylkesmannen som regional vannkoordinator etter innspill fra berørte aktører - ved hjelp av vannregionutvalg og	Senest 1. januar 2020

forslaget til Miljødirektoratet, der det er mulig sammen med en rangering av forslag til endringer i miljømål ut fra viktighet. Det skal arbeides for at det oppnås enighet om innspill til nødvendige endringer og eventuell rangering av disse. Eventuell uenighet kan kreves gjengitt i innspillene til Miljødirektoratet.	vannområdeutvalg (med vannområdekoordinator) der det regionalt er behov og ønske om det	
Utarbeide eventuelle nasjonale føringer	Departementene	Senest 1. januar 2020
Utarbeide utkast til oppdatert forvaltningsplan og tiltaksprogram. Den enkelte sektormyndighet på sentralt nivå har et særlig ansvar for å vurdere miljømål, tiltak og unntak som angår eget ansvarsområde. Forslaget sendes på høring	Miljødirektoratet i samråd med andre berørte direktorater	Senest 1. juli 2020 (frist 1. januar 2021) [1]
Utarbeide endelig tilrådning til oppdatert forvaltningsplan på bakgrunn av høringsinnspillene Oversende tilrådningen til Klima- og miljødepartementet for godkjenning. Eventuell uenighet gjengis i planen	Direktoratsgruppen for vannforskriften koordinert av Miljødirektoratet	Frist for oversendelse til departementet 1. juli 2021

[1] Vi har fremskyndet denne fristen til 1. juli 2020, med frist for høringsinnspill 1. januar 2021, slik at vi rekker prosessene både regionalt, i direktoratsgruppen og departementets godkjenning.

Godkjenning av oppdatert plan	Klima- og miljødepartementet i samråd med andre berørte departementer *(ingen endringer)*	Senest 31. desember 2021
Tiltakene skal være operative senest tre år etter at tiltaksprogrammet er fastsatt	Sektormyndighetene *(ingen endringer)*	Senest 3 år etter at tiltaksprogrammet er vedtatt – 1. januar 2025

3. Endringer for bedre samsvar med direktivet og strukturelle endringer

3.1. Endringer for bedre samsvar med direktivet

Flere av endringene foreslås for å bringe vannforskriften mer i samsvar med vanndirektivets ordlyd. Departementene viser for øvrig til den planlagte evalueringen av vanndirektivet i EU som etter planen skal skje i 2019. Departementene vil avvente denne prosessen før det eventuelt foreslås ytterligere endringer i vannforskriften på bakgrunn av revideringen av direktivet.

Departementene foreslår nå følgende endringer:

Beskyttede områder (§ 3, ny § 6 a, § 16 og vedlegg IV)

Beskyttede områder er ikke definert i vanndirektivet, men i gjeldende vannforskrift § 3 bokstav s. Departementene foreslår en endring i definisjonen for å klargjøre denne.

Miljømålet for beskyttede områder er beskrevet i vanndirektivets artikkel 4.1(c). Vannforskriften har ingen tilsvarende bestemmelse. I utgangspunktet skal også beskyttede områder nå de miljømål som stilles i vannforskriften til grunnvann eller overflatevann. I tillegg skal beskyttede områder oppfylle eventuelle andre miljømål som fremgår av grunnlaget for beskyttelsen (hjemmelen). Departementene foreslår en ny § 7 for å presisere dette.

For å klargjøre hvilken myndighet som har ansvar for å holde registeret over beskyttede områder oppdatert, foreslår departementene en endring i vannforskriften § 16. Miljødirektoratet skal sørge for løpende oppdatering av registeret. Det foreslås også en presisering i § 16 om at det er ansvarlig sektormyndighet skal angi områdene som skal inn i registeret. Det foreslås også enkelte endringer i forskriftens vedlegg IV.

Miljømål for prioriterte stoffer (§§ 7 og 8)

Vannforskriften § 7 angir miljømålet for prioriterte stoffer. Tiltak for å nå målene skal gjennomføres umiddelbart og for prioriterte farlige stoffer innen utgangen av 2020, jf. § 8 tredje ledd. Gjeldende bestemmelse tar sikte på å gjennomføre målsetningen i vanndirektivets artikkel 4(1) (iv) som pålegger medlemslandene å implementere tiltak i henhold til artikkel

16(1) og (8), for å gradvis redusere utslipp av prioriterte stoffer og fase ut utslipp av prioriterte farlige stoffer.

Den måten artikkel 4(1) (iv) i vanndirektivet er gjennomført på i vannforskriften § 7, gir et feilaktig inntrykk av at det i planprosessen skal foreslås tiltak med sikte på å stanse og fase ut disse stoffene. Miljømålet knyttet til prioriterte stoffer og prioriterte farlige stoffer i dag fremgår som et krav om god kjemisk tilstand i vannforskriften §§ 4-6, basert på fastsatte miljøkvalitetsstandarder i forskriftens vedlegg VIII. Departementene foreslår derfor at vannforskriften § 7 og § 8 tredje ledd slettes. Dette vil ikke innebære noen realitetsendring.

Unntak fra miljømål (§§ 9, 10, 11 og 12)

Departementene foreslår en tilføyelse i vannforskriften § 9 siste ledd for å bringe bestemmelsen i samsvar med artikkel 4.4 d) i vanndirektivet. Det foreslår også enkelte tilføyelser i forskriften § 10 for bedre samsvar med direktivets artikkel 4.5.

Flere av vilkårene for å kunne tillate midlertidige endringer i eller forringelse av miljøtilstanden i henhold til vanndirektivets artikkel 4.6 bokstavene d) til e) er ikke gjennomført i vannforskriften § 11. Departementene foreslår at disse vilkårene tas inn i forskriften § 11 som forutsetninger for å innvilge midlertidige unntak som følge av naturgitte omstendigheter.

Departementene foreslår en tilføyelse om begrunnelse i forvaltningsplanen i § 12 siste ledd, som en følge av at § 14 foreslås slettet og i stedet innlemmes i §§ 9-12.

Drikkevann (§ 17)

Det foreslås enkelte presiseringer i § 17 for å bringe bestemmelsen mer i samsvar med direktivet.

Overvåkingsprogram (§ 18)

Departementene foreslår enkelte endringer i § 18 for å bringe bestemmelsen mer i samsvar med direktivet. Det foreslås også en tilføyelse om at overvåkingsprogrammet skal revurderes og om nødvendig oppdateres hvert sjette år.

Forvaltningsplan (§ 26)

I tillegg til endringsforslag om organisering av vannforvaltningen, som beskrevet over, foreslås det enkelte presiseringer i vannforskriften § 26 for å bringe bestemmelsen mer i samsvar med vanndirektivet.

3.2. Strukturelle endringer

Departementene foreslår også enkelte strukturelle endringer i vannforskriften:

§ 24 om miljømål

Departementene foreslår en ny § 4 i vannforskriften som erstatter nåværende § 24. I forslaget til ny § 4 presiseres det at alle vannforekomster skal ha miljømål, og at miljømålene skal være i samsvar med bestemmelsene i forskriften og nasjonale føringer. Det foreslås også en presisering om sektormyndighetenes og kommunenes ansvar for å revurdere miljømålene innenfor eget ansvarsområde i forbindelse med oppdateringen av planene.

§ 30 om første planperiode

Bestemmelsen omhandler arbeidet med planlegging av første planperiode ("pilotperioden"), som gjaldt 20% av vannforekomstene. Ettersom dette er nå et tilbakelagt stadium, er bestemmelsen blitt overflødig og foreslås slettet.

3.3 Språklige endringer

Departementene foreslår for øvrig enkelte språklige endringer i vannforskriften. Alle endringsforslag fremgår av vedlagte forslag til endringsforskrift.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget vil gi noe økte økonomiske og administrative kostnader for de fylkesmennene som blir regional vannkoordinator og for Miljødirektoratet. Samtidig vil de administrative og økonomiske kostnadene arbeidet har for de fylkeskommunene som i dag er vannregionmyndigheter, reduseres betydelig.

Bevilgningen over Klima- og miljødepartementets budsjett over de siste ti årene til statlige vannmiljøtiltak utgjør over 740 millioner kroner, og en del av dette har gått til å finansiere forvaltningsaktiviteter på kommunalt eller fylkeskommunalt nivå.

De administrative og økonomiske konsekvensene for Miljødirektoratet og øvrige berørte direktorater vil dekkes innenfor de til enhver tid gjeldende budsjettrammene. I denne sammenheng viser departementene til at arbeidet i direktoratsgruppen som følge av forslaget i mindre grad vil gjelde utarbeidelse av veiledere om prosessen med å oppdaterte vannforvaltningsplaner og tiltaksprogrammer, ettersom direktoratene i stor grad selv skal stå for oppdateringen av disse dokumentene.

At vannforvaltningsplanene og tiltaksprogrammene etter forslaget ikke lenger skal vedtas regionalt i fylkestingene, vil bidra til reduserte kostnader. Forslaget vil også bidra til at det i Klima- og miljødepartementets godkjenning av direktoratenes tilrådning til oppdaterte vannforvaltningsplaner kreves mindre omfattende vurderinger og endringer, ettersom direktoratene allerede har vurdert planene og tiltaksprogrammene i et nasjonalt perspektiv.

Å gjennomføre de foreslåtte endringene i organiseringen ved endringer i vannforskriften og naturmangfoldloven, vil få økonomiske og administrative konsekvenser særlig for Klima- og miljødepartementet og Olje- og energidepartementet. Disse vil dekkes innenfor de til enhver tid gjeldende budsjettrammer.

I sum forventes forslaget å gi en betydelig reduksjon i økonomiske og administrative konsekvenser.

Endringene som foreslås for å få bedre samsvar med direktivet og de strukturelle endringene, vil etter departementenes vurdering i all hovedsak kun medføre administrative og økonomiske konsekvenser i forbindelse med gjennomføringen av endringene, først og fremst for Klima- og miljødepartementet og Olje- og energidepartementet. De økonomiske kostnadene vil dekkes innenfor de til enhver tid gjeldende budsjettrammer.

Det tas sikte på ikrafttredelse av de foreslåtte endringene 1. juli 2018. Departementene mener at det er mulig å gjennomføre endringene i organiseringen før arbeidet med revurderingen og oppdateringen av gjeldende planer og tiltaksprogram tar til for fullt.

Vedlegg I – forslag til endringsforskrift

Forskrift om endringer i forskrift 15. desember 2006 nr. 1446 om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften)

I

I forskrift 15. desember 2006 nr. 1446 om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) gjøres følgende endringer:

Kapittel 1 overskriften skal lyde:

Kapittel 1 Innledende bestemmelser (fra § 1 til og med § 3)

§ 1 overskriften skal lyde:

§ 1 *Formål*

§ 1 annet ledd skal lyde:

Forskriften skal sikre at *vedtatte vannforvaltningsplaner med tilhørende tiltaksprogrammer revurderes og oppdateres hvert sjette år*.

§ 2 overskriften skal lyde:

§ 2 *Vedlegg*

§ 3 overskriften skal lyde:

§ 3 *Definisjoner*

§ 3 bokstav g, q, r, s, u, x, z og æ skal lyde:

g) *Sterkt modifisert vannforekomst*: En forekomst av overflatevann som på grunn av fysiske endringer som følge av menneskelig virksomhet i vesentlig grad har endret karakter, og som er utpekt som sterkt modifisert i medhold av § 5.

q) *Vannregion*: Ett eller flere tilstøtende nedbørfelt med tilhørende grunnvann og kystvann som til sammen utgjør *et hensiktsmessig planområde inndelt ved eget vedtak i medhold av § 20*.

r) *Vannområde*: *En valgfri avgrenset* del av en vannregion som *kan bestå* av ett enkelt, deler av eller flere nedbørfelt med tilhørende grunnvann og eventuelt kystvann, *jf. § 22*.

s) *Beskyttet område*: *Områder som er angitt som beskyttet i samsvar med § 16 og vedlegg IV og som inngår i registeret opprettet i henhold til § 16.*

u) *Regional vannkoordinator*: *Fylkesmannsembete med ansvar for å koordinere de oppgavene som skal gjennomføres på vannregionnivå utpekt ved eget vedtak i medhold av § 20.*

x) *I*nnblandingssone(r): Område(r) i en vannforekomst, i direkte tilknytning til et punktutslipp, hvor de fastsatte miljøkvalitetsstandardene i vedlegg VIII kan overskrides, så lenge dette ikke påvirker resten av vannforekomsten.

z) Planperiode: Periode på seks år som vannforvaltningsplan gjelder for. Første planperiode er 1.1.2016-31.12.2021, andre planperiode er 1.1.2022-31.12.2027, tredje planperiode er 1.1.2028-31.12.2033, og planperiodene fortsetter deretter på samme vis hvert sjette år.

æ) Vann-Nett: Database som inneholder informasjon om vannforekomstene.

Kapittel 2 overskriften skal lyde:

Kapittel 2 Miljømål (fra § 4 til og med § 14)

§ 4 skal lyde:

§ 4 *Miljømål*

Alle vannforekomster skal ha miljømål etter bestemmelsene i §§ 4 - 7. Miljømålene skal være i samsvar med bestemmelsene i denne forskriften og nasjonale føringer.

Sektormyndigheter og kommuner har et særlig ansvar for å revurdere miljømålene innenfor eget ansvarsområde i forbindelse med oppdateringen av gjeldende planer og tiltaksprogrammer. Revurderingen skal ta utgangspunkt i gjennomførte karakteriseringer og analyser, jf. § 15 og tiltaksvurderinger, jf. § 25.

Nåværende § 4 blir § 4 a. § 4 a overskriften skal lyde:

§ 4 a *Miljømål for overflatevann*

§ 5 overskriften skal lyde:

§ 5 *Miljømål for kunstige og sterkt modifiserte vannforekomster*

§ 5 fjerde ledd skal lyde:

En slik utpeking, og begrunnelsen for den, skal *fremgå av forvaltningsplanen, og* revurderes hvert sjette år.

§ 6 skal lyde:

§ 6 *Miljømål for grunnvann*

Tilstanden i grunnvann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes og balansen mellom uttak og nydannelse sikres med sikte på at vannforekomstene *minst* skal *ha god* kjemisk og kvantitativ tilstand, i samsvar med klassifiseringen i vedlegg V, jf. terskel- og vendepunktverdiene gitt i vedlegg IX.

§ 7 skal lyde:

§ 7 *Miljømål for beskyttede områder*

Beskyttede områder som inngår i registeret i henhold til § 16 skal oppfylle miljømålene i §§ 4 - 6 og eventuelle miljømål som følger av grunnlaget for beskyttelse.

§ 8 overskriften skal lyde:

§ 8 *Frister for å nå miljømålene*

§ 8 første og annet ledd skal lyde:

Miljømålene i *§§ 4 - 7* skal i utgangspunktet nås innen *utgangen av den til enhver tid gjeldende planperiode*.

Hvis vesentlige kostnader eller andre tungtveiende hensyn vanskeliggjør oppfyllelse av miljømålene innen fristen i første ledd, kan *det besluttes* at fristen for å nå *miljømålene* utsettes til neste planperiode.

Nåværende § 8 fjerde ledd blir tredje ledd.

§ 9 overskriften skal lyde:

§ 9 *Utsatte frister for å nå miljømålene*

§ 9 annet og tredje ledd skal lyde:

Ytterligere fristforlengelse ut over det som følger av første ledd, kan bare gis dersom det foreligger slike naturforhold at miljømålene i *§§ 4 - 7* ikke kan oppfylles innenfor denne perioden.

*Fastsettelsen av utsatte frister og begrunnelsen for det, samt e*t sammendrag av tiltak som er nødvendig for å gradvis bringe miljøtilstanden i overensstemmelse med miljømålet innen den forlengede fristen, årsaken til at tiltakene er vesentlig forsinket, og en forventet tidsplan for gjennomføring av tiltak, skal fremgå av forvaltningsplanen. *En revurdering av gjennomføringen av tiltakene og en oppsummering av eventuelle nye tiltak skal inkluderes i forvaltningsplanen når den oppdateres.*

§ 10 skal lyde:

§ 10 *Mindre strenge miljømål*

Når en vannforekomst er så påvirket av menneskelig virksomhet at det er umulig eller uforholdsmessig kostnadskrevende å nå målene i *§§ 4 - 7*, kan det fastsettes mindre strenge miljømål dersom følgende vilkår er oppfylt:

a) de miljømessige og samfunnsøkonomiske behov som denne menneskelige virksomheten tjener, ikke uten uforholdsmessige kostnader kan oppfylles på andre måter som er miljømessig vesentlig gunstigere,

b) det sikres en *best* mulig *økologisk og kjemisk* tilstand for overflatevann og *minst mulig avvik fra god kvantitativ tilstand for* grunnvann *gitt påvirkningene* som er til stede, *og som ikke med rimelighet kan unngås sett hen til typen av menneskelig virksomhet eller forurensning*, og

c) det ikke forekommer ytterligere forringelse av tilstanden i den berørte vannforekomsten.

Fastsettelsen av mindre strenge miljømål og begrunnelsen for den skal fremgå av forvaltningsplanen, og skal revurderes hvert sjette år.

§ 11 skal lyde:

§ 11 *Midlertidig forringelse som følge av utforutsette omstendigheter*

Midlertidig forringelse av tilstanden i en vannforekomst er ikke i strid med miljømålene i §§ 4-7, dersom forringelsen skyldes ekstraordinære eller uforutsette naturlige omstendigheter, særlig ekstrem flom og langvarig tørke, eller ulykke som ikke med rimelighet kunne forutses, forutsatt at følgende vilkår er oppfylt:

> *a) alle praktisk gjennomførbare tiltak treffes for å forhindre ytterligere forringelse av tilstanden og for å unngå forringelse av tilstanden i andre vannforekomster enn de som er berørt,*

b) forvaltningsplanen må redegjøre for de forhold som gjør at omstendighetene er ekstraordinære eller at de ikke med rimelighet kunne forutses,

c) tiltakene som skal treffes i slike tilfeller skal inngå i tiltaksprogrammet, og skal ikke begrense mulighetene for å gjenopprette tilstanden så snart den uforutsette situasjonen er over, og

d) tilstanden i vannforekomsten vurderes årlig med sikte på å vurdere alle praktisk gjennomførbare tiltak for å gjenopprette tilstanden i vannforekomsten så raskt som praktisk mulig.

Ved oppdatering av forvaltningsplanen skal det tas inn en beskrivelse av virkningene av de utforutsette omstendighetene på vannforekomsten og de tiltak som er gjennomført eller planlagt gjennomført.

§ 12 overskriften skal lyde:

§ 12 *Ny aktivitet eller nye inngrep*

§ 12 første ledd (før bokstav a) skal lyde:

Ny aktivitet eller nye inngrep i en vannforekomst kan gjennomføres selv om dette medfører at miljømålene i *§§ 4 - 7* ikke nås eller at tilstanden forringes, dersom dette skyldes

§ 12 annet ledd skal lyde:

Der ny aktivitet eller nye inngrep er gjennomført i planperioden, skal begrunnelsen for dette gjengis i *oppdatert* forvaltningsplan. *Dersom det er gitt tillatelse til nye aktiviteter eller nye inngrep, skal dette også fremgå av forvaltningsplanen.*

§ 13 overskriften skal lyde:

§ 13 *Forholdet til andre miljøbestemmelser*

§ 14 skal lyde:

§ 14 *Vann-Nett*

Miljømålene i gjeldende plan, i tillegg til andre relevante data om vannforekomstene, skal fremgå av Vann-Nett. Vann-Nett skal understøtte deltakelse og informasjon til offentligheten. Miljødirektoratet har ansvar for Vann-Nett.

Kapittel 3 overskriften skal lyde:

Kapittel 3 Kunnskapsgrunnlaget (fra § 15 til og med § 18)

§ 15 skal lyde:

§ 15 *Karakterisering, vurdering av miljøpåvirkning og økonomisk analyse*

Følgende analyse og vurdering skal revurderes og om nødvendig oppdateres *hvert sjette år, og foreligge senest to år før påfølgende planperiode:*

a) vannforekomstenes *egenskaper skal være beskrevet* i samsvar med vedlegg II,

b) *miljøeffekten* av *menneskeskapt påvirkning for* vannforekomstene *skal* være vurdert, og

c) en økonomisk analyse *av vannbruk skal* være utarbeidet i samsvar med vedlegg III.

§ 16 skal lyde:

§ 16 *Register over beskyttede områder*

Miljødirektoratet skal sørge for løpende oppdatering av registeret over beskyttede områder i Vann-Nett, i samsvar med vedlegg IV. Registeret *skal inneholde alle overflatevannforekomster og grunnvannsforekomster som har status som beskyttet etter sektorlovverk.*

Ansvarlig sektormyndighet skal angi områdene som skal inn i registeret.

§ 17 skal lyde:

§ 17 *Vann som brukes til uttak av drikkevann*

Alle *vannforekomster som* brukes til uttak av drikkevann og hvor uttaket er mer enn 10 m³ vann per dag i gjennomsnitt eller forsyner flere enn 50 personer, skal *identifiseres*. Dette gjelder også vannforekomster som er *planlagt for* slik bruk i fremtiden.

Forekomster av overflatevann utpekt som drikkevannskilder og som gir mer enn 100 m³ per dag i gjennomsnitt, skal overvåkes i samsvar med vedlegg V.

Vannforekomster identifisert som drikkevannskilder etter denne bestemmelsen skal *oppfylle miljømålene i §§ 4 - 7 og kravene til råvann for drikkevann i annet regelverk*, slik at omfanget av rensing ved produksjon av drikkevann reduseres.

§ 18 skal lyde:

§ 18 *Overvåkningsprogram*

Det skal *være etablert* tilstrekkelige regionale programmer *for å sikre* en helhetlig overvåkning av tilstanden i vann*regionen*. *Disse skal revurderes og om nødvendig oppdateres hvert sjette år, i samsvar med kravene i vedlegg V. Overvåkningsprogrammene* skal

a) For overflatevann omfatte *økologisk og kjemisk tilstand og økologisk potensial, og i tillegg vannføring og/eller vannstand, i den grad det er relevant for økologisk og kjemisk tilstand og økologisk potensial.*

b) For grunnvann omfatte kjemisk og kvantitativ tilstand.

c) For beskyttede områder suppleres overvåkningsprogrammene med krav fra regelverket som hvert enkelt område er opprettet i henhold til.

Kapittel 4 overskriften skal lyde:

Kapittel 4 Organisering av arbeidet (fra § 19 til og med § 24)

§ 20 skal lyde:

§ 20 *Vannregioner og myndigheter med særskilte oppgaver*

Landet deles inn i nedbørfeltvise vannregioner. Ett fylkesmannsembete innenfor hver vannregion skal utpekes som regional vannkoordinator. Kongen fastsetter vannregioninndelingen og utpeker de regionale vannkoordinatorene.

Regional vannkoordinator har ansvar for å koordinere det forberedende regionale arbeidet med å revurdere og oppdatere gjeldende forvaltningsplaner og tiltaksprogram i samsvar med § 21 for de vannregioner eller deler av internasjonale vannregioner som ligger i Norge.

Miljødirektoratet utarbeider og sørger for høring av oppdaterte vannforvaltningsplaner etter innspill om nødvendige endringer fra regional vannkoordinator, og oversender tilrådning til Klima- og miljødepartementet i samsvar med § 23.

Klima- og miljødepartementet godkjenner de oppdaterte vannforvaltningsplanene i samsvar med § 24.

§ 21 skal lyde:

§ 21 *Regional vannkoordinators oppgaver*

Regional vannkoordinator skal koordinere det forberedende regionale arbeidet med å revurdere og oppdatere gjeldende forvaltningsplaner og tiltaksprogram i samsvar med denne forskriften, herunder

a) oppdatere kunnskapsgrunnlaget sammen med andre berørte fylkesmannsembeter i samsvar med bestemmelsene i kapittel 3,

b) utarbeide utkast til fremdriftsplan og arbeidsprogram for det regionale planarbeidet, og foreløpig oversikt over vesentlige spørsmål vedrørende vannforvaltning i vannregionen,

c) gjennomføre offentlig høring på minst 6 måneder av utkast til fremdriftsplan og arbeidsprogram og foreløpig oversikt over vesentlige spørsmål vedrørende vannforvaltningen senest tre år før påfølgende planperiode,

d) legge til rette for begrunnede innspill fra lokale og regionale aktører til nødvendige endringer i gjeldende forvaltningsplan i forbindelse med høringen nevnt i bokstav c,

e) på bakgrunn av høringsinnspillene, sammenstille en oversikt over vesentlige spørsmål vedrørende vannforvaltningen i vannregionen og begrunnede forslag til endringer i gjeldende forvaltningsplan og eventuelle forslag til endringer i tiltaksprogram, som oversendes til Miljødirektoratet senest to år før påfølgende planperiode, der det er mulig sammen med en rangering av forslag til endringer i miljømål ut fra viktighet.

I forbindelse med oppgavene etter første ledd skal regional vannkoordinator legge til rette for deltakelse og samarbeid innenfor vannregionen etter § 22 og samordne de ulike bidragene. Regional vannkoordinator skal arbeide for at det oppnås enighet om innspill til nødvendige endringer og eventuell rangering av disse. Eventuell uenighet kan kreves gjengitt i innspillene til Miljødirektoratet. Regional vannkoordinator skal i tillegg til å gjennomføre egne oppgaver følge opp myndigheter som har oppgaver i henhold til forskriften.

§ 22 skal lyde:

§ 22 *Organiseringen av arbeidet i vannregionen*

I forbindelse med utarbeidelsen av utkast til fremdriftsplan og arbeidsprogram skal regional vannkoordinator legge til rette for en hensiktsmessig organisering og prosess for det regionale arbeidet. Organiseringen skal sikre deltakelse fra relevante sektormyndigheter, og tilgang til informasjon og mulighet til deltakelse fra alle berørte parter og interesserte, særlig ved oppdateringen av forvaltningsplaner og tiltaksprogrammer.

Det bør i særlig grad legges vekt på å sikre deltakelse fra de myndigheter og interessegrupper som ikke er representert på direktoratsnivå.

Der det er hensiktsmessig kan regional vannkoordinator innenfor den enkelte vannregion opprette et vannregionutvalg og dele hele eller deler av vannregionen i vannområder.

§ 23 skal lyde:

§ 23 *Miljødirektoratets oppgaver*

Basert på innspill og eventuell rangering oversendt fra vannregionene, jf. § 21, skal Miljødirektoratet i samarbeid med berørte direktorater

a) i samsvar med vedlegg V utarbeide utkast til oppdaterte forvaltningsplaner og tiltaksprogrammer for samtlige vannregioner i samsvar med kravene i denne forskriften,

b) ha gjennomført offentlig høring i minst 6 måneder av utkast til oppdatert forvaltningsplan senest ett år før påfølgende planperiode,

c) ha sendt tilrådning til oppdatert forvaltningsplan som er i samsvar med vedlegg V til Klima- og miljødepartementet senest et halvt år før påfølgende planperiode.

Det enkelte direktorat har et særlig ansvar for å revurdere og oppdatere de delene av gjeldende forvaltningsplaner og tiltaksprogram som angår eget ansvarsområde før og etter høring.

Direktoratene skal arbeide for at det oppnås enighet om tilrådningen. Eventuell uenighet blant direktoratene skal gjengis i utkast til oppdatert plan, og avklares i forbindelse med departementets godkjenning.

§ 24 skal lyde:

§ 24 *Godkjenning og virkning av forvaltningsplaner*

Utkastet til oppdatert forvaltningsplan skal godkjennes av Klima- og miljødepartementet før neste planperiode begynner. I forbindelse med godkjenningen kan departementet gjøre slike endringer i direktoratets tilrådning som finnes påkrevd ut fra hensynet til rikspolitiske interesser.

Godkjent forvaltningsplan skal legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i vannregionen.

Kapittel 5 overskriften skal lyde:

Kapittel 5 Innholdet i tiltaksprogram og forvaltningsplaner (fra § 25 til og med § 26)

§ 25 overskriften skal lyde:

§ 25 *Tiltaksprogram*

§ 25 første ledd skal lyde:

Tiltaksprogrammet skal være sektorovergripende og skal bygge på gjennomførte analyser og vurderinger. Tiltaksprogrammet skal være i overensstemmelse med nasjonale *føringer*.

§ 25 siste ledd skal lyde:

Oppdatert tiltaksprogram utarbeides og fastsettes av Miljødirektoratet i samarbeid med berørte direktorater, og skal foreligge sammen med oppdatert forvaltningsplan hvert sjette år. Tiltakene skal være operative senest tre år etter at tiltaksprogrammet er *fastsatt*.

§ 26 skal lyde:

§ 26 *Forvaltningsplanen*

Forvaltningsplanen skal *være* i samsvar med vedlegg VII og blant annet

a) angi miljømål for vannforekomstene,

b) sammenfatte karakteristika i vannregionen,

c) gi en analyse av menneskeskapte påvirkninger i vannregionen,

d) gi en oversikt over beskyttede områder,

e) gjøre rede for overvåkning og resultatene av denne,

f) sammenfatte tiltaksprogrammet.

Forvaltningsplanen kan suppleres med mer *detaljerte planer utarbeidet* for deler av vannregionen, sektorer, *påvirkningstyper, vann*typer *eller vannforekomster*.

Oppdatert forvaltningsplan skal foreligge hvert sjette år.

Kapittel 6 overskriften skal lyde:

Kapittel 6 Internasjonale vannregioner (fra § 27 til og med § § 28)

Nåværende § 31 blir § 27, som skal lyde:

§ 27 *Internasjonale vannregioner innenfor EØS-området*

Når et nedbørfelt strekker seg inn på en annen EØS-stats territorium, skal den aktuelle vannregionen defineres som en internasjonal vannregion. *Regional vannkoordinator* skal samarbeide med den ansvarlige myndigheten i den tilgrensende EØS-staten med sikte på å etablere felles løsninger, slik at ønsket miljøtilstand kan oppnås for hele nedbørfeltet.

Regional vannkoordinator skal sørge for å utveksle relevant informasjon med den ansvarlige myndigheten i den tilgrensende EØS-staten. Tiltaksprogrammer og forvaltningsplaner for det berørte nedbørfeltet skal være koordinert med de tilgrensende EØS-statene.

Reglene om offentlig informasjon og høring gjelder i denne forbindelse tilsvarende overfor den ansvarlige myndigheten i den tilgrensende EØS-staten.

Nåværende § 32 blir § 28, som skal lyde:

§ 28 Internasjonalt samarbeid utenfor EØS-området

Når et nedbørfelt strekker seg utenfor EØS-området, skal det tas initiativ til internasjonalt samarbeid med sikte på å oppnå ønsket miljøtilstand for hele nedbørfeltet.

Kapittel 7 overskriften skal lyde:

Kapittel 7 Avsluttende bestemmelser (fra § 29 til og med § 31)

Nåværende § 32 a blir § 29, som skal lyde:

§ 29 *Rapportering*

Sektormyndigheter og kommuner skal fremskaffe de opplysninger som departementet trenger for å oppfylle rapporteringsforpliktelser i henhold til direktiv 2000/60/EF.

§ 30 oppheves.

Nåværende § 31 blir § 27.

Nåværende § 32 blir § 28.

§ 33 blir § 30, som skal lyde:

§ 30 Endring av forskriften

Forskriften kan endres av Klima- og miljødepartementet og Olje- og energidepartementet.

Vedlegg Va og VIII kan endres av Miljødirektoratet.

§ 34 blir § 31, som skal lyde:

§ 31 Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2007.

<u>Forskriftens vedlegg I Vannregioner og vannregionmyndigheter oppheves.</u>

<u>I forskriftens vedlegg II gjøres følgende endringer:</u>

Vedlegg II overskriften skal lyde:
Vedlegg II. Karakterisering, *identifisering av påvirkninger og vurdering av miljøvirkninger*

Punkt 1.1 Karakterisering av typer av forekomster av overflatevann nr. v) skal lyde:
Økoregioner og den geografiske fordelingen til vanntypene *skal foreligge i Vann-Nett som* kart (i et GIS-format).

Punkt 1.2 Fastsettelse av typespesifikke referanseforhold for typer av overflatevannforekomster nr. iii) og iv) skal lyde:

iii) Typespesifikke vilkår for formålene i nr. i) og ii) og typespesifikke biologiske referanseforhold kan bygge på målte verdier, eller på modellering, eller kan utledes ved en kombinasjon av disse metodene. Dersom det ikke er mulig å bruke disse metodene, kan *det* utvises skjønn for å fastsette slike vilkår. Ved definisjon av svært god økologisk tilstand med hensyn til konsentrasjoner av bestemte syntetiske forurensende stoffer er deteksjonsgrensene de som kan oppnås ved hjelp av tilgjengelig teknikk på tidspunktet for fastsettelse av typespesifikke vilkår.

iv) For typespesifikke biologiske referanseforhold som baserer seg på måleverdier, skal *det* utvikles et referansenettverk for hver type overflatevannforekomst. Nettverket skal inneholde tilstrekkelig mange referansesteder med svært god tilstand til å gi tilstrekkelig høy grad av pålitelighet for verdiene for referanseforholdene, gitt variasjonen i verdiene til kvalitetselementene som tilsvarer svært god økologisk tilstand for typen overflatevannforekomst og modelleringsteknikkene som anvendes i henhold til nr. v).

Punkt 1.3 Identifisere belastninger, første avsnitt, skal lyde:

Opplysninger om type og omfang av vesentlige menneskeskapte belastninger som forekomster av overflatevann i hver vannregion kan bli utsatt for skal samles inn og *registeres* og oppbevares i *Vann-Nett*. Dette gjelder særlig følgende opplysninger:

Punkt 1.4 Vurdering av miljøvirkninger skal lyde:
1.4. Vurdering av *miljøeffekten av på*virkninger

Det skal vurderes hvor påvirkelig overflatevannforekomstenes tilstand er for belastningene nevnt ovenfor.

Opplysningene innsamlet i tråd med beskrivelsen ovenfor og eventuelle andre opplysninger skal brukes, herunder eksisterende miljøovervåkningsdata, til å vurdere *sannsynligheten* for at forekomster av overflatevann innen vannregionen ikke vil oppfylle miljømålene. Det kan brukes modelleringsteknikker til hjelp ved vurderingen.

Vannforekomster som *vurderes til* ikke å kunne nå miljømålene, skal eventuelt karakteriseres ytterligere for å optimalisere utformingen av overvåkningsprogram og tiltaksprogram.

<u>Forskriftens vedlegg III Økonomisk analyse skal lyde:</u>

Vedlegg III. Økonomisk analyse

Den økonomiske analysen skal *bygge på solid dokumentasjon med nødvendige* opplysninger, *herunder at hensyn skal tas* til kostnadene forbundet med innsamling av relevante *data slik* at det kan foretas:

a) relevante beregninger som er nødvendige for å ta hensyn til prinsippet om kostnadsdekning for vanntjenester, idet det tas hensyn til langsiktige prognoser for tilbud og etterspørsel etter vann i vannregionen og, om nødvendig
- overslag over mengde, pris og kostnader forbundet med vanntjenester, og
- overslag over relevante investeringer *fremover*,

b) vurdering av den mest kostnadseffektive kombinasjonen av tiltak med hensyn til vannbruk som skal inngå i tiltaksprogrammet på grunnlag av overslag over potensielle kostnader ved slike tiltak.

<u>Forskriftens vedlegg IV Beskyttede områder skal lyde:</u>

Vedlegg IV. Beskyttede områder

1. Registeret over beskyttede områder som kreves i henhold til § 16, skal omfatte følgende typer beskyttede områder *som har status som beskyttet etter sektorlovverk*:

   i) områder utpekt eller tiltenkt for uttak av drikkevann i samsvar med § 17,

   ii) områder utpekt *til beskyttelse* av økonomisk betydelige akvatiske arter,

   iii) vannforekomster utpekt til rekreasjonsformål,

   iv) områder følsomme for næringsstoffer, herunder områder utpekt som sårbare soner i henhold til forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav § 24 og områder utpekt som følsomme områder i henhold til forskrift om begrensning av forurensning kapittel *11* om *generelle bestemmelser om avløp*, og

   v) områder utpekt *til* beskyttelse av *naturtyper som består av eller er i vann eller arter som lever i vann*, der *opprettholdelse* eller forbedring av vannets tilstand *er viktig* for *å beskytte habitatet eller arten*.

2. Sammendraget av registeret, som kreves som en del av forvaltningsplanen for vannregionen, skal omfatte kart som viser beliggenheten til hvert beskyttet område og en beskrivelse av de bestemmelser eller vedtak som ligger til grunn for *beskyttelsen av området.*

I forskiftens vedlegg V Klassifisering og overvåking gjøres følgende endringer:

I punkt 1. Overflatevann, 1.1 Kvalitetselementer for klassifisering av økologisk tilstand, oppheves tredje strekpunkt ("Ferskvannsgjennomstrømming") i fjerde kolonne under Kystvann.

Punkt 1. Overflatevann, 1.1 Kvalitetselementer for klassifisering av økologisk tilstand, første strekpunkt i siste kolonne under Elver, skal lyde:

- Forurensning fra alle prioriterte stoffer som er påvist *tilført* i vannforekomsten

Punkt 1. Overflatevann, 1.2.1 Definisjoner for svært god, god og moderat økologisk tilstand i elver, første avsnitt i tredje kolonne under Moderat tilstand i tabellen om biologiske kvalitetselementer, skal lyde:

Sammensetning og *mengde* av fiskearter avviker moderat fra de typespesifikke samfunnene som følge av menneskelig påvirkning på fysisk-kjemiske eller hydromorfologiske kvalitetselementer.

Punkt 1. Overflatevann, 1.2.1 Definisjoner for svært god, god og moderat økologisk tilstand i elver, første avsnitt i første kolonne under God tilstand i tabellen om fysisk-kjemiske kvalitetselementer, skal lyde:
Temperatur, oksygen*konsentrasjon*, pH, syrenøytraliserende kapasitet og ledningsevne (ioneinnhold) når ikke nivåer som er utenfor intervallet som er fastsatt for å sikre at det typespesifikke økosystemet fungerer, og for at verdiene ovenfor for biologiske kvalitetselementer oppnås.

Punkt 1. Overflatevann, 1.2.2 Definisjoner for svært god, god og moderat økologisk tilstand i innsjøer, første avsnitt i andre kolonne under God tilstand i tabellen om biologiske kvalitetselementer, skal lyde:
Det er små endringer i sammensetning og mengder av makrofytt- og bunnvegetasjonstaksa sammenlignet med typespesifikke samfunn. Disse endringene innebærer ikke økt vekst av bunnvegetasjon eller høyere former for planteliv som medfører uønskede forstyrrelser i balansen mellom organismene i vannforekomsten eller i den fysisk-kjemiske kvaliteten til *vannet*.

Punkt 1. Overflatevann, 1.2.2 Definisjoner for svært god, god og moderat økologisk tilstand i innsjøer, andre avsnitt i første kolonne under God tilstand i tabellen om fysisk- kjemiske kvalitetselementer, skal lyde:
Konsentrasjonene av næringsstoffer overstiger ikke nivåene fastsatt for å sikre at økosystemet fungerer, og at verdiene angitt ovenfor for biologiske kvalitetselementer oppnås.

Punkt 1. Overflatevann, 1.2.3 Definisjoner for svært god, god og moderat økologisk tilstand i brakkvann, andre avsnitt i første kolonne under God tilstand i tabellen med biologiske kvalitetselementer, skal lyde:
Det er små endringer i biomasse sammenlignet med typespesifikke forhold. Disse endringene innebærer ikke økt algevekst som medfører uønskede forstyrrelser i balansen mellom organismene i vannforekomsten eller i *den fysisk-kjemiske kvaliteten til vannet*.

Punkt 1. Overflatevann, 1.2.4 Definisjoner for svært god, god og moderat økologisk tilstand i kystvann, første avsnitt i første kolonne under Svært god tilstand i tabellen om biologiske kvalitetselementer, skal lyde:
Sammensetningen av planteplankton*taksa* tilsvarer uberørte forhold.

Punkt 1. Overflatevann, 1.2.4 Definisjoner for svært god, god og moderat økologisk tilstand i kystvann, første, andre og tredje avsnitt i første kolonne under God tilstand i tabellen om biologiske kvalitetselementer, skal lyde:
Sammensetning og mengd*e* av planteplanktontaksa *viser små tegn på forstyrrelser*.

Disse endringene *indikerer* ikke *akselerert* algevekst som medfører uønskede forstyrrelser i balansen mellom organismene i vannforekomsten eller *vannkvaliteten*.

En liten økning i frekvensen *og* intensiteten til typespesifikke planktonoppblomstringer kan forekomme.

Punkt 1. Overflatevann, 1.2.4 Definisjoner for svært god, god og moderat økologisk tilstand i kystvann, nytt andre avsnitt i andre kolonne under God tilstand i tabellen om biologiske kvalitetselementer, skal lyde:
Dekningsgraden for makroalger og mengden av angiospermer viser små tegn til forstyrrelser.

Punkt 1. Overflatevann, 1.2.4 Definisjoner for svært god, god og moderat økologisk tilstand i kystvann, andre og tredje avsnitt i første kolonne under Svært god tilstand i tabellen om fysisk-kjemiske kvalitetselementer, skal lyde:
Konsentrasjonen av næringsstoff er innenfor et område som normalt forbindes med uberørte forhold.

Temperatur, oksygen*konsentrasjon* og siktedyp viser ikke tegn på menneskeskapte forstyrrelser, og er innenfor området som normalt forbindes med uberørte forhold.

Punkt 1. Overflatevann, 1.2.4 Definisjoner for svært god, god og moderat økologisk tilstand i kystvann, første kolonne under God tilstand i tabellen om fysisk-kjemiske kvalitetselementer, skal lyde:
Temperatur, oksygen*konsentrasjon* og siktedyp når ikke nivåer som er utenfor intervallet som er fastsatt for å sikre at det typespesifikke økosystemet fungerer, og betyr at verdiene ovenfor for biologiske kvalitetselementer kan oppnås.

Konsentrasjonen av næringsstoff overstiger ikke nivåene fastsatt for å sikre at økosystemet fungerer, og betyr at verdiene angitt ovenfor for biologiske kvalitetselementer kan oppnås.

Punkt 1. Overflatevann, 1.3 Overvåkning av økologisk og kjemisk tilstand i overflatevann, første og andre avsnitt, skal lyde:

Overvåkingsnett*verket* for overflatevann skal opprettes i samsvar med kravene i § 18. Overvåkingsnett*verket* skal utformes slik at det gir en sammenhengende og omfattende oversikt over den økologiske og kjemiske tilstanden i hver vannregion, og skal gjøre det mulig å klassifisere vannforekomster i fem klasser etter de normative definisjonene i nr. 1.2. Det skal utarbeides ett eller flere kart som viser overvåkningsnett*verket* for overflatevann i forvaltningsplanen for vannregionen.

På grunnlag av karakteriseringen og vurderinger av miljøvirkninger utført i samsvar med § 15 og vedlegg II skal det *i hver planperiode* som forvaltningsplanen for vannregionen gjelder for, utarbeides et *program for basisovervåkning* og et *program for tiltaksorientert overvåking*. Det kan i enkelte tilfeller også være behov for å utarbeide problemkartleggingsprogrammer.

Punkt 1. Overflatevann, 1.3.1 Utforming av basisovervåking, andre avsnitt under første overskrift Mål, skal lyde:

Resultatene av denne overvåkningen skal *vurderes og* brukes, sammen med *vurdering av påvirkninger som* beskrevet i vedlegg II, til å fastsette krav til overvåkningsprogrammene i eksisterende og framtidige forvaltningsplaner for vannregionen.

Punkt 1. Overflatevann, 1.3.1 Utforming av basisovervåking, andre overskrift, skal lyde:

Valg av overvåkningslokaliteter

Punkt 1. Overflatevann, 1.3.1 Utforming av basisovervåking, første avsnitt under overskriften Valg av kvalitetselementer (før strekpunktene), skal lyde:

Basisovervåkingen skal utføres for *hver* overvåknings*lokalitet* i et tidsrom på ett år i løpet av forvaltningsplanens gyldighetsperiode for vannregionen for

Punkt 1. Overflatevann, 1.3.2 Utforming av tiltaksorientert overvåking, andre avsnitt, skal lyde:

Programmet kan endres i løpet av gyldighetstiden for en forvaltningsplan for vannregionen på grunnlag av opplysninger innsamlet i *henhold til* kravene i vedlegg II *eller dette* vedlegg, særlig for å muliggjøre en reduksjon i frekvensen dersom virkningen ikke er vesentlig eller den relevante belastningen er fjernet.

Punkt 1. Overflatevann, 1.3.2 Utforming av tiltaksorientert overvåking, avsnittet før strekpunktene under overskriften *Valg av overvåkningslokaliteter*, skal lyde:

Tiltaksorientert overvåking skal utføres på alle vannforekomster som på grunnlag av virkningsvurderingen i henhold til vedlegg II eller basisovervåkingen anses å stå i fare for ikke å nå miljømålene, og for vannforekomster som det slippes ut prioriterte stoffer i. Det skal velges overvåkningslokaliteter som angitt i regelverket som fastsetter den relevante miljøkvalitetsnorm. I alle andre tilfeller, herunder i forbindelse med prioriterte stoffer når det ikke er gitt spesifikk veiledning i regelverket, skal overvåknings*lokalitetene* velges som følger:

Punkt 1. Overflatevann, 1.3.2 Utforming av tiltaksorientert overvåking, første strekpunkt under overskriften Valg av overvåkningslokaliteter, skal lyde:

- for vannforekomster som er i fare som følge av betydelige punktkildebelastninger, skal det være tilstrekkelig mange overvåkningspunkter innen hver vannforekomst til at omfang og konsekvenser av punktkildebelastningene kan vurderes. Dersom en vannforekomst er *utsatt* for en rekke punktkildebelastninger, kan overvåkningspunktene velges slik at omfang og konsekvenser av belastningene kan vurderes i sin helhet,

Punkt 1. Overflatevann, 1.3.4 Overvåkningsfrekvens, tredje avsnitt, skal lyde:

For tiltaksorientert overvåking skal overvåkningsfrekvensen som er nødvendig for hver parameter, *fastsettes på* en slik måte at det framkommer tilstrekkelige data til en pålitelig vurdering av tilstanden til det relevante kvalitetselement. Som retningslinje bør overvåkningen finne sted med intervaller som ikke overstiger dem som er angitt i tabellen nedenfor, med mindre større intervaller er berettiget ut fra tekniske kunnskaper og ekspertvurderinger.

Punkt 1. Overflatevann, 1.3.5 Ytterligere overvåkningskrav for beskyttede områder, første setning i første avsnitt under overskriften *Uttakssteder for drikkevann*, skal lyde:
Forekomster av overflatevann utpekt som drikkevannskilder jf. § 17, som gir mer enn 100 m^3 per dag i gjennomsnitt, utpekes som overvåkningslokaliteter og underkastes den ytterligere overvåkning som er nødvendig for å oppfylle kravene i *§ 17*.

Punkt 1. Overflatevann, 1.3.5 Ytterligere overvåkningskrav for beskyttede områder, første punktum under overskriften *Habitat- og artsvernområder*, skal lyde:

Vannforekomster som utgjør slike områder, skal tas med *i programmet for tiltaksovervåking* nevnt ovenfor dersom de på grunnlag av virkningsvurderingen og basisovervåkingen anses å stå i fare for ikke å nå miljømålene.

I punkt 1. Overflatevann, 1.4.1 Biologiske overvåkningsresultaters sammenlignbarhet nr. i), ii) og iii), skal "overvåkningssystemer" endres til "klassifiseringssystemer".

I punkt 1. Overflatevann, 1.4.2 Presentasjon av overvåkingsresultater og klassifisering av økologisk tilstand og økologisk potensial nr. i) og ii), og i punkt 1.4.3. Presentasjon av overvåkingsresultater og klassifisering av kjemisk tilstand andre avsnitt, skal "hvert nedbørfeltdistrikt" endres til "hver vannregion".

Punkt 2. Grunnvann, 2.2.1 Overvåkningsnett for grunnvannsstand, skal lyde:
2.2.1 Overvåkningsnett*verk* for grunnvannsstand

Et overvåkingsnettverk for grunnvann skal opprettes i samsvar med kravene i § 18. Overvåkningsnettverket skal utformes slik at det gir pålitelig vurdering av alle grunnvannsforekomsters eller grupper av grunnvannsforekomsters kvantitative tilstand, herunder vurdering av tilgjengelige grunnvannsressurser. Det skal utarbeides et kart som viser grunnvannsovervåkningsnettverket i forvaltningsplanen for vannregionen.

Punkt 2. Grunnvann, 2.2.2 Overvåkningsstedenes tetthet, skal lyde:
2.2.2. Overvåknings*lokalitetenes* tetthet

Nett*verket* skal omfatte tilstrekkelig representative overvåkningslokaliteter til at grunnvannsstanden kan vurderes i hver grunnvannsforekomst eller gruppe av grunnvannsforekomster, idet det tas hensyn til kortsiktige og langsiktige variasjoner i nydannelse av grunnvann; det skal særlig sikres

- for grunnvannsforekomster som anses å stå i fare for ikke å nå miljømålene, at overvåknings*lokalitetene* ligger tilstrekkelig tett til at virkningene av uttak og utslipp på grunnvannsstanden kan vurderes,
- for grunnvannsforekomster der grunnvann strømmer over en lands grenser, at det er tilstrekkelig mange overvåkningslokaliteter til at grunnvannets strømningsretning og vannføring over landets grense kan vurderes.

Punkt 2. Grunnvann, 2.2.4 Tolkning og presentasjon av grunnvannets kvantitative tilstand, første setning, skal lyde:
Resultatene fra overvåkningsnett*verket* for en grunnvannsforekomst eller gruppe av grunnvannsforekomster skal brukes til å vurdere vannforekomsten(e)s kvantitative tilstand.

Overskriften i punkt 2.4.1 Grunnvannsovervåkingsnett, skal lyde:
2.4.1. *Overvåkingsnettverk for grunnvann*

Punkt 2. Grunnvann, 2.4.1 Overvåkning av grunnvannets kjemiske tilstand, første avsnitt, skal lyde:

Et overvåkingsnettverk for grunnvann skal opprettes i samsvar med kravene i § 18. Overvåkningsnett*verket* skal utformes slik at det gir en sammenhengende og omfattende oversikt over grunnvannets kjemiske tilstand innen hver vannregion, og slik at vesentlige og vedvarende økende trender når det gjelder forurensninger blir oppdaget.

Overskriften i punkt 2.4.3 Tiltaksorientert overvåking, skal lyde:
2.4.3 *Tiltaksovervåking*

Punkt 2. Grunnvann, 2.4.3 Tiltaksorientert overvåking, avsnittet under overskriften Mål og før punktlisten, skal lyde:

Tiltaksovervåking skal utføres i periodene mellom basisovervåkingsprogrammene for å fastslå

Punkt 2. Grunnvann, 2.4.3 Tiltaksorientert overvåking, første setning i avsnittet under overskriften Valg av overvåkningslokaliteter og før punktlisten, skal lyde:

Tiltaksovervåking skal utføres for alle grunnvannsforekomster eller grupper av grunnvannsforekomster som på grunnlag av *en vurdering av effekten av påvirkninger* utført i henhold til vedlegg II, og som ved basisovervåkingen anses å stå i fare for ikke å nå miljømålene.

Punkt 2. Grunnvann, 2.4.3 Tiltaksorientert overvåking, avsnittet under overskriften Overvåkningsfrekvens, skal lyde:

Tiltaksovervåking skal utføres for tidsrommene mellom basisovervåkingsprogrammene med en frekvens som er tilstrekkelig til å oppdage virkningene av relevante belastninger, men minst én gang i året.

Punkt 2. Grunnvann, 2.4.4 Identifikasjon av trender for konsentrasjoner av forurensende stoffer, tredje setning, skal lyde:
Det skal brukes data fra basis- og *tiltaksovervåking* til å identifisere vesentlige og vedvarende økende trender i konsentrasjoner av forurensende stoffer, og til å snu slike trender.

Punkt 2. Grunnvann, 2.4.5 Tolkning og presentasjon av grunnvannets kjemiske tilstand, første setning, skal lyde:
Ved vurderingen av tilstand samles resultater fra individuelle overvåknings*lokaliteter* innen en grunnvannsforekomst for grunnvannsforekomsten som helhet.

I forskriftens vedlegg VII Krav til forvaltningsplaner i vannregionene gjøres følgende endringer:

Vedlegg VII overskriften skal lyde:

Vedlegg VII. Krav til *vannforvaltningsplaner*

Vedlegg VII del A nr. 5, 7, 7.3, 7.4, 7.5, 7.7, 7.9, 7.11 og 12 skal lyde:

5. en liste over miljømål fastsatt for overflatevann, grunnvann og beskyttede områder, herunder særlig identifikasjon av tilfeller der § 9 - § 12 er anvendt, samt tilhørende opplysninger som påkrevd *i disse bestemmelsene*,

7. et sammendrag av tiltaksprogrammet eller -programmene *utarbeidet* i henhold til § 25, herunder måten miljømålene *fastsatt i henhold til § 4* er ment å skulle nås:

7.3 et sammendrag av tiltak truffet for å oppfylle kravene *til drikkevann* i § 17,

7.4 et sammendrag av kontrolltiltakene for uttak og magasinering av vann, *jfr. § 25 bokstav e),*

7.5 et sammendrag av kontrolltiltak vedtatt for punktkildeutslipp og annen virksomhet som påvirker vannets tilstand, i samsvar med § 25 *bokstav f),*

7.9 et sammendrag av tiltak som er truffet dersom overvåking eller andre data tyder på at tiltaksprogrammet ikke er tilstrekkelig for å nå miljømålene i vannforekomsten, *jfr. § 25,*

7.11 nærmere opplysninger om tiltak som er truffet for å unngå økning i forurensningen av marine farvann i samsvar med *§ 25,*

11. kontaktpunkter og framgangsmåter som gir adgang til bakgrunnsdokumentasjonen og -informasjonen omtalt i § 27 og § 28, og særlig nærmere opplysninger om kontrolltiltakene vedtatt i henhold til § 25 *bokstav* f) og g) og de faktiske overvåkningsdataene samlet inn i henhold til § 18 og vedlegg V.

12. For alle typer register- og kartdata som kreves i forvaltningsplanen kan det vises til Vann-Nett.

Vedlegg VII del B overskriften skal lyde:
En oppdatering av forvaltningsplanen *skal i tillegg inneholde*

Vedlegg VII del B nr. 4 skal lyde:

4. et sammendrag av eventuelle ytterligere midlertidige tiltak som er truffet i henhold til *§ 25 på* grunn av vansker med å nå miljømålene etter offentliggjøringen av forrige versjon av forvaltningsplanen.

II

Forskriften trer i kraft 1. juni 2018.

Vedlegg II – forslag til lov om endring i naturmangfoldloven

Lov om endring i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

I

I lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) gjøres følgende endring:

Lovens kapittel III overskriften skal lyde:

Kapittel III. Artsforvaltning *mv*.

Ny § 26 a skal lyde:

§ 26 a *Gjennomføring av vanndirektivet*

Kongen kan fastsette de forskrifter som er nødvendige for å oppfylle Norges forpliktelser som følge av Europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/60/EF av 23. oktober 2000 om fastsettelse av rammer for fellesskapstiltak for vannpolitikk (vanndirektivet).

II

Loven trer i kraft 1. juni 2018.

ROLLAG KOMMUNE

Rollag	:	21.09.2017
Arkiv	:	L12
Saksmappe	:	2016/790
Avd.	:	Teknisk
Saksbehandl	:	Tanja Grinde

Sluttbehandling reguleringsplan for Myrefjell - Fjøse

MØTEBEHANDLING:		
Utvalg	***Møtedato***	***Utvalgssak***
Næring, Miljø, Ressurs	28.11.2017	79/17
Kommunestyre	18.12.2017	66/17

Utvalgsleders forslag til vedtak:
Reguleringsplan for Myrefjell - Fjøse, plankart datert 14.11.2017, planbeskrivelse og bestemmelser datert 14.11.2017 godkjennes med følgende vilkår:

- Før kommunestyrets godkjenning skal utbyggingsavtaler underskrives.
- Plan for vannforsyning skal godkjennes av mattilsynet, før det kan fradeles tomter
- Plankartet skal være entydig. Hele området må ar reguleringsformål med hjemmel i plan og bygningsloven og være utformet i samsvar med SOSI-standard.
- Jordlovens §12 gjøres gjeldene i byggeområder.

Reguleringsplanen kan derved gis sluttbehandling ved kommunestyrets egengodkjenning i medhold av plan- og bygningslovens § 12-12.

Behandling i Næring, Miljø, Ressurs - 28.11.2017:
Utvalgsleders forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak i Næring, Miljø, Ressurs - 28.11.2017:
Reguleringsplan for Myrefjell - Fjøse, plankart datert 14.11.2017, planbeskrivelse og bestemmelser datert 14.11.2017 godkjennes med følgende vilkår:

- Før kommunestyrets godkjenning skal utbyggingsavtaler underskrives.
- Plan for vannforsyning skal godkjennes av mattilsynet, før det kan fradeles tomter
- Plankartet skal være entydig. Hele området må ar reguleringsformål med hjemmel i plan og bygningsloven og være utformet i samsvar med SOSI- standard.
- Jordlovens §12 gjøres gjeldene i byggeområder.

Reguleringsplanen kan derved gis sluttbehandling ved kommunestyrets egengodkjenning i medhold av plan- og bygningslovens § 12-12.

Saken gjelder:

Reguleringsplan for Myrefjell – Fjøse, sluttbehandling. Omfatter veier til eksisterende hytter og nye hyttetomter.

Fakta:

Forslag til reguleringsplan for Myrefjell – Fjøse ble førstegangsbehandlet i NMR-utvalget 22.06.2017, hvorav følgende ble endret før høring:

- Planlagt hyttefelt i LNF område er tatt ut av planen
- Tomtene 11,26,35, 36, og 37 er strøket

Planen ble lagt høring, med høringsfrist 21.09.2017.

I perioden kom det inn 6 høringsinnspill. Innspill med kommentarer fra saksbehandler og planlegger ligger vedlagt saken – sammendrag høring.

Etter endt høring ble følgende endret i planen:

- Kullgroper legges inn i plankartet med hensynssone og båndlegges etter kulturminneloven
- Areal 86/26 innarbeides som en del av regulert tomteareal
- ROS analyse lages i samsvar med veileder fra DSB, før planen godkjennes
- Tomt 45 endres slik at den ikke treffer myr.
- Vegtrase ved hyttetomt til Vidar Lande legges i en bue, slik at avstand til hytta blir noe større.

Saksbehandlers vurdering:

Arealplanen for Myrefjell – Fjøse er en godt gjennomarbeida plan. Hensynet til myrer, vassdrag og friluftssoner er ivaretatt langs vassdraga. Hyttetomtene legges godt i terrenget, å hensyn til landskap blir ivaretatt i bestemmelsene. Faren for flom er godt utredet i ROS analysen, og på grunn av tomtenes beliggenhet vil hverken flom eller ras være en risiko i området. Vegtraseer kan derimot være noe utsatt ved større flommer.

Rådmannens konklusjon:

Reguleringsplan for Myrefjell - Fjøse, plankart datert 14.11.2017, planbeskrivelse og bestemmelser datert 14.11.2017 godkjennes med følgende vilkår:

- Før kommunestyrets godkjenning skal utbyggingsavtaler underskrives.
- Plan for vannforsyning skal godkjennes av mattilsynet, før det kan fradeles tomter
- Plankartet skal være entydig. Hele området må ar reguleringsformål med hjemmel i plan og bygningsloven og være utformet i samsvar med SOSI-standard.
- Jordlovens §12 gjøres gjeldene i byggeområder.

Reguleringsplanen kan derved gis sluttbehandling ved kommunestyrets egengodkjenning i medhold av plan- og bygningslovens § 12-12.

Vedlegg

1 VR1713_Myrefjell-Fjøse_01F 13.11.2017
2 Planbeskrivelse Myrefjell - Fjøse 13.11.2017
3 Sammendrag høring Myrefjell - Fjøse 02.11.2017
4 ROS-analyse Myrefjell-Fjøse
5 Vedlegg 2-6 KU reg Myrefjell - Fjøse

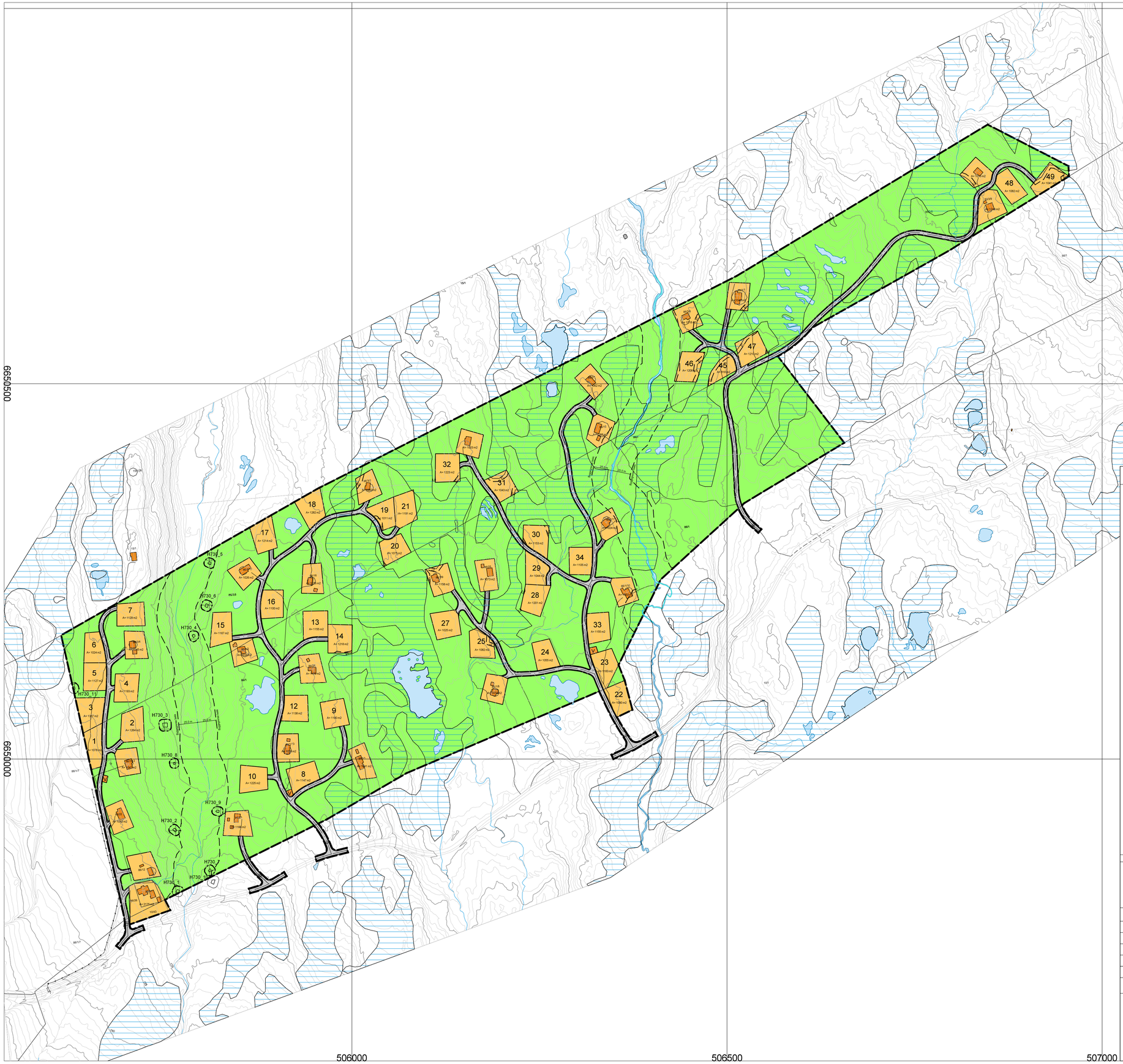

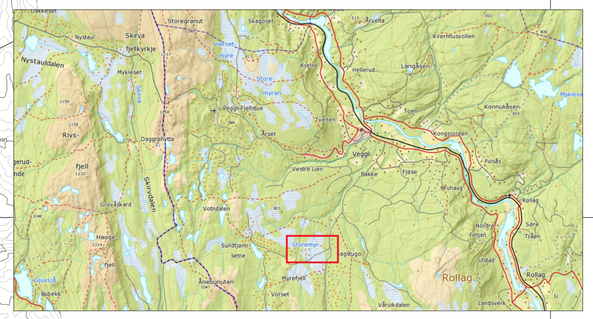

TEGNFORKLARING

PBL § 12-5. AREALFORMÅL I REGULERINGSPLAN

BEBYGGELSE OG ANLEGG

- Boligbebyggelse
- V Vannforsyningsanlegg

SAMFERDSELSANLEGG OG TEKNISK INFRASTRUKTUR

- Veg
- Annen veggrunn - tekniske anlegg

LANDBRUKS-, NATUR- OG FRILUFTSFORMÅL

- Friluftsområde

HENSYNSSONER

- H730_1 Båndlegging kulturminner

LINJESYMBOLER

- Planens begrensning
- Formålsgrense
- Måle- og avstandslinje
- Senterlinje veg
- Byggegrense

Oppdragsnr: VR1713

Kartgrunnlag: FKB

Ekvidistanse: 1 m

Kartmålestokk: 1:2500 (A1)

Koordinater: EUREF89- sone 32

N

TEGNNR.	DATO	REVISJON	SIGN
01A	02.03.2017	Planforslag	KH / JAH
01B	08.03.2017	Planforslag, revisjon	KH / JAH
01C	21.03.2017	Planforslag, revisjon	KH / JAH
01D	11.07.2017	Planforslag, revisjon	KH / JAH
01E	18.09.2017	Planforslag, revisjon	KH / JAH
01F	13.11.2017	Planforslag, revisjon	KH / JAH

REGULERINGSPLAN FOR

MYREFJELL - FJØSE, ROLLAG KOMMUNE

SAKSBEHANDLING IFLG. PLAN- OG BYGNINGSLOVEN	SAKSNR.	DATO	SIGN.
Planarbeid varslet med annonse		09.12.2016	
Planarbeid varslet med brev		06.12.2016	
1. gangs behandling i planutvalget		22.06.2017	
Offentlig ettersyn fra til			
2. gangs behandling i det faste utvalget for plansaker			
Kommunestyrets vedtak			

PLAN UTARBEIDET AV:

NATURFORVALTER
KJETIL HEITMANN

PLAN DIGITALISERT AV:

Vidda RESSURS AS

REGULERINGSPLAN FOR

BAKKE – MYREFJELL ØST

SØNDRE VEGGLIFJELL

ROLLAG KOMMUNE

PLANFORSLAG 29. SEPTEMBER 2017
REVIDERT TIL 2. GANGS BEHANDLING I NMR-UTVALGET 10.10.2017

A. PLANBESKRIVELSE

B. REGULERINGSBESTEMMELSER

Reguleringsplanen er utarbeidet av:

Naturforvalter Kjetil Heitmann,
Numedalstunet 3628 Veggli
Tlf. 90 91 98 60
kjetil.heitmann@naturforvalter.no

Planen er tegnet av:

Vidda RESSURS AS

INNHOLD:

A. PLANBESKRIVELSE

1. Beskrivelse av planområdet
2. Formål med planarbeidet
3. Planens innhold:
   - 3.1 Overordnet profil for området
   - 3.2 Arealer for fritidsboliger
   - 3.3 Grønnstruktur
   - 3.4 Infrastruktur (veg/strøm/vann/avløp)
4. Forhold til overordnede planer
   - 4.1. Kommunedelplan for Vegglifjell
   - 4.2 Reguleringsplan for Dalsethaugen
5. Uttalelser til varsel om oppstart av planarbeid
6. Miljøvurderinger
7. Risiko- og sårbarhetsanalyse

B. REGULERINGSBESTEMMELSER

§ 1. Avgrensning av planområdet
§ 2. Reguleringsformål
§ 3. Fellesbestemmelser
§ 4. Områder for bebyggelse og anlegg
§ 5. Områder for samferdselsanlegg og infrastruktur
§ 6. Områder for landbruks-, natur- og friluftslivsformål
§ 7. Andre bestemmelser
§ 8. Hensynssoner

C. VEDLEGG

1. Plankart i SOSI-fil, originalformat
2. Oversiktskart over planområdet i kommunedelplan for Vegglifjell
3. Planforslag i utsnitt av kommunedelplan for Vegglifjell
4. Planområde i forhold til godkjent disposisjonsplan og reguleringsplan
5. Grøntstruktur og friluftsliv

6 A-B Vurdering av hytter i landskapet

7. Kopi av varsling av planarbeid
8. Utbyggingsavtale (underskrives før sluttbehandling av planen)
9. Sammendrag av høring med planleggers kommentarer

A. PLANBESKRIVELSE

1. Beskrivelse av planområdet

Reguleringsplan for Bakke - Myrefjell ligger på eiendommene gbnr 86/3,6 og gbnr 86/1 sør på Vegglifjell i Rollag kommune. Flere adkomstveger til hyttefeltet og en tidligere godkjent hyttetomt ligger på gbnr 10/1. Planområdet er på 444 dekar og ligger nord for vegen mellom Sagstugo og Myrefjell seter. I vest grenser planområdet til beiteområdet til Myrefjell seter. Planområdet ligger mellom 773 og 693 meter over havet. Laveste punkt ligger i nordøst mens høyeste punkt er avkjøringen fra Sundtjønnvegen ved Myrefjell seter i sørvest.

Planområdet heller slakt mot nord, området er småkupert uten markerte høydedrag. Området har fine solforhold og god utsikt mot nord. To bekker renner gjennom planområdet fra sør mot nord, Nirisetbekken i vest og Fjordungsbekken midt i planområdet. Begge bekkene kan karakteriseres som vassdrag med års-sikker vannføring.

I vest er det morenemasser mellom Nirisetbekken og Myrefjell seter. I midtre del av planområdet er det en del fjell i dagen med skrint jordsmonn og en rekke myrdrag og myrpytter som følger terrenget i nord-sørlig retning. Langs Fjordungsbekken er det igjen noe moreneasser mens det i østre del av planområdet igjen er skrint jordsmonn og myrdrag over fjell. Vegetasjon består i stor grad av furu i de skrinne haugene omgitt av myr og mer granskog langs bekkene.

2. Formål med planarbeidet

Formålet med planarbeidet er å regulere planområdet med adkomstveger til eksisterende hytter og nye hyttetomter innimellom de eksisterende hyttene.

3. Planens innhold

3.1 Overordnet profil for området

Det er ønskelig å videreføre kvalitetene i hytteområdet videre, med spredtliggende, relativt små og lave hytter som er godt tilpasset landskapet. Det betyr at nye hytter også bør være relativt små og lave. Veger og nye hyttetomter plasseres slik at de ikke medfører utilbørlig sjenanse overfor eldre hytter.

3.2 Arealer for fritidsboliger

Planforslaget omfatter 24 eksisterende hytter og 33 nye hyttetomter i tillegg til fire tidligere godkjente, ubebygde tomter. Tomtestørrelse er på rundt 1 dekar. Bestemmelser for utbygging av tomtene er i samsvar med standard reguleringsbestemmelser som benyttes i Rollag kommune, men tomter som ligger i på tørre hauger i landskap med åpne myrer har mindre tillatt bebygd areal og lavere mønehøyde enn standard bestemmelser.

3.3 Grønnstruktur

Areal for friluftsformål
Viktige traseer for ferdsel på barmark og hovedskiløype sør for planområdet framgår av vedlegg 5. Hovedskiløype mellom Skjæbrekka og Sundtjønn går sør for planområdet og sør for Sundtjønnvegen. Gjennom planområdet renner tre bekker fra sør mot nord, det er holdt av en bred frisone langs bekkene som fremmer ferdsel, friluftsliv og lek. Det er god tilgang til friområder med uberørt natur inne i planområdet og på alle sider av planområdet.

3.4 Infrastruktur (veg/energi/vann/avløp)

Hyttefeltet vil bygges ut med veg fram til alle tomter med adkomst fra Sundtjønnvegen i sør. Vannforsyning besørges fra felles borehull for hver veg i planområdet. Avløp løses med spredte anlegg for mindre grupper av hytter. Hyttene lengst vest i planområdet får strøm fra trafo ved Myrefjell seter. Det er allerede etablert trafo for midtre del av planområdet. Østre del av planområdet vil dekkes med strøm fra ny trafo i hyttefeltet Sagstugo-Myrefjell.

4. Forhold til overordnede plan og godkjent reguleringsplan

4.1 Kommunedelplan for Vegglifjell

Planforslaget er i all hovedsak godkjent som byggeområde i kommunedelplan for Vegglifjell slik det framgår av vedlegg 2 og 3.

Et areal på 40 dekar på gnr 86 bnr 1 er ikke godkjent som byggeområde i kommunedelplanen for Vegglifjell. Ca. 10 dekar av dette arealet var foreslått omregulert til byggeområde for 7 fritids-boliger og adkomstveg. Under behandling i NMR-utvalget 22.06.2017, før høring, ble disse tomtene tatt ut av planen. Arealet er LNF-område i planforslaget som ligger til sluttbehandling.

4.2 Gjeldende disposisjonsplan for Skjærbrekka - Myrefjell

Disposisjonsplan for Skjærbrekka – Myrefjell ble godkjent av kommunestyret i Rollag 23.09.1976. Kommundelplanen for Vegglifjell slår fast at denne planen fortsatt skal gjelde.

Disposisjonsplanen godkjente 28 fritidsboliger innenfor planområdet. Av disse er 24 bygget og fire tomter fortsatt ledig. Disposisjonsplanen planla ikke veg fram til hyttene og tok ikke høyde for innlegging av vann og avløp.

5. Uttalelser til varsel om oppstart av planarbeidet

Buskerud fylkeskommune, uttalte seg i brev av 05.01.2017 og har ingen opplysninger om nyere tids kulturminner. Planområdet må registreres for automatisk fredede kulturminner før de kan uttale seg om dette, og legger ved budsjett for registrering. Fylkeskommunen har fått utvidet myndighet til å kunne frigi vanlig forekommende kulturminner hvis det skulle være behov.

Morten Hedemark, eier av hytte gnr 86 bnr 23 sier at noe av det mest attraktive ved området er spredt hyttebebyggelse i et rolig og sjarmerende miljø, og håper dette blir vektlagt i nytt planforslag, også når det gjelder plassering av veger.

Tone Bexrud Johannessen og Bjørn Bexrud, eiere av hytte gnr 86 bnr 1 fnr 12, ønsker at vei øst for fellesbeitet legges på eller så nærme beitet som mulig. De ønsker å bli underrettet dersom det vurderes vei i området.

Per M. og Siw Norheim-Martinsen, eiere av hytte gnr 86 bnr 22 øst for fellesbeitet ønsker i utgangspunktet ikke at det legges vei forbi egen eiendom. De kjøpte hytta i august 2016, avgjørende for kjøpet var usjenert beliggenhet, spredt hyttebebyggelse og at området øst for tomta var beitemark. Dersom det bygges vei ber de om at denne legges øst for hytta. Grunneier har hatt dialog med Norheim-Martinsen ved utarbeiding av reguleringsplanen, og de godtar da at veg legges mellom fellesbeitet og deres hytte.

Kirsti Ulrikke Warem og Anne Lill Kvam som har hytte på gnr 86 bnr 16 i sameie kjøpte hytta i 2014 fordi den lå usjenert og fredelig til. De har brønn i myr 30 meter nord for hytta og ønsker ikke veg eller flere hytter tett på egen hytte. De legger ved vegforslag for hytter lenger øst.

Erling Hestad, eier av hytte gnr 86 bnr 26, er positiv til veg, eventuelt også vann og avløp, og aksepterer fortetting med nye hytter. Han har allerede strøm til hytta.

Hestnes, eier av hytte gnr 86 bnr 1 fnr 9, er veldig lei seg for planer om fortetting.

Vidar Lande, eier av hytte gnr 86 bnr 3 fnr 9, er positiv til mulighet for veg til egen hytte.

Knut Lande, eier av hytte gnr 86 bnr 3 fnr 5, er positiv til mulighet for veg, strøm, vann og avløp til egen hytte.

Hillestad og Lundbakken, eiere av hytte gnr 86 bnr 21, er positive til veg til egen hytte.

Marianne og Atle Ormevik, eiere av hytte gnr 86 bnr 11, viser til avtale om bygging og bruk av veg på 50 meter for gnr 86 bnr 26 og gnr 10 gnr 43. Avtalen sier at det kan gis vegrett til 10 hytter nord for egen hytte og angir kostnad for at nye brukere av vegen skal kjøpe seg inn i bebygd veg for et avtalt beløp pr. hytte.

> Kommentar til uttalelser fra hytteeierne: Uttalelse fra hytteeierne er så langt som mulig tatt hensyn til selv om ønskene spriker når det gjelder syn på utbygging med veger, infrastruktur og nye hytter. Utbyggingsløsning søker å videreføre kvalitetene i området.

Fylkesmannen i Buskerud (FMBU) uttalte seg i brev av 03.01.2017. FMBU viser til vurderingen av forskrift om konsekvensutredning og mener at denne også skulle vært vurdert i henhold til forskriftens § 2 d), detaljreguleringer på mer enn 15 dekar som omfatter nye områder til utbyggingsformål. FMBU ber kommunen foreta en ny vurdering av forskrift om konsekvensutredning. FMBU viser til en lang rekke overordnede dokumenter som gir føringer for planlegging, og ber om at den videre planlegging tar hensyn til:

- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, vedtatt ved kgl.res. 12.06.15
- Den europeiske landskapskonvensjonen som trådte i kraft 1. mars 2004.
- Veileder T-1450 Planlegging av fritidsbebyggelse bør legges til grunn for det videre arbeidet.

- Meld. St. 14 (2015–2016) Natur for livet og føringer for bevaring av myr i skogområder
- Naturmangfoldloven §§ 8-12 i naturmangfoldloven
- St. meld. nr. 26 (2006-2007) Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand
- St. meld. nr 18. (2015-2016) Friluftsliv
- St. meld. nr. 21 (2011-2012) Norsk klimapolitikk.
- Plan- og bygningsloven § 3-1 bokstav og krav om at planleggingen skal ta klimahensyn gjennom løsninger for energiforsyning.
- Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne og Regjeringens handlingsplan for økt tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne.

Kommentar til fylkesmannens uttalelse: Fylkesmannen i Buskerud i uttalelsen gitt en lang liste med krav til utredninger som må gjennomføres. Samtidig sier *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging* som Fylkesmannen også viser til at planmyndighetene ikke skal kreve mer omfattende planlegging enn nødvendig og at utredninger må tilpasses den enkelte plansaken.

6. Miljøvurderinger

Selv om det ikke gjennomføres konsekvensutredning etter plan og bygningslovens § 4 med eget planprogram, er det gjort vurderinger av planens innhold i forhold til natur og miljø.

Friluftsliv – ferdsel – grøntkorridorer
Planområdet benyttes i all hovedsak bare av de som har hytte i området i dag, og vil også med den nye planen i hovedsak være et nærfriluftsområde for hyttegjester i området. Det er god plass mellom hyttene i planen, og bl.a. arealet langs bekkene ivaretar gode grøntkorridorer gjennom området. Gjennomgående skiløype mellom Skjærbrekka og Sundtjønn går sør for planområdet, jfr. vedlegg 5, og det er grei avstand fra hyttene til skiløypa.

Hensyn til barn og unge
I planområdet er det god plass til utendørs lek og opphold i natur mellom hyttene.

Kulturminner
Planområdet ble registrert for kulturminner sommer 2017. Det ble funnet 11 kullgroper langs Nirisetbekken. Planforslaget er ikke i konflikt med kulturminnene. Kullgropene er i oppdatert planforslag avmerket på kartet som hensynssone båndlagt etter kulturminneloven.

Landskap.
Planområdet er blant de lavestliggende hytteområdene på hele Vegglifjell, og har ingen framtredende beliggenhet i landskapet. Terrenget er småkupert uten markerte høydedrag, og er skogkledt noe som gjør at hyttene ligger godt skjult i landskapet på avstand. Den midtre og østlige delen av planområdet består av smale myrdrag med glissen furuskog på tørre hauger mellom myrdragene. Eksisterende hytter er relativt små og lave og glir godt inn i landskapet. Dette landskapsbildet ønskes videreført med små og lave hytter. På området rett nedenfor det nye hyttefeltet Sagstugo I vil hyttene få samme bestemmelser som i Sagstugo II. Vedlegg 6 A og B viser luftfoto av planområdet vinterstid med landskap, vegetasjon og eldre hytter.

Myr
I den sentrale og østre delen av planområdet er det en rekke relativt smale myrdrag i nord-sørlig retning som følger terrenget. Alle nye hytter er lagt utenom myr men veg fram til eksisterende og

nye hytter vil noen steder måtte krysse myrdragene. Veg som bygges over myr forutsettes bygd ved oppfylling på duk uten masseskifting for å unngå drenering og opptørking av myrene, noe som ellers ville medført endring i naturmangfoldet, gjengroing og at myra mistet sin flomdempende effekt ved å holde på vann etter kraftige regnskyll. Av hensyn til landskapet er det lagt inn 4 meter byggegrense mot myr på hyttetomter.

Naturverdier - Vurderinger i forhold til naturmangfoldloven §§ 8-12
Utarbeiding og behandling av planforslaget bygger på tilgjengelig kunnskap om naturmangfoldet, jfr. krav i nmf-lovens § 8. I kartdatabaser (Naturdatabasen) er det ikke registrert noen prioriterte naturtyper i eller i tilknytning til planområdet. Artsdatabanken har ingen oppføringer av funn av sårbare, rødlistede arter i eller i nær tilknytning til planområdet. Ved å legge til kunnskap om forekomster av sårbare arter og naturtyper på Vegglifjell er det ingen ting som tyder på slike verdier i planområdet. Naturtyper i planområdet er skrinn fjellskog og fattige fjellmyrer samt mindre bekkedrag. Alle disse naturtypene har stor utbredelse i regionen og er i tillegg godt representert gjennom vernede områder i og nær kommunen (Skirvedalen, Juveruddalen og Trillemarka – Rollagsfjell naturreservat).

Det er ingen kjente naturforekomster i eller i tilknytning til planområdet som tilsier at planforslaget ikke bør godkjennes ut fra en føre-var-vurdering, jfr. nmf-lovens § 9.

En kan ikke se at planforslaget vil innebære noen ekstra belastning på noen økosystem. Planforslaget er derfor ikke i strid med nmf-lovens § 10.

Ettersom det ikke er forekomster av naturmangfold i eller i tilknytning til planområdet som det må tas spesielle hensyn til er det heller ikke ekstra kostnader som tiltakshaver må bære, jfr. nmf-lovens § 11.

Utbygging i planområdet vil skje på en måte som skal hindre skader på naturmangfoldet. Alle kabler, rør og ledninger for infrastruktur legges så langt som mulig til felles grøfter sammen med veg for å redusere graving og terrenginngrep. Det tas utgangspunkt i driftsmetoder og tekniske løsninger som ut fra en samlet vurdering gir de beste samfunnsmessige resultater, jfr. nmf-lovens § 12. Det legges spesiell vekt på å hindre endring i myrer ved utbygging av veger og annen infrastruktur.

Vassdrag
Nirisetbekken og Fjordungsbekken er begge bekker som oppfyller vilkår for vassdrag etter vannressurslovens definisjon, med helårs vannføring og med karakter av vassdrag. Bekkene er likevel relativt små med begrenset opplevelsesverdi utover nærområdet til bekkene. I planen er det lagt vekt på å opprettholde en byggegrense på 25-30 meter på hver side av bekkene for å ta hensyn til naturmangfold, ivareta ferdsel og friluftsliv, hindre forurensing og forebygge skader ved flom. Dette er den samme byggegrense som er benyttet i gjeldende disposisjonsplan.

Forurensning av grunnvann og overflatevann
Alle hytter og bygninger for overnatting pålegges tilkoblet til felles vannforsyning og felles avløp dersom det forekommer. Bygging og bruk av hyttene i planforslaget medfører ikke spesiell fare for forurensning. Bygging av renseanlegg for grupper av hytter krever utslippstillatelse etter forurensingsloven før det kan gis byggetillatelse.

Renovasjon
Planområdet inngår i den ordinære ordningen for hytterenovasjon som Rollag kommune har innført. Det vil si boder som settes opp på strategiske steder for innsamling av restavfall. Det er avfallsboder ved Skjærbrekkavegen mellom vegbommen og Sagstugo.

Universell utforming
Det er ikke lagt inn bestemmelser i reguleringsbestemmelsene om krav til universell utforming av fritidsboligene. Dette må vurderes ved byggesøknad av den enkelte fritidsbolig.

Alternativ, miljøvennlig oppvarming.
Fritidsboliger har et begrenset areal og brukes ikke gjennom hele vintersesongen. Med dagens krav til isolering er energibehovet til oppvarming av vanlige fritidsboliger så begrenset at det ikke er lønnsomt å installere alternative oppvarmingskilder med bruk av vannbåren varme. Det er derfor ikke hensiktsmessig å kreve oppvarmingskilder som forutsetter mye dyrere løsninger. I praksis er det strøm og vedfyring som benyttes. Mange velger å installere digitale styrings-systemer for å kunne sette ned temperatur i hytta når den ikke er i bruk og justere opp temperatur før ankomst til hytta.

7. Risiko- og sårbarhetsanalyse

7.1 Innledning

Oppstart av arbeid med reguleringsplan for Myrefjell – Fjøse ble varslet 6. desember 2016. Forslag til reguleringsplan ble oversendt Rollag kommune for behandling 21. mars 2017. Rollag kommune sendte ut planforslag til høring 9. august 2017 med frist for uttalelser 21. september 2017. I sin høringsuttalelse bemerket Fylkesmannen i Buskerud at det manglet Risiko- og sårbarhetsanalyse i samsvar med veileder fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap januar 2017.

Rollag kommune informerer om at de pr. i dag ikke har noen mal for ROS-analyser eller eksempler på ROS-analyser som kan legges til grunn for dette arbeidet. Dette er et første forsøk på å lage en ROS-analyse etter veilederen fra DSB.

En ROS-analyse skal dreie seg om samfunnssikkerhet, dvs. hendelse med konsekvenser for samfunn og innbyggere.

Analysen er laget av naturforvalter Kjetil Heitmann, Naturforvalter AS, som også har utarbeidet forslag til reguleringsplan for Myrefjell – Fjøse.

7.2 Beskrivelse av planområdet med henblikk på risiko og sårbarhet

Planområdet for Myrefjell – Fjøse ligger i høydelag mellom 690 og 775 meter over havet, det vil si under vernskoggrensa som går på 800 moh. på Vegglifjell. Planområdet er i dekket av skog varierende mellom tett granskog langs bekkedalene og glissen furuskog i myrlendte områder.

Planområdet er relativt flatt, med unntak av bekkedalen langs Nirisetbekken vest i planområdet. Bekkedalen er her har en U-form, med høydeforskjeller 10-15 meter. Grunnen består av morenemasser med stabile skråninger dekket av tett, voksen granskog. Nirisetbekken har et nedbørfelt på ca. 2,3 km^2 bestående av myrlendt fjellskog. Nedbørfeltet er uten inngrep bortsett fra hytter i planområdet og Myrefjell seter.

Bekkedalen langs Fjordungsbekken øst for midtre del av planområdet er slakere og grunnere, med ca fem meter høydeforskjell. Også her består grunnen av morenemasser, og med voksen granskog. Fjordungsbekken har et nedbørfelt på ca. 2,5 km^2 bestående av myrlendt fjellskog. Nedbørfeltet er uten inngrep bortsett fra 6 hytter som sokner til Skjærbrekka.

7.3 Identifisering av mulige uønskede hendelser

Følgende uønskede hendelser vurderes i denne ROS-analysen:
Naturgitte forhold:

- Sterk vind
- Skred
- Store nedbørmengder og påfølgende flom i vassdrag

Kritiske samfunnsfunksjoner og kritiske infrastrukturer:

- Skjærbrekkavegen og Sundtjønnvegen som eneste adkomstveg for alle hytteområder på Søre Vegglifjell.

Forhold til omkringliggende områder:

- Redusert svampeeffekt av myrer i planområdet og andre myrområder på Søre Vegglifjell

7.4 Vurdering av risiko og sårbarhet

Naturgitte forhold:

- Planområdet er ikke spesielt utsatt for sterk vind med påfølgende skader.
- Grunnforhold og helningsforhold i planlagte byggeområder tilsier ingen spesiell fare for skred eller ras.
- En situasjon med store nedbørmengder over tid, evt. i kombinasjon med snøsmelting, kan gi stor flom i Nirisetbekken og Fjordungbekken.

Kritiske samfunnsfunksjoner og kritiske infrastrukturer:

- Skjærbrekkavegen og Sundtjønnvegen er eneste adkomstveg for alle hytteområder på Søre Vegglifjell. Til sammen er det snakk om nærmere 1000 hytter og tomter som er godkjent eller under planlegging. I en situasjon med store nedbørsmengder og tilhørende flom er det tenkelig at adkomstvegen vaskes bort av sidebekker fordi stikkrenner ikke er dimensjonert opp i forhold til økte nedbørsmengder som følge av klimaendringer. Dette vil kunne føre til at et stort antall mennesker i en kortere periode kan bli innesperret på Søre Vegglifjell

Forhold til omkringliggende områder:

- Dersom myrer i planområdet for Myrefjell – Fjøse og mange andre myrer i nedbørsfeltet til Medåe blir utsatt for inngrep slik at svampe-effekten forringes, vil det føre til raskere og større flomtopper i elva ned mot Veggli sentrum. Dette kan i verste fall føre til skadeflom i Medåe.

7.5 Vurdering av uønskede hendelser i forhold til risiko og sårbarhetsforhold.

Naturgitte forhold - store nedbørsmengder og flom:

- Ingen eksisterende eller planlagte hytter og veger i planområdet ligger utsatt til for flom i hovedbekkene. Det er heller ikke spesiell fare for ras eller erosjon ved stor flom i bekkene, og som vil skade bygninger eller anlegg.

Kritiske samfunnsfunksjoner og kritiske infrastrukturer:

- I en situasjon med store nedbørsmengder og påfølgende flom er det tenkelig at Skjærbrekkavegen eller Sundtjønnvegen vaskes bort av sidebekker fordi stikkrenner ikke er dimensjonert i forhold til økte nedbørsmengder som følge av klimaendringer. Dette vil kunne føre til at et stort antall mennesker i en kortere periode kan bli innesperret på Søre Vegglifjell

Forhold til omkringliggende områder:

- Dersom svampe-effekten til store myrområder på Søre Vegglifjell blir redusert kan det føre til raskere og større flomtopper i Medåe i Veggli sentrum. Dette kan føre til skadeflom i Medåe.

7.6 Identifisere tiltak for å redusere risiko

Naturgitt forhold – store nedbørsmengder og flom:

- Det forutsettes at stikkrenner under veg for små sidebekker dimensjoneres tilstrekkelig for å unngå at disse vaskes bort ved store nedbørsmengder. Dette vurderes ved bygging av nye veger. Her må en følge oppdaterte veiledere for dimensjonering av stikkrenner under veg
- Ved eventuell hogst langs bekkene er det viktig at hogstavfall ikke blir liggende slik at kan føre til nye bekkeløp med påfølgende erosjon og fare for ras

Kritiske samfunnsfunksjoner og kritiske infrastrukturer:

- Skjærbrekkavegen og Sundtjønnvegen: Det bør i forbindelse med ny kommunedelplan for Vegglifjell vurderes en alternativ adkomstveg (beredskapsveg) til Søre Vegglifjell. Dette kan som eksempel være ny sammenbindingsveg mellom søndre og nordre Vegglifjell.

Forhold til omkringliggende områder:

- Nye inngrep i myrområder må reduseres til et minimum. Ved nødvendige inngrep i myr må det legges vekt på at myras svampeeffekt ikke reduseres. Myrer må i minst mulig grad dreneres ved bygging av infrastruktur, og veger må bygges ved utfylling av masser på duk uten full utskifting av myrmasser under vegen.

7.7 Dokumentere analysen og hvordan den påvirker planforslaget

Kunnskapsgrunnlaget bak ROS-analysen vurderes å være tilstrekkelig for å konkludere med at det ikke er noen risiko og sårbarhetsforhold av betydning ved forslag til reguleringsplan for Myrefjell – Fjøse.

Ingen av de vurderte hendelsene er identifisert som risikofylte med hensyn til sårbarhet for skade på samfunn og innbyggere.

Det er ikke behov for endringer i eller tilpasninger av planens innhold for å imøtekomme mulige uønskede hendelser i planområdet.

B. REGULERINGSBESTEMMELSER FOR MYREFJELL - FJØSE, SØRE VEGGLIFJELL, ROLLAG KOMMUNE

§ 1. Avgrensning av planområdet

Det regulerte området er på planen markert med reguleringsgrense.

§ 2. Reguleringsformål

Planområdet er avsatt til følgende arealformål:

PBL § 12-5, nr. 1: Områder for bebyggelse og anlegg
- Fritidsbebyggelse
- Vannforsyningsanlegg

PBL § 12-5, nr. 2: Områder for samferdselsanlegg og infrastruktur
- Veg
- Parkering

PBL § 12-5, nr. 5: Områder for landbruks-, natur og friluftsformål
- Friluftsformål

PBL § 12-6 Hensynssoner
- Båndlagt etter lov om kulturminner

§ 3. Fellesbestemmelser

Fellesbestemmelsene gjelder for hele planområdet. Alle former for terrenginngrep skal gjøres så små og skånsomme som mulig, og så langt som mulig innordnes hensyn til landskap og omgivelsene for øvrig. Alle typer rør og kabler skal følge veitrase der dette er praktisk mulig, eventuelt samordnes til felles grøfter.

Etter ferdigstillelse av bygninger og anleggsarbeider skal utearealet ryddes og tilbakeføres til et naturlig utseende så snart som mulig. Det tillates ikke omfattende opparbeiding av terreng på tomter. Store skjæringer/fyllinger skal unngås. Planering i større utstrekning tillates ikke. Jordmasser skal påføres, og det skal helst brukes jord fra området.

§ 4. Områder for bebyggelse og anlegg

Fritidsbebyggelse
Ved byggesøknad for fritidsbolig skal det ligge ved situasjonsplan som viser detaljert plassering av hytte med møneretning, parkeringsløsning og evt. anneks. Fylling og skjæring ved hytte skal ikke overstige 1,5 meter.

Byggestil skal ha utgangspunkt i lokale byggetradisjoner fra Numedal eller fra norske hytte-tradisjoner. Bygninger skal oppføres i tre eller natursteinmaterialer og tilpasses landskap, eksisterende bygninger og lokal byggeskikk. Bygninger opptil BYA = 100 m^2 skal ha takvinkel mellom 20 - 35°, bygninger over BYA = 100 m^2 skal ha takvinkel mellom 20 - 30°. Hovedmøne-retning skal følge høydekurvene i terrenget.

Maksimalt tillatt bebygd areal BYA = 180 m^2 for tomter der ikke annet framgår. Dette inkluderer to oppstillingsplasser for biler med BYA = 35 m^2. Samlet areal for bygninger på den enkelte tomt er BYA = 145 m^2. Maksimal grunnflate for enkeltbygg er BYA= 120 m^2. Synlig grunnmur skal ikke overstige 0,75 meter. Gesimshøyde skal ikke overstige 3,5 m. Mønehøyde skal ikke overstige 5,0 meter fra gjennomsnittlig planert terreng.

Som taktekkingsmateriale skal det benyttes torv, tre, skifer eller skiferlignende takstein. Blanke takflater tillates ikke. Det skal benyttes farger i mørke eller tjærebrune nyanser, hvite og lyse farger godkjennes ikke. Fargebruk på bygninger skal framgå av byggesøknad.

Eventuelle parabolantenner skal monteres på vegg og ha samme farge som veggen. Utendørs belysning skal skjermes mot horisonten for å unngå lysforurensning. Det kan settes opp gjerde rundt inntil 1/3 av hver tomt eventuelt rundt grupper av hytter. Flaggstenger tillates ikke. Det skal være tilstrekkelig stengsler eller hindringer mot at sau og andre beitedyr kan sette seg fast under bygninger.

Det tillates lagt inn vann i fritidsboligene under forutsetning av godkjent utslipp. Fritidsboliger med innlagt vann kan pålegges tilkobling til felles renseanlegg.

Vegetasjon i form av trær og busker skal bevares så langt som mulig av hensyn til lokalklima og landskap. Trær kan fjernes i den grad de utgjør fare for bygninger, biloppstillingsplasser o.l.

Anlegg for vannforsyning
Det kan føres opp pumpehus i tilknytning til borebrønn/vannforsyningskilde.

§ 5. Områder for samferdselsanlegg og infrastruktur

Veg
Alle kjøreveger i planområdet bygges og driftes som private veger. Veger kan opparbeides med inntil 4,5 meter bredde medregnet vegskulder. I tillegg til oppgitt vegbredde kommer nødvendig grøft med skjæring og fylling på 1 meter på hver side av vegen. Der veg krysser myrdrag skal veg bygges ved oppfylling av masser på duk uten masseutskifting og unødvendig grøfting/drenering.

Parkering
Det kan opparbeides parkeringsplass øremerket fritidsboliger utenfor planområdet.

§ 6. Områder for landbruks-, natur og friluftsformål

Friluftsformål
Områdene skal brukes til skogbruk, natur- og friluftsformål i henhold til gjeldende lovverk. Trær og busker kan fjernes i nødvendig grad for å legge til rette for ferdsel.

§ 7. Andre bestemmelser

Dersom det under anleggsarbeid framkommer automatisk fredet kulturminne, må arbeidet straks stoppes og utviklingsavdelingen i fylkeskommunen varsles, jfr. kulturminneloven § 8, 2. ledd.

§ 8. Hensynssoner

Båndlagt etter lov om kulturminner
Båndlagt etter kulturminneloven av 1978. Innenfor følgende soner – H730 – ligger automatisk fredete kullgroper. Det må ikke forekomme noen form for inngrep i grunnen eller andre tiltak innenfor disse områdene uten tillatelse fra kulturminnemyndighetene.

NATURFORVALTER
KJETIL HEITMANN
PLANLEGGING – PROSJEKTLEDELSE

REGULERINGSPLAN MYREFJELL - FJØSE, SØRE VEGGLIFJELL
SAMMENDRAG AV HØRINGSUTTALELSER MED PLANLEGGER SINE KOMMENTARER

Høringsuttalelsene og merknadene er diskutert med grunneiere. Plankart og reguleringsbestemmelser oppdateres etter bestilling fra Rollag kommune.

Høringsinstans	Innhold i uttalelse	Merknad
Fylkesmannen i Buskerud, dato 21.09.2017	Påpeker manglende ROS-analyse i hht. pblov § 4-3 og veileder fra DSB fra 2017. Mener at konsekvens av utbygging i landskapsbilde burde vært vist i dronebilde. Anbefaler at det stilles strengere krav til skjæring og fylling enn i andre planer. Anbefaler at tomt 45 tas ut eller endrer plassering.	ROS-analyse vil lages i samsvar med veileder fra DSB. Jeg mener at det ikke er nødvendig å illustrere konsekvens av utbygging i landskap (dronebilde). Det har ikke vært gjort i andre planer og landskapet i planområdet er ikke spesielt sårbart. Ønsker å opprettholde 2 m fylling for å ikke lage for strenge føringer for utbygging; alternativt kan en gå ned til 1,5 meter. Tomt 45 beskjæres bort fra myr, utvides litt mot øst og er godt bebyggbar.
Buskerud fylkeskommune, dato 10.08.2017 (trolig feil dato ettersom det refereres til brev av 13.09.2017)	Er positiv til fortetting av fritidsboliger så lenge eksisterende kvaliteter ivaretas og sikres. Mener det bør framgå tydeligere hvor korridor for friluftsliv skal gå gjennom planforslaget og at disse sikres gjennom planbestemmelser. Mener plankart og andre kartutsnitt er mangelfulle og lite lesbare. Det mangler oppdatering av plankartene i samsvar med vedtak i kommunen før off. ettersyn. Trekker fram vannmiljø og resipientforhold i Medåe og regulert strekning av Numedalslågen. Anbefaler kommunen å kreve dokumentasjon av resipientkapasitet i bekker ved hytteområder før det gis tillatelse til utbygging. Viser til midlertidig uttalelse 13.09.2017 og forutsetter at kullgroper som er funnet blir lagt inn i reguleringsplanen før sluttbehandling. Har også innspill til tekst til reguleringsbestemmelser. Det er ikke funn av nyere tids kulturminner i planområdet.	LNF-areal generelt og korridorer langs bekker spesielt ivaretar ferdselskorridorer i planområde. Samtidig er det mange som bruker bilveger som turveg. Vi kan ikke lage bindende planbestemmelser for LNF-områdene; her er det skogbrukslov, friluftslov o.l. som gjelder. Plankart er laget i henhold til nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt plan-register. Kart i vedleggene er ikke oppdatert før høring, disse er bare illustrasjoner og ikke juridisk bindende. Samtidig dokumenterer de planens historikk. Vurdering av resipient vil skje ved utarbeiding av VA-plan, som grunnlag for byggesøknad samt utslippssøknad for renseanlegg. Kullgroper vil legges inn på plankart som hensynssoner, med ønskede planbestemmelser.

Naturforvalter AS E-post: kjetil.heitmann@naturforvalter.no Mobil: 90 91 98 60
Org. nr. 996 812 375 Adresse: Numedalstunet 3, 3628 Veggli Bankkonto: 1503.21.08269

Buskerud fylkeskommune, dato 13.09.2017	Har gjennomført kulturminneregistrering og funnet 11 kull-groper (automatisk fredede kulturminner med 5 m sikringssone). Ingen av kullgropene er i konflikt med planforslag, og det bes om at kullgropene legges inn på plankartet som hensynssone båndlagt etter kulturminneloven. Gir bestemmelse til hensynssona. Ber om tilbakemelding om at kullgropene blir båndlagt i planforslaget.	Kullgroper med sikringssone legges inn som hensynssone i plankart. Reguleringsbestemmelser oppdateres etter fylkeskommunens ønske.
Mattilsynet, dato 07.09.2017	Mattilsynet etterspør VA-plan som vedlegg til reguleringsplanen. Viser til at NMR-utvalget har sagt at «Plan for vannforsyning skal godkjennes av Mattilsynet». Påpeker grunneiers ansvar ved salg av hyttetomter. Vannforsyning må være godkjent før byggestart.	VA-plan vil lages etter at reguleringsplan er godkjent, og som grunnlag for byggesøknad og utslippssøknad for renseanlegg.
Hytteeier Knut Lande gbnr 86/3-5, dato 21.09.2017	Mener planen er god mht. løsning for infrastruktur. Regner med at avkjøring fra «Sundtjønnvegen» er regulert på annen plan. Har spørsmål til vannforsyning og avløp for hyttene lengst øst. Tar opp spørsmål rundt bestemmelser om utforming av hytter og forhold mellom gamle hytter og nye bestemmelser, bl.a. takvinkel og takmateriale. Ønsker avklaring av vegklasse i regulerings-bestemmelsene for veg. Har spørsmål om organisering av utbygging av infrastruktur.	Avkjøring fra «Sundtjønnvegen» er regulert i reg.plan for Sagstugo-Myrefjell og er allerede bygd. VA-plan vil vurdere vann og avløp for hyttene øst i planområdet. Interessante innspill vedr. bestemmelser om utforming av nye vs. gamle hytter; planen følger normen som er brukt i Rollag kommune. Ber om evt. tilbakemelding fra kom-munen dersom vegklasse skal avklares i reguleringsbe-stemmelsene. Reguleringsplanen kan ikke legge føringer for hvordan utbygging i planområdet gjennomføres.
Hytteeiere Atle og Marianne Ormevik gbnr 86/11, 86/26 og 10/43	Har kjøpt 86/26 og 10/43 som tilleggsareal til hyttetomta 86/11. Ber om at disse tilleggsarealene reguleres til byggeområde for fritidsbolig og ikke LNF-område. Ønsker også å kunne bygge en lav, dobbel garasje på arealet med takvinkel 18,5 grader.	Ettersom kommunen har godkjent fradeling av teigene er det naturlig at de godkjennes som byggeområde for fritidsbolig. Dersom Ormeviks ønske om dobbel garasje skal kunne imøtekommes i forhold til planforslag for-utsettes det dispensasjon fra bebygd areal og takvinkel.
Hytteeier Vidar Lande gnr 86 bnr 3	Foreslår å legge om veg til hytter og tomter lengst øst i planen for å få større avstand til egen hytte og uteplass. Har tre alternative traseer. Ønsker maks gesims- og mønehøyde på 3,5 og 5,0 meter.	

Kjetil Heitmann, 2. november 2017

Risiko- og sårbarhetsanalyse for forslag til reguleringsplan for Myrefjell – Fjøse, Søre Vegglifjell i Rollag kommune

Utarbeidet av Naturforvalter AS
Versjon 29.09.2017

1. Innledning

Oppstart av arbeid med reguleringsplan for Myrefjell – Fjøse ble varslet 6. desember 2016. Forslag til reguleringsplan ble oversendt Rollag kommune for behandling 21. mars 2017. Rollag kommune sendte ut planforslag til høring 9. august 2017 med frist for uttalelser 21. september 2017. I sin høringsuttalelse bemerket Fylkesmannen i Buskerud at det manglet Risiko- og sårbarhetsanalyse i samsvar med veileder fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap januar 2017.

Rollag kommune informerer om at de pr. i dag ikke har noen mal for ROS-analyser eller eksempler på ROS-analyser som kan legges til grunn for dette arbeidet. Dette er et første forsøk på å lage en ROS-analyse etter veilederen fra DSB.

En ROS-analyse skal dreie seg om samfunnssikkerhet, dvs. hendelse med konsekvenser for samfunn og innbyggere.

Analysen er laget av naturforvalter Kjetil Heitmann, Naturforvalter AS, som også har utarbeidet forslag til reguleringsplan for Myrefjell – Fjøse.

2. Beskrivelse av planområdet med henblikk på risiko og sårbarhet

Planområdet for Myrefjell – Fjøse ligger i høydelag mellom 690 og 775 meter over havet, det vil si under vernskoggrensa som går på 800 moh. på Vegglifjell. Planområdet er i dekket av skog varierende mellom tett granskog langs bekkedalene og glissen furuskog i myrlendte områder.

Planområdet er relativt flatt, med unntak av bekkedalen langs Nirisetbekken vest i planområdet. Bekkedalen er her har en U-form, med høydeforskjeller 10-15 meter. Grunnen består av morenemasser med stabile skråninger dekket av tett, voksen granskog. Nirisetbekken har et nedbørfelt på ca. 2,3 km^2 bestående av myrlendt fjellskog. Nedbørfeltet er uten inngrep bortsett fra hytter i planområdet og Myrefjell seter.

Bekkedalen langs Fjordungsbekken øst for midtre del av planområdet er slakere og grunnere, med ca fem meter høydeforskjell. Også her består grunnen av morenemasser, og med voksen granskog. Fjordungsbekken har et nedbørfelt på ca. 2,5 km^2 bestående av myrlendt fjellskog. Nedbørfeltet er uten inngrep bortsett fra 6 hytter som sokner til Skjærbrekka.

3. Identifisering av mulige uønskede hendelser

Følgende uønskede hendelser vurderes i denne ROS-analysen:
Naturgitte forhold:

- Sterk vind
- Skred
- Store nedbørmengder og påfølgende flom i vassdrag

Kritiske samfunnsfunksjoner og kritiske infrastrukturer:
- Skjærbrekkavegen og Sundtjønnvegen som eneste adkomstveg for alle hytteområder på Søre Vegglifjell.

Forhold til omkringliggende områder:
- Redusert svampeeffekt av myrer i planområdet og andre myrområder på Søre Vegglifjell

4. Vurdering av risiko og sårbarhet

Naturgitte forhold:
- Planområdet er ikke spesielt utsatt for sterk vind med påfølgende skader.
- Grunnforhold og helningsforhold i planlagte byggeområder tilsier ingen spesiell fare for skred eller ras.
- En situasjon med store nedbørmengder over tid, evt. i kombinasjon med snøsmelting, kan gi stor flom i Nirisetbekken og Fjordungbekken.

Kritiske samfunnsfunksjoner og kritiske infrastrukturer:
- Skjærbrekkavegen og Sundtjønnvegen er eneste adkomstveg for alle hytteområder på Søre Vegglifjell. Til sammen er det snakk om nærmere 1000 hytter og tomter som er godkjent eller under planlegging. I en situasjon med store nedbørsmengder og tilhørende flom er det tenkelig at adkomstvegen vaskes bort av sidebekker fordi stikkrenner ikke er dimensjonert opp i forhold til økte nedbørsmengder som følge av klimaendringer. Dette vil kunne føre til at et stort antall mennesker i en kortere periode kan bli innesperret på Søre Vegglifjell

Forhold til omkringliggende områder:
- Dersom myrer i planområdet for Myrefjell – Fjøse og mange andre myrer i nedbørsfeltet til Medåe blir utsatt for inngrep slik at svampe-effekten forringes, vil det føre til raskere og større flomtopper i elva ned mot Veggli sentrum. Dette kan i verste fall føre til skadeflom i Medåe.

5. Vurdering av uønskede hendelser i forhold til risiko og sårbarhetsforhold.

Naturgitte forhold - store nedbørsmengder og flom:
- Ingen eksisterende eller planlagte hytter og veger i planområdet ligger utsatt til for flom i hovedbekkene. Det er heller ikke spesiell fare for ras eller erosjon ved stor flom i bekkene, og som vil skade bygninger eller anlegg.

Kritiske samfunnsfunksjoner og kritiske infrastrukturer:
- I en situasjon med store nedbørsmengder og påfølgende flom er det tenkelig at Skjærbrekkavegen eller Sundtjønnvegen vaskes bort av sidebekker fordi stikkrenner ikke er dimensjonert i forhold til økte nedbørsmengder som følge av klimaendringer. Dette vil kunne føre til at et stort antall mennesker i en kortere periode kan bli innesperret på Søre Vegglifjell

Forhold til omkringliggende områder:

- Dersom svampe-effekten til store myrområder på Søre Vegglifjell blir redusert kan det føre til raskere og større flomtopper i Medåe i Veggli sentrum. Dette kan føre til skadeflom i Medåe.

6. Identifisere tiltak for å redusere risiko

Naturgitt forhold – store nedbørsmengder og flom:

- Det forutsettes at stikkrenner under veg for små sidebekker dimensjoneres tilstrekkelig for å unngå at disse vaskes bort ved store nedbørsmengder. Dette vurderes ved bygging av nye veger. Her må en følge oppdaterte veiledere for dimensjonering av stikkrenner under veg
- Ved eventuell hogst langs bekkene er det viktig at hogstavfall ikke blir liggende slik at kan føre til nye bekkeløp med påfølgende erosjon og fare for ras

Kritiske samfunnsfunksjoner og kritiske infrastrukturer:

- Skjærbrekkavegen og Sundtjønnvegen: Det bør i forbindelse med ny kommunedelplan for Vegglifjell vurderes en alternativ adkomstveg (beredskapsveg) til Søre Vegglifjell. Dette kan som eksempel være ny sammenbindingsveg mellom søndre og nordre Vegglifjell.

Forhold til omkringliggende områder:

- Nye inngrep i myrområder må reduseres til et minimum. Ved nødvendige inngrep i myr må det legges vekt på at myras svampeeffekt ikke reduseres. Myrer må i minst mulig grad dreneres ved bygging av infrastruktur, og veger må bygges ved utfylling av masser på duk uten full utskifting av myrmasser under vegen.

7. Dokumentere analysen og hvordan den påvirker planforslaget

Kunnskapsgrunnlaget bak ROS-analysen vurderes å være tilstrekkelig for å konkludere med at det ikke er noen risiko og sårbarhetsforhold av betydning ved forslag til reguleringsplan for Myrefjell – Fjøse.

Ingen av de vurderte hendelsene er identifisert som risikofylte med hensyn til sårbarhet for skade på samfunn og innbyggere.

Det er ikke behov for endringer i eller tilpasninger av planens innhold for å imøtekomme mulige uønskede hendelser i planområdet.

Planområde for Myrefjell - Fjøse i utsnitt av kommunedelplan for Vegglifjell

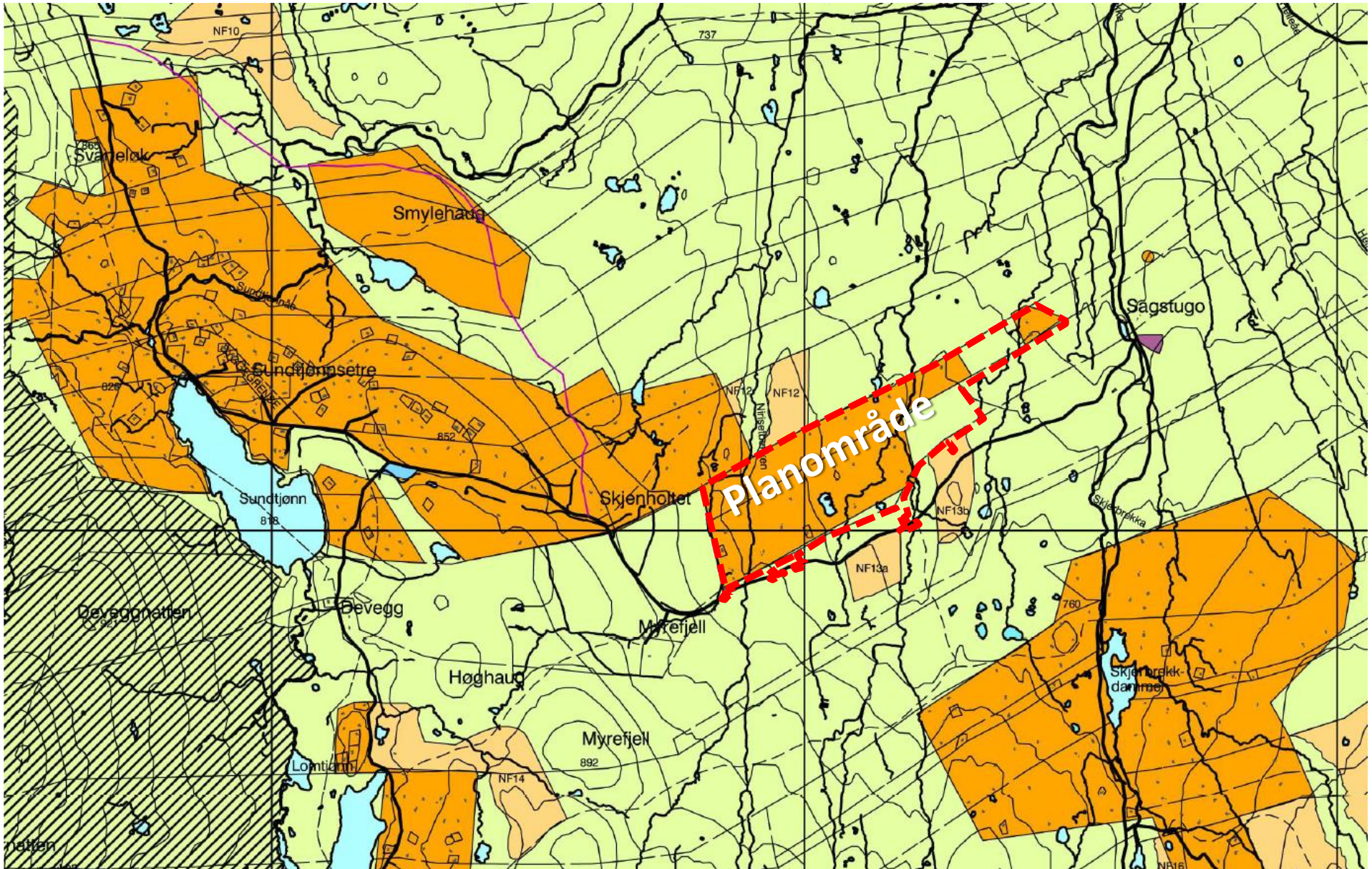

Planområde for Myrefjell – Fjøse i kommunedelplan for Vegglifjell

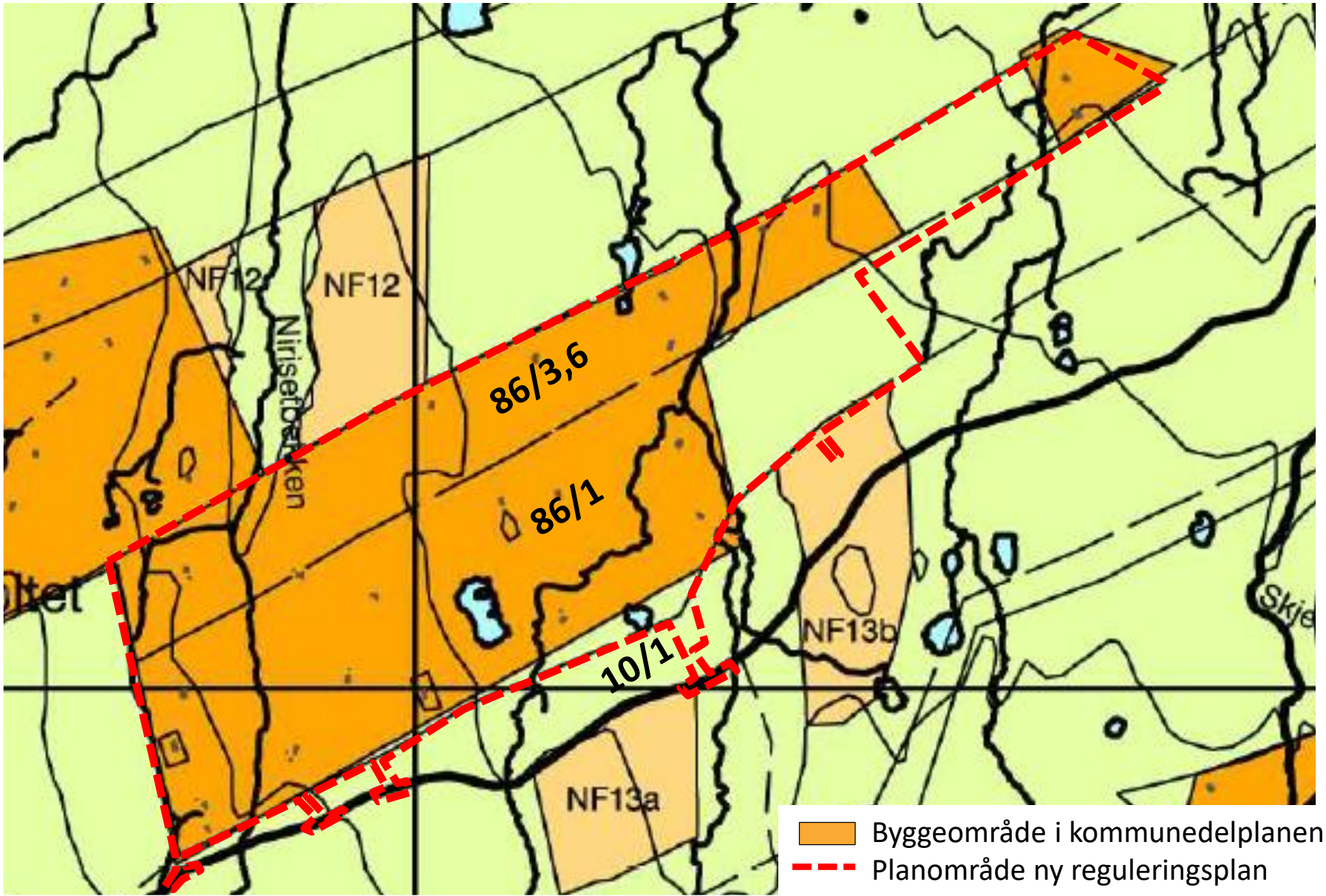

Planområde for Myrefjell – Fjøse i forhold til godkjent disposisjons-plan fra 1976 samt reguleringsplan for Sagstugo – Myrefjell fra 2010

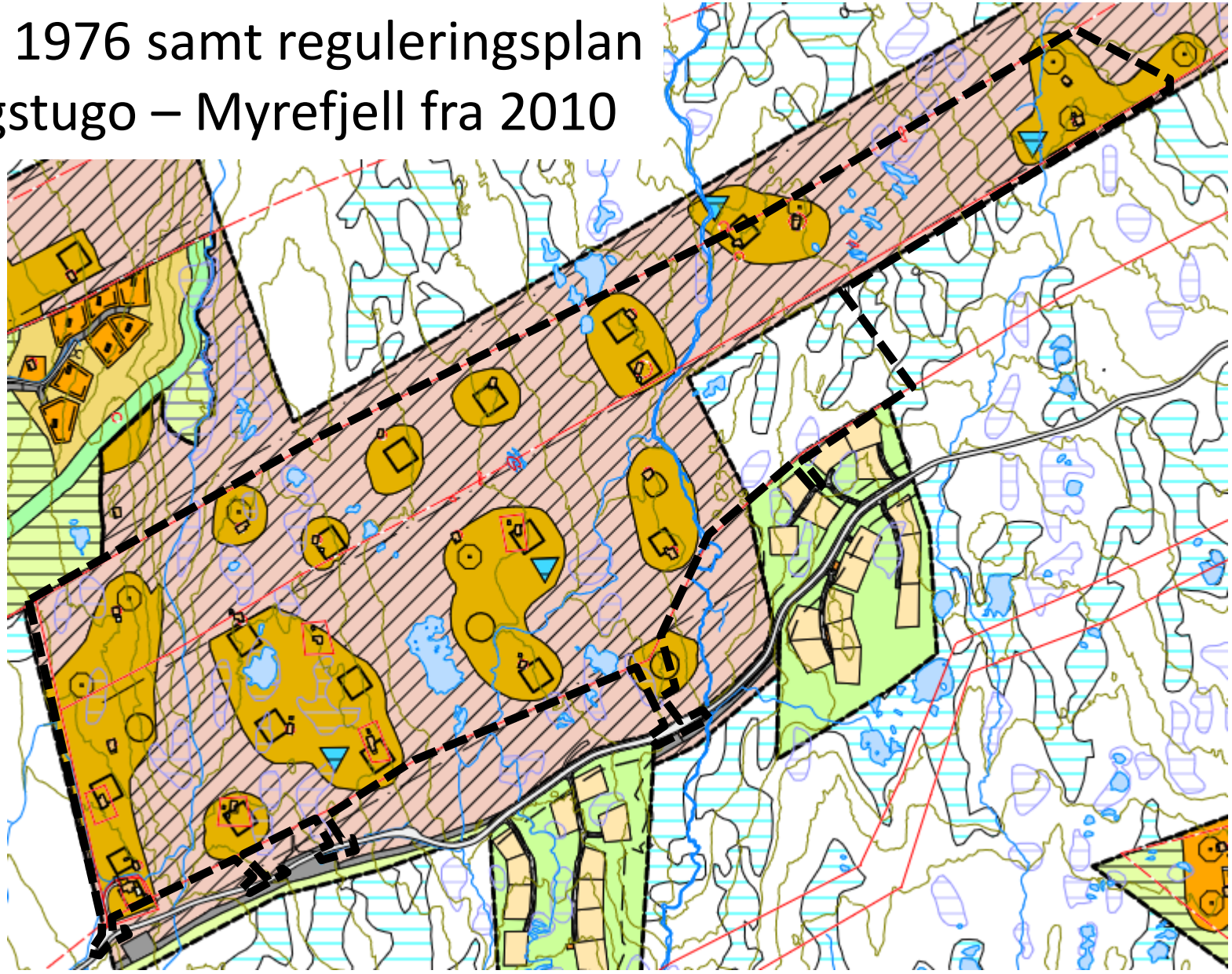

Reg.plan Myrefjell - Fjøse: Friluftsliv og grøntstruktur

Tegnforklaring:

- Avgrensning planområde
- Hovedskiløype
- Viktig ferdselskorridor
- Lokal ferdselskorridor

M = 1:7500

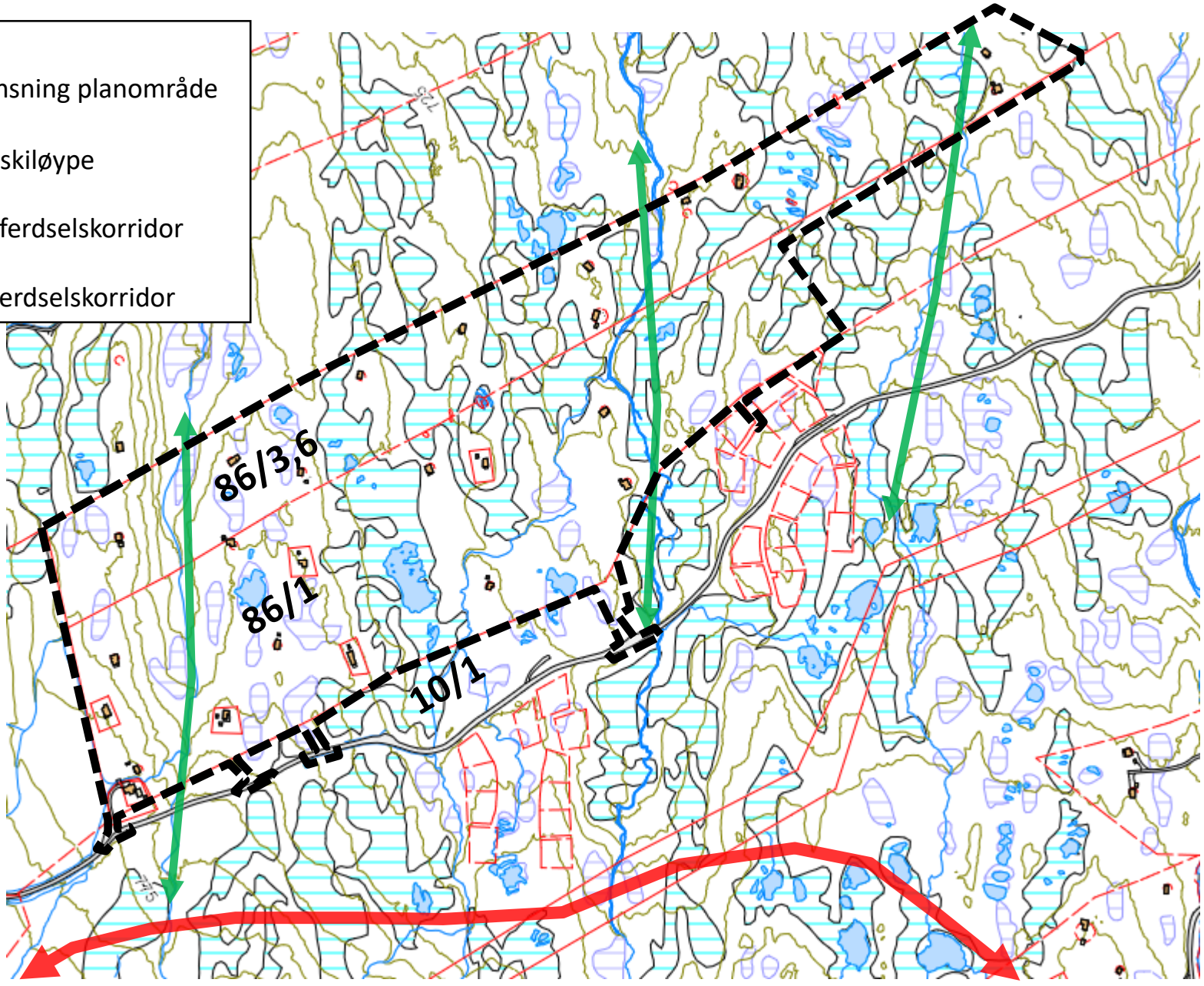

Myrefjell - Fjøse i flybilde sett mot vest

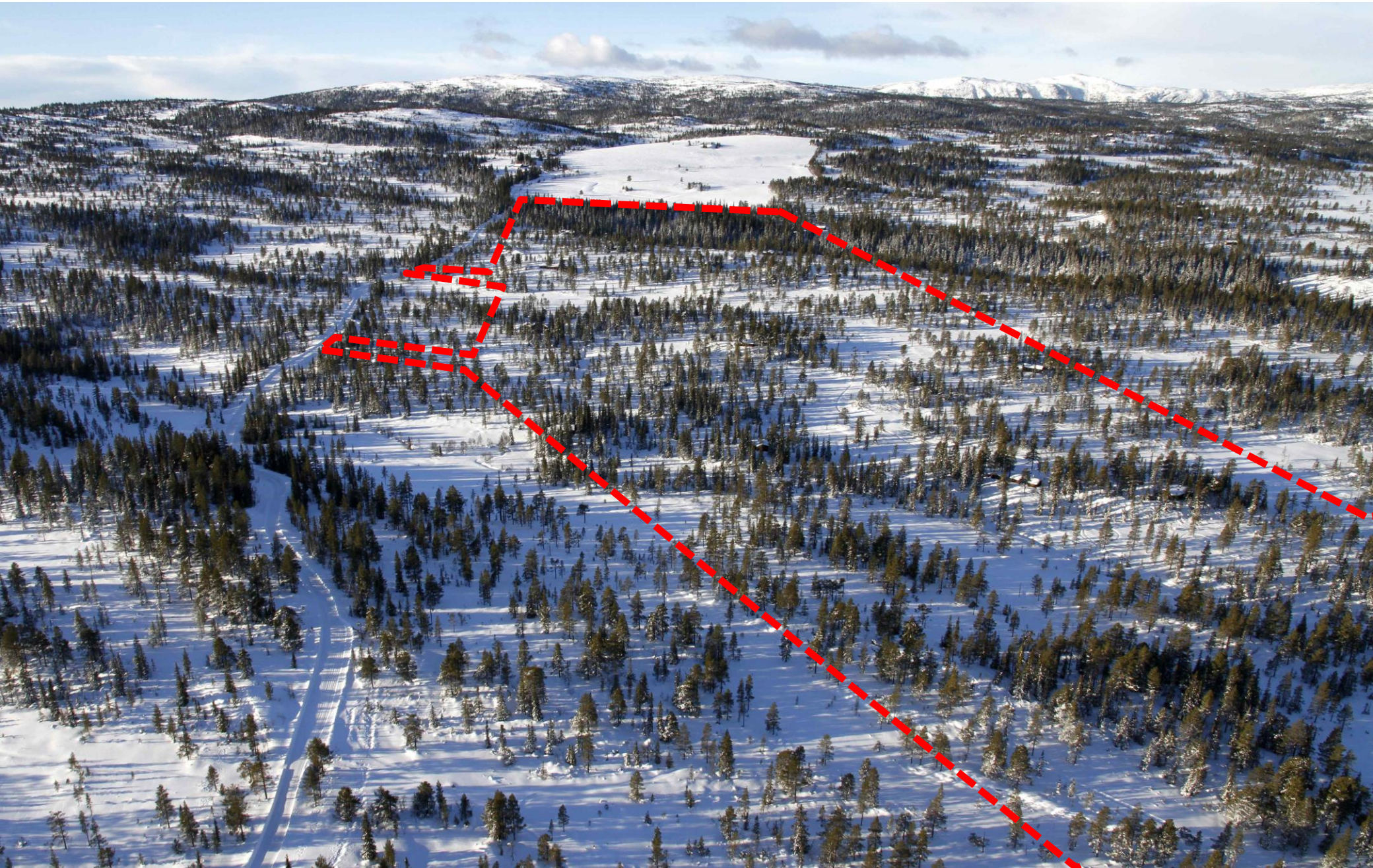

Myrefjell - Fjøse i flybilde sett mot vest

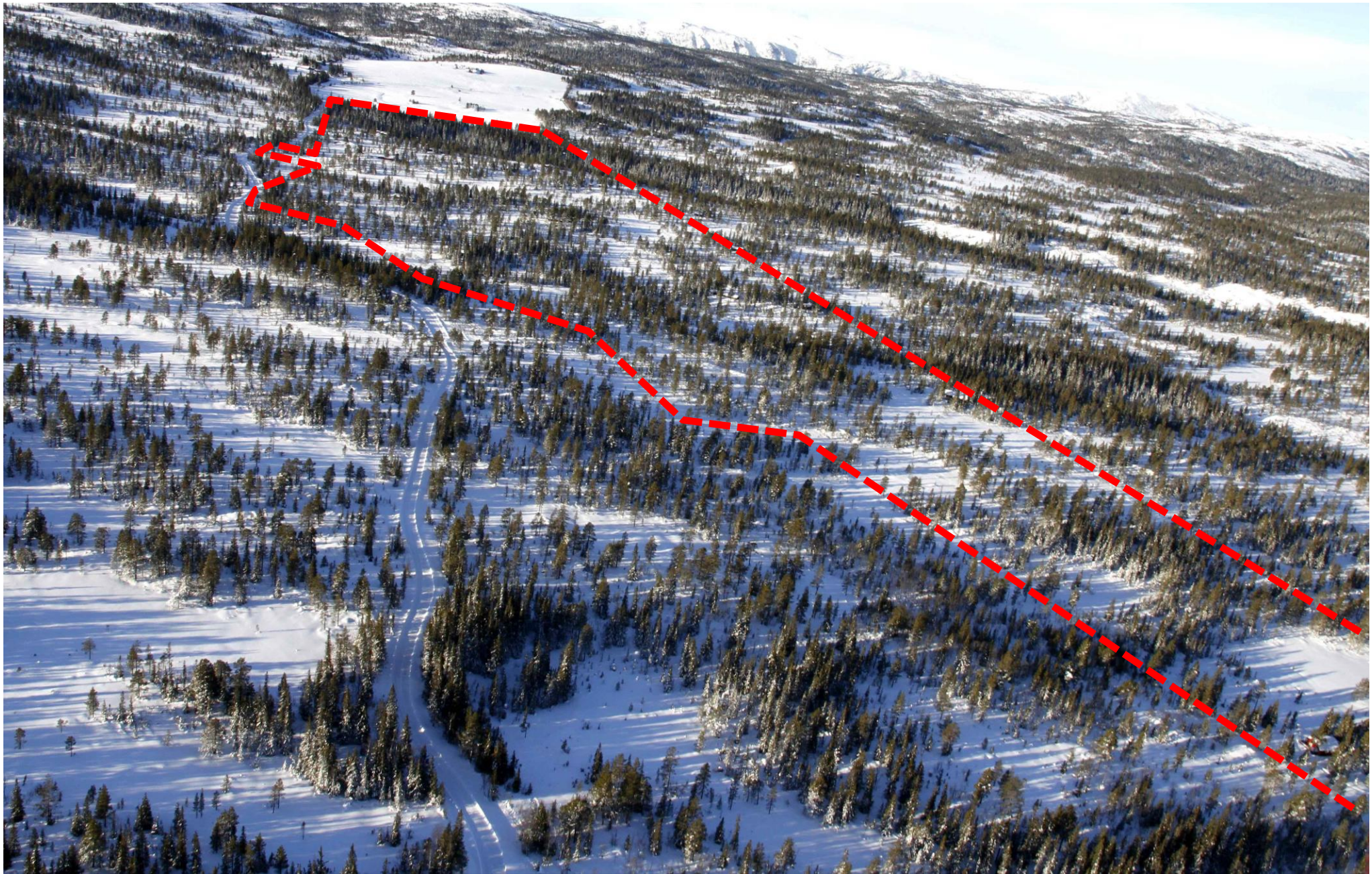

ROLLAG KOMMUNE

Rollag	:	22.11.2017
Arkiv	:	058
Saksmappe	:	2017/862
Avd.	:	Sentraladministrasjonen
Saksbehandl	:	Heidi Fallsen

Låneregler - Rollag bibliotek

MØTEBEHANDLING:		
Utvalg	***Møtedato***	***Utvalgssak***
Formannskapet	30.11.2017	75/17
Kommunestyre	18.12.2017	67/17

Utvalgsleders forslag til vedtak:

Forslag til nye låneregler for Rollag bibliotek godkjennes

Behandling i Formannskapet- 30.11.2017:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt

Vedtak i Formannskapet- 30.11.2017 innstilling til kommunestyret:

Forslag til nye låneregler for Rollag bibliotek godkjennes

Saken gjelder:
Låneregler for Rollag bibliotek.

Fakta:
Lånereglementet har vært uendret i svært mange år. I forbindelse med innføring av meråpent bibliotek i 2018, har det vært nødvendig å gjennomgå lånereglementet.

Endringene som er gjort består av et eget avsnitt med regler for meråpent bibliotek og bruk av dette tilbudet. I tillegg er de andre punktene blitt frisket opp i måten de er ordlagt på, for å være bedre tilpasset det moderne bibliotek.

Rådmannens konklusjon:

Forslag til nye låneregler for Rollag bibliotek godkjennes

Vedlegg:

Forslag til nye låneregler for Rollag bibliotek

ROLLAG BIBLIOTEK

Forslag
Låneregler

Hvem kan låne?
Alle som bor i landet kan få lånekort. Barn under 15 år må ha foresattes underskrift.
Å låne på biblioteket er gratis, men lånerne er ansvarlige for det de låner. Overtredelse av lånereglene kan medføre tap av låneretten.

Lånekort
Alle lånere får lånekort. Biblioteket kan kreve legitimasjon ved utskriving av nye lånekort for voksne. For barn må skjema med foresattes underskrift fylles ut. Lånekortet er personlig. Det er låners ansvar å melde om endring i navn, adresse eller telefon/mobilnr. Du er ansvarlig hvis du lar andre låne på ditt kort.

Hvor mye kan jeg låne?
Det er i utgangspunktet ingen grense på hvor mye du kan låne, så lenge utlånet blir levert innen fristen. Men biblioteket kan gjøre unntak på dette, da spesielt på lydbøker og filmer.

Lånefrist
Det er 28 dagers lånefrist på alt i biblioteket, bortsett fra fjernlån: her er det eierbibliotekets frister som gjelder og fornying av utlånstid avhenger av eierbiblioteket.

- Fornying av utlånt materiale kan gjøres så lenge det ikke er reservert av andre.

- Overholdes ikke lånetiden, blir det sendt inntil to påminnelser på e-post/post. Blir lånt materiale tapt, skadet eller ikke levert, skal det erstattes etter bibliotekets regler. Faktura med erstatningskrav pluss administrasjonsgebyr på kr. 50,- blir sendt låner. Kravene forfølges (inkasso). Erstatningsbeløpet blir ikke refundert dersom det erstattede materialet kommer til rette.

Generelt
- Ved utlån av film følger biblioteket filmens anbefalte aldersgrense.
- Skulle det oppstå skader på avspillingsutstyr, er ikke biblioteket ansvarlig på dette.
- Lånt materiale kan leveres i kassen utenfor biblioteket dersom biblioteket er stengt.
- Tap og skader erstattes tilsvarende prisen det koster å få tak i ny materiale.
- Biblioteket kan nekte deg å låne mer om du har forfalte utlån som skulle vært levert.

Reservering
Du kan få reservert bøker og annet materiale hvis det er utlånt. Biblioteket gir beskjed pr telefon, sms eller e-post, når det som er reservert har kommet inn.

Fjernlån
Materiale som ikke finnes i bibliotekets samling, kan i hovedreglen skaffes fra andre bibliotek. Enkelte materiell kan være vanskelig å få fjernlånt, f.eks filmer. Lånetiden kan variere fra vanlig lånetid.

Særskilt om meråpent bibliotek
Oppgradert bibliotekkort gir personer over 15 år tilgang til biblioteket fra kl. 7 om morgenen til kl. 23 om kvelden hver eneste dag hele året. Institusjoner kan også bruke meråpent bibliotek. Låneren skal signere kontrakt for å få oppgradert bíbliotekkortet til adgangskort for meråpent bibliotek.

For å oppgradere bíbliotekkortet til adgangskort for meråpent bibliotek må låneren forplikte seg til følgende:

- Vise hensyn til andre.
- Du kan ikke slippe inn andre sammen med deg, unntatt barn du er ansvarlig for.
- Rydde opp etter deg.
- Holde ro og orden.
- Overholde de til enhver tid gjeldende låneregler.

Man er ansvarlig for bíbliotekkortet og hvordan det blir brukt. Oppgradert bibliotekkort er personlig og misbruk kan resultere i inndragelse av retten til å bruke meråpent bibliotek.

Det er videoovervåking i biblioteklokalet og opptak oppbevares trygt og slettes etter gjeldende lov og forskrifter. Overvåkingen er av hensyn til din sikkerhet og som beskyttelse for bibliotekets inventar og utstyr. Hærverk og tyveri vil bli politianmeldt. Opphold på meråpent bibliotek skjer på eget ansvar.

ROLLAG KOMMUNE

Rollag	:	20.11.2017
Arkiv	:	076
Saksmappe	:	2017/850
Avd.	:	Sentraladministrasjonen
Saksbehandl	:	Linda Gurvin

Revidering av retningslinjer for Kulturstipend og Kulturpris

MØTEBEHANDLING:		
Utvalg	***Møtedato***	***Utvalgssak***
Formannskapet	30.11.2017	74/17
Kommunestyre	18.12.2017	68/17

Utvalgsleders forslag til vedtak:
Forslag til nye Retningslinjer for Kulturmidler og Kulturstipend vedtas.

Behandling i Formannskapet- 30.11.2017:

Haldis Prestmoen fremmet følgende forslag til endring av retningslinjene for kulturpris:

Andre avsnitt under Tildeling: Opplysninger om kandidatene behandles fortrolig og hvem som er vinneren holdes hemmelig inntil utdelingen har funnet sted, slettes.

Innstillingen med den foreståtte endringen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak / Innstilling Formannskapet- 30.11.2017:

Forslag til nye Retningslinjer for Kulturpris og Kulturstipend vedtas med følgende endring av retningslinjer for Kulturpris:

Andre avsnitt under Tildeling: Opplysninger om kandidatene behandles fortrolig og hvem som er vinneren holdes hemmelig inntil utdelingen har funnet sted, slettes.

Saken gjelder:

Revidering av Retningslinjer for Kulturmidler og Kulturstipend.

Fakta:

Det ble i 2016 vedtatt at Kulturprisen skulle utdeles sommeren 2017. I den forbindelse legges det her fram et forslag om endring i retningslinjer for både Kulturstipend og Kulturpris. Herunder endring i dato for fristen for innsending av søknader, endring i behandlende utvalg og enkelte endringer i ordlyden.

Saksbehandlers vurdering:

Tekstlige justeringer i retningslinjene omhandler:

- Dato for fristen for innsending av søknader flyttes til 15.april årlig,
- Det er foreslått endring av hvordan prisene skal kunngjøres, heretter kunngjøres prisene på kommunens nettsider og facebook.
- Endring av utvalget som behandler innkomne søknader, fra utvalget FOLK til Formannskapet.

Rådmannens konklusjon:

Forslag til nye Retningslinjer for Kulturmidler og Kulturstipend vedtas.

Retningslinjer for Kulturpris i Rollag kommune

Forslag

Formål

- Rollag kommunes kulturpris har som formål å stimulere kulturarbeidet i kommunen og gjennom prisen vise at det offentlige anerkjenner og setter pris på det frivillige kulturarbeidet som utføres.
- Kulturprisen deles ut til enkeltpersoner eller lag/foreninger og institusjoner i Rollag kommune.
- Prisen kan ikke deles ut til offentlige institusjoner eller landsomfattende organisasjoner som i hovedsak finansierer sitt arbeid gjennom offentlige midler. Prisen kan heller ikke deles ut til personer som er ansatt av det offentlige for å drive kulturarbeid/ kulturvern.

Forslag til kandidater

Enkeltpersoner, lag og foreninger kan sende inn skriftlige begrunnede forslag til kandidater til kulturprisen.

Fristen for innsending av forslag er 15. april hvert år. Ordningen skal bekjentgjøres en måned før fristen på kommunens nettside og Facebook-side.

Tildeling

Formannskapet deler ut prisen etter at innkomne forslag er mottatt. Dersom de mener at det ikke finnes verdige kandidater kan de la være å dele ut prisen det året eller på eget initiativ vurdere egne kandidater. Kandidater fra tidligere års innsendte forslag skal også vurderes.

Opplysninger om kandidatene behandles fortrolig og hvem som er vinneren holdes hemmelig inntil utdelingen har funnet sted.

Kulturprisen deles ut av Rollag kommune og er fastsatt til kr 15 000,-. Beløpet skal vurderes hvert 5. år i forbindelse med budsjettbehandlingen.

Kulturprisen skal deles ut sammen med et diplom på et passende arrangement samme år.

Retningslinjer for kulturstipend i Rollag kommune

Forslag

Formål

- Kulturstipendet for Rollag kommune kan deles ut til person(er) bosatt i kommunen som har kvalifisert seg og som vil satse på å utvikle seg videre innen sin kulturgren.
- Alle som driver kulturelt/skapende arbeid i en eller annen form, kan søke om kulturstipend. For eksempel skapende kunstnere, kunsthåndverkere, musikkutøvere, ledere, instruktører, idrettsutøvere osv.
- Kulturstipendet kan brukes til videreutvikling, opplæring, utstyrsanskaffelse og annet som gagner kulturlivet i kommunen.

Kunngjøring

Fristen for innsending av forslag er 15. april hvert år. Ordningen skal bekjentgjøres en måned før fristen via Rollag kommunes hjemmeside – www.rollag.kommune.no og Facebookside.

Søknad

Søknad om kulturstipend skal sendes på fastlagt skjema og inneholde opplysninger om: Navn, alder, adresse, kulturell tilknytning, utdannelse, framtidsplaner/ambisjoner, og hva stipendet skal brukes til.

Tildeling

- Kulturstipendet er på kr. 15.000 og utdeles av Rollag kommune. Stipendet kan gis i sin helhet til ett prosjekt, men kan også deles som flere mindre stipend.
- Stipendet fordeles av Formannskapet. Vedtaket kan ikke ankes.
- Rapport om bruk av stipendet sendes Formannskapet innen et år etter tildelingen. Hvis ikke stipendet nyttes til det formål det er søkt om, kan stipendet bli krevd tilbakebetalt.
- Utdeling av stipendet/ene foretas ved en passende anledning samme år.

Retningslinjer for kulturpris i Rollag kommune

Formål

Rollag kommunes kulturpris har som fornål å stimulere kulturarbeidet i kommunen og gjennom prisen vise at det offentlige anerkjenner og setter pris på det frivillige kulturarbeidet som utføres.

Kulturprisen deles ut til enkeltpersoner eller lag/foreninger og institusjoner i Rollag kommune. Prisen kan ikke deles ut til offentlige institusjoner eller landsomfattende organisasjoner som i hovedsak finansierer sitt arbeid med offentlige midler. Prisen kan heller ikke deles ut til personer som er ansatt av det offentlige for å drive kulturarbeid/kulturvern.

Forslag til kandidater

Enkeltpersoner, lag og foreninger kan sende inn skriftlige og begrunnede forslag til kandidater til kulturprisen.

Fristen for innsending av forslag er **15.november** hvert år. Ordningen skal bekjentgjøres en måned før fristen med plakater, på kommunens nettside og annonse i lokalavisen.

Tildeling

Utvalget FOLK deler ut prisen etter at innkomne forslag er mottatt. Dersom de mener at det ikke finnes verdige kandidater kan de la være å dele ut prisen det året eller på eget initiativ vurdere egne kandidater. Kandidater fra tidligere års innsendte forslag kan også vurderes.

Opplysninger om kandidatene behandles fortrolig og hvem som er vinneren holdes hemmelig inntil utdelingen har funnet sted.

Kulturprisen deles ut at Rollag kommune og er fastsatt til kr 15 000,-. Beløpet skal vurderes vært 5.år i forbindelse med budsjettbehandlingen.

Kulturprisen skal deles ut sammen med et diplom på et passende arrangement.

1. november 2012

Retningslinjer for kulturstipend i Rollag kommune

Formål

Kulturstipendet for Rollag kommune kan deles ut til person(er) bosatt i kommunen som har kvalifisert seg og som vil satse på å utvikle seg videre innen sin kulturgren.

Alle som driver kulturelt/skapende arbeid i en eller annen form, kan søke om kulturstipend. For eksempel skapende kunstnere, kunsthåndverkere, musikkutøvere, ledere, instruktører, idrettsutøvere osv.

Kulturstipendet kan brukes til videreutvikling, opplæring, utstyrsanskaffelse og annet som gagner kulturlivet i kommunen.

Kunngjøring

Kulturstipendet skal bekjentgjøres via oppslag på plakattavler rundt i kommunen, annonse i Laagendalsposten og gjennom kommunens informasjonsskriv "Under Varden" og på Rollag kommunes hjemmeside – www.rollag.kommune.no

Søknad

Søknad om kulturstipend skal sendes på fastlagt skjema og inneholde opplysninger om: Navn, alder, adresse, kulturell tilknytning, utdannelse, framtidsplaner/ambisjoner, og hva stipendet skal brukes til.

Søknadsfristen er 15.november hvert år.

Tildeling

Kulturstipendet er på kr. 15.000 og utdeles av Rollag kommune. Stipendet kan gis i sin helhet til ett prosjekt, men kan også deles som flere mindre stipend.

Stipendet fordeles av utvalget for FOLK. Vedtaket kan ikke ankes.

Rapport om bruk av stipendet sendes utvalget for FOLK innen et år etter tildelingen. Hvis ikke stipendet nyttes til det formål det er søkt om, kan stipendet bli krevd tilbakebetalt.

Utdeling av stipendet/ene foretas i samarbeid med banken i første utvalgsmøte etter tildelingsmøtet.

ROLLAG KOMMUNE

Rollag	:	20.11.2017
Arkiv	:	C20
Saksmappe	:	2017/849
Avd.	:	Sentraladministrasjonen
Saksbehandl	:	Linda Gurvin

Handlingsprogram 2018-2021 og prioritering av spillemidler

MØTEBEHANDLING:		
Utvalg	***Møtedato***	***Utvalgssak***
Formannskapet	30.11.2017	73/17
Kommunestyre	18.12.2017	69/17

Utvalgsleders forslag til vedtak:
Vedlagte handlingsprogram for 2018 – 2021 vedtas

Ordinære anlegg:

1. Sprintløype, på Vegglifjell
2. Snøproduksjon, på Vegglifjell

Nærmiljøanlegg:

1. Rehabilitering av hinderløype, Idrettsskolen

Behandling i Formannskapet- 30.11.2017:
Innstillingen ble enstemmig vedtatt

Vedtak i Formannskapet- 30.11.2017 innstilling til kommunestyret:

Vedlagte handlingsprogram for 2018 – 2021 vedtas

Ordinære anlegg:

3. Sprintløype, på Vegglifjell
4. Snøproduksjon, på Vegglifjell

Nærmiljøanlegg:

2. Rehabilitering av hinderløype, Idrettsskolen

Saken gjelder:

Rullering av handlingsplan 2018- 2021 og prioritering av spillemidler

Fakta:

Handlingsprogrammet for idrett og fysisk aktivitet skal rulleres hvert år og danner grunnlaget for tildeling av spillemidler. Handlingsprogrammet tar utgangspunkt i kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet, herunder friluftsliv. Lag og foreninger i kommunen kan hver høst søke om midler til bygging eller utbedring av anlegg, under visse kriterier.

Handlingsprogrammet prioriterer to typer anlegg; ordinære idretts- og friluftsanlegg og nærmiljøanlegg. Definisjonen på ordinære anlegg er anlegg for organisert idrett og fysisk aktivitet, samt egenorganisert fysisk aktivitet. Med nærmiljøanlegg menes anlegg eller område for egenorganisert fysisk aktivitet. Hovedsakelig ligger disse i tilknytning til bo/eller oppholdsområder og er kun utendørsanlegg. Utgangspunktet for handlingsprogrammet er søknader som er prioritert tidligere år og som eventuelt har en finansiering over flere år, eller som ikke har fått tildelt spillemidler og har fornyet sin søknad. Kommunal delplan for idrett og fysisk aktivitet, herunder friluftsliv, danner hovedgrunnlaget for hva som skal prioriteres og nye, ordinære anlegg må være nevnt her for å være berettiget spillemidler. Kommuneplan for idrett og fysisk aktivitet kan rulleres hvert fjerde år, og skulle i utgangspunktet sluttbehandles i desember 2015. På grunn av uforutsett merarbeid med planen, som kom fram under høring, måtte planen ut på en andregangs høring etter §11-14 i plan- og bygningsloven. Planen ble dermed sluttbehandlet i februar 2016.

Saksbehandlers vurdering:

Høsten 2017 har det kommet inn 1 ny søknad om spillemidler, samt at to søknader videreføres fra 2015.

Ordinære anlegg

Rollag og Veggli IL viderefører sin søknad om midler til skistadion ved Lauvhovd på Vegglifjell, herunder sprintløype og snøproduksjon, som ikke fikk bevilget midler i 2016. ROV IL samarbeider med Vegglifjell Infra SA og har mottatt tilskudd derfra, som gir Idrettslaget solid egenkapital for opparbeiding og utvikling av en skistadion. Formålet er at en skistadion skal komme både lokale idrettslag, lokalbefolkningen og hyttefolket til gode, samtidig som det gir mulighet for blant annet andre idrettslag å anvende stadion. Med snøproduksjon ønsker man å kunne tilby skitrening tidlig på høsten, før snøfall i lavlandet. Dette kan da bli et ettertraktet alternativ for flere idrettslag og langrennsløpere, som eneste sentrale skistadion

på Østlandet med disse mulighetene. I sin helhet anses en skistadion å ha en positiv innvirkning på hytteturismen, både ved økt bruk og nybygging, som igjen er gunstig for lokalt næringsliv både innen bygg og anlegg samt handel.

Nærmiljøanlegg

Idrettsskolen søker om midler til rehabilitering av hinderløype på idrettsskolens område. Det er ønskelig med en oppgradering til dagens behov og krav. En hinderløype etterspørres primært av yngre aldersgrupper, og siden nærmiljøanlegget er åpent og tilgjengelig til enhver tid er sikkerhet og brukertilpasning av stor viktighet.

Forslag til vedtatt handlingsprogram for utbygging og tilrettelegging av ordinære idretts- og friluftsanlegg i Rollag kommune 2018 – 2021:

Handlingsprogram for utbygging og tilrettelegging av ordinære anlegg i Rollag kommune 2018 - 2021:

ANLEGG	STED	SØKER	KOSTNAD
1. Sprintløype	Vegglifjell	ROV IL	1 454 055
2. Snøproduksjon	Vegglifjell	ROV IL	4 251 481

Søknaden for sprintløype og snøproduksjon på Vegglifjell er godkjent, men foreløpig ikke innvilget tilskudd fra Buskerud Fylkeskommune.

Handlingsprogram for utbygging og tilrettelegging av nærmiljøanlegg i Rollag kommune 2018 - 2021:

ANLEGG	STED	SØKER	KOSTNAD
1. Rehabilitering av hinderløype	Idrettsskolen	Idrettsskolen Numedal Folkehøgskole	668 750

Søknaden for rehabilitering av hinderløype er ny.

Rådmannens konklusjon:

Forslag til handlingsprogram 2018 – 2021

Ordinære anlegg:

5. Sprintløype, på Vegglifjell
6. Snøproduksjon, på Vegglifjell

Nærmiljøanlegg:

3. Rehabilitering av hinderløype, Idrettsskolen

Vedlagte handlingsprogram for 2018 – 2021 vedtas

Vedlegg:

Handlingsprogram 2018 – 2021

Langtidsplan for anlegg i Rollag kommune

Handlingsprogram for utbygging og tilrettelegging av ordinære idretts- og friluftsanlegg i Rollag kommune 2018 - 2021

ANLEGG	STED	SØKER	KOSTNAD	ANLEGGSTART - FINANSIERING											
				2018			2019			2020			2021		
				K	S	E	K	S	E	K	S	E	K	S	E
1. Sprintløype	Vegglifjell	ROV IL	1 454 044		485	969									
2. Snøproduksjon	Vegglifjell	ROV IL	4 251 481		1000	3252									
			Sum												

Handlingsprogram for utbygging og tilrettelegging av nærmiljøanlegg i Rollag kommune 2018 – 2021

ANLEGG	STED	SØKER	KOSTNAD	ANLEGGSTART - FINANSIERING											
				2018			2019			2020			2021		
				K	S	E	K	S	E	K	S	E	K	S	E
1. Rehabilitering av hinderløype	**Idrettsskolen**	**Idrettsskolen Numedal Folkehøgskole**	**668 750**	100	300	269									
			Sum	100											

Langtidsplan for anlegg i Rollag kommune. Flere av tiltaka har ikke en beregnet kostnad, da dette må gjøres nærmere søknadsperioden. Da krav til anlegg kan endres med tiden.

Nærmiljøanlegg	Prosjekteier	STED	Periode	Mål	Stipulert kostnad i kr	Stipulert finansiering
Rulleskiløype- trafikksikker	**Idrettskolen**	**Numedal Folkehøgskole, Idrettskolen**	**2016-2020**	**600*3 meter**	**600 000**	**Kommunalt tilskudd: 100 000 kr Spillemidler 300 000 kr. Egeninnsats: 200 000 kr.**
Renovering og forlengelse av lysløype	**Idrettskolen**	**Numedal Folkehøgskole, Idrettskolen**	**2016-2020**	**1400 meter**	**600 000**	**Kommunalt tilskudd: 100 000 kr Spillemidler 300 000 kr. Egeninnsats: 200 000 kr.**
Renovering/ utbedring av ballbinge	**Idrettskolen**	**Numedal Folkehøgskole, idrettskolen**	**2016-2020**	**1000 kvm**	**600 000**	**Kommunalt tilskudd: 100 000 kr.**
						Spillemidler: 300 000 kr.
						Egeninnsats: 200 000 kr
Plastbakke K17	**ROV IL**	**Gaarderbakken**	**2017-**			

			2018			
Plastbakke K35	ROV IL	Gaarderbakken	2018-2022			
Rehabilitering av lysanlegg, hoppbakke	ROV IL	Gaarderbakken	2018-2022			
Rehabilitering av klubbhus	ROV IL	Mogan	2018-2022			
Belysning fotballbane	ROV IL	Mogan	2018-2026			
Rehabilitering av Rollag samfunnshus	Rollag kommune	gml. Rollag skole	2018-2028			
Rehabilitering, nyoppføring Aktivitet/ friidrettsanlegg	Idrettskolen	Numedal folkehøgskole	2018-2028			

Ordinære anlegg	Prosjekteier	STED	Periode	Mål	Stipulert kostnad i kr	Stipulert finansiering
Kunstgress fotballbane	ROV IL	Mogan	2018-2026			
Rehabilitering av skiver og grav for 100 og 200 meter	Skyttarlaget	Dusterud	2017-2026			
Tilbygg, nytt inngangsparti skyttarhuset	Skyttarlaget	Dusterud	2017-2026			
Rehabilitering av gymsal	Idrettskolen	Numedal folkehøgskole	2018-2028			
Rehabilitering av fotballbane	Idrettskolen	Numedal folkehøgskole	2018-2028			

ROLLAG KOMMUNE

Rollag	:	24.05.2017
Arkiv	:	033
Saksmappe	:	2017/418
Avd.	:	Rådmann
Saksbehandl	:	Hans Henrik Thune

Etablering av arbeidsgrupper fra kommunestyret – tema Skole og Attraktiv ungdomskommune

MØTEBEHANDLING:		
Utvalg	***Møtedato***	***Utvalgssak***
Formannskapet	08.06.2017	27/17
Kommunestyre	22.06.2017	37/17
Kommunestyre	18.12.2017	70/17

Utvalgsleders forslag til vedtak:

Saken legges fram til drøfting

Behandling i Formannskapet- 08.06.2017:

Det ble fremmet følgende forslag til vedtak:

Arbeidsgruppe for skole utgår.

Arbeidsgruppe for Attraktiv ungdomskommune nedsettes med tre medlemmer fra partiene og representanter for ungdommen

Følgende medlemmer velges:
Fra AP:
Fra Høyre:
Fra Sp;
Ungdomsrepresentant
Ungdomsrepresentant

Forslaget ble enstemmig vedtatt:

Vedtak i Formannskapet- 08.06.2017 innstilling til kommunestyret:

Arbeidsgruppe for skole utgår.

Arbeidsgruppe for Attraktiv ungdomskommune nedsettes med tre medlemmer fra partiene og representanter for ungdommen

Følgende medlemmer velges:

Fra AP:
Fra Høyre:
Fra Sp;
Ungdomsrepresentant
Ungdomsrepresentant

Behandling i Kommunestyre- 22.06.2017:

Ordfører Dag Lislien fremmet følgende forslag til vedtak: Saken utsettes til neste møte.

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Vedtak i Kommunestyre- 22.06.2017:

Saken utsettes til neste møte

Fakta:

I kommunestyrets behandling av sak 72/15 «Handlingsprogram og økonomiplan 2016-2019, budsjettrammer 2016», ble det bl.a. fattet følgende vedtak, jfr. pkt. 15 i vedtaket:

> «Det blir satt ned arbeidsgrupper fra kommunestyret på 5 representanter. Administrasjon og tillitsvalgte, brukerrepresentant inviteres til å delta.
>
> Tema: Eldreomsorg i 2016, Skole i 2017 og Attraktiv ungdomskommune i 2017.
>
> Utgiftene dekkes av formannskapets disposisjonskonto.»

Arbeidsgruppen for «fremtidens helse- og omsorgstjenester i Rollag kommune» ble opprettet i kommunestyret 23.6.2016, sak 43/16. Arbeidsgruppen har hatt flere møter og arbeider tett sammen med administrasjonen i Helse og omsorgsenheten.

I henhold til ovennevnte vedtak skal kommunestyret nå i 2017 opprette tilsvarende arbeidsgrupper for skole og for attraktiv ungdomskommune.

Kommunestyret gjorde i tillegg følgende vedtak i sin behandling av årsrapporten for 2017, sak 22/17:

> «… Når arbeidsgrupper for skole og attraktiv ungdomskommune skal opprettes må disse samordnes med prosjektet Nye Rollag ...»

Kommunestyret vedtok prosjektbeskrivelsen for forprosjekt «Ny Rollag kommune – for framtiden» i sitt møte 6.4.2017, sak 8/17. Dette prosjektet har følgende prosjektmål: Forprosjektet skal avdekke og konkretisere forslag til endringer og tilpassinger av tjenester og tjenesteproduksjonen som forbedrer kommunens mulighet til å imøtekomme

tjenestebehovet i kommende år. Man skal både fokusere på kortsiktige og de mer langsiktige endringer, og som tar hensyn til kommunens nye inntektsrammer.

Vurdering:

Rådmannen oppfatter at intensjonen bak vedtaket om opprettelse av arbeidsgrupper bl.a. er å se på hvordan Rollag kommune skal planlegge for og tilrettelegge for fortsatt god skole samt framstå som en attraktiv ungdomskommune i fremtiden. Slik sett er det en til dels overlappende målsetting i forhold til forprosjektet «Nye Rollag kommune – for framtiden». Det er derfor naturlig å samordne arbeidet i arbeidsgruppene med dette prosjektet.

Slik vedtaket i sak 72/15 lyder, antar rådmannen at det er kommunestyret selv som skal velge ut sine representanter til arbeidsgruppene. Rådmannen antar videre at kommunestyret om nødvendig gir et mandat for arbeidet og evt. ytterligere føringer for arbeidsgruppenes arbeid.

Rådmannen legger saken fram for behandling uten forslag til konklusjon.

ROLLAG KOMMUNE

Rollag	:	06.11.2017
Arkiv	:	063
Saksmappe	:	2017/812
Avd.	:	Sentraladministrasjonen
Saksbehandl	:	Lene Marie Ramberg

Endring av selskapsavtale 2018 - IKA Kongsberg

MØTEBEHANDLING:		
Utvalg	***Møtedato***	***Utvalgssak***
Formannskapet	30.11.2017	70/17
Kommunestyre	18.12.2017	71/17

Utvalgsleders forslag til vedtak:
Kommunestyret i Rollag godkjenner *Selskapsavtale for Interkommunalt arkiv for Buskerud, Vestfold og Telemark IKS (IKA Kongsberg) 2018*.

Behandling i Formannskapet- 30.11.2017:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt

Vedtak i Formannskapet- 30.11.2017 innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret i Rollag godkjenner Selskapsavtale for Interkommunalt arkiv for Buskerud, Vestfold og Telemark IKS (IKA Kongsberg) 2018.

Saksopplysninger
Interkommunalt arkiv for Buskerud, Vestfold og Telemark IKS (IKA Kongsberg) ble organisert som et IKS i 2003. I 2017 hadde selskapet 44 eiere.

Med bakgrunn i kommunesammenslåingene i Vestfold, vil IKA Kongsberg ha 41 eiere i 2018.

Kommunene Lardal og Larvik blir nye Larvik kommune, kommunene Hof og Holmestrand blir nye Holmestrand kommune og kommunene Nøtterøy og Tjøme blir Færder kommune. Dette betyr at IKA Kongsbergs selskapsavtale justeres i §§ 1 og 5, eiere og eierandeler.

Krødsherad kommune har søkt om å bli medeier i selskapet. Styret vedtok følgende på styremøte 12. oktober 2017 og i sak:

> «Sak 035/17: Søknad om medeierskap
> På bakgrunn av sannsynlig uttreden som følge av kommunesammenslåing, åpnes det for at Krødsherad kommune kan tre inn som ny eier av IKA Kongsberg.
>
> Styret godkjenner Krødsherad kommunes søknad om eierskap i IKA Kongsberg. Endret selskapsavtale sendes til behandling i alle eieres øverste politiske organ.
>
> Sak 036/17: Selskapsavtale 2018
> På kort sikt vil det være ledig kapasitet for å ta inn Krødsherad som eierkommune. På lengre sikt er det sannsynlig at kommunesammenslåing vil medføre at minimum en annen kommune vil tre ut av IKA Kongsberg.
>
> Styret finner derfor at inntreden av Krødsherad både på kort og lengre sikt, har begrense innvirkning på eierandelene i selskapet som følge av lavt innbyggertall i kommunen. Styret oppfatter derfor dette som kurant endring i eierandelene, og sender saken direkte til eierne uten behandling i selskapets representantskap»

Selskapsavtale 2018 er ikke gyldig før alle eieres øverste politiske organ har et likelydende positivt vedtak og Brønnøysundregistrene har skrevet firmaattest.

Økonomiske konsekvenser

For eierne har endringer i selskapsavtalen og Krødsherad kommunes inntreden ingen økonomisk konsekvens. De sammenslåtte kommunene vil hefte for de tidligere kommunenes eiertilskudd og dermed også eierandeler. *(Vedtatt i representantskapet 24.5.2017 sak 023/17: Handlings- og økonomiplan 2018-2021.)*

På grunn av Krødsherad kommunes inntreden, vil alle eiernes eierandeler reduseres noe

Se vedlagt oversikt over eiertilskudd, andeler og garantisum.

Vedlegg:
- Selskapsavtale 2018
- Oversikt over eieres eiertilskudd, eierandeler og garantisum

SELSKAPSAVTALE FOR

INTERKOMMUNALT ARKIV

FOR

BUSKERUD, VESTFOLD OG TELEMARK IKS

(IKA Kongsberg)

Gjeldende fra 01.01.2018

§ 1. Navn
Interkommunalt arkiv for Buskerud, Vestfold og Telemark IKS (IKA Kongsberg) er et interkommunalt selskap som er opprettet med hjemmel i lov om interkommunale selskap av 29. januar 1999. Kommuner, fylkeskommuner og interkommunale selskaper kan være eiere i selskapet.

Selskapets firma er "Interkommunalt arkiv for Buskerud, Vestfold og Telemark IKS".

Selskapet har 42 eiere:

Bamble kommune	Horten kommune	Rollag kommune
Buskerud fylkeskommune	Kongsberg kommune	Sande kommune
Bø kommune	Kragerø kommune	Sandefjord kommune
Drangedal kommune	Krødsherad kommune	Sauherad kommune
Flesberg kommune	Kviteseid kommune	Seljord kommune
Flå kommune	Larvik kommune	Siljan kommune
Fyresdal kommune	Modum kommune	Skien kommune
Færder kommune	Nes kommune	Svelvik kommune
Gol kommune	Nissedal kommune	Telemark fylkeskommune
Hemsedal kommune	Nome kommune	Tinn kommune
Hjartdal kommune	Nore og Uvdal kommune	Tokke kommune
Hol kommune	Porsgrunn kommune	Tønsberg kommune
Hole kommune	Re kommune	Vinje kommune
Holmestrand kommune	Ringerike kommune	Ål kommune

§ 2. Rettslig status

Selskapet er et eget rettssubjekt, og arbeidsgiveransvaret tilligger styret.

Selskapet skal være registrert i Foretaksregisteret.

§ 3. Hovedkontor

Selskapet har sitt hovedkontor i Kongsberg kommune.

§ 4. Formål og ansvarsområde

Formålet med selskapet er å legge forholdene til rette for eiernes rasjonelle, funksjonsdyktige og effektive gjennomføring av arkivlovens intensjoner og bestemmelser. Selskapet skal kunne fungere som arkivdepot for eierne samt selge kompetanse og arkivtjenester til andre.

Selskapet skal kunne fungere som fylkesarkiv for deltakende fylkeskommuner, og skal kunne motta privatarkiv.

Selskapet skal følge Lov om arkiv og forskrifter om offentlige arkiv.

§ 5. Eiertilskudd og eierandel

Eierne betaler årlig inn tilskudd til drift av selskapet i samsvar med vedtak i representantskapet. Eiertilskuddet er beregnet ut fra en fordelingsnøkkel basert på folketallet og et grunnbeløp vedtatt av representantskapet. For eiere som ikke kan legge folketallet til grunn, det vil si interkommunale selskap, skal det årlige tilskuddet fastsettes av representantskapet.

Fordeling av eierandel for hver enkelt eier skal ligge ved selskapsavtalen, og må vedtas særskilt av hver enkelte eier.

Eierandelen er utregnet i prosent. Eierandelen er regnet ut i fra hver enkelt eiers årlige tilskudd til selskapet.

Eier	Andel	Eier	Andel	Eier	Andel
Bamble kommune	2,50	Kongsberg kommune	3,96	Sandefjord kommune	7,81
Buskerud fylkeskommune	4,73	Kragerø kommune	2,10	Sauherad kommune	1,24
Bø kommune	1,46	Krødsherad kommune	0,98	Seljord kommune	1,07
Drangedal kommune	1,21	Kviteseid kommune	1,00	Siljan kommune	0,99
Flesberg kommune	1,03	Larvik kommune	6,87	Skien kommune	7,01
Flå kommune	0,83	Modum kommune	2,46	Svelvik kommune	1,52
Fyresdal kommune	0,86	Nes kommune	1,12	Telemark kommune	3,40
Færder kommune	4,67	Nissedal kommune	0,87	Tinn kommune	1,44
Gol kommune	1,27	Nome kommune	1,51	Tokke kommune	0,97
Hemsedal kommune	1,00	Nore og Uvdal kommune	1,01	Tønsberg kommune	5,97
Hjartdal kommune	0,90	Porsgrunn kommune	4,97	Vinje kommune	1,16
Hol kommune	1,26	Re kommune	1,87	Ål kommune	1,28
Hole kommune	1,54	Ringerike kommune	4,27		
Holmestrand kommune	3,21	Rollag kommune	0,87		
Horten kommune	3,97	Sande kommune	1,86		

Eierandelen justeres ved inn- og utmelding.

§ 6. Ansvarsfordeling

Den enkelte eier hefter med hele sin formue for sin aktuelle andel av selskapets samlede forpliktelser, jf Lov om interkommunale selskap § 3, første ledd.

§ 7. Selskapets organ

Selskapet skal ha følgende tre organer:

- Representantskapet
- Styret
- Daglig leder

§ 8. Representantskapet

Representantskapet er selskapets øverste myndighet.

Selskapet skal ha et representantskap der samtlige eiere er representert med én representant hver.

Vedkommende kommunestyre eller fylkesting oppnevner selv sin representant. Er et interkommunalt selskap eier, oppnevner selskapets representantskap dets representant. Det skal oppnevnes ett varamedlem for hver av de faste medlemmene.

Kommunestyret eller fylkestinget bestemmer selv om dets representanter skal velges ved forholdsvalg eller flertallsvalg.

Representantskapet velger selv sin leder og nestleder.

Daglig leder eller styremedlemmer kan ikke velges til medlemmer i representantskapet.

Representantskapets medlemmer velges for fire år og følger kommunevalgperioden. Den enkelte eier kan foreta nyvalg av sine representantskapsmedlemmer i valgperioden. Nyvalg skjer for den gjenværende del av valgperioden.

§ 9. Representantskapets møter

Ordinært representantskapsmøte skal innkalles innen utgangen av april måned. Innkalling til ordinært representantskapsmøte skal skje skriftlig med minst fire ukers varsel, og skal inneholde en saksliste. Med tilsvarende frist skal også de enkelte eiere varsles.

Innkalling til representantskapet følger ellers de regler som framgår av lov om interkommunale selskaper § 8.

Ordinært representantskapsmøte behandler:

1. Valg av protokollkomité med to medlemmer
2. Årsmelding og regnskap
3. Budsjett, økonomiplan
4. Rammer for låneopptak og tilskudd fra eierne
5. Valg av revisor
6. Valg til styret
7. Valg av valgkomité med minst tre medlemmer. Valgkomiteens medlemmer velges for ett år

Representantskapets leder innkaller representantskapet.

Det innkalles til ekstraordinært representantskapsmøte ved behandling av særskilt angitte spørsmål. Det skal innkalles skriftlig med to ukers varsel når to styremedlemmer, revisor eller ett/flere representantskapsmedlemmer/eiere ber om det eller om representantskapets leder finner behov for dette.

Styrets leder og daglig leder har møteplikt i representantskapet, og alle styremedlemmene og daglig leder har møte- og talerett.

Representantskapet kan gjøre vedtak når minst to tredjedeler av eierne er til stede.

Ved votering har hver tilstedeværende eier en stemme hver.

Protokollkomiteen utferdiger og undertegner protokoll fra representantskapets møter.

§ 10. Budsjettbehandlingen

Representantskapet vedtar budsjett og økonomiplan.

Styret forbereder representantskapets behandling av budsjett og økonomiplan. Dersom styrets forslag går ut over tidligere forutsetning eller bærer i seg konsekvenser som går ut over rammene i eiernes økonomiplan, skal representantskapet og Eierne gjøres oppmerksom på dette. Det samme gjelder om styret må fremme forslag til endringer i vedtatt budsjett for virksomheten.

De til enhver tid gjeldende forskrifter for budsjett og økonomiplan gitt i medhold av lov om interkommunale selskap skal gjelde for virksomheten.

Ferdigbehandlet budsjett skal oversendes eierne innen 1. september hvert år.

Budsjettet er ikke endelig før alle eiernes budsjett er behandlet etter kommunelovens § 45.

Styret skal utarbeide slike økonomirapporter som representantskapet beslutter.

§ 11. Styret

Styret skal ha seks medlemmer, hvorav fem velges av representantskapet etter valgkomiteens innstilling. De valgte styremedlemmene skal ha tre nummererte varamedlemmer. Styrets medlemmer og varamedlemmer skal velges av representantskapet for to år. To medlemmer/ varamedlemmer velges for to år i år med oddetall. Tre medlemmer og ett varamedlemmer velges for to år i år med partall. Blant styrets medlemmer velges av representantskapet styrets leder og nestleder for ett år av gangen.
De ansatte velger et styremedlem med vara. Medlemmet har rettigheter i styret i henhold til kommunelovens § 26 pkt 1 og 2.

Styrets oppgaver er å realisere de forventningene, bedriftsfilosofien og hovedmålene som eierne ved representantskapet har anvist. Styret skal sette opp delmål, legge opp strategier, fremskaffe det nødvendige materiale for representantskapet og utøve styring gjennom det enkelte driftsår.

Styret skal føre løpende tilsyn med virksomheten og har ansvar for at pålagte oppgaver utføres i henhold til lov, forskrifter og eventuelle pålegg. Styret skal sørge for at saker som skal behandles i ordinært representantskapsmøte er tilstrekkelig forberedt. Styret iverksetter representantskapets vedtak. Styret kan bare ta opp lån eller påføre eierne forpliktelser i den utstrekning det foreligger særlig vedtak om dette i representantskapet.

Styret ansetter daglig leder, og kan bestemme at vedkommende tilsettes på åremål. Styret kan delegere til daglig leder å tilsette selskapets øvrige personale.

Styret har instruksjons- og omgjøringsmyndighet overfor daglig leder.

Styret representerer selskapet utad og tegner firmaet. Styret kan gi styreleder eller daglig leder rett til å tegne selskapets firma og kan fastsette at de som har slik rett, må utøve den i fellesskap.

§ 12. Styrets møter

Styremøtene ledes av styrets leder. Styret fatter vedtak med alminnelig flertall. Ved stemmelikhet teller møteleders stemme dobbelt. Styret er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er til stede, inkludert møtende varamedlemmer. Styrets leder sørger for at det blir ført protokoll som godkjennes av styret.

Styret fastsetter daglig leders lønn.

Styret vedtar personalreglement for selskapet.

Styret godkjenner forhandlingsresultat fra lokale lønnsforhandlinger.

§ 13. Daglig leder

Daglig leder administrerer virksomheten og har ansvaret for at enhver arbeidsoppgave utføres i overensstemmelse med gjeldende bestemmelser og i henhold til de vedtak som er fattet av styret.

Daglig leder har sekretariatsfunksjonene og ansvaret for saksframlegg til styret. Vedkommende har tale- og forslagsrett i styrets møter.

§ 14. Organisering av tilsynsfunksjoner

Daglig leder skal til enhver tid holde styret orientert om alle forhold av betydning for virksomheten og om økonomi og personalforhold. Styret skal sørge for at representantskapet til enhver tid har nødvendig oversikt og i tide kan forberede nødvendige disposisjoner. Representantskapets møtebøker skal fortløpende sendes til eierne.

§ 15. Personvern/saksbehandlingsregler/forholdet til annen lovgivning

Selskapet skal følge reglene som gjelder for offentlig forvaltning, herunder forvaltningsloven, offentlighetsloven og personopplysningsloven.

Reglene om habilitet i kommuneloven gjelder for selskapets organer.
For områder som ikke direkte er regulert i selskapsavtalen gjelder de til enhver tid gjeldende regler i lov om interkommunale selskaper.

§ 16. Økonomiforvaltning

Selskapet avgir regnskap etter kommunale regnskapsprinsipper.

Regnskap, budsjett og økonomiforvaltning ellers skal følge regler i lov om interkommunale selskaper og de til enhver tid gjeldende forskrifter for slike selskaper.

§ 17. Låneopptak og garantistillelse

Selskapet kan ta opp lån innenfor en ramme på NOK 170 000 000 for selskapets samlede låneopptak. For øvrig gjelder de til enhver tid gjeldende regler for lån og garantier som følger av lov om interkommunale selskaper og tilhørende forskriftsverk.

Selskapet kan ikke stille garanti eller pantsette sine eiendeler til sikkerhet for andres økonomiske forpliktelser. Virksomheten kan selv ikke låne ut penger.

Dersom det kreves garantistillelse fra eierne, må dette vedtas av de respektive kommunestyrene/fylkesting. Den enkelte eier garanterer for sin andel av lånet som tilsvarer eierandelen, dog forutsettes det at garantistillelsen er i overensstemmelse med bestemmelsene i kommuneloven § 51 nr. 2.

§ 18. Arbeidsgiveransvar

Styret har det formelle arbeidsgiveransvaret for de personer som til enhver tid er ansatt i virksomheten.
Styret avgjør tilknytning til arbeidsgiverorganisasjon.

§ 19. Møtegodtgjørelse m.v.

Godtgjørelse for møter m.v. til leder og medlemmer av styret utbetales etter regler fastsatt av representantskapet. Medlemmene har rett til refusjon for tap i inntekt og utgiftsdekning tilsvarende reglene i kommuneloven § 41.
Eierne honorerer selv sine representantskapsmedlemmer.

§ 20. Endring av selskapsavtalen

Selskapsavtalen må vedtas av samtlige eiere. Kommunestyret/fylkestinget må selv vedta avtalen. For eiere som er interkommunale selskap må vedtaket gjøres av representantskapet.

Endringer i selskapsavtalen som gjelder de punktene som lov om interkommunale selskap § 4 tredje ledd setter som minimumsinnhold i en selskapsavtale, kan bare skje ved at eierne gjør et likelydende vedtak om dette.

Andre endringer kan vedtas av representantskapet med tilslutning fra minst to tredjedeler av de avgitte stemmene.

Forslag til endringer av selskapsavtalen kan fremmes av styret, representantskapet eller en/flere av Eierne.

Styret skal i alle tilfeller få anledning til å uttale seg om forslag til endring av selskapsavtalen før disse fremmes for behandling hos eierne.

§ 21. Nye eiere

En ny eier må tilfredsstille kravene i § 1, samt at det kreves samtykke fra alle øvrige eiere.

En ny eier påtar seg de samme forpliktelser for selskapet som gjelder for eksisterende eiere, samt vil være bundet av alle tidligere fattede vedtak og beslutninger som selskapet har fattet.

I tillegg til det faste eiertilskuddet beskrevet i § 5, betaler ny eier et inntredelsestilskudd tilsvarende 50% av det årlige eiertilskuddet.

§ 22. Utelukking, uttreden og oppløsning

Dersom en eier vesentlig misligholder sine plikter i selskapsforholdet, kan de øvrige eierne enstemmig vedta at vedkommende Eier skal utelukkes fra selskapet etter reglene i lov om interkommunale selskaper § 31.

Den enkelte eier kan med 1 – ett - års skriftlig varsel ensidig si opp sitt Eierskap etter reglene i lov om interkommunale selskaper § 30. Oppsigelsen får uansett ikke virkning før etter 31.12 året oppsigelsen ble levert.

Forslag til oppløsning av selskapet må vedtas enstemmig av representantskapet. Vedtak om oppløsning må godkjennes av samtlige eiere og av departementet.

Fordeling av aktiva og passiva ved eventuell uttreden eller oppløsning skal skje etter reglene i lov om interkommunale selskaper § 30.

Gjennomføring av avvikling skal skje etter reglene i lov om interkommunale selskaper §§ 33-38 og eventuelle forutsetninger/føringer fra departementet.

Styret plikter å melde fra om avviklingen til Foretaksregisteret.

§ 23. Ikrafttredelse

Denne selskapsavtalen trer i kraft fra det tidspunkt den er vedtatt av samtlige eieres øverste politiske organ.

Eier	2017 tilskudd	andel	garantisum	2018 tilskudd	andel	garantisum
Bamble kommune	670275	2,52	2520543	670275	2,50	4243108
Buskerud fylkeskommune	1270126	4,78	4776257	1270126	4,73	8040402
Bø kommune	391604	1,47	1472610	391604	1,46	2479006
Drangedal kommune	325383	1,22	1223591	325383	1,21	2059804
Flesberg kommune	276956	1,04	1041483	276956	1,03	1753242
Flå kommune	222194	0,84	835551	222194	0,83	1406573
Fyresdal kommune	230585	0,87	867106	230585	0,86	1459695
Færder kommune	0	0,00	0	1252801	4,67	7930730
Gol kommune	340279	1,28	1279604	340279	1,27	2154099
Hemsedal kommune	267621	1,01	1006380	267621	1,00	1694148
Hjartdal kommune	240358	0,90	903857	240358	0,90	1521563
Hof kommune	292593	1,10	1100285	0	0,00	0
Hol kommune	337549	1,27	1269339	337549	1,26	2136819
Hole kommune	414048	1,56	1557011	414048	1,54	2621088
Holmestrand kommune	568526	2,14	2137921	0	0,00	0
Nye Holmestrand kommune	0	0,00	0	861119	3,21	5451227
Horten kommune	1066691	4,01	4011250	1066691	3,97	6752581
Kongsberg kommune	1063195	4,00	3998103	1063195	3,96	6730450
Kragerø kommune	564453	2,12	2122602	564453	2,10	3573211
Krødsherad kommune	0	0,00	0	262061	0,98	1658951
Kviteseid kommune	268498	1,01	1009675	268498	1,00	1699697
Lardal kommune	269374	1,01	1012969	0	0,00	0
Larvik kommune	1575557	5,92	5924819	0	0,00	0
Nye Larvik kommune	0	0,00	0	1844931	6,87	11679149
Modum kommune	661338	2,49	2486934	661338	2,46	4186531
Nes kommune	301321	1,13	1133107	301321	1,12	1907485
Nissedal kommune	234629	0,88	882313	234629	0,87	1485296
Nome kommune	406196	1,53	1527483	406196	1,51	2571381
Nore og Uvdal kommune	271868	1,02	1022347	271868	1,01	1721030
Nøtterøy kommune	899278	3,38	3381701	0	0,00	0
Porsgrunn kommune	1335032	5,02	5020335	1335032	4,97	8451285
Re kommune	501466	1,89	1885742	501466	1,87	3174478
Ringerike kommune	1147950	4,32	4316822	1147950	4,27	7266984
Rollag kommune	233315	0,88	877371	233315	0,87	1476976
Sande kommune	499309	1,88	1877631	499309	1,86	3160824
Sandefjord kommune	2096400	7,88	7883429	2096400	7,81	13271048
Sauherad kommune	332191	1,25	1249190	332191	1,24	2102899
Seljord kommune	286797	1,08	1078488	286797	1,07	1815537
Siljan kommune	264690	1,00	995354	264690	0,99	1675590
Skien kommune	1882141	7,08	7077716	1882141	7,01	11914702
Svelvik kommune	408555	1,54	1536354	408555	1,52	2586315
Telemark fylkeskommune	912480	3,43	3431343	912480	3,40	5776360
Tinn kommune	386178	1,45	1452207	386178	1,44	2444661
Tjøme kommune	353523	1,33	1329408	0	0,00	0
Tokke kommune	261690	0,98	984076	261690	0,97	1656603
Tønsberg kommune	1603920	6,03	6031477	1603920	5,97	10153453
Vinje kommune	311600	1,17	1171759	311600	1,16	1972549
Ål kommune	344761	1,29	1290000	344761	1,28	2182471
	26592490	**100**	**99993541**	**26854548**	**100**	**170000000**

ROLLAG KOMMUNE

Rollag	:	22.11.2017
Arkiv	:	U63
Saksmappe	:	2017/791
Avd.	:	Sentraladministrasjonen
Saksbehandl	:	Lene Marie Ramberg

Serverings- og skjenkebevilling - Killingdalen skistugu

MØTEBEHANDLING:		
Utvalg	***Møtedato***	***Utvalgssak***
Formannskapet	30.11.2017	72/17
Kommunestyre	18.12.2017	72/17

Utvalgsleders forslag til vedtak:
Numedal Kro og Service, org nr. 918776451, v/Stefan Mayrhofer gis serveringsbevilling for Killingdalen Skistugu. Bevillingen gjelder fra 18.12.2017. Stefan Mayrhofer, født 18.09.1972, godkjennes som daglig leder for serveringsbevillingen.

Numedal Kro og Service, org nr. 918776451, v/Stefan Mayrhofer gis skjenkebevilling for Killingdalen Skistugu. Styrer er Stefan Mayrhofer, født 18.09.1972, stedfortreder er Josefine Veronika Mayrhofer Olsen, født 19.03.1942. Bevillingen gjelder fra 18.12.2017 til 30.06.2020.

Bevillingen gjelder for Killingdalen Skistugu og inngjerdet uteområde. Skjenketiden er fra 14:00 – 21:00 alle dager. Når skisenteret er åpent kan ikke skjenketiden starte før tidligst en time før skiheisen stenger.

Vedtaket skjer under forutsetning av at alkoholloven og dens tilknyttede forskrifter overholdes, og at Mattilsynet og andre offentlige myndigheter har merknader til søknaden.

Behandling i Formannskapet- 30.11.2017:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak i Formannskapet- 30.11.2017 innstilling til kommunestyret:

Numedal Kro og Service, org nr. 918776451, v/Stefan Mayrhofer gis serveringsbevilling for Killingdalen Skistugu. Bevillingen gjelder fra 18.12.2017. Stefan Mayrhofer, født 18.09.1972, godkjennes som daglig leder for serveringsbevillingen.

Numedal Kro og Service, org nr. 918776451, v/Stefan Mayrhofer gis skjenkebevilling for Killingdalen Skistugu. Styrer er Stefan Mayrhofer, født 18.09.1972, stedfortreder er Josefine Veronika Mayrhofer Olsen, født 19.03.1942. Bevillingen gjelder fra 18.12.2017 til 30.06.2020.

Bevillingen gjelder for Killingdalen Skistugu og inngjerdet uteområde. Skjenketiden er fra 14:00 – 21:00 alle dager. Når skisenteret er åpent kan ikke skjenketiden starte før tidligst en time før skiheisen stenger.

Vedtaket skjer under forutsetning av at alkoholloven og dens tilknyttede forskrifter overholdes, og at Mattilsynet og andre offentlige myndigheter har merknader til søknaden.

Saken gjelder:

Innkommet søknad fra Stefan Mayrhofer om serverings- og skjenkebevilling for Killingdalen Skistugu.

Fakta:

Numedal Kro og Service, org nr. 918776451, v/Stefan Mayrhofer søker om serverings- og skjenkebevilling for Killingdalen Skistugu. Søker har p.t. serverings- og skjenkebevilling for Numedal Kro og Service. Søker har opplyst at han skal være styrer, og at stedfortreder er Josefine Veronika Mayrhofer Olsen. Begge har avlagt de påkrevde prøver.

Killingdalen Skistugu skal brukes som selskapslokale og som kafé/restaurant for besøkende i skiheisen. Det søkes om skjenking innendørs og utendørs, med henholdsvis 70 og 60 sitteplasser. Det søkes om skjenking i tidsrommet mellom kl 14:00 og 21:00 alle dager. Stedets åpningstid er kl 11:00 - 21:00 alle dager.

Det søkes om skjenkebevilling for alkohol med inntil 60 volumprosent.

Kommunestyret har tidligere gitt serverings- og skjenkebevilling til dette serveringsstedet.

Saksbehandlers vurdering:

Det er tidligere gitt serverings- og skjenkebevilling for Killingdalen Skistugu og søker har allerede serverings- og skjenkebevilling for Numedal Kro og Service. Verken

lensmannen i Rollag eller Nav Numedal har hatt bemerkninger til søknaden. Det er derfor ingen merknader mot at serverings- og skjenkebevilling gis.

Søknaden gjelder skjenking av alkoholholdig drikk med inntil 60 volumprosent. Av Rollag kommunes alkoholpolitiske retningslinjer fremgår det at:

> «Overnattings- og serveringssteder kan tildeles bevilling type III øl, vin og brennevin. [...] Turistbedrifter kan tildeles bevilling type II øl og vin».

Spørsmålet er således hvorvidt Killingdalen Skistugu er å anse som et overnattings- og serveringssted eller en turistbedrift. Dette er ikke definert i de alkoholpolitiske retningslinjene, og en finner å måtte basere mye av vurderingen på tidligere bevillinger gitt til samme lokale. Forrige bevillingshaver hadde skjenkebevilling for øl, vin og brennevin, men med kortere skjenketid for brennevin. Basert på kommunestyrets tidligligere vedtak i tilsvarende saker innvilges det skjenkebevilling type III: øl, vin og brennevin.

Når det gjelder tidsrommet for skjenking, følger det av Rollag kommunes Alkoholpolitiske handlingsplan at:

> For skjenkesteder tilknyttet alpinanlegg skal skjenketiden i sesong starte tidligst en time før heisen stenger.

En finner det derfor riktig å innvilge skjenkebevillingen med denne presiseringen.

Rådmannens konklusjon:

Numedal Kro og Service, org nr. 918776451, v/Stefan Mayrhofer gis serveringsbevilling for Killingdalen Skistugu. Bevillingen gjelder fra 18.12.2017. Stefan Mayrhofer, født 18.09.1972, godkjennes som daglig leder for serveringsbevillingen.

Numedal Kro og Service, org nr. 918776451, v/Stefan Mayrhofer gis skjenkebevilling for Killingdalen Skistugu. Styrer er Stefan Mayrhofer, født 18.09.1972, stedfortreder er Josefine Veronika Mayrhofer Olsen, født 19.03.1942. Bevillingen gjelder fra 18.12.2017 til 30.06.2020.

Bevillingen gjelder for Killingdalen Skistugu og inngjerdet uteområde. Skjenketiden er fra 14:00 – 21:00 alle dager. Når skisenteret er åpent kan ikke skjenketiden starte før tidligst en time før skiheisen stenger.

Vedtaket skjer under forutsetning av at alkoholloven og dens tilknyttede forskrifter overholdes, og at Mattilsynet og andre offentlige myndigheter har merknader til søknaden.

Fra: Lene Marie Ramberg (Lene.Marie.Ramberg@rollag.kommune.no)
Sendt: 09.11.2017 15:20:29
Til: Postmottak Rollag
Kopi:

Emne: VS: Anmodning om uttalelse til søknad om skjenkebevilling
Vedlegg:
Føres på sak 17/791.

Lene

Fra: Trygve Morken [mailto:trygve.morken@politiet.no]
Sendt: 9. november 2017 14:37
Til: Lene Marie Ramberg <Lene.Marie.Ramberg@rollag.kommune.no>
Emne: SV: Anmodning om uttalelse til søknad om skjenkebevilling

Rollag kommune
V/ Lene Ramberg

3626 ROLLAG

Uttalelse til søknad om skjenkebevilling – Killingdalen Skistugo.

Jeg har ingen bemerkninger til søknaden.

MVH

Trygve Morken
lensmann

Fra: Lene Marie Ramberg [mailto:Lene.Marie.Ramberg@rollag.kommune.no]
Sendt: 6. november 2017 11:43
Til: Trygve Morken
Emne: Anmodning om uttalelse til søknad om skjenkebevilling

Vedlagt følger søknad om skjenkebevilling fra Stefan Mayrhofer og anmodning om uttalelse fra lensmannen.

Med vennlig hilsen

Lene M. Ramberg
Politisk sekretær - Rollag kommune
Tlf: 31 02 30 30
Epost: lene.marie.ramberg@rollag.kommune.no

Rollag kommune
Sentraladministrasjonen

3626 Rollag

Deres ref: Vår ref: Vår dato: 21.11.17

Uttalelse skjenkebevilling Killingdalen Skistugu

NAV Numedal ved leder har ingen merknader til søknad om skjenkebevilling fra Killingdalen Skistugu v/Stefan Meyrhofer.
Det er en forutsetning at søker og stedfortreder har avlagt de til enhver tid gjeldene prøver.

Skjenkerettstiden for øl og vin ute- og innendørs skal følge de retningslinjer som kommunestyret til enhver tid har vedtatt.

Med hilsen

Inger Lene Bekkjorden
Leder NAV Numedal

NAV Numedal
Postadresse: // 3626 ROLLAG

Besøksadresse: //
Tel: 31028900

www.nav.no //

ROLLAG KOMMUNE

Rollag	:	21.11.2017
Arkiv	:	X00
Saksmappe	:	2017/510
Avd.	:	Sentraladministrasjonen
Saksbehandl	:	Lene Marie Ramberg

Endringer i ekteskapsloven - kommunale vigsler

MØTEBEHANDLING:		
Utvalg	***Møtedato***	***Utvalgssak***
Formannskapet	30.11.2017	69/17
Kommunestyre	18.12.2017	73/17

Utvalgsleders forslag til vedtak:

1. Den kommunale vigselsrett i Rollag kommune ivaretas av ordfører og varaordfører.

2. Kommunale vigsler kan finne sted i kontortiden på fredager. Vigselstidspunktet fastsettes etter avtale mellom brudefolkene og vigslerne. Det åpnes for at vigsler kan gjennomføres på annet tidspunkt etter særskilt avtale med vigslerne. Det forutsettes at dette ikke medfører ekstra kostnader for kommunen, eller at det særskilt avtales at merkostnader dekkes av brudefolkene.

3. Kommunale vigsler finner sted i egnet og tilrettelagt rom på kommunehuset. Det åpnes for at vigsler kan gjennomføres på annet sted etter særskilt avtale med vigslerne. Det forutsettes at dette ikke medfører ekstra kostnader for kommunen, eller at det særskilt avtales at merkostnader dekkes av brudefolkene.

4. Rådmannen delegeres det administrative ansvaret for vigselsordningen, samt tildeles ansvaret for at vielsen finner sted innenfor verdige rammer.

Behandling i Formannskapet- 30.11.2017:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak i Formannskapet- 30.11.2017 innstilling til kommunestyret:

5. Den kommunale vigselsrett i Rollag kommune ivaretas av ordfører og varaordfører.

6. Kommunale vigsler kan finne sted i kontortiden på fredager. Vigselstidspunktet fastsettes etter avtale mellom brudefolkene og vigslerne. Det åpnes for at vigsler kan gjennomføres på annet tidspunkt etter særskilt avtale med vigslerne. Det forutsettes at dette ikke medfører ekstra kostnader for kommunen, eller at det særskilt avtales at merkostnader dekkes av brudefolkene.

7. Kommunale vigsler finner sted i egnet og tilrettelagt rom på kommunehuset. Det åpnes for at vigsler kan gjennomføres på annet sted etter særskilt avtale med vigslerne. Det forutsettes at dette ikke medfører ekstra kostnader for kommunen, eller at det særskilt avtales at merkostnader dekkes av brudefolkene.

8. Rådmannen delegeres det administrative ansvaret for vigselsordningen, samt tildeles ansvaret for at vielsen finner sted innenfor verdige rammer.

Saken gjelder:

Fra og med 1. januar 2018 overtar kommunen ansvaret for gjennomføring av borgerlige vigsler.

Fakta:

Stortinget har vedtatt endringer i ekteskapsloven, jf. Lov om endringer i ekteskapsloven og bustøttelova m.m. (oppgaveoverføring til kommunene). Lovendringene innebærer at vigselsmyndighet overføres fra tingrettene (notarius publicus) til ordførere, varaordførere og kommunalt ansatte eller folkevalgte som kommunestyret selv gir slik myndighet. Med det overføres ansvaret for gjennomføring av borgerlige vigsler fra tingrettene og Oslo byfogdembete til kommunene.

Lovendringene trer i kraft 1. januar 2018. Fra 1. januar 2018 vil det derfor være kommunene som har ansvaret for gjennomføring av borgerlige vigsler i Norge.

Det følger av forskrift om kommunale vigsler at vigselstilbudet skal være gratis for kommunens egne innbyggere og for personer som ikke er bosatt i Norge, men som oppfyller vilkårene for å inngå ekteskap her. Forskriften åpner for at kommunen kan ta betalt for merkostnader dersom kommunen tilbyr vigsel ut over det vanlige tilbudet om tid og sted. Videre kan vigsel også tilbys til andre, og det åpnes for at ved slike tilfeller kan kommunen ta betalt for nødvendige kostnader. Kommunens vigselstilbud skal dekke etterspørselen på en god måte, og det skal tilrettelegges for personer med funksjonsnedsettelse og for andre med særskilte behov.

Rådmannens vurdering:

Kommunen må ha på plass et tilgjengelig vigselstilbud innen utgangen av 2017. Det må utarbeides en ramme for gjennomføring av kommunale vigsler, herunder avklaring av tilgjengelige tidspunkt og sted for vigsel, samt oversikt over merkostnader som kan dekkes av brudefolkene selv.

Kongsberg og Eiker tingrett opplyser at det ved avd. Kongsberg ble avholdt 27 vigsler i 2016, og at det hittil i år er foretatt 31 vigsler der. Ved avd. Hokksund ble det avholdt 35 vigsler i 2016, og 65 vigsler hittil i 2017. Rettskretsen består av Kongsberg, Flesberg, Rollag, Nore og Uvdal, Øvre Eiker, Nedre Eiker, Modum, Sigdal og Krødsherad kommuner. Basert på det antall henvendelser Rollag kommune kan forvente å få, bør det legges opp til et fleksibelt tilbud for å kunne imøtekomme ulike ønsker.

Rådmannens konklusjon:

1. Den kommunale vigselsrett i Rollag kommune ivaretas av ordfører og varaordfører.

2. Kommunale vigsler kan finne sted i kontortiden på fredager. Vigselstidspunktet fastsettes etter avtale mellom brudefolkene og vigslerne. Det åpnes for at vigsler kan gjennomføres på annet tidspunkt etter særskilt avtale med vigslerne. Det forutsettes at dette ikke medfører ekstra kostnader for kommunen, eller at det særskilt avtales at merkostnader dekkes av brudefolkene.

3. Kommunale vigsler finner sted i egnet og tilrettelagt rom på kommunehuset. Det åpnes for at vigsler kan gjennomføres på annet sted etter særskilt avtale med vigslerne. Det forutsettes at dette ikke medfører ekstra kostnader for kommunen, eller at det særskilt avtales at merkostnader dekkes av brudefolkene.

4. Rådmannen delegeres det administrative ansvaret for vigselsordningen, samt tildeles ansvaret for at vielsen finner sted innenfor verdige rammer.

ROLLAG KOMMUNE

Rollag	:	08.12.2017
Arkiv	:	202
Saksmappe	:	2017/900
Avd.	:	Sentraladministrasjonen
Saksbehandl	:	Else Berit Grette

Evaluering av finansieringsmodell mellom Klima og miljødepartementet og Trillemarka-kommunene.

MØTEBEHANDLING:		
Utvalg	***Møtedato***	***Utvalgssak***
Kommunestyre	18.12.2017	74/17

Utvalgsleders forslag til vedtak:

Evaluering av finansieringsmodell mellom Klima og miljødepartementet og Trillemarka-kommunene tas til orientering.

Saken gjelder:

I sak 20/14 fattet kommunestyret følgende vedtak:

Rollag kommune aksepterer at forvalterstillingen for Trillemarka-Rollagsfjell finansieres gjennom statens modell for lokal forvaltning fra 1.jan. 2015, med arbeidsgiveransvar hos Fylkesmannen i Buskerud. Kommunen stiller forutsetning om at følgende punkter innarbeides i stillingsinstruksen for forvalterstillingen:

- *Forvaltningsstyret skal være lokalt forankret, som det er i dag.*
- *Forvaltningsstyret skal medvirke ved ansettelse av forvalteren for området, og ha det faglige oppfølgingsansvaret for stillingen.*
- *Ressursrammen for forvaltning av området skal tilsvare 100 % stilling.*
- *Forvalteren skal ha kontorplass i en av de tre Trillemarka-kommunene.*
- *Eventuell endring av ressursbruken til forvaltning av Trillemarka-Rollagsfjell skal godkjennes av Trillemarka-kommunene.*
- *Forvaltningsstyret skal ha mulighet til å vedta egne delegasjonsbestemmelser og avgjøre om de ønsker et eller flere rådgivende utvalg.*
- *Det skal arrangeres dialogmøter mellom Trillemarka-kommunene og Fylkesmannen i Buskerud med jevne mellomrom for å evaluere ordningen.*

Kommunen vil spesielt understreke at denne endringen kun representerer en ny finansieringsmodell og ikke en ny forvaltningsmodell. Det vises til Riksrevisjonens rapport nr. 1 2014 (Riksrevisjonens undersøking av forvaltning av nasjonalparker), særlig punkt 5.1.3 og

5.1.4 i oppsummeringen. Rapporten ble offentliggjort etter at denne saken ble lagt fram til politisk behandling i kommunene, og ble av den grunn ikke en del av vurderingsgrunnlaget. ***Det skal derfor innen utgangen av 2016 gjennomføres en evaluering av finansieringsmodellen mellom klima og miljødepartementet og Trillemarka - kommunene.***

Administrasjonen gis fullmakt til å gjennomføre dialog/forhandlinger med Miljøverndepartementet om stillingsinstruks for forvalterstillingen for Trillemarka-Rollagsfjell.

Fakta:

14.11.17 ble det gjennomført evalueringsmøte mellom Klima og miljødepartementet, Miljødirektoratet, fylkesmannen og ordførerne i Trillemarka kommunene. Referat fra møtet følger vedlagt. Grunnlag for møtet var evaluering av finansieringsmodell som forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat har gitt, brev av 26.06.17 følger vedlagt.

Rådmannens konklusjon:

Evaluering av finansieringsmodell mellom Klima og miljødepartementet og Trillemarka-kommunene tas til orientering.

Vedlegg:
18.02.13 Brev fra MD forvalterstilling Trillemarka – Rollagsfjell
04.04.13 Oppsummering møte med MD
20.12.13 Brev ved. Forvalterstillingen
06.12.16 Brev fra forvaltningsstyret- Evaluering av finansieringsmodellen
26.06.17 Brev fra forvaltningsstyret– Evaluering av finansieringsmodellen
14.11.17 Referat fra møte om evaluering av finansieringsmodell for forvaltningsstillingen

DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT

SIGDAL KOMMUNE
SENTRALARKIVET
År/saksnr. 13/177 Dok.nr. 1
15 FEB. 2013
Ark.kode P 411 410
Ark.kode S
Løpenr./år 1085/13 Saksbeh. TMS
Kassasjonsår Unntatt

Rollag, Sigdal og Nore og Uvdal kommuner

Deres ref	Vår ref	Dato
	13/479	14.02.2013

Forvalterstillingen i Trillemarka

I forbindelse med vernevedtaket for Trillemarka - Rollagsfjell naturreservat i 2008 ble det opprettet en forvalterstilling som skulle være statlig finansiert i 5 år. Denne finansieringen løper ut i 2013.

Miljøverndepartementet ønsker nå en dialog med kommunene om denne stillingen. Er det behov for å opprettholde den, og hvordan ser kommunene for seg at den i så fall kan videreføres? Vi vil gjerne invitere kommunene til et møte i departementet for å drøfte dette nærmere.

Vi foreslår enten 14. mars 2013 kl 10.30 eller 4. april kl 10.30. Vi ber om en samlet tilbakemelding fra kommunene så snart som mulig, og senest 1.mars 2012, om hvilket tidspunkt som passer best til: ingunn.iversen@md.dep.no.

Vi ønsker at også Fylkesmannen i Buskerud og Direktoratet for naturforvaltning er representert på dette møtet.

Med hilsen

Brita Slettmark (e.f.)
avdelingsdirektør

Ingunn Iversen
fagdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Kopi: Direktoratet for naturforvaltning, Fylkesmannen i Buskerud

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@md.dep.no

Kontoradresse
Myntgt. 2
http://www.md.dep.no/

Telefon
22 24 90 90
Org no.
972 417 882

Avdeling for naturforvaltning

Saksbehandler
Ingunn Iversen
22 24 58 61

Oppsummering fra møtet i Miljøverndepartementet 4. april 2013

Til stede:
Frank Pedersen, rådmann Nore og Uvdal kommune
Hans Henrik Thune, rådmann Rollag kommune
Jens Sveaass, rådmann Sigdal kommune
Kjell Ove Hovde, skogbukssjef Sigdal kommune
Øivind Holm, fylkesmiljøvernsjef Buskerud
Knut Fossum seksjonssjef Direktoratet for naturforvaltning
Lene Lyngby, ekspedisjonssjef Miljøverndepartementet
Brita Slettmark, avdelingsdirektør Miljøverndepartementet
Torbjørn Lange, avdelingsdirektør Miljøverndepartementet
Ingunn Iversen, fagdirektør Miljøverndepartementet

Formålet med møtet var å starte en dialog med kommunene om forvalterstillingen i Trillemarka. Den 5 årige øremerking av statlige midler til denne kommunale stillingen (som et resultat av forhandlingen i forbindelse med vernevedtaket i 2008), utløper i 2013. Det må derfor tas stilling til om, og eventuelt hvordan denne stillingen kan videreføres.

Kommunene viste til positive erfaringer med forvaltningen av Trillemarka. Forvaltningsplanen er nå utarbeidet og høringen avsluttes i disse dager. Det er nå den konkrete forvaltningen på bakgrunn av forvaltningsplanen kan iverksettes og kommunene mener dette vil kreve noe arbeid. Kommunene har lagt til grunn at overføring av statlige midler til den kommunale forvalteren, var permanent.

Fylkesmannen i Buskerud viste til at Trillemarka har vært svært godt tilgodesette med ressurser til forvaltning sammenliknet med andre verneområder i fylket.

Miljøverndepartementet viste til budsjettforutsetningene som ligger til grunn for finansiering av forvalterstillingen, og at en derfor i fellesskap med kommunene må søke å finne fram til løsning som sikrer en god forvaltning av Trillemarka i tråd med intensjonene også i framtiden.

Departementet viste til at året etter at vernet av Trillemarka kom på plass, ble det gjennom Stortingets behandling av Miljøverndepartementets budsjettproposisjon (Prop 1S (2009-2010)), besluttet innført en ny modell for lokal forvaltning av verneområder. Det bør derfor vurderes om denne modellen også bør innføres i Trillemarka.

Miljøverndepartementet viste til ulike aktuelle løsninger for videreføring av forvalterstillingen i Trillemarka:

1. Kommunene overtar ansvaret for finansiering av forvalterstillingen for Trillemarka.
2. Trillemarka-Rollagsfjell forvaltes etter samme modell som nasjonalparkene og andre store verneområder hvor forvalteren ansettes av Fylkesmannen, men er underlagt verneområdestyret i alle saker som angår forvaltningen av Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat. Den ordinære modellen for lokal forvaltning av store verneområder, innebærer også at fylkeskommunen er representert i verneområdestyret.
   Ved en eventuelt statlig ansatt forvalter i Trillemarka i samsvar med den ordinære modellen for lokal forvaltning, kan det vurderes om denne forvalteren også kan få forvaltningsoppgaver knyttet til forvaltning av andre tilsvarende verneområder i denne regionen.
3. En midlertidig videreføring av dagens ordning.

Videre oppfølging

Problemstillingene over må også vurderes av forvaltningsstyret. Departementet ber derfor kommunene sørge for at også forvaltningsstyret trekkes inn i saken. Departementet ønsker en vurdering fra kommunene og fra forvaltningsstyret på de ulike alternativene for en eventuell videreføring av forvalterstillingen nevnt over. Dersom kommunene/styret mener at også andre alternativer er aktuelle, ønsker departementet også tilbakemelding om det.

Departementet vil komme tilbake til videre oppfølging av saken når forvaltningsstyret og kommunene har gitt sin tilbakemelding på de aktuelle alternativene.

Frist for tilbakemelding: 1. mai 2013

DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref	Vår ref	Dato
	13/479-	20.12.2013

Vedrørende forvalterstillingen i Trillemarka - Rollagsfjell naturreservat

Vi viser til drøftinger vedrørende den kommunale forvalterstillingen i Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat, senest i møte mellom Miljøverndepartementet og rådmennene i kommunene Sigdal, Rollag og Nore-Uvdal 26. november d.å.

Bakgrunn

Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat ble vedtatt ved kongelig resolusjon i 2008. Det framgår av kapittel 4.2. i foredraget til kongelig resolusjon blant annet at forvaltningsmyndigheten for naturreservatet legges til de berørte kommunene, med DN (nå Miljødirektoratet), som klageinstans, at det bevilges midler til utarbeidelse av forvaltningsplan og at det settes av midler med sikte på å fullfinansiere en interkommunal forvalterstilling i en femårsperiode, samt årlige tilskudd i en femårsperiode til skjøtsel av bl.a. seterområder og gamle ferdselsveger.

De statlige midlene til Trillemarka-Rollagsfjell er utbetalt til Sigdal kommune som fordeler/disponerer midlene på vegne av de andre Trillemarka- kommunene.

Om forvalterstillingen i Trillemarka - Rollagsfjell naturreservat

Miljøverndepartementet mener den 5-årige forvalterstillingen som ble opprettet i forbindelse med vernevedtaket har bidratt til å sikre en god forvaltning av Trillemarka - Rollagsfjell. Departementet besluttet derfor å forlenge finansieringen av stillingen med et år, dvs til og med 2014 slik at departementet og kommunene i fellesskap kan finne fram til en god løsning for framtidig forvaltning av Trillemarka – Rollagsfjell naturreservat. Rollag kommune har pr i dag personalansvaret for forvalteren, og vedkommende har vært lønnet av midler fra kapittel 1427 post 21 under Direktoratet for naturforvaltning (nå Miljødirektoratet).

Postene under Direktoratet for naturforvaltning/Miljødirektoratet er blant de som er gjennomgått med tanke på riktig budsjettering i tråd med Stortingets bevilgningsreglement,

Postadresse
Postboks 8013 Dep
NO-0030 Oslo
postmottak@md.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
http://www.md.dep.no/

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 882

Naturforvaltningsavdelingen

Saksbehandler
Ingunn Iversen
22 24 58 61

blant annet som følge av fokuset på statlig tilskuddsforvaltning vinteren 2012. Det er også gjort en gjennomgang med tanke på en tematisk naturfaglig riktig inndeling. Dette har medført flere endringer under dette budsjettet, jf. omtale i Prp. 1 S (2012-2013) for Miljøverndepartementet på side 60-61 og side 63.

I lys av gjennomgangen står det klart at finansieringen av verneområdeforvalterstillingen i Trillemarka - Rollagsfjell er et tilskudd. Tilskudd fra staten til kommuner skal budsjetteres over 60-poster. Finansieringen har som nevnt over, tidligere skjedd over en 21-post. Dette er en driftspost for kjøp av varer og tjenester. Slike kjøp er omfattet av de offentlige anskaffelsesreglene om anbudskonkurranse, merverdiavgift osv., og kan ikke brukes til den type finansiering som forvalterstillingen representerer.

Statlige tilskudd til kommuner skal primært skje over rammetilskuddet. I Veileder fra Kommunal- og regionaldepartementet for *Statlig styring av kommuner og fylkeskommuner*, står det:

> *Hovedprinsippet for finansiering av kommunesektoren er rammefinansiering. Dette er blant annet slått fast i de årlige kommuneproposisjonene, Meld. St. 12 (2011–2012) Stat og kommune – styring og samspel og Innst. 270 S (2011–2012). Rammefinansiering innebærer at kommunene og fylkeskommunene i hovudsak finansieres gjennom frie inntekter. De frie inntektene består av skatteinntekter og rammetilskudd fra staten, og kommunene kan disponere disse fritt innenfor gjeldende lover og forskrifter.*

Rammetilskuddet til kommuner bevilges over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett, primært over kap. 571 post 60 Innbyggertilskudd. Når tilskudd til kommuner bevilges utenom rammetilskuddet (som oftest over andre departementers budsjetter), kalles dette øremerkede tilskudd. Slike tilskudd skal benyttes til fastsatte formål og er et styringsverktøy som gir staten muligheten til å utøve en sterk grad av kontroll med kommunesektoren. I veilederens punkt 3.2 fremholdes av øremerkede tilskudd kun unntaksvis skal benyttes:

> *I et mer helhetlig perspektiv framstår imidlertid øremerking som et virkemiddel staten bør være varsom med å bruke.*

I de tilfellene øremerkede tilskudd likevel brukes, skal begrunnelsen være blant følgende tre kategorier:

1) Når det er et nasjonalt mål å bygge opp en tjeneste som har lav dekningsgrad på landsbasis
2) Finansiering av tjenester i avgrensede geografiske områder eller grupper av innbyggere
3) Tidsavgrensede forsøk og prosjekt.

I saken vedrørende stillingen i Trillemarka - Rollagsfjell kan det være aktuelt å bruke unntak 2) siden dette dreier seg om et tydelig geografisk avgrenset tiltak.

Man må likevel være oppmerksom på at øremerkede tilskudd blir vurdert i de statlige budsjettprosessene hvert år. Vektlegging av hensynet om å legge mest mulig av de øremerkede midlene inn i rammetilskuddet vil derfor løpende kunne innebære at midler til forvalteren i Trillemarka - Rollagsfjell ikke lenger kan øremerkes over en 60-post.

Dersom midlene blir lagt inn i rammetilskuddet, vil de bli fordelt iht generelle fordelingsnøkler. Det innebærer at midlene vil bli fordelt på alle landets kommuner. Midlene kan riktignok som en overgangsordning i visse tilfeller underlegges en særskilt fordeling som gjør at de fordeles som tidligere, men da vanligvis avgrenset til maksimalt to år (jf veilederens punkt 3.3).

Modellen for lokal forvaltning

Gjennom behandling av Prop 1 S (2009-2010) vedtok Stortinget ny modell for lokal forvaltning av nasjonalparker og andre store verneområder. Modellen ble utviklet på bakgrunn av gjennomføring og evaluering av en forsøksordning med lokal forvaltning i 4 store verneområder i perioden 2001 – 2008. Modellen er nå innført for alle nasjonalparker og andre store verneområder bortsett fra for Hardangervidda hvor kommunene ikke ønsket en slik ny modell.

Modellen innebærer opprettelse av *nasjonalpark- /verneområdestyrer* som består av politisk oppnevnte representanter fra de berørte kommunene, fylkeskommune(r) og medlemmer oppnevnt av Sametinget til de styrene hvor det er aktuelt. Det er etablert til sammen ca 40 nasjonalpark-/verneområdestyrer. Miljøverndepartementet er klagemyndighet på vedtak fattet av styrene.

Det er ansatt *nasjonalpark-/verneområdeforvaltere* som utgjør sekretariatene til styrene. Forvalteren er underlagt styret i alle saker som angår forvaltningen av verneområdet. Det er nå ansatt til sammen ca 40 forvaltere fordelt over hele landet. Forvaltningen av verneområdene skal være kunnskapsbasert. Forvalteren forankres derfor i et fagmiljø gjennom ansettelse hos Fylkesmannen. Her inngår de i, og drar nytte av Fylkesmannens samlede kompetansemiljø, blant annet innenfor juss, miljø og landbruk. Samtidig skal forvalterne ha kontakt med, og kunnskap om lokalmiljøet og har derfor sin kontorplassering lokalt i *forvaltningsknutepunkt* i nær tilknytning til verneområdene. Knutepunktene utgjør lokale/regionale faglige fellesskap primært knyttet til nasjonalparksentre eller andre naturinformasjonssentre hvor forvalteren samlokaliseres med andre fagpersoner knyttet til verneområdet, (som f.eks SNO personell, naturveiledere, fjellstyrene o.l). Der det ikke er egne nasjonalparksentre eller andre aktuelle naturinformasjonssentre, har forvalteren sin kontorplassering i forbindelse med kommuneadministrasjonen.

Fylkesmannens rolle overfor forvalteren innebærer at Fylkesmannen skal legge til rette for at forvalteren forankres i embetets fagmiljø, men Fylkesmannen skal ikke instruere forvalteren i sitt arbeid for styret. Forvalteren har fylkesmannens miljøvernavdeling som sitt faglig og administrative tilknytningspunkt. Fylkesmannen skal følge med på alle vedtak som styret fatter og varsle Miljødirektoratet dersom styrets vedtak er i strid med naturmangfoldloven og verneformålet. Fylkesmannen skal/kan påklage styrets vedtak. Forvalteren skal ha tett dialog med Fylkesmannen når det gjelder årlig rapportering av forvaltningspraksis, samt brudd på regler og forskrifter. Alle skriftlige henvendelser til styret/forvalteren stilles til styret, men sendes til Fylkesmannen for journalføring og arkivering. Forvalteren har tilgang til Fylkesmannens server og elektroniske journal. Innkjøp av nødvendig kontorutstyr, feltutstyr m.m. skjer over Fylkesmannens budsjett. Dersom forvalteren har ledig kapasitet, skal Fylkesmannen kunne benytte forvalteren til andre miljøvernoppgaver som ikke ligger under styret for verneområdet. Dette må skje i forståelse mellom Fylkesmannen og styret.

Miljøverndepartementets vurdering

Miljøverndepartementet viser til at det er ønskelig å opprettholde en forvalter knyttet til Trillemarka - Rollagsfjell for å sikre en god og framtidsrettet forvaltning av landets største skogreservat. Departementet viser til at øremerkede midler til en slik fast, kommunal stilling over departementets budsjett vil ha en usikker status. Det er betydelig risiko for at midlene blir innlemmet i rammetilskuddet og fordelt på alle landets kommuner. I så fall vil Trillmarka-kommunene sitte igjen med bare en liten del av midlene forvalterstillingen koster.

Miljøverndepartementet anbefaler derfor at forvalteren for Trillemarka - Rollagsfjell ansettes av Fylkesmannen i Buskerud på tilsvarende betingelser som for de andre nasjonalpark-/verneområdeforvalterne i landet. Dette vil sikre at forvalteren kan dra nytte av Fylkesmannens helhetlige kompetansemiljø og i tillegg inngå i det faglige nettverket med de andre nasjonalpark-/verneområdeforvalterne. Dette vil etter departementets vurdering bidra til en god og framtidsrettet forvaltning av Trillemarka - Rollagsfjell naturreservat. Departementet mener også at dersom det på sikt viser seg at en forvalter i Trillemarka har kapasitet, bør det vurderes om vedkommende også kan benyttes som forvalter i andre tilsvarende verneområder i regionen.

Departementet ber kommunene vurdere hvilken løsning de mener er mest hensiktsmessig for å sikre en god framtidig forvaltning av Trillemarka - Rollagsfjell naturreservat. Av hensyn til arbeidet med statsbudsjettet for 2015, ber vi om at kommunene så snart som mulig, og innen 1. februar 2014 gir departementet tilbakemelding om hvilken løsning de ønsker for forvalterstillingen i Trillemarka - Rollagsfjell, både når det gjelder finansiering og når det gjelder geografisk plassering av stillingen.

Med hilsen

Lene Lyngby (e.f.)
ekspedisjonssjef

Ingunn Iversen
fagdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Kopi til:

Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Fylkesmannen i Buskerud	Postboks 1604	3007	DRAMMEN

FORVALTNINGSSTYRET FOR
TRILLEMARKA-ROLLAGSFJELL NATURRESERVAT

Klima og miljødepartementet
v/fagdirektør Ingunn Iversen
Postboks 8013

0030 Oslo

DATO: 6.12. 2016

Evaluering av finansieringsmodell for forvalterstillingen i Trillemarka Rollagsfjell NR.

I april 2014 ble det gjort likelydende vedtak i kommunestyret i Nore og Uvdal, Sigdal og Rollag:

..... kommune aksepterer at forvalterstillingen for Trillemarka-Rollagsfjell finansieres gjennom statens modell for lokal forvaltning fra 1.jan. 2015, med arbeidsgiveransvar hos Fylkesmannen i Buskerud.

Kommunen stiller forutsetning om at følgende punkter innarbeides i stillingsinstruksen for forvalterstillingen:
- Forvaltningsstyret skal være lokalt forankret, som det er i dag.
- Forvaltningsstyret skal medvirke ved ansettelse av forvalteren for området, og ha det faglige oppfølgingsansvaret for stillingen.
- Ressursrammen for forvaltning av området skal tilsvare 100 % stilling.
- Forvalteren skal ha kontorplass i en av de tre Trillemarka-kommunene.
- Eventuell endring av ressursbruken til forvaltning av Trillemarka-Rollagsfjell skal godkjennes av Trillemarka-kommunene.
- Forvaltningsstyret skal ha mulighet til å vedta egne delegasjonsbestemmelser og avgjøre om de ønsker et eller flere rådgivende utvalg.
- Det skal arrangeres dialogmøter mellom Trillemarka-kommunene og Fylkesmannen i Buskerud med jevne mellomrom for å evaluere ordningen.

Kommunen vil spesielt understreke at denne endringen kun representerer en ny finansieringsmodell og ikke en ny forvaltningsmodell. Det vises til Riksrevisjonens rapport nr. 1 2014 (Riksrevisjonens undersøking av forvaltning av nasjonalparker), særlig punkt 5.1.3 og 5.1.4 i oppsummeringen. Rapporten ble offentliggjort etter at denne saken ble lagt fram til politisk behandling i kommunene, og ble av den grunn ikke en del av vurderingsgrunnlaget. ***Det skal derfor innen utgangen av 2016 gjennomføres en valuering av finansieringsmodellen mellom klima og miljødepartementet og Trillemarka -kommunene.***
Administrasjonen gis fullmakt til å gjennomføre dialog/forhandlinger med Miljøverndepartementet om stillingsinstruks for forvalterstillingen for Trillemarka-Rollagsfjell.

Som det fremgår av vedtaket skulle denne ordningen evalueres i løpet av 2016.

Forvaltningsstyret ser det som naturlig at vi har en rolle i forhold til å utforme et grunnlag for en slik evaluering. Av ulike årsaker har det ikke vært kapasitet til å ta fatt på denne oppgaven i år. Vi tar imidlertid sikte på å utarbeide et slikt grunnlag snarest mulig på nyåret, med tanke på at en evalueringsprosess skal være gjennomført i løpet av første halvår 2017.

Med vennlig hilsen

Dag Uslien, styreleder

POSTADRESSE:
TRILLEMARKA-ROLLAGSFJELL NATURRESERVAT
POSTBOKS 1604
3007 DRAMMEN

BESØKSADRESSE:
ROLLAG KOMMUNEHUS
3626 ROLLAG

TELEFON: 31023703 / 47023662

E-POST: FMBUHJA@FYLKESMANNEN.NO
WEB: WWW.TRILLEMARKAROLLAGSFJELL.NO
ORG.NR:

Kopi: Rollag kommune
Sigdal kommune
Nore og Uvdal kommune
Fylkesmannen i Buskerud
Miljødirektoratet

Sigdal kommune
v/ordfører Tine Normann
Borgestubakken 2
3350 PRESTFOSS

SAKSBEHANDLER: ARKIVKODE: DATO: 26.JUNI 2017

Evaluering av finansieringsmodell for forvalterstillingen i Trillemarka Rollagsfjell NR.

Viser til brev av 6.12.2016, der forvaltningsstyret for Trillemarka Rollagsfjell naturreservat signaliserte at en ville utarbeide et grunnlag for en evaluering av finansieringsmodell for forvalterstillingen hos fylkesmannen i Buskerud (FMBU).

Som grunnlag for evalueringen vil forvaltningsstyret peke på følgende punkter som det vil være relevant å belyse:

Muligheter:
- Mulig noe større fagnettverk?
  - Men ikke påfallende i forhold til tidligere. Forvalter har benyttet FMBU sine fagpersoner og rådgivere ved behov også før overgang.

Utfordringer:
- Behov for rolleavklaring og forståelse for at vår forvaltningsmodell er underlagt Miljødirektoratet og ikke inngår i FMBU sitt embetsoppdrag.
  - Takket være at forvalter og styre har vært i drift noen år og har erfaring med forvaltningsmodellen, har dette etter hvert gått seg til.
    - Forvaltningsstyret er av den oppfatning at dette har hatt avgjørende betydning.
- Har medført noe økt byråkrati
  - Eks. Flere systemer å forholde seg til, både for forvalter og forvaltningsstyret.

Forvaltningsstyret vil særlig fremheve følgende momenter:
- Den lokale tilknytningen har vært, og er, avgjørende for å forankre og opprettholde en god dialog mellom de berørte parter. Ved et eventuelt fremtidig skifte av forvalter må dette tillegges stor vekt.
- En lokalt tilsatt forvalter styrker de berørte parters oppfatning av reell lokal forvaltning. (Nå går alle formelle henvendelser til FMBU i Drammen).
- Forvaltningsstyret ser også at endringen i fylkesmannens organisering kan bidra til å forsterke det utfordringsbildet som er redegjort for, og bør belyses nærmere i en evalueringsprosess.

Oppsummert:
- **Forvaltningsstyret for Trillemarka Rollagsfjell naturreservat er av den oppfatning at modellen med finansiering av forvalterstillingen hos fylkesmannen i Buskerud, i det store og hele har gått seg til og fungerer tilfredsstillende.**

Forvaltningsstyret for Trillemarka Rollagsfjell Naturreservat.

Dag Lislien, styreleder

POSTADRESSE:
TRILLEMARKA-ROLLAGSFJELL NATURRESERVAT
POSTBOKS 1604
3007 DRAMMEN

BESØKSADRESSE:
ROLLAG KOMMUNEHUS
3626 ROLLAG

TELEFON: 31023703 / 47023662

E-POST: FMBUHJA@FYLKESMANNEN.NO
WEB: WWW.TRILLEMARKAROLLAGSFJELL.NO
ORG.NR:

Referat fra møte 14.11.2017 - Evaluering av finansieringsmodell for forvalterstillingen i Trillemarka Rollagsfjell naturreservat

Møtested:	Statens Hus i Drammen
Møtetid:	14. november 2017 kl. 11-14
Til stede:	Tine Normann, ordfører Sigdal kommune Dag Lislien, ordfører Rollag kommune Ingunn Iversen, KLD Knut Fossum, Miljødirektoratet Tone Standal Eriksen, Miljødirektoratet Helen Bjørnøy, Fylkesmannen i Buskerud Helge Norby, Fylkesmannen i Buskerud Gunhild Dalaker Tuseth, Fylkesmannen i Buskerud
Forfall	Eli Hovd Prestegarden, ordfører i Nore og Uvdal kommune
Møteleder	Helen Bjørnøy
Referent:	Gunhild Dalaker Tuseth, Fylkesmannen i Buskerud

Agenda:

Gjennomgang av evalueringsdokument fra forvaltningsstyret for Trillemarka Rollagsfjell naturreservat (TRN)

Lunsj

Oppfølgning av riksrevisjonens rapport nr. 1 2014 – Riksrevisjonens undersøking av forvaltning av nasjonalparker, særlig punkt 5.1.3. og 5.1.4. i oppsummeringen

Dato for neste dialogmøte

Dag Lislien gjennomgikk evalueringsdokumentet fra forvaltningsstyret på vegne av de tre kommunene. Evalueringsdokumentet følger vedlagt dette referatet.

Evalueringen hadde sitt utspring i at kommunene selv bestemte at de ønsket en slik evaluering i 2014.

Litt historikk:

- 2008 ble det opprettet en forvalterstilling for TRN
- 2008-2015 – forvalterstilling ansatt av kommunen

- 2015 – forvalter ansatt hos Fylkesmannen etter ny finansieringsmodell. Det ble understreket at dette ikke var en ny forvaltningsmodell, men kun en ny finansieringsmodell. Fylkesmannen har kun personalansvaret for forvalter.

I gjennomgangen av evalueringsrapporten understreket kommunene at den lokale tilknytningen til forvalter er avgjørende for å forankre og opprettholde en god dialog mellom de berørte parter. I og med at forvalter i TRN først var tilsatt i kommunen og deretter fortsatte i jobben som ansatt hos Fylkesmannen, har dette bidratt til kontinuitet og god forankring i styret. Kommunene er av den oppfatning at modellen med finansiering av forvalterstillingen hos Fylkesmannen i Buskerud, i det store og hele har gått seg til og fungerer tilfredsstillende.

I møtet ble det ble vist til stillingsinstruksen for forvalterstillinger utgitt av Miljødirektoratet, og viktigheten av kravet om lokal kunnskap hos forvalter for å gjøre en god jobb i forvalterstillingene.

Det var enighet i møtet om at lokal kunnskap er en viktig forutsetning for at modellen skal fungerer. Det ble understreket at i intervjuer av nye forvaltere skal skje i samråd med styreleder i forvaltningsstyret.

KLD understreket at Riksrevisjonenes rapport av 5.febraur 2014 kom ganske tidlig og det var relativt kort erfaring med ordningen. KLD legger opp til en evaluering av modellen om ikke så lenge, og rapporten fra TRN blir et grunnlag inn i dette.

Oppfølgningspunkter:

I og med at forvalter er ansatt hos Fylkesmannen er det svært viktig at forvalter også har en tilknytning til embetet som arbeidsgiver. Nærmeste leder i embetet har et ansvar for å avtale faste møtepunkter mellom forvalter og embetet, og invitere forvalter til avdelingsmøter og faggruppemøter. Skype – møter bør brukes for å redusere reisetid. For at dette skal fungerer tilfredsstillende må it-utstyr og teknologien fungerer til enhver tid. Fylkesmannen har et ansvar for å legge til rette for at dette fungerer best mulig for forvalter.

Det bør avtales faste dialogmøter mellom fylkesmannen og forvaltningsstyret minst en gang i året. Forvaltningsstyret i TRN tar initiativ til et slikt møte i 2018

Fylkesmannen bør invitere seg til å delta i forvaltningsstyret ett par ganger i året. Agendaen i forvaltningsstyret bør tilpasses disse besøkene. Fylkesmannen tar initiativ til besøk i 2018.

Fylkesmannen i Buskerud skal fra 1.1.2019 inngå i ett nytt embetet sammen med Fylkesmannen i Oslo og Akershus og Fylkesmannen i Østfold. Fylkesmennene må ta ansvar for at forvalterne ivaretas inn i ny organisasjonsstruktur.

ROLLAG KOMMUNE

Rollag	:	23.11.2017
Arkiv	:	033
Saksmappe	:	2017/867
Avd.	:	Sentraladministrasjonen
Saksbehandl	:	Else Berit Grette

Møteplan 2018

MØTEBEHANDLING:		
Utvalg	***Møtedato***	***Utvalgssak***
Formannskapet	30.11.2017	76/17
Kommunestyre	18.12.2017	75/17

Utvalgsleders forslag til vedtak:

Møteplan 2018

NMR	FSK	KOM	Folkevalgtopplæring/temadag
30.01.2018	01.02.2018	15.02.2018	
20.03.2018	22.03.2018	05.04.2018	
24.04.2018	26.04.2018	03.05.2018	
05.06.2018	07.06.2018	21.06.2018	
28.08.2018	30.08.2018	13.09.2018	
16.10.2018	18.10.2018	01.11.2018	
	08.11.2018/budsjettmøte		
	15.11.2018/budsjettmøte		
27.11.2018	29.11.2017	13.12.2018/dagsmøte	

Behandling i Formannskapet- 30.11.2017:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak i Formannskapet- 30.11.2017 innstilling til kommunestyret:

NMR	FSK	KOM	Folkevalgtopplæring/temadag
30.01.2018	01.02.2018	15.02.2018	
20.03.2018	22.03.2018	05.04.2018	
24.04.2018	26.04.2018	03.05.2018	

05.06.2018	07.06.2018	21.06.2018	
28.08.2018	30.08.2018	13.09.2018	
16.10.2018	18.10.2018	01.11.2018	
	08.11.2018/budsjettmøte		
	15.11.2018/budsjettmøte		
27.11.2018	29.11.2017	13.12.2018/dagsmøte	

Saken gjelder:
Møteplan for 2018.

Følgende forslag legges fram til behandling

NMR	FSK	KOM	Folkevalgtopplæring/temadag
30.01.2018	01.02.2018	15.02.2018	
20.03.2018	22.03.2018	05.04.2018	
24.04.2018	26.04.2018	03.05.2018	
05.06.2018	07.06.2018	21.06.2018	
28.08.2018	30.08.2018	13.09.2018	
16.10.2018	18.10.2018	01.11.2018	
	08.11.2018/budsjettmøte		
	15.11.2018/budsjettmøte		
27.11.2018	29.11.2017	13.12.2018/dagsmøte	